

Medrepubliški pogovor o odlagališču

Krško: tudi o renti

KRŠKO — Pod vodstvom podpredsednika slovenskega in hrvaškega izvršnega sveta Janeza Bohoriča in Ivana Kovača se je v sredo v Krškem sestala medrepubliška koordinacija, ki ima na skrbni razreševanje vprašanja odlaganja srednje in nizko radioaktivnih odpadkov.

Pospešeno delo zadnjih mesecev je že obrodilo sadove, tako da so v obeh republikah že lahko sprejeli skupen terminski plan dejavnosti, ki so potrebne za izbiro lokacije za trajno odlagališče radioaktivnih odpadkov. Seveda se gradnja objekta še ne bo pričela tako kmalu; računajo, naj bi v gradnjo začeli leta 1995. Gradnja trajnega odlagališča pa je nujna, kajti ostale možnosti, kot so odlaganje teh odpadkov v oceane ali izvoz v druge države, ne pridejo v poštev. Z gradnjo odlagališča pa bo treba nedvomno pohiteti, kajti sedanje začasno skladišče bo polno že čez dve leti.

Podpredsednik krškega izvršnega sveta Janez Bohorič se je v Krškem pogovarjal tudi s predstavniki vseh treh posavskih občin. Tema pogovorov pa je bila tako imenovana družbena renta, ki na bi jo Posavje dobilo zaradi manj vrednega življenja v bližini JE Krško. Gre za skupen program urejanja boljših zvez, območne komunalne deponije, cest ter informacijskega sistema, novih delovnih mest, plinifikacije in za podobne naloge. Ta program naj bi bil uresničen do leta 2000, vreden pa naj bi bil okoli 6 milijonov dolarjev. To pa naj ne bi bilo vse, določeno rento naj bi Posavje dobilo tudi zaradi republiških posegov v posavski prostor.

ŠIBAK POTRESNI SUNEK

ČRNOVELJ — Seizmografi Seizmološkega zavoda Slovenije so pretekli četrtek ob 8. uri in 27 minut zabeležili šibak potresni sunek, ki je imel žarišče 84 km jugovzhodno od observatorija na Golovcu, torej v Beli krajini. V epicentru je sunek dosegel 4. stopnjo po Mercallijevi lestvici.

Izgube večje od akumulacije

Zaključni računi, še bolj pa nelikvidnost, govorijo o slabem stanju v dolenskem gospodarstvu

NOVO MESTO — »Podaljšanje roka za izdelavo zaključnih računov je prineslo le to, da so še bolj neumni kot sicer, čeprav so bili v zadnjem času organizirani trije seminarji o tem, kako jih sestaviti. Bolje bi bilo, ko bi ga povsod naredili kar po svoji knjigovodski pameti. Sicer pa podatki o (ne)likvidnosti jasno povedo, kje je kaj narobe,« je rekel na ponedeljkovi tiskovni konferenci, na kateri so predstavili lanske rezultate dolenskega gospodarstva, v novomeški podružnici SDK pomočnik direktorja Tone Golobič.

Zaključni računi — pripravo ga je 146 pravnih oseb — sicer govorijo o nič kaj razveseljivem stanju v dolenskem gospodarstvu. To je lani ustvarilo za 5,7

Kako smo volili na Dolenjskem?

V vseh dolenskih občinah je dobil največ glasov za predsednika predstava Republike Slovenije Milan Kučan — Brez večjih zapletov — Ponekod so bile vrste

NOVO MESTO — Za nami je prvi krog povojnih neposrednih, demokratičnih, strankarskih volitev v Sloveniji. Tako smo tudi v praksi preizkusili vse napotke, ki so nam jih dajali že tedne pred odločilnim dnem, toda za nekatere jih je bilo očitno še premalo, saj iz nekaterih občinskih volilnih komisij poročajo, da se niso prav znašli ne volilci ne volilni odbori.

Toda večjih zapletov le ni bilo, če seveda ne upoštevamo pomanjkanja kabin in vrst, kar pa ni bistveno vplivalo na potek volitev. Sicer pa volilne komisije objavlajo, da bodo na naslednjih volitvah odpravile pomanjkljivosti. Ponekod so nadzorovali volitve tudi predstavniki opozicije, ki prav tako niso imeli pripomb. Nekoliko se je zapletlo le na volišču v Hudejah v trebanjski občini (več o tem na 5. strani), kjer so morali odpreti dodatno volišče, tako da so Romi volili ločeno od ostalih prebivalcev.

V novomeški občini se je od 42.989 volilnih upravičencev odzvalo vabilom in volilno pravico na 159 voliščih uveljavilo 37.921 volilcev ali 86,3 odstotka. Od kandidatov za predsednika predstava je največ glasov dobil Milan Kučan (44 odst.), sledijo pa mu dr.

Jože Pučnik (27,4), Ivan Kramberger (18) in dr. Marko Demšar (10,4 odstotka). Od kandidatov za člane predsedstva so največ glasov zbrali naslednji štirje: Ciril Zlobec (50,5 odst.), Ivan Oman (48,7), dr. Dušan Plut (44,2) in dr. Matjaž Kmecl (35,9 odst.). Od kandidatov za zbor občine republike Slovenije, v novomeški občini sta bili volilni enoti 48 in 49, nobeden od predlaganih kandidatov ni dosegel potrebnega števila glasov, zato se bosta tista dva ki sta jih zbrala največ, ponovno pomerila na volitvah 22. aprila. To bosta v volilni enoti 48 Marjan Dvornik, Demos (43,2 odst.), in Janez Bajuk, SZ (18,4), ter v volilni enoti 49 Stanislav Bevc, Demos (43,9 odst.), in Mojca Novak, ZSMS (19,7).

V črnomeljski občini je 13.404 volilnih upravičencev, nedeljskih volitev

pa se jih je udeležilo 86,8 odst. Največ glasov je dobil Kučan (48,5), potem pa Pučnik (23,7), Kramberger (18,1) in Demšar (9,7). Med člani predsedstva so se črnomeljci najpogosteje odločili za Pluta (66,6), Omana (50,2), Zlobca (47,7) in Rupla (28,6). Od kandidatov za zbor občin Republike Slovenije pa se bosta v drugem krogu pomerila Zvone Ivanušič, kandidat Demosa (38,3), in Igor Fortun, kandidat ZSMS-LS (37,3), medtem ko je Ferdinand Korošec (SZS

• NOVO MESTO — V volilni enoti št. 4, ki obsega občine Novo mesto, Črnomelj, Metliko in Trebnje, se je za 4 mesta v družbenopolitičnem zboru skupščine Republike Slovenije potegovalo 15 list kandidatov strank in list posameznih kandidatov. Največ volilcev, 21,3 odstotka, je glasovalo za listo kandidatov Slovenske kmečke zveze, nato 18,5 odstotka za listo ZKS—SDP in 16,2 odstotka za listo Slovenskih krščanskih demokratov, lista Slovenske demokratične zveze je kot četrta dobila 9,8 odstotka glasov, ZSMS kot peta 8,5 odst., Zeleni kot šesti 7,7 odst. Kaj pomenijo ti rezultati? Nobena lista kandidatov ni dobila potrebnih 25 odstotkov glasov, da bi lahko Dolenjska že zdaj zapolnila svoja mesta v republičnem družbenopolitičnem zboru. Morda bo kakšen od teh kandidatov sicer prišel v zbor — če se bo tako odločila posamezna stranka, ko bo ob upoštevanju skupnega deleža dobljenih mest in glasov delala novo prednostno listo.

in ZKS—SDP) dobil 20,5 odst. glasov, Paško Bilič (društvo invalidov Slovenije) pa 3,9 odst.

V metliški občini je v imenik vpisanih 6.106 volilcev, udeležba pa je bila 82,1 odst. Tudi tu je največ glasov dobil Kučan (51,4), nato pa Pučnik (22,7), Kramberger (17) in Demšar (8,9). Med člani predsedstva je na prvem mestu Plut (68,9), sledijo Oman (50,6), Zlobec (47,9) in Kmecl (32,3). Za delegata v zbor občin republike skupščine je dobil Slavko Dragovan, kandidat Slovenske kmečke zveze, 54,1 odst. glasov in bil izvoljen.

V trebanjski občini so si kandidati za predsednika predstava Republike Slovenije sledili tako: Kučan (37), Pučnik (31,3), Kramberger (22,3) in Demšar (9,4). Med kandidati za člane predsedstva pa je največ ljudi podprlo Oman (55,5), sledijo Zlobec (50,5), Plut (40) in Kmecl (36,2). Za zbor občin je bil s 64,1 odst. glasov izvoljen kandidat trebanjske podružnice SKZ Alojz Metelko. Sicer pa je bila volilna udeležba kar 88,4 odst.

V krški občini je tudi bila dobra volilna udeležba, 80,4 odst. Največ glasov je dobil Kučan (37,20), sledijo pa Pučnik (27,6), Kramberger (22,7) in Demšar (9,7).

(Nadaljevanje na 2. strani)

Meglina slika poslovne uspešnosti

Krška SDK o lanskem gospodarjenju — Izgube

KRŠKO — Krška SDK je sredstvom javnega obveščanja sicer posredovala podatke o lanskem zaključnem računu posavskega gospodarstva, vendar že v uvodnem delu poročila omenja težave glede primerljivosti rezultatov v lanskem letu s tistimi v predlanskem. Zato bodo posavski novinarji danes sklicali tiskovno konferenco z SDK in drugimi, kjer naj bi dobili podrobnejšo razlago, kako je bilo s poslovanjem. Zato to pot samo nekaj števil o lanskem poslovnih rezultatih.

Ob tako naraščajočih lanskem cenah je težko reči, kaj pomeni za 5 odst. večja rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje v krški občini in 3-odstotna rast v brežiški. Vendar bi bili rezultati brez NEK tudi v Krškem precej drugačni, kaj dosti pa tudi ne pove primerjava z republiko, kjer pa je fizična rast industrijske proizvodnje večja le za 1,1 odstotka. Med spodbudnejše kazalce je treba prišteti prav gotovo tudi rast izvoza, ki je znašala lani v krški občini za 10 odst., od tega pa je bilo več kot polovico konvertibilnega izvoza. Temu primerno se je zmanjšal tudi uvoz.

Tako je lani posavsko gospodarstvo prigrisalo 2.686 milijonov dinarjev skupnega prihodka, kar dve tretjini teh prihodkov pa odpade na krško občino, medtem ko je udeležba brežiškega in sevnškega gospodarstva znašala 14 odst. oziroma 18 odst. Razlika med prihodki in odhodki je bruto dobiček, ki je znašal v Posavju 140 milijonov.

• Posebno poglavje so izgube posavskega gospodarstva, ki so v devetih mesecih lanskega leta znašale 9 milijonov dinarjev, ob koncu leta pa kar 114 milijonov. V skladu s skupno izgubo narašča tudi število izgubarjev; v letu 1988 jih je bilo 13, lani pa že 28. Podobno, kot Krško prednjači pri gospodarski moči, ima tudi največje izgubanje, v celoti pa so krške izgube znašale kar 78 odst. Največji izgubarji so že po tradiciji v elektrogospodarstvu, prvič pa je na tem seznamu tudi Nuklearna elektrarna Krško. Skratka, v krški občini je 17 izgubarjev, v brežiški 6 in v sevnški 5. Izguba se je najbolj povečala v sevnškem gospodarstvu, najmanj pa v brežiški občini, največji izgubar izmed vseh pa je Rudnik rjavega premoga Senovo z domala 23 milijoni dinarjev izgube.

nov dinarjev. Dohodek pa je znašal 507 milijonov dinarjev — vanj je prišteta tudi akumulacija — vendar je bilo ob koncu leta procentualno manj odvedenega za akumulacijo kot ob triletnem letu. Velike dajatve za potrebe družbene skupnosti, so seveda vplivale tudi na slabše poslovne rezultate in na manjšo akumulacijo.

J. S.

SAMORASTNIKE V CANKARJEV DOM

TREBNJE — Med obiskom po Dolenjski se je v petek v Trebnjem mudil dr. Matjaž Kmecl, tedaj kandidat za člana predsedstva Republike Slovenije. Gostitelj so Kmecla seznanili s težavami pri svojem kulturnem ustvarjanju in ohranjanju kulturne dediščine na svojem območju. Gost iz Ljubljane je menil, da so trebanjski problemi, za katere je zvedel ob obisku, zelo podobni onim iz občin, ki so slične trebanjski. Poudaril je, da je za našo prihodnost dobro, če se bodo kulturniki še pojavljali kot skupine političnega pritiska. Kmecl je med drugim svetoval Trebančjem, naj pripravijo v ljubljanskem Cankarjevem domu pregledno razstavo del iz Galerije likovnih samorastnikov Trebnje.

BO POCENI MESO ZAPRLO HLEVE?

METLIKA — Pred časom so v mesnicah, ki jih oskrbuje z mesom metliška klavnica, ki sodi v sklop tamkajšnje Kmetijske zadruge, znižali cene mesa. Kar za 37 odst. se je najprej pocenila svinina, pred dnevi pa so za 17 odst. pocenili še teletino. Ker je ponudba prašičev na trgu večja, kot je povpraševanje po njih, je v skladu s tržno logiko njihova cena padla. K temu je obilo pripomogel uvoz odojkov in svinjskih polovic. Prav tako se je znižala cena telet, in to iz 40 na 33 dinarjev za kilogram žive teže. V Metliki se bojijo, da so te rešitve slabe in kratkoročne. V zadruzi niso proti znižanju cen mesa, kar je za potrošnika dobro, vendar opozarjajo, da to ne sme iti na škodo kmetov. Sicer bo v končni posledici račun spet plačeval potrošnik: ali v obliki pomanjkanja mesa ali s (pre)visoko ceno ali pa kar na oba ta načina.

CENEJE KOT V AVSTRIJI

KOČEVJE — Na tržnih dnevih Name, ki so ob petkih, je blago ceneje, v nekaterih primerih tudi bolj poceni kot v Avstriji. Pravi direktor kočevske Name Jože Mihelič. Cene so znižali tudi v Naminem diskontu. Za veliko noč pa bodo še nekatere znižanja, predvsem za mesne izdelke in piščance.

Zmagala demokracija

Od nedelje naša dežela ni več tisto, kar je bila doslej. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: z volitvami je bila dokončno ovržena iluzija, da je moč na hitro, z revolucijo izboljšati človeka nevreden svet ter ustvariti pravično in srečno družbo. Komunistična bližnjica v socializem, ki je bila zgrajena na prisili, pa tudi na človekovi nesvobodi, ni pripeljala v raj, in kot je bila za posameznike, skupine ali celo narode tragična, je vendarle prinesla človeštvu dragoceno zgodovinsko izkušnjo in spoznanje. Propadlo »inženirsko« spreminjanje duše, to je človeške naravi, ki je takšna, kakršna pač je in ki se ne da zgraditi po želji revolucionarjev, je največ pripomoglo, da je revolucija tako klavirno zvočenela in da se spet vračamo nazaj, k evoluciji, to je k postopnemu, počasnemu, mukotrpnemu, a bolj premočnemu družbenemu razvoju, k večstrankarskemu političnemu tekmovanju in tudi h kapitalizmu. Spriznati se je pač treba s tem, da materialni napredek in učinkovitost poganja predvsem — naj se sliši še tako bogokletno — človeški egoizem in da je vse, kar lahko (levičarska) politika za razvoj družbe stori, le to, da z instrumenti socialne države ublaži posledice tega krutega dejstva.

Seveda pa to ne pomeni, da naj se človek odreče svojemu hrepenenju po humani, pravični in harmonični človeški družbi. Boj za tako družbo, ki jo imenujemo socializem, ne da bi natančno vedeli, kaj to je, bo ostal, dokler bo živelo človeštvo. V strankarskem političnem življenju, ki smo ga v nedeljo začeli živeti, bo levica, če bo v opoziciji, opravljala koristnejšo vlogo, kot jo je doslej, ko je imela monopolno oblast. Saj zdaj iz lastnih izkušenj zanesljivo vemo, da se prej ali slej spridi vsaka oblast, ki ni kontrolirana.

MARJAN LEGAN

BERITE DANES!

- na 2. strani:
 - 200.000 Krambergerjev?
- na 3. strani:
 - Mlečni bumerang že leti
- na 4. strani:
 - Zadnja položnica za zaklonišče
- na 5. strani:
 - Volilni primer Hudeje
- na 6. strani:
 - Bizeljski most še buri duhove
- na 11. strani:
 - Prenovljeni sindikat: metulj ali večja?
- na 12. strani:
 - Sprava je preizkusni kamen naše odgovornosti za prihodnost
- na 14. strani:
 - Podjetništvo raste na pravnih praznini
- na 15. strani:
 - Je boj proti drogam izgubljen?

VREME

Do konca tedna bo deloma jasno in toplejše vreme, v nedeljo pa se obeta novo poslabšanje.

Z. L.-D.

PRVA DELA V HMELJARSTVU — Prejšnji teden so na 67 ha hmeljišč sevnškega M-Kmetijskega kombinata v Loki, Santjanžu, na Kompolju in Logu pričeli s prvimi deli v hmeljarstvu. Kot je povedala tehnologinja za hmeljarstvo Vlasta Knapič, poteka vse po načrtih (tudi napenjanje oz. pritrdjevanje vrvice v Loki, kjer so zaradi HE Vrhovo izgubili skoraj polovico — natanko pa 20 ha površin — glej posnetek!), pri delih pa pomaga tudi 45 sezoncev. Zaradi neugodnega vremena pričakujejo nekoliko slabši pridelek. Skupaj naj bi obrali okrog 100 ton hmelja, zvečine za izvoz. (Foto: P. Perc)

200.000 Krambergerjev?

»Zmagal je Kramberger,« je izjavil dobri človek iz Negove, potem ko se je pokazalo, da je sam svoj kandidat za predsednika predsedstva Republike Slovenije na volitvah dobil 18,8 odstotka glasov, kar pomeni, da je zanj glasoval vsak peti državljani Slovenije. S tem je za eno velikostno stopnjo presegel dr. Marka Demšarja, kandidata na volitvah sicer zelo uspešnih in medijko odlično organiziranih liberalcev, in bil le stopnico nižje od Jožeta Pučnika, ki gre pod Demosovo zastavo v drugi krog spopada za prvega med enakimi državljani moje dežele.

Petino glasov Slovencev in pripadnikov manjšin, ki žive pri nas, je torej dobil človek, ki nima svoje stranke, mož, ki pravi, da ni še nikoli prebral nobene knjige, napisal pa naj bi jih bil osem (če lahko tistemu rečemo knjigo), zanimiv posameznik, ki na vsakem koraku udriha čez komuniste in komunizem, glasoval pa bo za Kučana, dobrotnik, ki je daroval na stotisoče DEM v gotovini in medicinski opremi, vendar pri tem ni obubožal, kvečjemu nasprotno. Dobrih 18 odstotkov tistih, ki so volili Ivana Krambergerja, je zelo zelo veliko ljudi, več kot 200.000. Lastnik opice Ančke, kot nekateri, s kančkom zlobe ali brez, pravijo Ilevku, je v volilni enoti Šentjur z 32 odstotki glasov presegel vse tri tekmece, o fenomenu Kramberger pa govore tudi podatki iz dolenjskih, novomeških volilnih logov. Na volišču Radovlja pri Šmarjeti je dobil 56 odstotkov glasov, na suhokrajinskem Viseju dobrih 51, na Dolžu, kraju, ki ima šolo, so volilci oddali Ivanu 46, Milanu pa 15 odstotkov svojega upanja in zaupanja.

Najbrž bo v najkrajšem času na temo »Kramberger in petina Slovencev, ki bi mu zaupali« hotela doktorirati četita sociologov in politologov, nekaj domnev na to temo pa si drzne nakazati tudi novinarsko pero. Tiste, ki so volili Ivana Krambergerja, lahko damo v nekaj košaric. Recimo v uporiško. Ob sorazmerno izredno visoki volilni udeležbi (76,2 odstotka) se je delu volilcev zelo potrebno in primerno svoj protest izraziti z volitvijo Ivana. Paleta, zoper koga ali kaj so s tem protestirali, je gotovo zelo široka. Kramberger je našel veliko zagovornikov tudi med »ponižanimi in razžaljenimi«, med ljudmi, ki so nič, imajo nič in verjamejo, da lahko en sam posameznik spremeni svet. To je Ivan Kramberger tudi obljubljal, njegove besede so imele velikokrat primere odrešenosti. Domnevamo lahko, da so zanj glasovali tudi totalni marginalci slovenske družbe, na neki svoj, poseben način je namreč Kramberger pravi klobar Slovenije. Klobar-podjetnik. Pokazali smo na tri socialno-politične skupine Slovencev, ki so rekle »Kram-

berger za predsednika«. Skupin je lahko seveda več, zanimivo bi bilo videti, ali so med njimi (razen samega Krambergerja) stične točke in katere so, ključno vprašanje v tem trenutku in tudi v prihodnje pa je, ali res petina Slovencev misli, je prepričanih, da bi bil Ivan Kramberger lahko predsednik predsedstva Republike Slovenije. Predsedniški kandidat se je te hipoteke rešil in ob tem del svojih sanj, načrtov in ne nazadnje duše izrazil z besedami: »Vesel bi bil, če bi zmagal, srečen sem, ker nisem.«

Ivan Kramberger je v svojem ponarejenem bugatiju tako odrzel v zgodovino, sedanjosti in prihodnosti pa je zapustil vprašanje o politični osveščenosti 200.000 Slovencev in velikanski praznini, ki je ne pokriva noben volilni program. Skratka, če Ivana Krambergerja ne bi bilo, bi si ga bilo koristno izmisliti.

M. BAUER

berger za predsednika.

Ivan Kramberger je v svojem ponarejenem bugatiju tako odrzel v zgodovino, sedanjosti in prihodnosti pa je zapustil vprašanje o politični osveščenosti 200.000 Slovencev in velikanski praznini, ki je ne pokriva noben volilni program. Skratka, če Ivana Krambergerja ne bi bilo, bi si ga bilo koristno izmisliti.

M. BAUER

Kakšna bo prihodnost Kanižarice?

V Kanižarici pravijo, da bi morali v bližini zgraditi manjšo toplotno-elektrarno, sicer je obstoj rudnika vprašljiv — Vdor vode uspešno zaprli

KANIŽARICA — 12. marca, natanko dva meseca po vdoru vode v rudnik rjavega premoga v Kanižarici, jim je uspelo končati sanacijo vdora v jami, 28. marca pa so zaprli vdor vode tudi s površine, z injektiranjem posebne mase v dve okrog 300 metrov globoki vrtni. Sanacija je bila tako uspešna, da sedaj iz vdornega mesta, od koder je pritekalo več kot 8.000 litrov vode na minuto, ne prideka niti liter več.

Sicer bo čiščenje rovov in vodobirnikov trajalo še do konca leta, kar pa ne bo bistveno vplivalo na proizvodnjo. Še vedno pa bo obstajala nevarnost izkopavanja premoga v bližini vdora vode. V Kanižarici so se morali sprijazniti tudi s tem, da bodo blok C v južnem polju, kjer je prišlo zaradi 20 metrov višje kredne podlage do vdora vode, opustili, s tem pa so izgubili tudi 480 tisoč ton premoga, kar bi zadostovalo za 4 leta proizvodnje. Poleg izgub odkopnih zalog je predvidenih še dodatnih 53 milijonov dinarjev stroškov zaradi izgub objektov in opreme, sanacije in izpada proizvodnje. Kot pomoč pri reševanju rudnika so v Kanižarici dobili odobrenih 10 odst. vrednosti izpada družbene proizvodnje v občini od republiškega skladnega sklada za pomoč pri elementarnih nesrečah pa tudi nekaj likvidnostnih sredstev iz sklada skupnih rezerv Slovenije.

Belokranjski rudnik je imel poleg te nesreče kar 21 milijonov dinarjev izgube že v preteklem letu, vendar bodo izdelali sanacijski program za vse rudnike rjavega premoga v Sloveniji, saj imajo vsi izgubo. Program bo zastavljen tako,

da bodo morali v štirih letih zmanjšati ceno premoga od sedanjih 9 DEM za gigajul na 6,5 DEM. Kdor tega ne bo dosegel, bo šel v stečaj. Sicer pa v Kanižarici poudarjajo, da je glavni vir njihovih izgub neplačevanje energetskega premoga, saj dobijo poravnane le 40 odst. dogovorjene cene. Pozna pa se tudi, da je bila že tretja zima blaga. Njihova sreča v nesreči je, da je sedaj proizvodnja le 70-odstotna, tako da jim premoga še ni potrebno deponirati.

V rudniku ocenjujejo, da je v kadurnji, kjer kopljejo sedaj, še za okrog 800 tisoč ton zaloga premoga, v severnem polju, ki naj bi ga začeli odpirati leta 1993, pa za 1.300.000 ton. Po mnenju direktorja Vladimira Breznika pa je perspektiva rudnika le, če bodo v bližini zgradili manjšo toplotno-elektrarno, saj bi s tem lahko zmanjšali proizvodno ceno premoga za 25 do 30 odst. Tako bi, po njegovih besedah, rešili tudi problem napajanja Bele krajine z električno energijo, ki bi bilo ekološko čisto, saj bi imeli moderne kotle, ki ne izdajajo SO₂. Kot je povedal Breznik, je geološki elaborat o zalozah premoga že narejen — takšna elektrarna bi lahko delala več kot

30 let — prav tako pa tudi toplotni konzum potreb v Beli krajini po toplotni energiji. Kmalu bo končan tudi ekološki elaborat s predinvesticijskim programom. To naložbo bodo morali po Breznikovem mnenju čimprej spraviti v občinski srednjeročni plan, saj je to edina rešitev za rudnik, in direktor se boji za njegov nadaljnji obstoj, če s temi načrti ne bodo uspeli.

M. BEZEK-JAKŠE

SZ(DL) terja odpiranje Kočevskega

Jože Smole na predvolilnem zborovanju v Kočevju in Ribnici

KOČEVJE, RIBNICA — Predsednik republiške konference SZ(DL) in kandidat DPZ republiške skupščine Jože Smole je imel predvolilni shod v Kočevju 4., v Ribnici pa 5. aprila.

Vprašanja poslušalcev, njihova mnenja in odgovori nanje so bolj ali manj zadevala zaprti območje v kočevski občini. Jože Smole je ob tem poudaril, da se SZ(DL) za odpiranje zaprtih območij zavzema že dve leti in da je ustanovljena komisija, ki bo to raziskala. Nekaj malega se je že spremenilo, zavedo pa bo treba dokončno razčistiti, da ne bo oviran razvoj kočevske občine. Posebni interesi se lahko uredijo drugače, brez zaprtih območij. Vprašanje zaprtih območij je treba razreševati tudi na republiški in zvezni ravni, SZ(DL) pa bo pri tem zastavila vso svojo avtoriteto.

Bolj ali manj v zvezi z zaprtimi območjem so bila še vprašanja in mnenja

Bolje upravljajmo družbo!

S predvolilnega srečanja opozicije v Sevnici

SEVNICA — »Naše kmetijstvo je že obubožano. Normalne pravne države kmetijstvo presneto varujejo, ker pravijo, da je kmetijstvo tista osnova, na kateri lahko gradi uspešna država. In to zato, ker stvari, vložene v kmetijstvo, prinesejo več denarja na enoto proizvoda kot v industriji. Povsod je razvito kmetijstvo šele pogoj za razvito industrijo,« je poudarila prof. Mihaela Logar s Slovenske kmečke zveze na petkovem, zadnjem predvolilnem srečanju Družene opozicije Sevnice v kulturni dvorani GD Sevnica.

Logarjeva, ki je poučevala na gimnaziji, zdaj pa že šest let uspešno kmetuje, je pravzaprav odgovorila na vprašanje enega izmed udeležencev srečanja, »kakšni smo bili in kaj bomo in hočemo«, hkrati pa navezala razpravo na prispevek dipl. vet. Francija Štirn, ki je predstavil svoje poglede na kmetijsko politiko. Samo v socialističnih državah in pri nas smo bili po vojni tako »pametni«, da smo se šli razprodajo, likvidacijo našega kmetijstva, in smo iz tega

Kako smo volili...

(Nadaljevanje s 1. strani)

šar (10,4). Ko to poročamo, v Krškem še niso mogli postreči z odstotki glasov za člane predsedstva, največ volilcev pa se je odločilo za Omana, Zlobca, Pluta in Kmecla.

Najslabša volilna udeležba v devetih občinah, ki jih »pokriva« Dolenjski list, ki je tudi pod republiškim povprečjem, je bila v brežiški občini, le 70,5 odst. Med predsedniškimi kandidati v tej občini vodi Kučan (47,2), sledijo pa Pučnik (26,1), Kramberger (17,7) in Demšar (9). Za člane predsedstva so brežiški volilci izbrali Zlobca (56), Omana (49,9), Pluta (40) in Kmecla (36,3). Za zbor občin se bodo volili v drugem krogu odločali med Nikom Rainerjem (25,9) in Antonom Zorkom (19,3).

V sevnjski občini je od 14.210 volilcev dobil 81,08 odst., največ glasov pa je dobil Kučan (33,3), potem pa Pučnik (29,4), Kramberger (24,4) in Demšar (12,9). Med kandidati za člane predsedstva je največ glasov zbral Zlobec (52,4), potem Oman (51,5), Plut (39,6), Rupel (37,6). Za delegata za zbor občin je dobil daleč največ glasov, kar 62,1 odst., kandidat Demosa dr. Cveto Gradišar.

V kočevski občini se je od 14.154 volilcev udeležilo volitev 82,6 odst. upravičencev, ki so največ glasov prisodili Kučanu (54,2), sledijo pa Pučnik (19,6), Kramberger (16,8) in Demšar (9,3). Med kandidati za predsedstvo jih je največ obkrožilo Zlobca (59,8),

• TUDI KRAMBERGER ZMAGUJE — Podrobnih analiz nedeljskih volitev zaradi pomanjkanja časa še ne moremo izdelati, potrdili pa se bomo v naslednjih številkah, ko bomo spregovorili tudi nekaj več o postopku pri naslednjih volitvah. Kot zanimivost lahko omenimo, da je Kramberger na nekaterih voliščih dobil tudi večino glasov. Tako je zbral v Radovljah 56, na Viseju 51,3 in v Srednjem Grčevju 50,7 odstotka glasov.

Kmecla (42,9), Omana (39,8) in Pluta (37,9). Za zbor občin se bosta v drugem krogu pomerila Lea Oražem (47,8) in Miloš Senčur (27,8).

V ribniški občini je volilo 84,5 odst. od 9.348 volilnih upravičencev. Največ se jih je odločilo za Kučana (39,2), ostali pa sledijo v takšnem vrstnem redu kot v vseh ostalih dolenjskih občinah: Pučnik (33,1), Kramberger (19,2) in Demšar (8,5). Med kandidati za člane predsedstva so najpogostejše glasovali za Omana (55,4), Zlobca (49), Pluta (44,5) in Rupla (38,8), medtem ko sta med šestimi kandidati za zbor občin največ glasov zbrala Franc Lovšin (40,5) in Franc Lapajne (17,8), ki se bosta pomerila v drugem krogu.

o prometni zaprtosti občine, škodi zaradi divjadi ter o razvoju kmetijstva in turizma. Povsem upravičeno so bile kritike, da je bilo Kočevje leta 1945 prometno bolj povezano z Novim mestom (pa tudi Črnomljem, Reko, Osilnico, Drago itd.), kot je danes, saj ob sobotah in nedeljah avtobus sploh ne vozi in ne moreš ne na obisk k bolnim sorodnikom v novomeško bolnišnico pa tudi ne, na primer, na kopanje v Dolenjske Toplice. Odgovor na vsa ta vprašanja je bil, da so bili pač prebivalci tega območja preveč ponižni in bojzljivi in da brez večje agresivnosti tudi v bodoče ne bo bolje.

O zaprtim območju je bil govor tudi v Ribnici.

J. PRIMC

SEJEM PODJETNIŠTVA

CELJE — Jutri se bo v centru Golovec končal letošnji tradicionalni sejem podjetništva in inovacij Ideja 90, na katerem so prvič pri nas organizirali domačo in mednarodno inovacijsko podjetniško borzo. V tovrstno informacijsko trženje se je vključil s prek 1.500 domačimi inovacijami za ponudbo in 200 povpraševanj tudi informacijski center pri Gospodarski zbornici Slovenije. Ponudbo na borzo inovacij so ponudili tudi iz Sovjetske zveze, Bolgarije in Madžarske.

Na silo gradili industrijo. »Tu smo delavci, kmetje. Skupaj smo morali živeti in tudi v prihodnje bo tako, poskusimo le bolje živeti v tej družbi in jo boljše upravljati, kot smo jo doslej,« je povedala Logarjeva.

Na srečanju so največ vprašanj iz dvorane zastavili dr. Dimitriju Ruplu o prihodnosti demokratične Slovenije, dr. Rajku Pirnatu o tem, kako si on predstavlja odepitve Slovenije, dr. Katji Boh pa predvsem o plakadni » aferi«.

Pisatelj Tone Peršak pa je ob koncu srečanja pojasnil, da je osnova kulturnega programa, da se kulturi zagotovi avtonomija v idejnem, vsebinskem in organizacijskem pomenu besede. »Kultura je najbrž eno tistih področij, ki najtežje živi, če mu ti nekaj predpisuješ, kakršnekolik vzorce in modele organiziranja. Zato je bistveno vprašanje neke kulturne politike v tem, naj se politika ne vmešava v kulturo, ampak naj jo omogoči,« je poudaril Peršak.

P. P.

Naša anketa

Slovenska vojska je nuja

Brez svoje vojske ni suverenosti. To smo posebno v predvolilnem času pogosto slišali. Dejstvo je, da je JLA vse manj ljudska in naša, slovenska. Pošiljanje vse večjega — zdaj že kar stooštote — dela slovenskih nabornikov v druge dele države na služenje, ukinitvev slovenskega (ljubljanskega) armadnega območja, vztrajanje pri uporabi zgolj srbohrvaškega jezika v JLA, politični nastopi armadnega vodstva proti slovenski demokratizaciji, ocene vojaškega sveta o kontrarevoluciji in specialni vojni, prisotnost vojske pri vzdrževanju posebnega stanja na Kosovu, sojenje četverici pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, pa zadnji obisk zveznega ministra za LO Veljka Kadjevića v Sloveniji tik pred volitvami, to so stvari, ki starejše Slovence prav silijo v spominjanje na izkušnje služenja v slovenski partizanski vojski v NOB. Vse to sili k ponavljanju Titove obljube Slovcem o slovenski vojski tudi po vojni, k spominu, da so celo v Avstro-Ogrski slovenski vojaki uporabljali slovenščino. Proces, ki izhaja iz vse številnejših zahtev po slovenski vojski, je vendar neustavljiv, pa četudi se začne s takšno »malenkostjo«, kot je služenje vojaškega roka v domači republiki. Vse več slovenskih državljanov pa celo sanja o demilitarizirani Sloveniji.

ANDREJ RADE, strojni ključavničar v starotrškem Uniorju: »Sem za to, da skrajšajo vojaški rok, omogočijo civilno služenje vojaškega roka ter služenje Slovcem v Sloveniji. Potem bi bila vojska tudi bolj homogena in ljudska. In če bi bila zares takšna, bi bila lahko tudi samostojna. Ali bi potem za vojsko dajali tudi kaj manj denarja, kot sedaj, tega ne morem reči, ker nisem strokovnjak. Res pa je, da v marsikateri državi zmanjšujejo stroške za vojsko.«

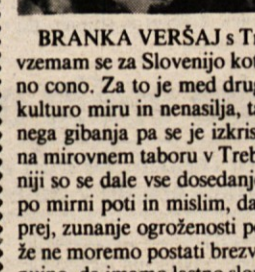
DOMINIK VESEL, vzdrževalec v Domu učencev, Novo mesto: »Idea o slovenski vojski je seveda boljša, kot pa je sedanja rešitev. Še pametnejši se mi zdi predlog o demilitarizaciji Slovenije, s čimer bi prihranili največ denarja. Denar, ki bi ga ne namenili za neproduktivno vojsko in oborožitev, bi raje namenili za izobraževanje mladih, pa za prekalifikacije in dodatno izobraževanje odraslih, saj se bomo le tako izvlekli iz sedanje krize.«

SAŠO PAVLIČ, prodajalec v Preskrbi Krško: »Slovenska vojska je nujni pogoj za slovensko neodvisnost, zato se seveda zavzemam za to, da bi slovenski fantje služili vojsko doma in da bi jim poveljevali v slovenskem jeziku. Za tako rešitev sem tudi v primeru, če bi se odločili za konfederativno ureditev. Tudi v primeru odepitve se ne bojim, da Slovenci ne bi zmogli svoje vojske, tako po organizacijski kot po kadrovski plati. Mislim, da imamo dovolj sposobnega vojaškega kadra.«

MARTIN SIMONČIČ iz Drašičev: »Slovensko vojsko smo že imeli med NOB. Že v Avstro-Ogrski je bil poveljevalni jezik v vojaških enotah tudi slovenski, torej ta jezikovni izgovor proti slovenski vojski odpade. Poleg tega je Tito v Jajcu obljubil, da bo po vojni Slovenija lahko imela svojo vojsko. Jasno je, da je najbolj učinkovita tista vojska, ki brani svoje ozemlje, in slovenska vojska bi bila zgolj obrambna. Za začetek bi bilo prav, da bi slovenski fantje služili vojsko v Sloveniji.«

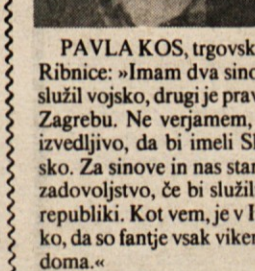
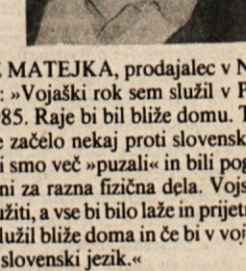
BRANKA VERŠAJ s Trebelnega: »Zavzemam se za Slovenijo kot demilitarizirano cono. Za to je med drugimi gibanje za kulturo miru in nenasilja, ta ideja omenjenega gibanja pa se je izkristalizirala ravno na mirovnem taboru v Trebnjem. V Sloveniji so se dale vse dosedanje razprtije rešiti po mirni poti in mislim, da bo tako še naprej, zunanje ogroženosti po mojem ni. Če že ne moremo postati brezvojaška država, je nujno, da imamo lastno slovensko vojsko.«

MARJAN SMUKOVIČ, prodajalec iz Račje vasi, Brežice: »Vsekakor sem za to, da ima Slovenija svojo vojsko, seveda kot samostojna država. Mislim, da je ideja o lastni armadi uresničljiva, pravzaprav je že skrajni čas za to, da Slovenci bi lahko enkrat že stopili na svoje noge. Gre za stvar, za katero se je potrebno odločiti, sprejeti potrebne sklepe in jih tudi izvesti. Prepričan sem, da s čakanjem ne bomo nič dosegli, le rešitev odlagamo na poznejši čas.«

DARKO ERJAVEC, šofer pri SGP Posavje v Sevnici: »Že zdavnaj bi morali imeti svojo, slovensko vojsko. Tako bi nekako nadaljevali tradicijo slovenske partizanske vojske, ki je bila formirana po teritorialnem načelu, predvsem pa mislim, da bi bila taka organiziranost vojske precej cenejša od sedanjega. Najmanj, kar bi morali doseči, je to, da bi naši fantje služili vojski v Sloveniji, s čimer bi JLA kvečjemu pridobila bolj vnete branilce naših meja in ozemlja.«

PAVLA KOS, trgovska poslovodkinja iz Ribnice: »Imam dva sinova, eden je že odslužil vojsko, drugi je prav zdaj pri vojakih v Zagrebu. Ne verjamem, da bo v kratkem izvedljivo, da bi imeli Slovenci svojo vojsko. Za sinove in nas starše pa bi bilo večje zadovoljstvo, če bi služili vojsko v domači republiki. Kot vem, je v Italiji in Avstriji tako, da so fantje vsak vikend lahko na obisku doma.«

Ljubljansko pismo

Šok razprodaja družbene lastnine?

Nov Sachsov nasvet

LJUBLJANA — Zadnji razgovor Antjeje Markovič z gospodarstveniki so povsem razblijili pogosto izražene dvome, da bi zvezna vlada pod pritiskom in politizacijo socialnih napetosti ter problemov v gospodarstvu utegnala odstopiti od svoje trdno začrtane poti pri uresničevanju reforme. Markovič je namreč v teh razgovorih jasno povedal, da vlada od svojega programa ne bo odstopila niti za las, še zlasti pa ne od konvertibilnosti dinarja, trdnega tečaja, zamrznjenih OD ipd. Gladko je zavrnil tudi pripombe, ki prihajajo z večstrankarske politične scene, in zatrdil, da se večina vprašanj po nepotrebnem in neargumentirano politizira.

Močan vtis je napravila zlasti Markovičeva trditev, da ZIS v celoti upravlja z vsemi reformskimi procesi in da natančno ve, kaj se bo zgodilo ne le nekaj mesecev vnaprej, marveč tudi do konca leta. S tega stališča je Markovič obsodil

vse tiste, ki nujne socialne napetosti izkoriščajo za nasprotovanje »ediniemu programu, ki ga sploh imamo«, pri čemer mu ne očitajo nič drugega kot to, da naj bi »se vračali v preteklost«. Če gospodarstvo potrebuje denar, potem je edini način, da pride do njega s prodajo svojega blaga, priporoča Markovič. Tega pa ne bo moglo storiti s pomočjo cen, ki niso tržno upravičene. Vse kaže, da jugoslovansko gospodarstvo prehaja v zadnjo, odločilno fazo. Potem ko je zvezna vlada liberalizirala devizno tržišče, nato trg blaga in storitev in na koncu še denarno tržišče, ji preostaja le še liberalizacija tržišča podjetij. Ugrizniti bo morala v zelo kislo jabolko in se lotiti (re)privatizacije podjetij.

Ni malo ekonomistov, ki sodijo, da bi morali to storiti takoj. Pri tem se opirajo na trditve znamenitega ekonomista Jeffreya Sachsa, da se je tudi družbene lastnine v socialističnih državah potrebno lotiti s šok terapijo. S tem da bodo tudi podjetja postala blago, bo ustvarjen institucionalni prostor za oblikovanje elastične gospodarske sestave, v kateri bodo lahko podjetja naglo zaznavala spremembe in se prilagajala zahtevam tržišča. Istočasno pa bodo menerske ekipe pod strogo kontrolo lastnikov kapitala, toda z vsemi pooblastili za uspešno ustvarjanje dobička. Nova zakonodaja že omogoča široko privatizacijo družbene lastnine in relativno nagel prehod iz socialističnega v tržno gospodarstvo brez odvečnih stroškov.

VINKO BLATNIK

Veliko zanimanje

ČRNOMELJ — Med črnomaljskimi kmetovalci se je v letošnjem letu močno povečalo zanimanje za nepovratna sredstva, ki jih je moč dobiti iz sklada za pospeševanje tržne proizvodnje hrane.

Medtem ko je lani nepovratni denar za gradnjo hlevov dobilo 12 črnomaljskih kmetov, so letos v črnomaljski kmetijski zadrugi pripravili 45 programov za svoje kmete.

Republiška zveza vodnih skupnosti daje nepovratna sredstva za ureditev trajnih nasadov, bodisi za vinograde ali sadovnjake. Višina te pomoči je 20 odst. od predračunske vrednosti priprave zemljišča. Iz tega sklada regresirajo tudi trtne cepilneke v višini 3,60 din, sadike sadnega drevja pa 5,40 din. Prijav za ta sredstva je bilo letos v črnomaljski občini za ureditev 11 ha vinogradov, kar je dva- do trikrat več kot lani.

VODNIK V KUPČIJI

Odkupne in prodajne cene v KZ Krka Novo mesto

Cene mladega pitanega goveda ostajajo ta teden enake kot prej, tako da v KZ Krka plačujejo mlado pitano govedo na meso v 1. klasi po 30 din za kilo, v drugi 28 din in v tretji 26 din. Koliko žive teže pa plačujejo po 16,80 din, 15,70 din in po 14,60 din. Vendar pa so padle cene telet. Teleta za pitanje plačujejo po enotni ceni od 29 do 31 din, medtem ko je cena telet za klanje padla na vsega 28 din in višje cene v zadrugi ne plačujejo.

V hladilnici na Cikavi je še naprej velika izbira blaga, kot so moka, olje,

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljkovi tržnici je stalo jajce 1,50 do 1,80 din. Krompir so prodajali po 5 do 10 din kilogram. Kilogram skute je veljal 24 do 30 din, sira 70 in 80 din, orehov 75 do 80 din, domačega kruha 15, šarklja 40 in potice 80 din ter jabolk 10 do 17 din. Lonček smetane so prodajali po 25 din. Liter čebulčka je bil 20 do 30 din. Za kilo špinata so gospodinje prodajalkam odštele 30, kilo redkve 20, fižola 20 do 25 in česna 12 din. Kilogram kravice je veljal 40 din. Nageljnov cvet je stal 3 do 4 din, sadike rož so bile po 5 do 25 din.

Kmetijski nasveti

Škrlup že bruha askospore

Škrlup ali fuzikladij je tista najnevarnejša bolezen jablan pa tudi hrušk, ki običajno naredi mejo med lepim, trdnim, plantažnim sadjem na eni strani in krhljivim, manj lepim kmečkim sadjem na drugi. Seveda lahko tudi v kmečkem obilnem vrtu pridelamo tržno blago, vendar brez boja s škrlupom ne gre. Zdjaj je čas, da se z njim začne.

Nevarnost okužbe zmanjša delno že primerna razdalja pri sajenju, pravilna rez, grabljenje odpadnega listja in ne pretirano gnojenje z dušikom, zanesljivo pa lahko plodove obvaruje pred boleznijo le fungicid. Zato je treba razvoj škrlupa poznati vsaj v obrisih. Začne se v začetku aprila, ko se na okuženih lanskim listih pa tudi drugih delih rastline razpočijo periteciji in začno iz njih bruhati askospore. Te okužijo mlade lističe, če so le primerne vremenske razmere: vlaga in toplota vsaj 15°C. List mora biti moker vsaj devet ur, da se kalitev spore in prodor v list lahko izvrši. To je tako imenovana primarna okužba za razliko od sekundarne (drugotne), pri kateri na že okuženih pegah nastajajo drugačne spore, t. i. konidiji, ki se lahko premikajo le po vlagi, torej ob dežju. Drugotne okužbe se zato skorajda ne morejo širiti z drevesa na drevo.

Proti škrlupu je treba začeti škropiti že zgodaj spomladi, to pa se opravi tako, da se zimskemu škropivu doda preventivni fungicid. Zelo priporočljivo je škropiti tedaj, ko se pojavijo prvi lističi, to je v fazi »mišjih ušes«, potem pa je treba redno škropiti v približnih 14-dnevnih presledkih. Mismo

• **ŠKROPIVA PROTI ŠKRLUPU** — Kot je znano, poznamo dotikalne in sistemske fungicide, prvi delujejo z dotikom in bolj kratkotrajno, drugi pa prodor v sok rastline in zato dlje časa varujejo pred boleznijo, oz. jo delno celo zdravijo. Pri nas so v prodaji naslednji priporočeni sistemi: baycor, rubigan, topas, benlate, tridral MZ, trifimine, idr. Nekateri med njimi imajo že tudi dodatne dotikalne fungicide in z njimi tvorijo zelo priporočeno in učinkovito kombinacijo. Med preventivnimi dotikalnimi fungicidi priporočila stroka: dithane, antracol, ciram, captan, folpet, delan in še nekateri. Navodila o uporabi so priložena, le dosledno jih je treba spoštovati.

tega razporeda moramo ogrožene jablane vnovič poškropiti, če pade več kot 25 mm dežja, ki spere varovalno oblogo.

Ob napravi novega nasada je nujno potrebno upoštevati tudi odpornost posamezne sorte jablane proti škrlupu. Zelo občutljive sorte so zlati delišes, musus, rdeči delišes, gloster, ričard in še nekateri sicer zelo hvaljene sorte, ki pa jim prav škrlup s svojimi pegami in plutastimi razpokami lahko tako izmakne plodove, da niso za prodajo.

Inž. M. L.

V Evropo 92 (tudi) s kozlički

Podružnica za kozjereje Slovenije v stikih z zahodnimi Nemci — Premalo denarja za mlečno kontrolo — Navkljub vsemu veliko zanimanje za kozjereje

SEVNICA — »Za kozjereje je zanimanje vse večje, zlasti za kooperacijsko rejo, tako da imamo trenutno nad 100 interesentov za tovrstno dejavnost. In to navkljub temu, da so posojila zaenkrat še zmeraj omejena, pa tudi povpraševanje po mlečnih izdelkih iz kozjega mleka in po kozličjem mesu je dosti slabše, kot bi si zaslužili.« prav Silvo Osovnikar iz Sevnice, ki so ga na nedavnem letnem zboru spet izvolili za predsednika podružnice za kozjereje pri Zvezi društev gojiteljev posameznih malih živali Slovenije.

Vedeti je treba, da tudi oprema, ki jo potrebujejo rejci za nemoteno delo pri kozjih farmah, ni poceni. Celjske mlekarne imajo trenutno 24 kooperantov, ki pa jih čaka prav izpolnitev opreme in črede, tako da bo sleherni kooperant razpolagal najmanj s 40 »proizvodnimi« živalmi. Je pa za kooperante mlekarne dobro to, da mlečno kontrolo A plačujejo Celjani. Pri podružnici za kozjereje so dobro zavedajo, da v prihodnje na rodovnike za plemenske živali ne morejo več računati tisti rejci, ki ne bodo imeli zagotovljene mlečne kontrole. Za ljubiteljske rejce je podružnica sicer načrtovala vsaj mlečno kontrolo B, a jim ni uspelo zagotoviti potrebnega denarja za to niti za strokovno izobraževanje vzrejnih referentov in mlečnih kontrolorjev za ljubiteljsko rejo.

Med nedavnimi obiskom v Stuttgartu se je Osovnikar v tamkajšnjem kmetijskem institutu in drugod družno s predstavniki republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, celjske mlekarne in ljubljanske biotehnične fakultete lahko znova prepričal, kako v razvitem svetu izkazujejo kozjereji veliko večjo veljavo kot pri nas, kjer še prevladujejo predsodki nad znanstveno ugotovljeno zdravilnostjo kozjega mleka in drugih kozjih pridelkov. Predlani

vsem v Stuttgartu je veliko povpraševanje po kozličjem mesu, pri čemer so odprte možnosti tudi za izvoz v Evropo po letu 1992, mnogo težji pa bo prodor na to najzahtevnejše tržišče s kozjimi mlečnimi pridelki, saj so se to močno zasidrali Francozi.

Podružnica za kozjereje Slovenije bo s pomočjo sklada za razvoj kozjereje

Letnik 1989 je na tržišču

Vino Brežice bo del svojih vrhunskih vin letos prodalo tudi v ZDA — Dolgoročna pogodba že velja

BREŽICE — Sredi marca je podjetje Vino Bizelsko-Brežice, ki se je nedavno tega sčasoma pojavilo iz sistema Slovin, tržišče ponudilo izbor svojih sortnih vin lanske letošnje pridelave. Kot je povedal njihov enolog Roman Šepetavc, so vina ob sicer povprečnem letniku 1989 izjemne kakovosti. Med sortnimi belimi vini le šipon ni dobil oznake za vrhunsko vino, ker je bil minimalno dosladkan. Kljub vsemu niso zlato zaščitno značko, saj je pri ocenitvi po dvajsettočkovnem sistemu dosegel nad 18 točk. Vrhunski laški rizling, sauvignon in chardonnay bodo delno izvozili v ZDA, ostalo pa prodali doma.

Marks vzgojil »ekspresnega« vrtnega polža

Poslastica bo dostopna vsem gurmanom?

Polži v prihodnje ne bodo le poslastica presitih ljudi, zlasti Francozov, ampak bodo postali pomemben del zdrave prehrane vsega prebivalstva, optimistično napoveduje prof. Jimmy Marks, vodja oddelka za znanstvene raziskave kmetijske zoologije na univerzi v Belfastu, mož, ki je vzgojil »ekspresnega« polža. Koristnost prehrane s polži utemeljuje s tem, da je polžje meso bolj zdravo od običajnega, saj ne vsebuje maščob, ima pa veliko mineralov in kalcija ter visok odstotek beljakovin.

Večino polžev so gurmanske kuhinje doslej pridobile s pomočjo nabiralcev v prosti naravi. Nabirati, zbirati in odkupovati polže pa je kaj zamuden posel, ki se ga običajno lotijo le tisti ljudje, ki pač nimajo druge možnosti za zaslužek. Že od nekdaj je zato privlačila zamisel, da bi polže na veliko gojili na poljih farmah, podobno, kot gojijo piščance. Bilo je več poizkusov, vendar kakšnega posebnega poslovnega uspeha, vsaj tako poročajo, ni bilo. Novo upanje za dober komercialni uspeh pri tem poslu obeta šele Marksov »ekspresni« polž oziroma njegova posebna metoda vzreje, po kateri se da v treh mesecih zrediti polža do teže od 10 do 15 gramov.

In v čem je ta metoda? Polži v naravi prespijo zimo, zato se ne morejo razmnoževati vseh 12 mesecev na leto. Na inštitutu v Belfastu je prof. Marks razvil metodo intenzivnega razmnoževanja in gojenja polžev (vrtni polž Helix Aspers), ki omogoča znatno večji prirast. Profesor je celo prepričan, da se lahko sedanje pomanjkanje polžev na evropskem trgu nadomesti ali vsaj občutno zmanjša z eno samo veliko farmov polžev. (Tehnične in tehnološke informacije)

-n

uvozila 10 plemenjakov v sanskem in srnastem tipu koz (nemška oplemenitenja bela in rjava koza), stare 4 mesece. Plamenjake bodo financirali iz republiškega sklada za pospeševanje pridelave hrane. Več kozjerejev podružnice, ki združuje okrog 200 članov, pa se je odločilo za uvoz 4 mesece starih koz (sanski in srnasti tip) s popolnim rodovnikom. Pri ljubljanski Biotehniški fakulteti pa so iz republiškega sklada nabavili računalnik za vodenje rodovništva. Ob letošnji 5. razstavi koz od 22. do 24. junija v Sevnici bodo dobili rodovnik tudi kozice in kozliči, potomci ocenjenih živali v sanskem in srnastem tipu koz.

P. PERC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

V ZR Nemčiji »očka Mraz« ni ni več strašilo

Zanimiv prijem nemške zavarovalnice

Takšen naslov sem opazil v zadnji številki revije Der deutsche Weinbau. Odleglo mi je, saj ta ne sreča vinogradnike prvečkrat obišče. Toda podjetna Nemčija ni iznala uspešne tehnike za varovanje vinogradov pred nizkimi temperaturami. Ena od nemških zavarovalnic, Mannheimer Versicherung AG, je ponudila vinogradnikom vseh nemških vinorodnih območij zanimivo zavarovanje vinogradov. Škode, ki znašajo nad 20 odstotkov, so za obstoj vinogradniških kmetij že nevarne, zato od te stopnje nazivno zavarovalnica krije izpad. Vinogradnik, ki so mu nizke zimske temperature uničile trse, dobi povrnjeno vrednost trt, stroške za izkop posušenih trt, stroške za ponovno saditev in odškodnino za izpad pridelka. Ker je s tem vinogradniku poravnana le polovica škode, dobi odškodnino za triletni izpad pridelka.

Neodvisni cenilci, ki niso uslužbenci zavarovalnice, ocenjujejo škodo, toda stroške cenilcev nosi zavarovalnica. Kakšen znesek prejme oškodovani vinogradnik? Za srednje veliko vinogradniško kmetijo — članek sicer ne navaja površine, toda lahko precej točno skle-

pamo, da gre za 1,5 do 3 ha — znaša odškodnina za škodo zimске pozebe 50.000 DEM na 1 ha, za triletni izpad pridelka pa 60.000 DEM.

Pogoj zavarovalnice je, da so zavarovani vsi vinogradi kmetije, ne samo občutljive lege. Toda ta pogoj ni težak za kmeta, saj ima pravico odšteti znesek premije, ki jo plača zavarovalnici od svojega davka za kmetijo. Članek ne navaja, katerega davka, toda menim, da tudi od prometnega davka za vino, ki ga vinogradnik obvezno odvede pri prodaji vina. Prepričan sem, da je takšno zavarovanje vinogradov za nemškega kmeta zelo ugodno in da mu ni potrebno več trepetati pred zimskimi in spomladanskimi penizskimi temperaturami. V Sloveniji imamo veliko vinogradniških površin, ki jih je nujno zavarovati pred to naravno pošastjo. Vem, da zavarovalnica Triglav nudi skupinsko zavarovanje proti toči in spomladanski pozebi, toda če primerjamo varnost vinograda po zavarovanju v Nemčiji in po sistemu Triglava, potem je odškodnina, ki jo dobio naši kmetje, res drobiž in čudno, ni da se v večji meri ne vključujejo v skupinsko zavarovanje. V Nemčiji je več konkurenčnih zavarovalnic. Omenjena iz Mannheima je ponudila to zavarovanje v novem projektu, ki ga imenuje »zavarovanje vina v celoti«, in si obeta iz te poteze dobiček. Država, ki ima zdravo gospodarstvo, lahko zaščiti vsako proizvodnjo. Kako čudovito bi bilo v naši domovini biti vinogradnik, če bi imeli zdravo gospodarstvo!

Mag. JULIJ NEMANIČ

Mlečni bumerang že leti

»Pravična« in tržna cena mleka zdaj že prihajata na vzkriz — Kaj bo poleti, ko bo mleka še več?

Ob upoštevanju inflacije, ki je po uradnih podatkih v Jugoslaviji znašala v marcu le še 2,6 odst., in z njo povezane eskomne stopnje bo odkupna cena za mleko, oddano v marcu, znašala 4,06 din za liter, kmetu pa mora biti izplačana najkasneje do sredine aprila. Tako je odločil odbor za mleko, ki je po posebnem zakonu o ukrepih za zagotavljanje prireje, predelave ter oskrbe z mlekom in mlečnimi izdelki dolžan kar se da pravično uravnavati cene in zagotoviti, da bodo pridelovalci obvarovani pred

nekdanjo inflacijsko izgubo. Ta cena velja za kakovostno mleko, ki izpolnjuje vse administrativne in strokovne zahteve, vključno s predpisano mlečno kontrolo.

Odbor je napovedal tudi odkupne cene za mleko, ki bo oddano aprila. Ker se kolo inflacije opazno zavira, seve ni pričakovati kakšnega večjega povziranja cene. Aprilsko mleko naj bi plačevali po 4,13 din za liter, pri čemer bo znašala odkupna cena za mlekarino 2,94 din, kompenzacija 0,58 din, premija 0,37 din, kakovost pa 0,24 din za liter.

Do tu je vse v redu in prav, če ne bi vse večkrat slišali tarnanja predstavnikov mlekarne, da v trgovinah ob svojih cenah skorajda ne zmorejo več tako visoke odkupne cene mleka pri kmetu oz. kmetijski delovni organizaciji. Zastajata prodaja konzumnega mleka, še mnogo bolj pa prodaja mlečnih izdelkov. Prodaja sirov se je skorajda povsem ustavila, polna skladišča pa po nepotrebnem zvezujejo stroške poslovanja in skladiščenja. Vse pogostejše razmišljanje o (začasni) ustavitvi ali vsaj zmanjšanju odkupa mleka, kar se ugne kot bumerang vrtni v obliki novega udarca živinoreji zlasti zato, ker prihaja poletno obdobje, ko bo mleka še več. To ne jeluba druga plat izboljšane in zanesljivejšje odkupne cene mleka, ki nastaja po tako imenovanem stroškovnem načelu (utemeljenem na kalkulaciji kmetijskega inštituta) in ki mleko izvzema iz primeža svobodnih tržnih zakonitosti.

M. LEGAN

ŽIVINA OSTAJA

TREBNJE — Živinoreji iz trebanjske občine ne morejo prodati vseh že zrejenih pitevec, ker Emona in Mercator jmeljeta od kmetov manj živine, kot sta se zavezala s pogodbami. Se huje je, da omenjena veletrgovca nameravajo v bodoče dajati kmetom-kooperantom v rejo manj telet kot do zdaj. V sedanjih perečih razmerah, ki so nastale z zmanjšanim in nerednim odkupom govejih pitevec, morajo nekateri kmetje že dokupovali živinsko krmo, ker so jim pripravljene zaloge pošle.

MEDNARODNI SEJEM V KRANJU

KRANJ — Jutri bodo v tem mestu odprli tradicionalni, 29. mednarodni sejem kmetijstva in gozdarstva, ki bo trajal do 19. aprila. Kranjski sejem je znan po dobri ponudbi kmetijske mehanizacije, zato je zanimiv tudi za dolenske kmetovalce. Vabljeni!

Sušenje sadja dopolnilo kmetiji

Jamnikovi s Kočnega so že začeli s poskusi — Zares se bo začelo jeseni

KOČNO — Nekoč so pri Jamnikovih na Kočnem že sušili sadje in zlato rjavi jabolčni krhlji ter suhe kruške so bili vedno na mizi. Tako je bilo tudi še nekaj let po vojni, sčasoma pa so sušenje sadja povsem opustili, ker nihče več ni jedel tega sadja. Zdjaj pa so spet začeli sušiti sadje in bodo tako dopolnili z novim izdelkom svojo sadjarsko dejavnost.

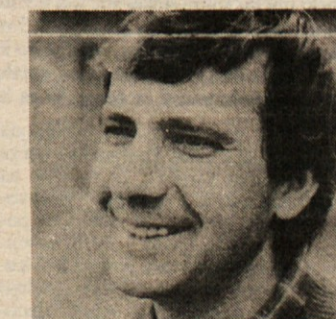
Pobuda za sušenje sadja je prišla iz krškega M-Agrokombinata, kjer je o tem začel razmišljati sedaj že upokojeni pospeševalec za sadjarstvo Alojz Pirč.

Pri nekaterih sadjarjih že stojte posebne peči in sušilnice, kjer bodo sušili sadje. Ni pa še dorečeno, v kakšni embalaži ga bodo prodajali, kdo ga bo kupoval itd.

Med prvimi, ki so se ogreli za sušenje sadja, je bil tudi Vid Jamnik s Kočnega.

Povedal je, da imajo vsega skupaj 1,3 hektara sadovnjakov, pretežno zasajenih z jablanami, med njimi pa so tudi breskve, marelice in slive. Večina sadovnjaka je starega, 50 arrov sadovnjaka pa bo letos prvič rodilo. »Zamisel o sušenju sadja se nam je zdela zanimiva,

zato smo nabavili peč in sušilnico, prostor zanju pa bo v novi hiši. Doslej se še

Vid Jamnik

nismo resneje lotili sušenja, posušili smo le nekaj malega jabolč.« je povedal Jamnik. Za sušenje so primerna samo jabolka najboljše kakovosti, ki pa jih je treba olupiti, razrezati na kose in razkoščičiti. Za kilo suhih krhljev, ki jih zaradi lepše barve namočijo v žveplovo raztopino, pa morajo uporabiti kar 8 kil jabolč. To njuno delo naj bi bilo dopolnilo k drugemu delu na kmetiji, saj je 8-hektarska kmetija premajhna, da bi lahko od nje živelo vseh šest članov družine. In to kljub temu da je Vid v službi v TCP Videm.

Jamnikovi se z lanskim letom v sadovnjaku ne morejo preveč pohvaliti, kajti kakovost jabolč je bila slabša kot druga leta zaradi precej slabega vremena. Kot kaže letošnje cvetenje v sadovnjaku, naj bi bila letina precej boljša, veselijo pa se že tudi pridelka iz novega dela sadovnjaka.

J. SIMČIČ

Zadnja položnica za zaklonišča

Po spremembi zakona naj bi bil tudi iz občinskega odloka črtan prispevek za javna zaklonišča — Doslej zgrajena zaklonišča vzdržujejo gasilci iz PGE

NOVO MESTO — Pred dnevi so obvezniki za plačilo prispevka za gradnjo zaklonišč v novomeški občini — določeni so na podlagi ocene ogroženosti posameznih območij — sicer s precejšnjo zamudo prejeli položnice za plačilo prve letošnje akontacije tega prispevka, ki pa je tudi zadnja. Prispevek, ki vseskozi povzroča precej negotovnosti, četudi so ga v novomeški občini zaračunavali po zakonsko zahtevanem minimumu, je s spremembo zakona o SLO in DS z aprilom namreč do nadaljnjega ukinjen. To bodo gotovo radi potrdili tudi delegati v občinski skupščini prihodnji četrtak s pristankom na spremembo odloka, ki ureja pobiranje prispevka in gradnjo zaklonišč.

Gradnja zaklonišč je bila del vedno zelo vplivne strategije splošne ljudske obrambe. Sledila je načrtom o nujnosti zagotavljanja možnosti za zaklanjanje ljudi in materialnih dobrin v primeru vojne agresije, temu pa se je pridružila še razlaga o potrebi zavarovanja pred morebitnimi nesrečami s sodobnimi tehnologijami v miru (npr. z jedrsko energijo). Zaklonišča morajo po zakonu imeti vse šole, vrtci, zdravstvene ustanove in večja podjetja v vsej občini, na bolj ogroženih območjih pa vsi. V novomeški občini je bilo tako v dobrih 10 letih zgrajenih 48 zaklonišč s 7.743 zakloniščnimi mesti, od tega 33 zaklonišč s 4.431 mesti v podjetjih, 14 zaklonišč s 2.558 mesti v stanovanjskih naseljih, eno samostojno zaklonišče za 300 ljudi ter 454 javnih zakloniščnih mest v petih skupnih zakloniščnih na Mestnih njivah, v Bršljini, Šmihelu, Straži in Žužemberku. Od 648 izdanih soglasij za gradnjo družinskih zaklonišč pa imajo

opravlja popolno servisiranje in vzdrževanje vseh zaklonišč v občini.

Konec leta 1989 je bilo na posebnem občinskem računu za zaklonišča 311 tisoč dinarjev. To in pa letos zbrana sredstva naj bi omogočila sofinanciranje 100 javnih zakloniščnih mest v skupnem zaklonišču na Novem mestu. Dejstvo je, da zaklonišča ni poceni investicija in da tega denarja nikoli ni bilo dovolj, da bi naredili kaj več, posebno še, ker je moral do strogo namenske porabe ležati na posebnem računu, namesto da bi se vsaj obrestoval. Če bodo delegati v občinski skupščini sprejeli spremembo odloka o zakloniščih — glede na dosedanje splošno negodovanje nad pobiranjem prispevka za zaklonišča in tudi nad gradnjo le-teh skoraj ni verjeti, da ne bi bili za — v skladu z zakonom, potem tudi v novomeški občini do nadaljnjega ne bi več pobirali prispevka za zaklonišča in ne gradili zaklonišč. Objekti v gradnji in tiste, za katere je sekretariat za ljudsko obrambo že izdal soglasja, pa bodo investitorji morali dograditi ne glede na spremembe v zakonu in odloku.

Z. L.-D.

Že druga serija delnic

Hranilno kreditna organizacija Pionir hoče povečati sklad — Krediti za stanovanja, lokale

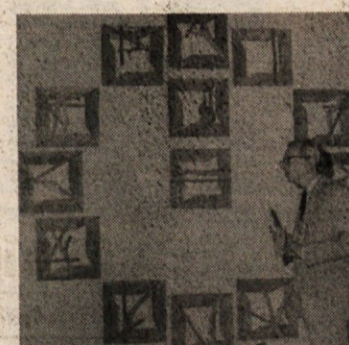
NOVO MESTO — V sredo, 4. aprila, je bil drugi zbor delničarjev Hranilno kreditne organizacije Pionir Novo mesto, ki je nasledila prejšnjo Interno banko. Na zboru so potrdili odločitev o povečanju kapitala in potrdili letošnji gospodarski načrt.

Otvoritvena bilanca družbe je 1. januarja znašala 275,54 milijona dinarjev. V tej vsoti predstavlja ustanoviteljski sklad dobrih 24 milijonov dinarjev, zanj so izdali 3.380 delnic v vrednosti 7.120 dinarjev, večinski delničar pa je seveda Pionir. Ustanoviteljski sklad v pretežni meri zadošča za plasmaje v banke, ni pa denarja za tekoče poslovanje, zato je zbor sklenil povečati sklad z izdajo delnic druge emisije v vrednosti 20 milijonov dinarjev. Ta sredstva namenja za dolgoročne naložbe družbe. Predkupno pravico delnic bodo imeli ustanovitelji HKO, izkoristiti bi jo morali do sredine maja. Če do takrat ne bodo prodane, bodo ponujene na prostem trgu, kjer pa prodaja zasebnikom še ni predvidena.

V gospodarskem načrtu 1990 se vse vrsti okrog zbiranja sredstev za financiranje stanovanjske gradnje in kreditiranja drobne gospodarstva, za kar je posebno zaželeno sodelovanje z bankami in zavarovalnicami. V HKO so že odobrili nekaj posojil za prodajo stanovanj in lokalov za obrt, ki jih gradi Pionir, pri čemer se mora kupec poleg kreditne sposobnosti izkazati tudi s 70-odstotnim lastnim deležem. HKO tudi kreditira prodajo peč Pionirjeve Keramike ter vrata in obloge Lesnega obrata. Predvidevajo, da bodo imeli le-

tos povprečno stanje naložb v vrednosti 241 milijonov dinarjev, kar pomeni za okrog 30 odstotkov večji obseg poslovanja od nekdanje Interne banke. Poseben poudarek v delu HKO Pionir bo dan tudi prometu z vrednostnimi papirji. Družba se je že včlanila v Jugoslovansko borzo vrednostnih papirjev in Ljubljani, vse naloge v zvezi z izdajo vrednostnih papirjev in s trgovanjem z njimi pa opravljajo tudi za vsa zainteresirana dolenska podjetja. Ker zagotavljajo, da je v dolenskem gospodarstvu še premalo vedenja o vrednostnih papirjih in delovanju borze, se bodo vključili tudi v tovrstno izobraževanje po podjetjih. Varčevanje delavcev, ki se je lani zelo razmahnilo, pa je letos nekoliko zastalo, čeprav imajo nekaj odstotkov višje obresti kot banke.

Z. L.-D.

KRIŽEV POT V OBLIKI URE — V Dolenjski galeriji v Novem mestu bo še do 16. aprila na ogled razstava likovnih stvaritev Nika Lehrmanna iz Ljubljane. Osrednjo pozornost vzbujajo ciklusi štirinajst. Sestavlja ga štirinajst podob na svetopisemsko temo Krizevega pota. Posamezne postaje Kristusovega trpljenja so predstavljene v obliki ure: dvanajst jih je v krožnici, dve tvorita kazalec ure. Dogajanje na teh postajah je ponazorjeno z naključno najdenimi kosi lesa in Lehrmann jih je v likovno usklajil in osmislil znotraj posameznih okvirjev. Na posnetku: na otvoritvi razstave (23. marca) je ta cikel Lehrmannovih stvaritev umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec iz Škofje Loke obiskovalcem posebej predstavil. (I. Z., foto: B. Babič)

Od vode do avtobusne postaje

Plan komunalnih del v metliški občini v letošnjem letu — Za ta namen naj bi bilo na voljo blizu 7 milijonov din — Tudi sofinanciranje v KS

METLIKA — V letošnjem letu naj bi po izračunih, ki temeljijo na prilivu sredstev v občinski proračun v zadnjih dveh mesecih, za komunalna dela v metliški občini zbrali nekaj več kot 6,9 milijona dinarjev. Največ, blizu 5 milijonov din, naj bi se za ta dela zbralo iz 3,5-odstotnega prispevka iz bruto plač, iz krajevnega samoprispevka naj bi se do konca junija, ko se bo izteklo, za komunalna dela zbralo milijon dinarjev, ostalo pa od davka od goriva, sredstev območne vodne skupnosti in denar, ki ga iz teh skladov prenašajo iz lanskega leta.

Največ denarja, blizu 2,5 milijona dinarjev, so v planu komunalnih del za letošnje leto namenili za naložbe na področju oskrbe z vodo in obnovo vodovodnega omrežja. V okviru te postavke komunalnih del v občini načrtujejo izgradnjo prve faze novega 500-ku-bičnega rezervoarja na Veselici, gradnjo vodovoda Hrast — Dole — Grič, prenovitev vodovodnega črpalnice v metliškem zajetju Obrh, obnovo vodovodnega omrežja na Partizanskem trgu in

Trgu svobode v Metliki. S tem denarjem bodo plačali še izdelavo investicijskih programov za vsa ta dela ter še nekaj drugih del, kot je sanacija zajetij v Jamnikih in druga manjša dela.

Za posodobitev cest Jugoje — Sela, Bereča vas — Lokvica, Gradac — Okljuka, Radovica — Radoš, odcep od gorijske ceste do Škempjčeva in za novo asfaltno preplastitev metliških trgov je v tem planu namenjenih milijon dinarjev. Za redno komunalno dejavnost, ki jo

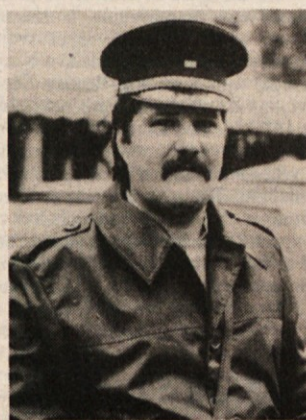
Pogodba s Sovjeti

Iskra Tenel vztraja — Obetavna pogodba s

NOVO MESTO — V Iskri Tenel Novo mesto, ki jo je v drugi polovici lanskega leta njena tedanja matična delovna organizacija Avtomatika zaradi težav na vsak način hotela spraviti v stečaj, razmere še vedno niso take, kot morajo biti v solidnem podjetju, se pa po besedah direktorja Iva Longarja z izvajanjem sanacijskega programa počasi urejajo.

Leto 1989 je Tenel zaključil z dobrih 17 milijoni dinarjev izgube, kar je celo nekaj manj, kot so predvidevali. Proizvodnja, ki je bila lani zaradi slabe oskrbe z reprovornimi materiali zaradi plačilne nesposobnosti in zaradi manjšega povpraševanja skoraj za desetino manjša kot leto poprej, se letos počasi povečuje. V marcu so podpisali tudi pogodbo s sovjetskim partnerjem v vrednosti 5,5 milijona dolarjev za tri leta, kar je dobra perspektiva za počasno vračanje na nekdanji za Tenel tako pomembno sovjetsko tržišče. Dela imajo zaenkrat dovolj, za drugo polovico leta pa še iščejo naročila. V Tenelu je sedaj še zaposlenih 630 ljudi ali po ocenah sanacijskega programa še vedno več kot 100 preveč.

Tudi letos imajo v Tenelu veliko težav zaradi pomanjkanja denarja. V februarju in marcu so imeli nekaj časa blokiran račun. Izterjave jim gredo težko, saj gospodarstvu naspolh manjka denarja in je slab plačnik. Likvidnostne težave v največji meri meri rešujejo tako, da dobavitelje plačujejo kupci, podobnega načina se poslužujejo tudi pri trgovskih partnerjih. Še vedno tudi niso povsem razčiščeni odnosi med Tenelom in Iskra banko, ki je, kot je znano, povsem pod vodo.

Brane Brinjevec

bifeju topel čaj ali odideš na stranišče, si že iskan in prekleto. Prenekratni gre do tako daleč, da nas zatožijo nadrejenim, in lažejo, da so nas iskali po cele ure. Velikokrat je treba le malo pogledati po trgu, pa ne bo živčnosti. V izmeni sva na trgu le dva in vsak ima polovico parkirnih mest, če je v zagovor povedal Brane.

Dve uri parkiranja na trgu velja danes 5 din. Inkasant mora v sedmih urah vnoviti 133 lističev, da dosega normo, ki so mu jo postavili v podjetju. Če ima doseženo tudi mesečno normo, dobi nekako 3000 din plače. »Na Komunalni pravijo, da si niti svoje plače ne zaslužimo, sam pa mislim, da to čisto ne drži. Netržne dneve je res katero od parkirnih prazno, sicer pa je trg vselej zaseden. Včasih se zgodi, da je zaseden tudi izhod s parkirišča, vendar pri tem nismo krivi mi, saj nismo miličniki, da bi preganjali tiste, ki puščajo svoja vozila kar ob cesti. V vseh letih smo se marsičesa naučili. Značilno je, da lastniki 'pejčkov' in fičkov parkirajo poravnajo takoj in brez prigovarjanj, z lastniki oplov, mercedesev in beemvejev pa se moramo pretekati o tem, ali bodo sploh plačali. Vsega bo konec, ko bo trg za prti za ves promet, parkirano pa bo mo pobirali zunaj starega mesta,« nam je za konec zaupal inkasant Brane. J. P.

SREBRNJAKOVA IN ŠUŠTERŠIČ

MALI SLATNIK — Športno društvo iz Krži je pred dnevi v osnovni šoli Mali Slatnik pripravilo šahovsko tekmovanje pionirk in pionirjev. Med dekleti je zmaga Srebrnjakova pred Draganovo in Gorsetovo, pri fantih pa so prva tri mesta zasedli Šušteršič, Judež in Božič.

DRAGA TELEFONIJA V SUHI KRAJINI

ŽUŽEMBERK — PTT Novo mesto obljublja, da bo v najkrajšem času vključilo novo žužemberško telefonsko centralo, kar naj bi pomenilo bistvene boljše povezave dosedanjim naročnikom ter možnost priključitve tistih 270 naročnikov, ki sedaj tako potrpežljivo čakajo na priključitev. V krajevni skupnosti načrtujejo v enem letu izgradnjo telefonskega omrežja na Ajdovski planoti. Letos naj bi v to investirali 600 tisoč dinarjev, s tem pa omogočili priključek 80 interesentom. Sedaj na Ajdovski planoti ni niti enega telefonskega priključka. Kaže pa, da bo naročnika telefonski priključek stal kar precej. Prispevek naj bi bil okoli 2.500 DEM, zraven pa pridejo še drogovci in prostovoljno delo. Kdor živi na podeželju, je pač na vse načine tepen.

KRAMBERGERJA BI KAP — Ivana Krambergerja bi kap, če bi vedel, da je vesela družina šegavih Podgorcev v sončnem prvoprilskem nedeljskem polpodnevu, natančen teden dni pred volitvami, pred zidnico v Jedlovcih, vinski gorici med Dolžem in Pangrč Grmom, uspešno »nategovala« mimoidoče, da je Krambergerja kap. Sicer pa se Kramberger nima za kaj jeziti na Podgorce, še zlasti ne na Dolžane, ki so mu na volitvah dali največ glasov. Za Krambergerja je na Dolžu volilo kar 46 odstotkov volilcev. (Foto: A. B.)

VOLITVE — Kako zelo so nas obnori-le prve svobodne volitve po letu 1945, dokazuje tudi naslednji primer. Neznane sreča v Kandiji možaka s psom precej ne-navadnega videza. Ustavi se in vpraša: »Oprostite, gospod. Katere stranke pa je vaš pes?« Lastnik mu je mirno povedal pasmo, trenutek kasneje pa sta tako vprašani kot spraševalec, zavedajoč se lapsusa, planila v smeh. Nekoliko začuden je bil le pes, očitno ni imel časti spoznati Krambergerjeve opice Anke.

ORLI — Novomeška banka je pred dnevi kasko zavarovala svoj avto in pri tem za JLA odštela 5 odstotkov davka, kar je bilo v denarju 180 din. Tako potolažena in vsesplošno zavarovana se je odpravila na njivo, nakar je nad njo nekaj strahotno zarohnelo. Motika ji je padla iz rok, nakar se je ozrla kvišku in komaj še uspela pogledati v kadeča se motorja letala Jugoslovanskega vojnega letalstva, katerega pilot se je odločil preleteti Novo mesto v višini marjetice, kot temu pravijo naši orli. Leteli bi bili, če bi poveljni vojaškega veselika v Cerkljah povedal, na kateri najmanjši višini lahko njegovi fantje preletavajo nase-lja. Če ni vojaška skrivnost.

PO OBČINSKO — Novomeški občinarji so neomajni, kadar gre za izterjavo »cesarju, kar je cesarjevega«. Ne da bi prej izračunali, da jih položnica, znakma, bi-rokratsko delo in še kaj stane veliko več ko 1 (en) dinar, hočejo prav en sam samcat dinar s položnico izterjati za plačilo 4. akontacije kmečkega zavarovanja. Izračun se jim bo morebiti navsezadnje vseeno izšel, saj bodo po drugi strani dobili denar, kateremu so se v nekaterih sosednjih občinah po pripočitju republiške skupščine že odpovedali. Gre namreč za plačilo prispevka za zaklonišča, ki je na novomeških položnicah še zmeraj pridružen drugim prispevkom. Kaže, da tukajšnji občinarji res silno potrebujejo zaklonišča. Se bodo imeli vsaj kam poskriti, ko jih bo do kosti oglodano ljudstvo klicalo na odgovornost!

PA ŠE PO IMVEJSKO — Tudi nad novomeškim avtomobilskim velikanom so se začeli zgrijeti temni oblaki gospodarske reforme. V sili hudič muhe žre, vprašanje pa je, ali bo vsakršno varčevanje res pomagalo. Denimo: delavcem je za-ukazano, naj iz tovarniške menze ne odnašajo domov kruha in druge suhe hrane, ki jim ni teknila ob predpisnem času. Veste vratar je že imel opravka s kršitelji, zapisal jih je, enako kot delavca, ki ga je zalotil, da ima na denarnici nalepljeno — nalepko z IMV-jevim znakom.

Ena gospa je slišala, da so se občinarji ob poslovnem obisku Dušana Sinigaja v Novem mestu premurili do tepihov zahvaljevali za vse, kar je storilo za Dolenjsko. Dolenjci sicer ne vemo, katera naj bi bila ta dobra dela, vendar je lepo slišati, da je Sinigaj le neke nekaj naredil.

V SREDO SEVILJSKI BRIVEC

STRAŽA — NOVO MESTO — Še je čas za rezervacijo avtobusnih sedežev in vstopnic za ljubljansko predstavo Rossinijeve opere Seviljski brivec. Na predstavu, ki bo v sredo, 18. aprila, ob 19. uri v ljubljanski Operi, se boste od-peljali iz Straže ob 16.45 in z novomeške avtobusne postaje ob 17. uri. Rezervacije sprejemajo na telefon 84-750.

Sprehod po Metliki

VEZILO, GLASILO DELOVNIH LJUDI BETI IN KOMET, je objavilo v letošnji 2. številki tudi podatek, da dela v Beti kar trindvajset ljudi, ki se pišejo Nemanjič. Sledijo jim Ribarič, Bajuki, Plut, Dragovani, Mihalič, Jurečič, Spudič, Simonič, Pezdirci, Geršič in Kolenc. Teh je namreč v Beti od vsakega priimka več kot deset. Ker vodijo Nemanjič, nekateri se namigujejo na prisposodbo.

DA NI DRAGO SAMO ŽIVLJE-NJE, priča tudi podatek, da stane najeno-stavnajska krsta, reci in piši, 5.500 dinarjev. Če pristigemo k temu še druge pogrebne stroške, nas velja pokop pokojnika že pravo bogastvo. Če bo res prišlo do ustanovitve pogrebne postaje, se verjetno ne obetajo nič boljši časi. Znano je namreč, da je v vsakem podjetju nekaj nepotrebnih administratorjev, ki se redijo na račun delavcev.

NA OGLASNIH DESKAH, KI JIH IMAJO nameščene v stanovanjskih stopi-pi-čih, objavljajo vsak mesec imena in pri-imke tistih, ki neredno plačujejo centralno kurjavo, odvoz smeti in vodo. Iz meseca v mesec so ti isti stanovalci, in sicer prav tisti, ki so se pred leti na nož borili za dodeli-tev največjih stanovanj. Takrat verjetno niso pomislili, da je večje stanovanje tudi dražje.

NARODNOZABAVNI ANSAMBL KRES, na njegovem čelu stoji Marjan Končar-Jack, je posel v studiu Sraka v Novem mestu dve skladbi: Vinska vgraba in Bela krajina. Se posebej prva bo veliko predvajana po Studiu D v dneh okoli-metjske Vinske vgrabe, ni pa vključeno da bo postala tudi himna te vefešte, ki bo v Metliki 18. in 20. maja. Kot pevka se je pri Kresu predstavila Ana Jankovič-Söber, bolj znana sicer kot pevovodkinja, ki je vodila tudi mešani pevski zbor Beti dokler ni propadel.

Samoprispevek v četrto desetletje?

Kmalu pred odločitvijo

METLIKA — Izteka se šesti samoprispevek v metliški občini. Po tem so prebivalci metliške občine med slovenskimi rekorderji, saj bo poleti minilo celih 30 let, kar neprekinjeno plačujejo samoprispevek. Kakšna bo nadaljnja usoda metliškega samoprispevka, sedaj še ni znano, kajti na občinski ravni naj bi do izteka sedanjega pripravili nov program, o samoprispevku pa se pogovarjajo tudi v krajevni skupnosti Metlika. Kot stvari sedaj stojijo, kaže, da bo metliški samoprispevek zaplul tudi v četrto desetletje, le to ni jasno, ali bo občinski ali le v KS Metlika ali pa bodo »skombinirali« kar obe možnosti.

V krajevni skupnosti Metlika, po številu prebivalcev daleč največji KS v občini, se pojavljajo ideje o samoprispevku le za to krajevno skupnost. Metličani oziroma njihovo vodstvo je prepričano, da so v dosedanjih samoprispevih njihovi krajanj prispevali največ, dobili pa bolj malo. Ne glede na to, ali bo naslednji samoprispevek samo krajevni ali občinski, se v KS Metlika zavzemajo za to, da s tako zbranim denarjem ne bi plačevali tekočih del. To naj bi bilo urejeno sistemsko, iz komunalnih skladov ali na podlagi ekonomskih cen.

V metliški krajevni skupnosti se nagibajo k temu, da bi podprli tak program novega samoprispevka, ki bi vseboval gradnjo porodnišnice v Novem mestu — a tak samoprispevek bi moral biti regijski — vse ostale »lokalne« stvari pa bi morale biti natančno določene, povsem konkretne in zelo omejene.

»Na primer samo razširitev metliške osnovne šole,« pravijo v Metliki. »Pri tem računamo na pomoč vseh strank, ki so resnično zainteresirane za razvoj Metlike.«

A. B.

Črnomaljski drobir

LE OBLJUBE? — Nekateri stranke so si v svoje programe zapisale posebno skrb za kulturno dediščino. Obljube so ena, njihova uresničitev pa že druga zgodba. Tako na primer na predstavitev arheoloških izkopavanj ob cerkvi sv. Duha in umetnostno zgodovinskih raziskav cerkve ni bilo videti nobenih predstavnikov strank. Jim morda ni šlo prav nič za volilne glasove ali pa je njihova strategija le leporečje?

DETEKTIVI — Ko so pred šestimi leti obnavljali kulturni dom v Črnomlju, so vsaj tako je bilo rečeno in tudi zarisano v načrte, obnovitelji pustili cevi za centralno kurjavo, da jim pozneje, ko naj bi priključili radiatorje, ne bi bilo potrebno znova razbijati po domu. Očitno pa so upali, da bodo postavljali radiatorje šele čez nekaj desetletij ali celo stoletij, ko se bodo načrti že porazgubili, tistih, ki bi se spominjali, kako je bilo ob zadnji adaptaciji, pa ne bo več na zemlji. Žal pa so se v domu prav lež spomnili, da bi uredili težko pričakovano centralno kurjavo in ko so želeli priti do priključkov, jih ni bilo. Celo parket so pobrali s tal, o ceveh pa ne duha ne sluha. Če bi hoteli ugotovljati prisotnost cevi na vseh šestih mestih, ki so označena v načrtu, bi prekopali ves dom. Da bi bilo manj škode, bi bilo bolje, da bi najeli kar detektive, ki bi izsledili morebitne (baje plačane) priključke in morda še kaj drugega.

SPORTNA DVORANA — Ob koncu prireditve Srce srca v športni dvorani so številni obiskovalci ugotavljali, da si je njen arhitekt postavil spomenik, ki bi lahko postal tudi grobnica. Če bi prišlo do kakršnekoli nesreče, bi si po vijugastih stopnicah lahko le malo ljudi rešilo kožo. Arhitekt očitno ni načrtoval, da bo dvorana kdaj sploh polna.

Drobne iz Kočevja

KONČNO POCENITVE — Prvih pocenitev so končno deležni tudi kočevski potrošniki. Kruh, ki ga sem pripeljejo iz Delnic, je v trgovinah za okoli 20 odstotkov cenejši kot domači, kočevski. V Kočevju je možno kupiti še slaščice in burek iz Delnic. Italijanski toaletni papir je po 49 din (10 zvitkov) in je obično cenejši kot domači papir, a še vedno dražji kot avstrijski. V trgovinah so cenejši tudi pijače, vendar velja 6-odstotni popust le, če kupite najmanj 10 litrov.

STOJEČE MESO — Poročajo tudi, da je na oni strani Kolpe meso (govodina, svinjina) po okoli 36 din kilogram, pri nas pa je blizu 30 odstotkov dražje. Naši mesarji pravijo, da je pač treba tistim, na jugu pomagati. Spet drugi pa, da je tisto meso iz lačne pokovitosti oz. kar zeleno. Seveda pa inšpekcije slabega mesa ne bi pustile uvoziti in prodajati. Naše meso je torej, kar se cen tiče, dobro stoječe, medtem ko na jugu pada.

MARS V KOČEVJU — Mars je rimski bog vojne, ki se je začela tudi med trgovci. V Kočevju smo te dni dobili trgovino »Mars«, ki jo je odprlo zasebno podjetje Papirus iz Ljubljane. Prodaja šolske potrebščine, papirno galanterijo, razglednice in drugo, celo umetniške slike na papirusu.

Ribniški zobotrebci

OSTRO PRED VOLITVAMI — Komaj je sekretar OK SZ (DL) Miran Košmrlj oni dan v nekem ribniškem podjetju naskel predvolilni plakat na oglasno desko, že ga je nekdo strgal, češ: »Kaj ga spet lomijo ti komunisti!« Seveda si s takimi protikomunističnimi in protisocialističnimi borci ne bo kaj dosti pomagala niti opozicija. Kdor trga plakate tej stranki, jih bo gotovo kmalu tudi drugi, alternativni. Nekultura ostane nekultura.

CENEJŠI KRUH — Končno so tudi v ribniški občini začele nekoliko popuščati cene. Tako se da v nekaterih trgovinah dobiti cenejši kruh. To pa ni zasluga domačega pekarskega podjetja, ampak konkurenčnega zasebnega peka iz Dobropolja.

SPLAČA SE — Nekateri se pričajo, da po vseh ponoči ni miru. Bifeji, ki so lahko odprti le do 22. ure, »uradujejo« do dveh ali treh zjutraj, razgrajanja pa je toliko, da vaščani ne morejo spati. Odgovor na to kritiko na zadnji občinski seji je bil, da prijave proti takim kršiteljem so, vendar so kazni tako nizke, da se gostilničarjem tako poslovanje očitno splača.

Trebanjske iveri

PROSTOR — Trebanjci pravijo, da je skrajni čas, da se krajevna služba družbenega knjigovodstva izseli iz sedanih prostorov. Če bi to storila, bi se v delovne prostore, ki so bili prej namenjeni za skladiščenje esekadjevcev, nemudoma preselila ljudska knjižnica, kateri so omenjene prostore SDK odgovorni trebanjski možje obljubili že pred časom. Po drugi strani pa bi od selitve obravnava finančne in nadzorne ustanove s sedanje lokacije povzročila še eno olajšanje. Namreč šoferjem, ki v zaprtih belih kombijih domnevno prevažajo dragocenosti, kakršne šteje SDK. S prav takim kombijem se je prejšnjo sredo vozil nek mučil na razmočeni zelenici pred stavbo SDK in dalje čez pešpot itd. In verjetno je prekinjal tako dovolno pot.

O GRADOVIH — Ko so v občini izvedeli, da je nekdo prevzel Tavčarjevo graščino na Visokem pri Škofji Loki, se jim je zadelo silno imenitno, da imajo take objekte tudi oni in da bodo zato lahko svetovljansko oddali pradelavne graščine na podoben način kakemu premožnemu človeku. Potem pa se jim je zadelo, da so v Trebnjem za to nekoč že imeli priložnost in da takrat gradu Škrležovo niso oddali, in sicer taistemu možu, ki ima zdaj Visoko. S takimi občutki so podobni petelom, ki pojejo, vendar za razliko od nekkih drugih — prepozno.

IZ NAŠIH OBČIN

Le konec turističnega mrtvila?

V črnomaljski enoti Sapa želijo z obliko kmečkega turizma privabiti v deželo ob Kolpi svoje goste — Sejem Alpe-Jadran potrdil, da so na pravi poti

ČRNOMELJ — V črnomaljski temeljni organizacijski enoti ljubljanskega Sapa imajo že dolgo časa v predmetu poslovanja tudi turizem, vendar ga doslej ni nihče načrtno razvijal. Vsak je gledal le na kratkoročni zaslužek, ki pa ga v turizmu v Beli krajini ni moč pričakovati. Zato so se v Črnomlju odločili, da turistično delo zastavijo širše: poleg organiziranja izletov za Belokranjce želijo narediti turistično privlačno tudi Belo krajino.

V Sapovi organizacijski enoti se zavedajo, da so to šele njihovi prvi koraki, da se še lovijo in učijo, da so pravzaprav začeli iz nič. Na nedavnem sejmju Alpe-Jadran, kjer so imeli svoj dan, pa so potrdili, da so Belokranjci končno na pravi poti, čeprav bo potrebno še nekaj časa za celostno predstavitev deželice ob Kolpi. »Za nas je najpomembnejše, da dobimo tudi stacionarnega turista in ne le prehodnega. Seveda morajo v tem primeru s turizmom živeti vsi ljudje in ne le ena organizacija. V drugih državah pri razvoju turizma pritake potem še kaj tudi država,« pravi direktor Sapove enote v Črnomlju Ferdinand Korošec.

DVA NEUSTREZNA VODOVODA

RIBNICA — Na območju občine Ribnica je lani sanitarna inšpekcija odzvala v petih vodovodih skupno 18 vzorcev vode. Analiza je pokazala, da so bili neustrezni vzorci vode iz vodovodov Velike Poljane (na zajetju in v omrežju) in pri vodovodu Gora (v omrežju). Za vodovod Velike Poljane je ugotovljeno, da gre za onesnaženje fekalnega izvora. Ni pa še ugotovljen vzrok za onesnaženje. Pri vodovodu Gora je najverjetnejši vzrok omrežje, v katerem je tudi premajhen pritisk. Sanitarna inšpekcija je posvetila posebno pozornost vodovodom za oskrbo vasi, ki niso priključeni na regionalni vodovod. Zajetja teh vodovodov, zbiralniki vode in omrežja so različno izdelani, slaba izdelava pa vpliva tudi na kakovost vode. Podjetje Hydrodov Kočevje-Ribnica, ki je dolžno skrbeti za pitno vodo v teh dveh občinah, je pripravljeno prevzeti tudi vaške vodovode, vendar le, če bi bili pred prevzemom ustrezno urejeni in vzdrževani.

Volilni primer Hudeje

Volišče za Rome

HUDEJE — Nedeljske volitve so potegnile na Hudejah, gotovo tudi v krajevni skupnosti Račje selo, najbrž v trebanjski občini in morda še kje eno najmočnejših formalnih ločnic med »enimi« in »drugimi« ljudmi. Za glavnega akterja pri nastajanju te razmejitve črte je razglasil samega sebe hudejski volilni odbor, ko je v petek zvečer zavril volilni material in pri tem dal vedeti, da na Hudejah volitev ne bo, če bodo na izbranem volišču glasovali tudi Romi. Le-ti so naposled le volili, vendar so volili zaradi tega, ker je občinska volilna komisija po posvetu z republiško naredila v sodelovanju s trebanjskim Centrom za socialno delo ločeno volišče za Rome, in sicer v baraki v romskem naselju na Hudejah. Občinski volilni komisiji je narekovalo to potezo prepričanje, da kar vas ne sme ostati brez volišča, da pa tudi Romi ne smejo biti prikrajšani za volilno pravico. Ta logika po eni strani kaže politično modrost, vendar je po drugi strani vprašanje, koliko je tokratni zapleteni način volitev dostopen tako marginalnim družbenim skupinam, kakor Romi v Trebnjem zdaj v precej primerih so. Vsekakor pa bi ta logika lahko izostala, če predsednik krajevne skupnosti Račje selo ne bi zatiral občinski volilni komisiji še v petek popoldne, da bodo 8. aprila letos volitve na Hudejah v zasebni Dimovi hiši potekale normalno.

Najnovejšo zaostriev na Hudejah bodo opazovali s primerne razdalje razočarani kot nov poganjek apartheida na dolenskih ilah. V resnici bodo Hudejčani in Trebanjci težko dopovedali javnosti, ki je za omenjeni dogodek zvedela v več kot želenem obsegu, da je tokratna popolna prostorska in politična ločitev ljudi na Hudejah nekaj povsem drugačnega od rasne segregacije v Južnoafriški republiki. Toda za nepristransko oceno bo potrebno razgrniti res celoplošno dejstvo iz zgodovine odnosov med t. i. civilni, Romi in ustanovami v občini Trebnje. Brez števila teh dejstev gotovo ne poznamo, vemo pa za ultimativni poziv KS Račje selo, ki ga je za septembra lani naslovila na trebanjsko občino. Tedaj je KS Račje selo zagrozila, da bo reševala romsko problematiko sama, če ji v 6 mesecih ne bodo pomagale oblasne ustanove.

M. LUZAR

»To ni več tista stara partija«

Lojze Ratajc o programu ZKS-SDP Trebnje

TREBNJE — »Mislim, da se bo program moral uresničiti, če bomo imeli oblast mi ali pa kdo drug. Naš program izhaja iz dokumenta o evropski kakovosti življenja in upošteva posebnosti občine Trebnje. Pri pisanju smo upoštevali dosedajni razvoj naše občine, pri tem pa nismo mislili, da smo mi naredili vse in nismo mislili, da smo krivi za vse napake,« zatrjuje predsednik OK ZKS-SDP Trebnje Lojze Ratajc, ko govori o dokumentu, s katerimi se njegova organizacija v predvolilnih dneh podaja pred občane. Ljudje, ki naj bi omejeno strankino politiko uresničevali v prihodnje, so po njegovih besedah zavezani prihodnosti. »Kar nas je na listi, ne bi bili tukaj, če bi bila sedanja ZKS-SDP stara partija. Na listi nismo

Lojze Ratajc

tisti, ki bi plezali navzgor po hrbtih drugih, nekaj pa nas je celo takih, ki smo dobili od stare partije precej po glavi, kar dobro ve precej občanov. Na listi naše organizacije je tudi nečlan ZKS-SDP,« nakazuje Ratajc prekinitev v šest let zgodovine trebanjske levo usmerjene politike. Dodajata pa še, da so listo sprejeli v temeljnih razpravah na »terenu«. Nosilec liste je Jože Jevnikar, ob njem so še drugi kandidati, ki so tudi poznani kot dobri delavci, od zdravnikov do uslužbenca. »Na volitvah pričakujemo precej glasov. Čigavi bodo, je težko napovedati. Mogoče jih bo celo najmanj od ljudi, ki so si doslej na račun dosedanje ureditve največ prigrabili,« razmišlja Ratajc o skorajšnjih glasovanjih.

L. M.

IZ NAŠIH OBČIN

Zakaj draginja

Govori direktor Trgo-prometa Ivan Glad

KOČEVJE — Na vprašanja, kako je s pocenitvami v trgovinah, prodajo iz državnih rezerv (olje, sladkor, riž) in intervencijskega uvoza (meso); kateri so vzroki, da naše blago ni v trgovinah vsaj po istih ocenah kot v Avstriji in Italiji, ter če pripravljajo kakšne posebne ugodnosti za prvi maj, nam je direktor podjetja Mercator-Trgopromet Kočevje Ivan Glad odgovoril takole:

»Proizvajalci so cene zelo dvignili v drugi polovici decembra, zdaj pa jih le počasi spuščajo. Bela tehnika se je že pocenila za okoli 30 odstotkov, konfekcija za 10 pa še pralni praški in prehranbeni proizvodi. Vendar so pocenitve premajhne, saj je še vse obično dražje kot v sosednji Avstriji ali Italiji, kjer je tudi tehnično blago za polovico cenejšje. Pred kratkim dvema mesecema smo dobili olje in sladkor iz državnih rezerv, oboje obično cenejšje, vendar ni bilo zanimanja za nakup, ker je bilo to možno znatno ceneje nakupiti v Avstriji.

V naših trgovinah je v primerjavi s tujimi vse dražje zato, ker je blago preobremenjeno z davkami. Proizvajalci plačujejo previsoke davke, znajdejo pa se tudi tako, da proizvede poceni izvažajo, na domačem trgu pa hočejo to nadoknaditi z višjimi cenami. Prometni davek je pri nas tudi najmanj dvakrat višji kot v Avstriji. Tako je kava pri nas obdavčena s 63 odstotki, v Avstriji pa z 10 odst. Na ceno vplivajo tudi trgovske marže, ki pa niso visoke, saj bi z njihovo celotno ukinitvijo blago lahko pocenili le za okoli 15 odstotkov. Res pa je, da je nekaj rezerv tudi še v trgovini. Največja rezerva pa so prevelike obremenitve gospodarstva.«

J. P.

O PROSTORU ZA DELAVNICE

TREBNJE — Trebanjski izvršni svet je nedavno razpravljal o ustanovitvi delavnice pod posebnimi pogoji v občini Trebnje in pri tem ni zavrnil možnosti, da bi tem delavnicam namenili začasen prostor v »baraki« na Cesti Gubčeve brigade 16. To bi bilo možno, če bi prej uredili pravni status »na črno« postavljene barake in se dogovorili o rabi prostorov z mladimi, ki imajo v tem objektu mladinski klub.

NOVICE K SKUPŠČINI

KOČEVJE — Občinska konferenca SZ(DL) Kočevje je predlagala občinski skupščini, naj ona prevzame ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Kočevskih novic, ker ona po spremembi v statutu tega ne more več opravljati. Kočevske novice (na leto izide 10 števk) prejemajo vsa gospodinjstva brezplačno. Občinska skupščina je ta predlog na zadnji seji vseh zborov 27. marca sprejela, hkrati pa sklenila, naj stanje Novic razčisti posebna komisija, izvršni svet občine naj pripravi predlog za nadaljnje finansiranje Novic, proučiti pa je treba tudi možnost, da bi Novice izhajale dvakrat na mesec.

PROTEST RAVNATELJICE

RIBNICA — Anica Benčina, ravnateljica osnovne šole dr. Franceta Prešerna v Ribnici, na zadnji seji občinske skupščine Ribnica: »Rečeno je bilo, da bo preusmeritev prometa po Šolski ulici mimo šole le začasna rešitev. Zdaj pa je to postala glavna ulica in celo obvoznica za Ribnico. Šolniki se čutimo izgrajene. Edina glavna cesta ne sodi tik ob šoli! Pogosto je le za las manjkalo, da avto ni povozil otroka. Otroško življenje je največ vredno, v tem primeru pa gre še za hrup ob šoli in onesnaževanje okolja. Vsemu temu so izpostavljeni otroci. Čutim se dolžna, da zaradi vsega tega protestiram, ker nočem imeti koga na vesti.«

Dajatve delno le zmanjšali

Ribnici manjka denarja za obratna sredstva

RIBNICA — »Ribniško gospodarstvo je lani poslovalo uspešno. Izgubo je prikazal le Mercator, vendar bo pokrita iz sredstev sozda. Letos so se v gospodarstvu začele likvidnostne težave. Po oceni manjka gospodarstvu za okoli 30 milijonov DEM obratnih sredstev. Kljub temu poteka proizvodnja dokaj normalno. Naročil je toliko, da ne morejo vsem ustreči. Žal pa so kupci slabi plačniki,« je na kratko predstavil položaj ribniškega gospodarstva na zadnji seji zborov občinske skupščine Ribnica predsednik IS občine Peter Levstik.

Ribniško gospodarstvo je preobremenjeno z dajatvami. Iz čistih osebnih dohodkov plačuje družbi 107 odstotkov dajatev. Na predlog občinske izvršnega sveta je občinska skupščina izglasovala znižanje obremenitev gospodarstva, in sicer prispevke iz čistih osebnih dohodkov za družbene dejavnosti (šole, vrtci, zdravstvo itd.) od 8,31 odst. na 7,86 odst. ali za 5,5 odst.; prispevke iz dohodka pa od 8,26 odst. na 7,62 odst. ali za 8,5 odst. Tako razbremenitev je možno uresničiti brez večje škode na račun materialnih stroškov in osebnih dohodkov v teh dejavnostih.

Po oceni bo gospodarstvo v največji krizi v tem mesecu, zato je bilo izjavljeno še, da se gospodarstvu odloži plačilo obveznosti iz dohodka in čistega dohodka za marec (ki zapadejo v plačilo okoli 10. aprila) in jih je treba poravnati v naslednjih treh mesecih (do 10. junija) v treh enakih obrokih.

Nadalje je bilo sklenjeno, da bodo o morebitnem zmanjšanju programov odločili še v prvi polovici leta. J. PRIMC

Razmisliti, dokler je še čas!

V Starem trgu si ne bi smeli privoščiti vnovičnega izseljevanja

STARI TRG — Ko so leta 1983 odpirali Uniorjev obrat v Starem trgu, je bilo slišati veliko besed o tem, kako se bodo ljudje začeli prav zaradi te tovarne vračati v sicer že precej izseljeno Poljansko dolino. Tudi v poznejših letih so prav temu obratu pripisovali največ zaslug, da so kraji v tem delu Bele krajine znova zaživel, da so mladi v prej od družbe pozabljenih vaseh znova videli smisel življenja. In potem, ko se je po dolgih letih izseljevanje končno nekoliko ustavilo, ko je mnogim postalo jasno, da jim korenin, ki so jih poginili v domači zemlji, ne more izravnati niti najhujši vihar, so slavošpevi Uniorju počasi utihnili.

Prišli so namreč časi prehoda v tržno gospodarstvo, ki so vse prej kot rožnati, obšli pa niso niti starostskega Uniorja. Nič več ni pomembno, kako čimveč narediti, ampak kako izdelke tudi čimprej prodati. Zaloge vodoinštalaterskega orodja, ki so jih imeli v obratu, se sicer zmanjšujejo, toda ker proizvajajo skoraj izključno za zunanji trg — tam pa morajo biti konkurenčni, če se hočejo obdržati, to pa pomeni tudi z manj ljudmi več narediti — v Starem trgu razmišljajo tudi o tem, da bi nekaj delavcem začasno našli delo v kovačnici v Zrečah. Če seveda ne bodo imeli dovolj dela! Čeprav je ta rešitev boljša, kot da bi ostali na cesti, pa najbrž za nobenega od 63 delavcev ni najbolj primerna. Obrat v Starem trgu gotovo ni bil narejen zato, da bodo delavci iz njega pošiljali v 180 kilometrov oddaljene Zreče, kjer je sicer dela dovolj.

Čeprav so v gospodarstvu vse prej kot rožnati časi, pa bi se odgovorni morali zavedati, da se ne gre igrati z zaupanjem Starostžanov, toliko manj sedaj, ko so komaj spoznali, da se končno lahko izklopijo iz nerazvosti. Biti plat zvona potem, ko bodo morebiti zopet začeli zapuščati Poljansko dolino, bo prepozno.

M. BEZEK-JAKŠE

NEUSPEL SHOD

KOČEVJE — Predvolilni shod za bogatim kulturno-zabavnim programom je napovedala za minuli petek kočevska ZSMS-liberalna stranka, in to na prostem. Toda shod je preprečil dež. Mladi pa kljub temu niso vrgli puške in koruzo. Zbirali so nove člane svoje organizacije in podpisale, da bi lahko prehajali preko italijanske meje le z osebnimi izkaznicami. Vmes pa so z megafonom predstavljali tudi svoj občinski volilni program.

KOLIKO JE KRIVA STAVBA?

MIRNA — Tukajšnji javnosti so znane govorice, da so vzrok obolenju mienskih otrok za zlatenico slabe higienske razmere v otroškem vrtcu na Mirni, te pa da so posledica dotrajanosti stavbe vrtca. Omejimo se na bolezen in dodajamo oceno dr. Dušana Harlandra iz novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno. Dr. Harlander poudarja, da gre v mienskem primeru za kontaktno epidemijo. Za zlatenico so zboleli otroci v eni skupini v vrtcu in taka struktura bolnikov izpodbija mnenje, da je dotrajan vrtec v vsakem primeru toliko neustrezen, da se v njem ne dajo več doseči predpisani normativi o zdravem bivanju malčkov.

Podjetje bo »izdelovalo« razvoj

Razvojni inženiring Trebnje naj bi na podjetniških izhodiščih spravil v življenje — načrte Svetovne organizacije za kmetijstvo in prehrano

TREBNJE — Pol desetletja po tistem, ko je občina Trebnje z republiško pomočjo stopila v razvojni projekt, ki ga je za to območje naredila Organizacija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano, je zdaj trebanjska občina — spet v sodelovanju z republiškim ustanovami — verjetno našla zanesljivejšo in doslej manjkajočo pot do res celovitega razvoja svojega celotnega območja.

Ta pot vodi do ustanovitve Razvojnega inženiringa Trebnje, tj. do posebne organizacije na podjetniški osnovi, in to podjetje se bo, ko bo ustanovljeno, ukvarjalo samo s tem, t. i. projektom FAO. »Trdim, da brez profesionalnega pristopa ne gre in da je zato potrebno ustanoviti podjetje, ki bo skrbelo za uresničitev zamisli organizacije FAO. To, kar počnemo z ustanavljanjem omenjene organizacije v Trebnjem, je morda že bolj dodatek k prvotnemu projektu FAO, saj je ta namenjen bolj razvoju kmetijstva. Kako temu rečemo, pa ni bistveno, ker so pomembnejše izkušnje, iz katerih izhajamo. Te pa kažejo, da

majhne kmetije ne bodo zdržale, če se poleg kmetijstva ne bodo ukvarjale še s kako dodatno dejavnostjo,« pojasnjuje smisel bodočega Razvojnega inženiringa Trebnje eden njegovih idejnih tvorcev Ivan Kukovec iz Gospodarske zbornice Slovenije. Tričlanska ekipa profesionalcev, kolikor bi jih razvojni podjetje štel v začetku, bi namreč skladno z zamisljo ustanoviteljev preskrbelo kmetom dodatne dejavnosti in s tem v zvezi raziskala tržne ponudbe in popravljavanja. Kmečkemu okolju v občini Trebnje naj bi tudi pomenila tako gonilno moč, kot jo predstavljajo industrijski sferi t. i. valilnice novih podjetij.

Trebanjski izvršni svet, ki napoveduje ustanovitev razvojnega podjetja za projekt FAO že v začetku letošnjega jubileja, zdaj zbira zagonski kapital iz naslova dotacij morebitnih soustanoviteljev Razvojnega inženiringa. Stroške

• Omenjeno trebanjsko razvojno podjetje je tretji slovenski primer profesionalizacije tovrstnega dela. Nekaj podobnega imajo po besedah Ivana Kukovca še v Halozah in v Črni na Koroskem, kjer je po njegovih besedah zamisel zaživel najbolje in je zato Črna »inkubator za drobni biznis na podeželju«.

delovanja tega podjetja bo občina poravnala s pomočjo denarja nekaterih republiških ustanov.

M. LUZAR

Invalidi naj ne bodo deveta skrb

V breziškem društvu jih je včlanjenih 975 — Strah pred odpusti

BREŽICE — Društvo invalidov v Brežicah ima 975 članov in od tega jih je tri četrtine starih nad 50 let. V občini imajo enajst poverjenih in pet pododborov, da laže usklajujejo dejavnost in da se bliže svojemu članstvu.

V podjetjih so imeli z ustanavljanjem aktivov manj uspeha in na nedavni volilni skupščini so omenili, da aktiv celo pri Prevozu, kjer imajo največ invalidov, ni zaživel. Udeleženci so menili, da so invalidi deležni premernih pomoči in da bi kazalo čimprej dokončati invalidske delavnice v Skopcih, kjer računajo na zaposlitev 50 delavcev že v prvi fazi.

Zaradi starosti članstva izstopata v občini med invalidi predvsem zdravstvena problematika in socialna ogroženost. Društvo vzorno skrbi za rekreacijo svojih članov in že dve leti subvencionira po tisoč vstopnic za kopanje v termalnih bazenih Cateških Toplic. Zveza invalidov Slovenije ima v Temah pet počitniških hišic in tam so tri izmene na voljo za invalide iz breziške občine. Za desetdnevno bivanje štirih oseb zunaj sezone je prispevek 190 DEM, v sezoni 250 DEM. Cena je za nekatere člane nedosegljiva, zato bodo prispevkom društva poskušali znižati delež stroškov tistim, ki tega ne morejo.

Društvo je napravilo anketo po delovnih organizacijah, da bi pravočasno lahko intervenirali glede morebitnih odpustov. Podjetjem priporoča, naj ne bodo invalidi prvi na seznamu.

J. T.

PLESNO TEKMOVANJE

KRŠKO — Plesni studio Videm priredi v soboto, 14. aprila, ob 9. uri v športni dvorani Leskovec 2. občinsko tekmovalno v družabnih plesih za učence osnovnih šol. Za tekmovalce je prijavljenih 150 plesnih parov, ki se bodo pomerili v štirih starostnih kategorijah. Program prireditve bodo popeli plesalci plesne skupine Videm in ŠPK Kazina Ljubljana.

PRIMANJKUJE POTNIH LISTOV

KRŠKO — Zaradi vse pogostejših nakupov v sosednji Avstriji in Italiji je začelo primanjkovati celo potnih listin, kar jih v Beogradu menda ne morejo sprosti dosti izdelati. Zato v krški občini čaka na izdajo potnih listin kar 230 občanov, saj se je letos v primerjavi z enakim obdobjem lani povpraševanje po potnih listih za štirikrat povečalo. Kot sporoča republiški sekretariat za notranje zadeve, se ni pričakovati skorajšnjega izboljšanja razmer.

ZNIŽANJE SKUPNE PRISPEVNE STOPNJE

SEVNICA — Na zadnjem zasedanju vseh zborov sevnške občinske skupščine so po polemiki razpravi sprejeli spremeni in dopolnili odlok o začasnem zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v občini v letu 1990. Občinska skupščina je pooblastila svojo vladno, da lahko med letom spremeni posamezne prispevne stopnje za skupno porabo, če ugotovi neenakomeren priliv prispevkov za posamezne namene oz. dejavnosti v okviru obstoječe skupne prispevne stopnje. Izvršni svet je tudi pooblaščen, da zniža skupno prispevno stopnjo, če oceni, da prihaja do prilivov nad načrtovanim obsegom oz. če oceni, da veljavne prispevne stopnje oz. skupna obremenitev presega ekonomske možnosti gospodarstva občine.

Ravnovesje »šefov« in delavcev

Sevniški sindikat se odločno zavzema za razbremenitev gospodarstva

SEVNICA — Sindikat se mora odločneje boriti zoper obstoječo obremenitev gospodarstva, saj vsi kazalci kažejo, da je doslej govorjenje o razbremenitvi prinašalo na pleča gospodarskih organizacij le še večje breme. Pri tem ne bi smeli prezreti niti presenetljivih potez, ko zaradi neke spremembe metodologije tik pred izdelavo zaključnih računov še bolj obremenijo dohodek negospodarskih kolektivov, kar je vsaj v sevniškem primeru naprtilo denimo šolam, celo — izgubo.

In kako si naj sindikat v takšnem ne-redu izbori malo več zaupanja pri delavcih? Tako nekako so se spraševali člani novega občinskega sindikalnega sveta in nekateri so svoje ogorčenje in nemoč izrazili z besedami: »Kričali bomo! Pa tudi mahali bomo!« Ali to pomeni, da so začela dozorevati spoznanja, ki so jih kot nevaran plevel že večkrat skušali tudi na naših tleh zasejati zagovorniki mitingarske »protibirokratske revolucije?« Čelo v glavah, za občinske razmere kar visokih predstavnikov delavstva, se lahko porodi take ideje obupanec, ali, če hočete, tki. marginalnih skupin ponižanih in razza-

ljenih. In ker je sevniško gospodarstvo zašlo v skoraj brezizhoden položaj, je strah delavcev, da bi ostali na cesti, vse večji.

Pravijo, da ponekod vodilni gospodarstveniki tako psihozo celo še ume-tno spodbujajo, češ da to prispeva k večji tekmovalnosti in delovlnosti. Verjetno imajo pri tem pred seboj že preizkušene modele in račune. Toda tudi »šefi« ne smejo pozabiti, da so samo ljudje, ki tudi grešijo, še najbolj tedaj, ko dela ne organizirajo tako, kot bi ga lahko, da bi delavci in podjetje bolje zaslužili, ali jim morda niti ne uspe zagotoviti dovolj dela. Taki so, je rekla na zadnji skupščini

Bizeljski most še buri duhove

Zaradi poškodovanega mostu regionalna cesta tudi po devetih mesecih še ni prevozna — Neusklajeni projekti in spori z lastniki zemljišč

BIZELJSKO — Lanskoletno julijsko neurje je porušilo tudi obokani kamniti propust v središču Bizeljskega in tako prekinilo promet na regionalni cesti Brežice—Bizeljsko—Maribor. Po devetih mesecih most še vedno ni popravljen, zato poteka promet po obvoznici čez Orešje. Domačini so v začetku uporabljali asfaltirano šolsko pot v neposredni bližini porušenega propusta, ko pa se je začel pouk in je šola zaradi varnosti zaprla promet po tej poti, je Cestno podjetje iz solidarnostnih sredstev uredilo za promet še vaško pot nad šolo.

Poškodovani propust je bil zgrajen tako, da je pogosto prihajalo do poplav, zato ne bi bilo dovolj, če bi ga samo popravili. Potrebne so bile večje spremembe, ob katerih so se stvari precej zamotale. Ker sta bila dva investitorja (Skupnost za ceste in Območna vodna skupnost), so izdelali tudi dva različna projekta: enega za sanacijo mostu in drugega za ureditev pretoka potoka Sušica. Do prve resnične zakasnitve z deli je prišlo ravno zaradi neusklajenosti med obema projektoma. Ko so ju po-

skušali uskladiti, je namreč prišlo do dodatnih zapletov z zemljišči. Premoženjske zadeve sta urejali občinska skupščina in krajevna skupnost Bizeljsko. Ko sta dosegli dogovor z lastniki zemljišč, sta o tem obvestili izvajalca Vodnogospodarsko podjetje in Cestno podjetje Novo mesto, ki naj bi pričela z deli. V začetku novembra so se na Bizeljskem res začela pripravljala dela, a so jih že po dveh dneh morali ustaviti, ker je prišlo do nesporazumov z lastniki zemljišč.

Od tu naprej so se samo še ponavljali ponovni začetki in ustavitve del. Do sredine februarja je Vodnogospodarsko podjetje vendarle zaključilo regulacijo potoka pod mostom. Po tem so začeli z deli na samem objektu, a so jih zaradi nesporazumov morali zopet prekiniti. Čeprav vse težave v zvezi s posegi na zemljišča očitno še niso odpravljene,

bodo po usklajevanjem sestanku, ki je bil konec marca na občini, nadaljevali z

• Datum, ko naj bi bila »zadeva bizeljski most« zaključena, je morda ena redkih stvari, o katerih si edini tako izvajalci kot tudi krajin. In celo republiški inšpektor za promet je postavil enako časovno zahtevo, vendar kljub temu danes še ne moremo z gotovostjo reči, da bo v enem mesecu cesta prevozna. Predstavniki občine so sicer ugotovili, da izvajalca lahko nadaljujejo z deli, a lastnika zemljišč še vedno nasprotujeta gradnji. Vzklikov za to mora biti precej, nabrali so se v dolgih devetih mesecih nesporazumov in nejevolje. Samo na seji skupščine KS Bizeljsko (27. marca) so zapisali za dve strani svojih zahtev in protestov. Krajin so ogorčeni zaradi zavlačevanja z deli in zahtevajo spoštovanje pismenih pristankov in pogojev za posege na zemljišča.

delom. Če bo vreme ugodno, predvidevajo, da bodo dela pri mostu zaključili do 1. maja.

B. DUŠIČ

Novo: dota za nezaposlene

Prvi primeri novega reševanja brezposelnosti

POSAVJE — V regiji pridejo povprečno štiri iskalci zaposlitve na vsako prosto delovno mesto. V Brežicah se je število nezaposlenih povečalo od 433 na 557, v Krškem od 314 na 432 in v Sevnici od 208 na 285. Znak poslabšanja razmer je tudi to, da je vedno več takih, ki iščejo prvo zaposlitev. Med 496 mladimi ljudmi, kolikor jih vsako leto konča šolanje, nekateri ne dobijo dela, ker so se šolali za poklice, ki jih posavska podjetja ne potrebujejo. Torej morajo te kar na začetku razmišljati o usposabljanju za drugačno delo, če hočejo ostati v domačem okolju.

Napovedi Zavoda za zaposlovanje za letošni pesimistične, če upoštevamo presežke že zaposlenih delavcev v posameznih firmah. Zaradi tega so zmanj-

šale potrebe po novih delavcih. Trenutno znani posavski presežek je 684 delavcev, vendar jih podjetja ne nameravajo odpustiti. Zanje so našle ali še iščejo dodatne programe, za katere jih izobražujejo ob pomoči posavske enote Zavoda za zaposlovanje. Dodatno izobraževanje napovedujejo Jugotanim, Stilles in Inplet iz sevnške občine, Sigmat, Kovinarska in Celuloza iz krške občine ter Agraria in Opekarna iz Brežic. V breziški občini so lani samo Agraria, Opekarna, Trimo in Livarna Dobova našli 403 delavce preveč. Programe so našli in jih zanje že tudi usposabljali. Veliko težje pa je tam, kjer tega nimajo, kot na primer v Imperialu.

Za nekatere iskalce zaposlitve je ena od rešitev dota oziroma pomoč zavoda za tiste, ki si najdejo delovno mesto na kmetiji ali v obrti. Tako enkratno pomoč jih je nekaj že sprejelo, dobil jo bo pa tudi zasebnik, ki bo odkupil bizeljski obrat Iskre in v njem zaposlil 20 ljudi. Končno je naš okoreli sistem vendarle dopustil malo več iznajdlivosti pri nudenju pomoči ljudem, ki želijo delati tudi na kmetiji ali se kako drugače preživljati.

J. TEPPEY

POLITIČNI ŠKANDAL

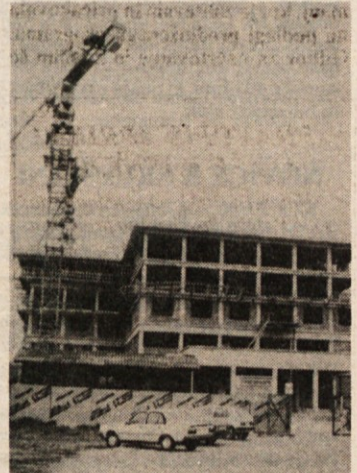
KRŠKO — V Krškem je izbruhnil manjši politični škandal, ko so zeleni odkrili, da jih ni v grafikonu, s katerim je skušalo uredništvo delegatskega glasila Naš glas odpirati predvolilni utrip. Ko so napako odkrili, je bilo sveda prepovedno, da bi jo odstranili, zato so grafikon na 2000 izvodih Našega glasa prečrtali s flomastrom, kasneje pa so tej predvolilni izdaji dodali še en list, na katerem so pojasnili pomanjkljivost.

PREDSTAVILI KANDIDATA ZA ŽUPANA

BRESTANICA, KOSTANJEVICA — Socialistična zveza Krško je preteklo sredo in četrtek organizirala predstavitev svojega kandidata za predsednika občinske skupščine Vojka Omerzija in kandidata za DPZ republiške skupščine Franca Rakarja. Obeh srečanj se je udeležilo po 20 ljudi. Občane je predvsem zanimalo bodoče reševanje komunalnih problemov, v Kostanjevici pa so se še posebej zanimali za turistični razvoj.

SEVNIŠKI IZGUBARJI

SEVNICA — V sevniškem gospodarstvu ostaja prej ko slej najtežji bolnik Mercator-Kopitarna, saj je ta kolektiv zabeležil ob zaključnem računu 1989 že kar 12.158.328 din izgube. Ali jo bodo lahko pokrili s pomočjo Mercatorja, je veliko vprašanje, ker se ta ne ogreva za ponujeno rešitev, pri katerih bi se moral odlopati precejšnji vsoti denarja. Pri GG Brežice so 3.317.260 din izgube žage pokrili brez velikih komedij, prav tako je to uspelo Inpletu (1.214.152 din) s pomočjo občinskih rezerv. Stilles se je izkopal iz 4.427.942 din velike izgube s povečanim izvozom im manjšo premostovitvo. Izgubo 200.909 din je pokrila tudi Komunalna. Med izgubarji pa so se znašle zaradi spremenjenih vodil o revalorizaciji (tik pred izdelavo zaključnega računa!) tudi srednja tekstilna šola Sevnica (50.188 din), ter osnovne šole Sevnica (106.157 din), Šentjanž (48.123), Krmelj (48.848), Blanca (40.499), Ana Gale (28.154) in Tržišče (24.070 din).

GRADNJA ŠE VEDNO STOJI — Gradnja novega doma upokoencev v Krškem stoji že od februarja ali celo dva meseca. V tem času še niso našli rešitve, ki bi omogočila nadaljevanje gradnje, ki jo financira republiška skupnost socialnega in pokojninskega zavarovanja. Vendar je podpredsednik republiškega izvršnega sveta Janez Bohorič obljubil pomoč, ko se je pretekli teden mudil v Krškem. (Foto: J. S.)

Ničla je več vredna kot stečaj

V Kostanjeviški Iskri delijo usodo ostalega gospodarstva in holdinga

KOSTANJEVICA — Iskrinemu podjetju za industrijsko elektroniko v Kostanjevici se ne godi nič bolje kot vsem ostalim podjetjem v holdingu. Na domačem in tujem trgu bi lahko prodali toliko izdelkov, kolikor jih naredijo, vendar kupci nimajo denarja, da bi te izdelke plačali. Kljub vsemu pa v Kostanjevici še ne bijejo plat zvona, kajti računajo na to, da se bo pri nas vendarle kaj spremenilo.

Direktor Peter Lušek je povedal, da so z lastnimi močmi postavili na noge novo tovarno, ki ima zagotovljen konkurenčni proizvodni program, izvoz in prodajo na domačem trgu. Temu primerno pa so razvili tudi proizvodnjo, ki je samo pri žičnih uporih za polovico večja kot lani. »Tudi kupcev nam ne manjka, vendar pa domači kupci nimajo denarja, s katerim bi plačali naše izdelke. Večina kupcev je pred stečajem, mi pa moramo vseeno delati zanje. Če bomo nehali dobavljati robo, bomo v še slabšem položaju, kajti potem bomo tudi mi pred stečajem. V takem primeru pa je naša tovarna vredna samo še 20 ali 30 odstotkov svoje vrednosti, zato pač pristajamo na to, da imamo terjatve. Moram pa reči, da nam ne dolguje samo srbsko gospodarstvo, podobno se dogaja tudi s hrvaškimi kupci. Zdjaj na primer čakamo na plačilo iz RIZ Slunji, ki pa nam ne more plačati, ker je reška banka nelikvidna. Vsega skupaj pa je naših terjatev za domala 9 milijonov

dinarjev, kar pomeni, da nimamo plačane dvomesečne proizvodnje,« je povedal Lušek. K temu je treba dodati, da je podcenjena tudi nemška marka, da so obresti za kratkoročne kredite previsoke. Zato skušajo rešiti problem nelikvidnosti tudi na ta način, da del denarja dobijo s hranilno-kreditno službo. »Toda tu se ne moremo pretirano hvaliti, kajti delavci, ki dobi 300 DEM plače, ne more kdove kaj vlagati in varčevati. Zaradi tega smo skupaj s Sentejmerjčani

INVALIDI PRIREJAJO TEKMOVANJE

BREŽICE — Društvo invalidov organizira 21. aprila regionalno tekmovalno v kegljanju v Čateških Toplicah. Na njem bodo sodelovali poleg domačih članov tekmovalci društev tja do Zasavja in Liti-je. Brežičani so lani na drugem Lipičevem memorialu zasedli 2. mesto, na delavskih športnih igrah v občini pa prvo. Tudi letos pričakujejo dober odziv in dobro uvrstitev.

občinske organizacije sindikata delavka iz enega večjih podjetij, gotovo tudi v breme svojemu kolektivu. In čeprav je v takem razmišljanju morebiti zaznavna rahla maščevalnost delavcev do »šefov«, ki nas samo stalno pregajajo, sami pa bolj malo naredijo v prid firme,« je celo tak »prepih« dobrodošel. P. P.

ODVOZ NAVLAKE

SEVNICA — Sevniška Komunalna in Dinos pripravljata za sredo, 18. aprila, odvoz kosovnega materiala v mestu Sevnica. Meščane prosijo, naj nepotrebni kosovni material (stare štedilni-ke, pohištvo itd.), skratka navlake, iz svojega bivalnega okolja odložijo na običajna odjemna mesta ob posodah za odpadke, in sicer že dan poprej, kajti akcija se bo pričela zgodaj zjutraj, pobirale ekipe z vozilom pa se ne bodo vračale.

Novo v Brežicah

SE SPOMNITE, TOVARIŠI? — Kar težko je slediti času, ki beži in prinaša nove in nove spremembe. Vse okrog nas v neko posebno mrzlico postaja iz dneva v dan drugačnejša, zato se nam že tisto, kar se nam je še včeraj zdelo nesprejemljivo in obsojanje vredno, danes zdi smešno. Celo sami sebi se zdimo smešni, ker smo tako mislili ali celo delali. Ob prihajajočih velikonočnih praznikih se spominjamo nekega dogodka izpred nekaj let. Takrat so, kot že vrsto let poprej, artiški mladinci pripravili velikonočni turnir v malem nogometu. Enako kot prejšnja leta, le š to razliko, da so tokrat na plakat zapisali dobesedno »velikonočni turnir«. Pa kaj, bi seveda rekli danes, a še pred nekaj leti je to dejanje v Brežicah dvignilo precej prahu. Razpravljali so, premlevali in obojevali. Isti ljudje, ki danes izvajajo tako zveneče besede. Se še spomnite, tovariši in gospodje?

DRUŽINA JE NEKAJ SVETEGA — Na veliko soboto, mišljena je sobota pred volitvami, so se družine zbrane okrog mize in se posvetele resnim družinskim pogovorom. Namesto svete knjige so imeli pred sabo najpogostejše kar Mladino s posebno prilogo »Vsi n si kandidati«. Otroci, mame, očete, mamke in dedje, vsi so hoteli izboljšati spoznatni kandidature.

POVSEM IN ZAGOTOVNO VARNO — Kdorkoli bo zmagal na volitvah, kdorkoli bo vladal in kakršni že bodo časi, tisti, ki bodo dobili stanovanja v novem bloku, ki so ga nedavno začeli graditi v Brežicah, bodo na varnem. Stanovanjska zgradba bo namreč stala v neposredni bližini kar dveh za varnost najpomembnejših ustanov: policije in gasilcev. Dovolj bo klic na pomoč čez balkon.

• Za razliko od večine ne mislim, da bi postala Slovenija, če bi se odcepila od Jugoslavije, kar pre-ko noči Švica. Izguba tržišča bi nas močno prizadelo. (Mencinger)

• Prepričan sem, da se družbeno lastnina ne bo oddržala. Sedanja družbena posestva in podjetja oziroma živilska industrija bodo porušljivi. Ker pa država ni dober gospodar, bo morala misliti na denacionalizacijo večine premoženja. (Zagožen)

Krške novice

ZA SLOVO — Krški občani so dolgo časa negodovali zaradi divjih smetišč, ki so med drugim kazila vhod v mesto, hkrati pa onesnaževala tudi podtalnico ob črpalnišču Drnovo. Tik pred iztekom mandata je sedanji izvršni svet vendarle nekaj ukrenil in velet ta smetišča počistiti. Akcija je v celoti uspešna, kdaj bodo očistili vseh 43 divjih smetišč, ki jih je registriral občinski sekretariat za notranje zadeve, pa še ni znano. Verjetno izvajalec le ne bo uspele, da bi to delo opravili do začetka vladanja novega izvršnega sveta.

SEPARATIST — Medtem ko so separatistične sile na Kosovu po posredovanju vojske in policije potisnjene v defenzivo, albanski separatizem v Kostanjevici dviga glavo. Tamkajšnjemu slaščičarju, ki ima svoj kiosk pri mostu, je namreč padlo v glavo, da bi si zabetoniral podnožje kioska in se ločil od kostanjevkega blata. To separatistično dejanje je že storil, zdaj pa so se začele govorice, kako si lahko Albanec privoščil kaj takega, ko pa na Otoku ni okoli njega ne sme nihče nič delati, da ne bi skazil enkratne podobne Kostanjevici.

VOLITVE — Profesionalni in amaterski volilni inšpektorji so bili ves čas pri prav na volitve in tudi med njimi kar se le da budni, da naše prve svobodne, tajne in demokratske volitve ne bi bile preveč omejevalne. Tako so menda zabeležili, da so se v nekaterih delovnih kolektivih predlagali kar med sabo za pomembne funkcije v občini, zgodilo pa se je tudi, da je eno izmed volilšč zaprl sanitarni inšpektor, torej lahko sklepamo, da bodo te volitve povsem neoporečne. Nekatere more bi organoleptični videz, kajti nekateri na bi udarili mimo že uveljavljenega okusa.

Sevniški paberki

SMETI — Krčanom že tako predsednik bolj slabo kaže, da bi se ugnegli v kratkem rešiti nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, da sploh ne preseneča sklep zbora krajevnih skupnosti krške občinske skupščine, naj Kostal prekin pogodbo s sevniško Komunalno za uporabo krškega smetišča oz. sanitarne deponije, kot tej učeno rečejo. Krčani bi se radi rešili vsaj smeti drugih ako se že ne morejo mnogo bolj »vroči« in manj zaželeni radioaktivnih. Kaj bodo naredili Sevnčani, če bo pobuda Krčanov prodrla, si težko predstavljati. Spet bo oživela ideja o Konjskem kot o možnem odlagališču komunalnih odpadkov, vaščani bodo pa verjetno sila »navdušeni«.

SKROPLJENJE — M-Kmetijski kombinat se ne drži dogovorov glede skropljenja sadovnjakov v Drožanjah in Cesti na Dobrovo, kar povzroča obilo hude krvi pri krajanih, ki jim je bil kombinat obljubil, da jih bo vsaj predhodno obvestil o skropljenju. Krajani grozijo, da se bodo »ustrezno organizirali, če jih ne bodo nehali zastrupljati, ni pa znano, ali to pomeni, da »se bo zgodil« kakšen protestni miting tudi na sevniških tleh.

RAZSVETLJAVNA — V ponedeljek zjutraj okoli 5. ure, ko je bila še kar trdna tema, je ulična razsvetljava v mestu delno prislunhla Krambergerjevim svetom o varčevanju elektrike. Toda zakaj so bili v temi le na večjem delu Glavnega trga in celotni Kvedrovici cesti, še neznano. Ibi HTC in preostala naselja v novem mestnem jedru pa so bila ugodno »bleščava« na prvi dan po prvih svobodnih volitvah po vojni, ostaja skrivnost.

Zbor — matica amaterizma

Mešani pevski zbor Primož Trubar slavil 10-letnico ustanovitve — Lepe mišlj rojaka

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — V tem kraju sta petje in glasba doma že od nekdaj. Ljudje z glasom in poslušnostjo se združevali v cerkvene zbornice, med vojnama pa se je uveljavil predvsem tamburaški zbor Bisernica. Po osvoboditvi so ustanovili mešani pevski zbor, od katerega je potem ostal moški oktet in pod vodstvom Iva Jenčiča prepeval neprekinjeno poldrugo desetletje, vse do začetka 70. let. Sredi sedemdesetih let so ponovno osnovali moški zbor, kateremu so se leta 1980 pridružile pevke. To leto štejejo za ustanovno leto mešanega pevskega zbora »Primož Trubar«. Zbor, ki ga je prevzela šolana pevovodkinja in je opazno napredovala, je 10-letnico praznoval nedavno s jubilejnim koncertom. Slavnostni go-

vornik dr. Janko Prunk, loški rojak, je ob tem jubileju povedal nekaj zanimivih misli, ki jih tu povzemamo. Takole je razmišljal o zboru in ljubiteljski kulturi:

»Zbor je matica in stičišče amaterske kulture v Loki, kot kolektiv in tudi njegovi posamezni člani so postali nekakšno gravitacijsko središče pristnega človeškega druženja v kraju. Tajnik sevnške ZKO Albert Felician meni, da si je loški zbor s svojim delom in ubranim petjem pridobil osrednje mesto v zborovstvu sevnške občine. Predsednik zbora Franci Strajnar pa pravi, da je res lepo biti član zborovske pevske družine, a hkrati tudi težko. Slednje potrjujejo podatki iz zapisnikov v kroniki zbora. V desetih letih delovanja je šlo skozi za zbor 73 pevcev in pevk, žal pa mu tudi ob jubileju ne uspeva, da bi se število članov ustavilo vsaj pri številu 30. Zato bo držalo, da je uspeh loškega zbora že to, da se je ob veliki fluktuaciji in menjavah zborovodij sploh obdržal na prizorišču ljubiteljske kulture.«

V desetih letih so imeli loški pevci več kot 500 vaj in okoli 80 nastopov. Koliko odrekana je bilo potrebno za vse to, vedo najbolje sami, še posebej pa njihove zborovodkinje: Tatjana Gorišek, ki je zbor vodila do leta 1986, ko ga je prevzela Nataša Vidic, pa Manca Vidic, ki vodi zbor od predlanskega leta. Pod Mančinim vodstvom je loški zbor še zlasti napredoval, kar sta opazila tudi prof. Jože Gregorc in Edvard Goršič, selektorja za zadnji dve posavski pevski reviji.

P. PERC

Manca Vidic, zborovodkinja loškega zbora, končuje študij farmacije, ker pa nič ne kaže, da bi mogla dobiti službo blizu Loke, se lahko primeri, da bo njeno delo v zboru nadaljeval kdo drug.

Kapele že živijo za obletnico

Godba na pihala iz Kapel bo v juliju slavila 140-letnico obstoja — Preživela je različne sisteme, razmere in oblasti, pa bo tudi sedanje!

KAPELE — Godba na pihala iz Kapel bo 140-letnico svojega obstoja slovesno obeležila, čeprav živimo v težkih časih, ki skorajda niso primerni za praznovanje. Godba, že od začetka delavska in kmečka, je trdno zasidrana v ljudeh teh krajev na obrobju Slovenije. Druga nimajo, le svojo godbo, in morda je ravno tu najti razlog, da je kapelska godba, čeprav povsem amaterska, tudi opazno napredovala po kakovosti.

Godbeniki so tesno navezani na svoj kraj in gotovo bi smeli reči tudi obratno. Uspejo jim je preživetju navkljub različnim sistemom in razmeram. Ostali so slovenska narodna in ljudska godba. Ljudje so jim pripravljali pomagati in razumevanje naletijo tudi v okoliških podjetjih, celo v tistih, ki jim pomoči niso sposobni dati. »Želeli bi, da bi naša obletnica zaživel širše okolje, ne le godbeniki, Kapele in občina, temveč

celotno območje, v katerem se pojavljamo,« pravi predsednik godbe Ivan Živič.

Verjetno so ravno zaradi takih ciljev s pripravi na slovesnost začeli že v lanskem letu, ko so opozorili pristojne organe, da gre za praznik Posavja. V preteklem mesecu je začelo delati kakih deset delovnih odborov, ki bodo skrbeli za to, da bo ob prazniku vse teklo tako,

kot je treba. Praznik bo potekal od petka, 20., do nedelje, 22. julija, ko v Kapehlah pričakujejo 4 do 5 tisoč ljudi.

Kapelski godbeniki se vestno pripravljajo na samostojni koncert, ki ga bodo pripravili na praznični petek, ko bodo tudi otvoritve nekaterih razstav. V soboto bodo v Kapele že prispelale godbe iz oddaljenih krajev, med njimi češka godba iz Olomouca, nemška iz Ober-

V nedeljo bodo v Kapele prispele slovenske godbe, ki bodo nato gostovale po okoliških vaseh in krajih ter se domačinom predstavile z igranjem. V Kapehlah bo istega dne tudi srečanje borcev in aktivistov Kozjanskega. Na osrednji prireditvi bo okrog 700 godbenikov v pisanih uniformah zaigralo štiri skupne skladbe. Med njimi bo tudi slovesna koračnica, ki jo je posebej za to priložnost napisal Radovan Gobec, za instrumente pa pripravil Bojan Adamič. Mnogi godbeniki bo dirigiral Radovan Gobec.

Do julija je sicer še daleč, a ne za organizatorje, ki jih v tem času čaka še ogromno dela. Potrebno bo precej zanesenjaštva in tudi žrtvovanega prostega časa, saj tak prireditev veliko stane. Danes pa kljub vsestranski podpori denarja ni lahko zbrati. A če ljudje živijo z godbo in če godba živi v njih, je vse skupaj nekoliko lažje.

B. DUŠIČ

PESEM IZ 400 GRL — Pretekli petek je bila v Metliki 4. revija otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine, na kateri se je predstavilo 11 pevskih zborov iz občin Črnomaljskih šol, metliške, adlešičke, viniške ter deklinski zbor Črnomaljske župnije. Revijo je pozdravil dr. Matjaž Kmecl, po končani reviji, ki jo je strokovno spremljala prof. Tatjana Mihelič, pa so imeli strokovni pogo- vor. Poudarili so, da je v petju vidna napredka, da pa bi bilo dobro, če bi se prihodnje revije udeležili tudi pevski zbori iz drugih belokranjskih šol. Na fotografiji: otroški pevski zbor osnovne šole Loka pod vodstvom Darka Kočvarja in ob spremljavi kitarista Zdravka Kuniča poje Kočvarjevo pesem Veter.

Zapelo bo kar 480 mladih

NOVO MESTO — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij bo tudi letos pripravila občinsko revijo otroških in mladinskih pevskih zborov. Ta vsakoletna manifestacija bo tokrat v torek, 17. aprila, v novomeškem Domu kulture. Nastopilo bo osem zborov, ki štejejo skupaj blizu 480 članov, vsak pa se bo predstavil s tremi pesmimi.

Na odru Doma kulture se bodo zvrstili trije otroški zbori, in to iz glasbene šole Marjana Kozine, osnovne šole Bršljan in osnovne šole Katje Rupena, trije mladinski zbori, in sicer iz osnovne šole Martina Kotarja v Sentrupertu, osnovne šole Bršljan in osnovne šole Milke Šobar-Nataše (v Šmihelu), ter dva mladinska zbora: iz srednje šole tehniških in zdravstvenih usmeritev Boris Kidrič in iz glasbene šole Marjana Kozine.

Kot je iz povedanega razvidno, se je za revijo prijavil samo en izvenlovoški pevski zbor, brez tega pa bi mirne duše zapisali, da je prireditev zgolj no-

vomeška. Tokrat je izpadla vrsta šol, ki so na prejšnjih revijah nastopale s svojimi zbori, med drugim celo take, kot je grmška, katere zbor je v preteklosti štel med najboljše.

Tudi letos bo revijo strokovno spremljal prof. Mirko Slosar iz Kopra. Ob koncu prireditve se bo pogovoril z zborovodjami.

• Tradicionalne republiške revije mladinskih pevskih zborov v Zagorju, ki bo od 17. do 20. maja, se bosta udeležila oba zbora, ki delujeta v okviru glasbene šole Marjana Kozine. To sta otroški zbor pod vodstvom Cvetke Hribar in mladinski zbor, ki ga vodi Jožica Bradač. Oba zbora bosta na takšni prireditvi nastopila prvič.

rovodji, in to z vsakim posebej, ter najboljše zore predlagal za nastop na medobčinski reviji otroških in mladinskih pevskih zborov, ki jo bo Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine organizirala maja v Črnomlju.

I. Z.

Otoški bienale na ogled na Reki

Razstavo grafik izbranih avtorjev 1. bienala slovenske grafike odprli v torek v reški Moderni galeriji — Na posebni razstavi Jakčeve grafike praškega obdobja

REKA — Prvi bienale slovenske grafike, ki so ga lani priredili na Otočcu in v Novem mestu, je zbudil dokajšnje zanimanje ne le med ljubitelji in poznavalci likovne umetnosti na Slovenskem, ampak tudi drugod po Jugoslaviji in celo v tujini. Med prvimi, ki so temu bienalu ponudili roko sodelovanja in se odločili njegove prve sadove predstaviti občinstvu svojega okolja, je Moderna galerija na Reki.

Ta umetnostna ustanova, ki je sicer ena najbolj uglednih na Hrvaškem, v svetu pa znana predvsem po tem, da že leta dolgo organizira mednarodne bienalne razstave risbe, je želela prikazati vse, kar je bilo na ogled na Otočcu in v Novem mestu. Ker pa nima prostorov, da bi lahko razstavila tolikšno število del, se je morala zadovoljiti le z izborom, in to avtorjev in njihovih stvaritev. V izbor je vključila le avtorje, ki so bili na prvem bienalu slovenske grafike nagrajeni, in vse tiste, ki so bili med bienalom predstavljeni s spremljajočimi avtorskimi razstavami v Novem mestu.

Razstavo del izbranih avtorjev prvega bienala slovenske grafike so odprli v veliki dvorani reške Moderne galerije v torek, 10. aprila, zvečer in bo na ogled do vključno 30. aprila. Na njej so torej predstavljeni: Božidar Jakac (1899—1989), Vladimir Makuc (1925), Bogdan Borčić (1926), Andrej Jemec (1934) in Branko Suhý (1950) kot predstavniki različnih generacij slovenskih grafičnih umetnikov in različnih smeri oziroma slogov v grafiki, ter nagrajenci prvega bienala slovenske grafike: Štefan Galič (1944), Zdenko Huzjan (1948), Rudi Skočir (1951), Zora Stancič (1956), Hamid Tahir (1953) in Klavdij Tutta (1958).

UČENCI RAZSTAVLJAJO

ČRNOMELJ — V tukajšnji ljudski knjižnici so 10. aprila odprli razstavo likovnih in ročnih del učencev OŠ Milke Šobar-Nataše iz Črnomlja. Razstava bo na ogled do sobote, 21. aprila.

Reška Moderna galerija je izkazala posebno čast pionirju in očetu slovenske grafike Božidaru Jakcu in v svojem Malem salonu razstavila cikel Jakčevih grafik iz njegovega praškega obdobja 1920 — 1923. Razstavo so odprli že minuli torek, 3. aprila, in bo na ogled še do vključno ponedeljka, 16. aprila. Da-

ina Glavočič iz Moderne galerije na Reki je v zloženko med drugim zapisala, da je bila grafika Jakcu najplodnejše ustvarjalno področje, čeprav takrat, ko je z njo začel, pri nas ni bila niti znana niti priznana kot likovna zvrst. Praško obdobje njegovega ustvarjanja je značilno po tem, da Jakac takrat še ni bil naklonjen barvi, marveč je izrabljala odnose in kontraste črno-belega ter tako ustvaril neponovljive ekspresionistične grafike, prepolne melanholije in človeške osamljenosti.

I. ZORAN

Za ZKO minus dvesto tisoč

Novomeška Zveza kulturnih organizacij dobila četrtno denarja manj, kot je zahtevala

NOVO MESTO — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij je z nejevoljo sprejela na znanje, da ji je občinska proračunska blagajna odobrila za dejavnost v letu 1990 samo 600.000 dinarjev ali kar 200.000 (četrtno) manj, kot je zahtevala in pričakovala na podlagi predloženega programa. Odbor za načrtovanje in za njim še

predsedstvo sta vsak na svoji seji obravnavala problematiko, ki je zaradi tega nastala, in menila, da Zvezi kulturnih organizacij ni moč sprejeti letnega denarnega načrta, marveč je beseda lahko le o začasnem programu financiranja.

Ker bo denarja znatno manj, kot ga Zveza kulturnih organizacij potrebuje, bodo prizadeti vsi »upniki« te organizacije. Najbolj seveda tista kulturna društva in skupine, ki so bili že do zdaj odvisni od blagajne Zveze kulturnih organizacij. Po mnenju predsedstva pa nikakor ni moč prikrajšati najboljših in najperspektivnejših kulturnih skupin, še posebej ne tistih, ki jih sestavljajo pretežno mladi ljudje. Taki sta, denimo, folklorna skupina Kres, ki si je pridobila že mednarodni ugled, in mešani mladinski pevski zbor pri glasbeni šoli Marjana Kozine, ki kvalitetno hitro napreduje. Ob tem se zastavlja vprašanje usode skupin, ki so organizacijsko in finančno vezane na delovne organizacije, tembolj, če so slednje na finančno trhlj nogah, saj je pričakovati, da se jih bodo kolektivni poskušali otresti.

Kot rečeno, Zveza kulturnih organizacij ne bo imela denarja, da bi kulturnim društvom in skupinam kaj prida pomagala. To pa po mnenju predsedstva ne bi smelo povzročiti upadanja ali celo ukinitja ljubiteljske kulturne dejavnosti. Če bi kje zdaj prenehali z delom, bi to imelo hujše posledice, kot če bi kaj odmrlo v stabilnih časih in razmerah. Predsedstvo je sklenilo storiti vse, da se to ne bi zgodilo. Takoj po volitvah bodo obiskali večja kulturna društva v občini, jih seznanili s problematiko in jih poskušali prepričati, naj vztrajajo v razmerah, kakršne pač so, pa čeprav bo težko.

I. Z.

PRAVOPIS APRILA ALI ŠE KASNEJE?

Najprej je bilo napovedano, da bodo Pravila slovenskega pravopisa kot prvi del novega Slovenskega pravopisa izšla februarja. Potem so ta rok preklicali in objubil, da bo knjiga, za katero je bilo treba po prednoročniški ceni odšteti 260 dinarjev, izšla marca. Zdaj, ko sta mimo marec in polovica aprila, pa v knjigarnah pravijo, da bo Pravila slovenskega pravopisa morebiti moč dobiti »že ob koncu tega meseca«. A komaj verjamemo, da bo res kaj. Izdajatelj se bode tokrat sklicevali na to, da je april že sam po sebi mešec, in izid bržkone predstavili na maj. Tako vemo vse, kar je treba vedeti: bo, ko bo. V tolažbo nam je lahko le obvestilo izdajateljev knjigarnam, da se je natis zalekal zaradi nepričakovano velikega števila naročnikov.

OD TU IN TAM PO SLOVENIJI

• LJUBLJANA — V Narodni galeriji bodo danes, v četrtek, 12. aprila, ob 18. uri odprli razstavo Smeri razvoja nemške umetnosti od 1880 do 1933, ki so jo posredovali Mestni muzeji Karl-Marx-Stadta. Na ogled bo 113 slik, grafik in kipov 68 umetnikov, od katerih naj kot najbolj tipične predstavnike posameznih likovnih smeri omenimo Maxa Liebermanna, Lovisa Corinthaa, Oskarja Kokoschko ter skupino Most.

• LJUBLJANA — V Cankarjevem domu bo še do 8. maja na ogled fotograf- ska razstava neorealističnega fotografa Enrica Pasqualija iz Bologne v Italiji. Obiskovalci imajo priložnost prvič pri nas videti fotografije tega mojstra iz petdesetih letih.

• LJUBLJANA — Galerija Tivoli v Mednarodnem grafičnem likovnem centru vabi na ogled razstave Tri stoletja kubanske grafike, ki so jo odprli včeraj. Razstava obsega 110 grafičnih listov iz obdobja 1650 — 1987, vanjo pa so s svojimi deli vključili tudi umetniki, ki so dalj časa živeli in ustvarjali na Kubi.

Četrto grmsko srečanje

Na njem so se predstavili mlade baletne plesalke, glasbenika in akademski slikar — Lep večer

NOVO MESTO — V sredo, 4. aprila, zvečer so v glavni avli osnovne šole 15. divizije pripravili že četrto grmsko srečanje. Prireditve, ki postaja tradicionalna in pomemben kamenček v mozaiku novomeške kulture, je bila tokrat posvečena baletu, glasbeni poudarjenosti in slikarstvu. Vodila sta jo učiteljica Sonja Simčič in Branko Šuster, ki je tudi pripravil domiselno sceno, simbolizirajočo pomlad.

Obiskovalcem, zvečine krajanom desnega brega Krke, sta se najprej predstavili mladi baletni plesalki Andreja Žitnik in Maja Bricelj, nato pa še Rosana Hribar in Jana Menger, ki sta prikazali zanimiv izrazni ples, vse pa so na stopile ob ustrezni izbrani glasbi. Ob tej priložnosti je Sonja Rostan, ki je peto

leto poučuje baletno-plesno vzgojo na glasbeni šoli Marjana Kozine — njene učenke so tudi omenjena štiri dekleta — povedala, da ima ta dejavnost v Novem mestu že kar lepo tradicijo, saj je z njo že pred dobrim desetletjem in pol začela Milica Buh, in sicer še v okviru takratnega zavoda za kulturno dejavnost. Dodala je, da je med mladino veliko zanimanja za baletno-plesno vzgojo, kar med drugim dokazuje to, da trenutno obiskuje ure vzgoje 90 učencev oziroma učenk.

Zatem je Branko Šuster, duša kulturnega življenja na osnovni šoli 15. divizije, predstavil akademskega slikarja Jožeta Marinčiča iz Kostanjevice, ki je za to priložnost pripravil v prireditveni avli manjšo razstavo svojih slik. Gre za osem oljnih slik s krajinskimi motivi oziroma med temi tudi nekaj tihotižij. Šuster je poudaril, da slikar resda izhaja iz ekspresionističnih izhodišč, vendar vsak motiv likovno tako zgradi, da učinkuje kot avtonomna avtorska stvaritev. Predvsem pa je avtor podčrtal Marinčičovo suvereno obvladovanje barv, po čemer je še posebej znan.

Kot zadnja sta nastopila kitarist Dušan Pavlenič, glasbeni pedagog na glasbeni šoli Marjana Kozine, in violinist Anton Čorbič, profesor glasbe, ki poučuje na novomeški gimnaziji. Izvedla sta nekaj zanimivih glasbenih stavkov iz repertoarja, ki sta ga kot novi novomeški duo pripravila v zadnjem času. Že s tem nastopom sta ustvarila vtis, ki napoveduje, da ju bomo še srečevali na prireditvah. Tudi v snovanju takšnih instrumentalnih sestavov se čuti dihanje novega novomeškega pomladi.

Naslednje, peto grmsko srečanje bo jeseni, kajpak z novimi ustvarjalci in poudarjalci.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

V KRKI RAZSTAVLJATA KIPAR IN OBLIKOVALKA

NOVO MESTO — V Krkini novomeški galeriji (avli poslovnih prostorov v Ločni) bo do vključno petka, 20. aprila, na ogled razstava kiparskih del akademskega kiparja Boštjana Putriha in izdelkov iz keramike oblikovalke Simone Putrih, obeh iz Ljubljane. Razstavo so s krajšim kulturnim programom odprli v sredo, 11. aprila.

SLOVO ROČNI OBDELAVI

TREBNJE — Trebanjska knjižnica dober teden dni uporablja računalnik, s katerim zdaj začenja voditi evidenco obiskov in v katerega bo vnesla predvidoma do poldneva vse naslove iz svojih katalogov. Knjižnica v Trebnjem, v katero je vpisanih okrog 2.000 članov, ima s trebanjskim oddelkom ter z izposojevališči v Mokronogu, Sentrupertu, Dobruhi in na Mirni blizu 30.000 enot knjižničnega gradiva.

»ZAPOSTAVLJANJE« IN RAZSTAVA

RIBNICA — Z monodramo nobelovca Iva Andrića »Zapostavljanje« je te dni gostovala na odru doma JLA v Ribnici igralka Beogradskega narodnega gledališča Ljiljana Blagojevič. V domu JLA pa bo še do nedelje, 15. aprila, na ogled razstava likovnih del, ki so jo sem pripeljali iz doma JLA v Beogradu.

M. G-Č

PREDAH ZA REKO SAVO

LJUBLJANA — V Moderni galeriji razstavlja ameriška likovnica Helen in Newton Harrison projekt Predah za reko Savo. S tem projektom obravnava vprašanja, ki jih odpira okoljske Save in obrečnih predelov od slapa Savice do izliva te reke v Donavo. Harrisonova, sicer profesorica na univerzi v San Diegu v Kaliforniji, spada med najvidnejše svetovne umetnike, ki se ukvarjajo z vprašanji krajine, ekologije, politike in umetnosti. Prepričana sta, da je moč (tudi s posegi, ki jih predlagata) ohraniti in ozdraviti Savo ter da je še možna »nova zgodovina« za to našo reko.

Stanjšane rezine za amaterizem

DOLENJSKA, POSAVJE — Bojazen, da bo z ukinitvijo kulturnih skupnosti in sočasnim prenosom odločanja o kulturnih zadevah na organe državne oblasti še največ izgubil amaterizem, je bila povsem upravičena. Vsakogar, ki je bil količikaj optimističen in je pričakoval, da se bodo stvari morebiti le obrnile tako, da ljubiteljska kulturna dejavnost vsaj nazadovale ne bo, če že ne bo mogla napredovati, so prve konkretne številke, sporočene od tam, kjer delajo razrez proračunskega hleba, prav gotovo že prepričale o nasprotnem. Kako bi ga tudi ne, ko pa je rezina, od katere naj bi živel kulturno ljubiteljski, znatno tanjša od pričakovane. S tem je najhujši udarec dobil amaterizem predvsem v tistih in ne tako maloštevilnih občinah, kjer sta kulturna ponudba in kulturno življenje v glavnem odvisna od tega, kaj zmorejo spraviti skupaj ljudje, ki se s kulturo ukvarjajo ljubiteljsko oziroma nepoklicno. Take občine pa v dolenjski in posavski regiji, če omenimo samo tri dve, močno prevladujejo. Navsezadnje lahko vržemo v isti koš glede tega kar vse po vrsti, tudi novomeški, ki ima od vseh največ profesionalnih kulturnih usta-

nov in največ ljudi, ki se s kulturo ukvarjajo poklicno, ki pa je do zdaj ni smo imeli v mislih. Dejstvo je, da predstavlja amaterizem tudi v kulturi te občine tako velik odstotek, da bi brez njega imeli znatno slabšo in manj raznoliko kulturno ponudbo in večkrat mrtvo kot živahno kulturno življenje.

Sluhati je, da gre za prehodno obdobje, v katerem je zaradi vsesplošnih težav in na vseh področjih nakopičene problematike potrebno zmanjšati »apetite« in nameniti denar za dejavnosti in reči, od katerih da smo »živiljsko odvisni«, da se bodo zadeve sčasoma uredile v prid ljubiteljske in sploh vsakršne kulture, le potrpeti da je treba. Marsikaj je slušati, tudi to, da kultura pač ne more biti izjema v času, ki od vseh terja samoodrekanje, varčevanje, racionalizacijo in kdove kaj še in kar naj bi šlo v korist gospodarstva, ki da je pred potopom. Lepo in prav, toda tu gre v prvi vrsti za dejavnost in ljudi, ki v tej dejavnosti delajo brezplačno; žrtvujejo vse svoje znanje in izkušnje, in nemalokrat celo na račun svojega žepa, s tem da marsikaj plačajo s lastnim na vsakdanjem delu trdo prisluženim denarjem. Če torej kdo od

takšnih ljudi zahteva, naj se odpove ti- stemu, česar sploh nima, je to, milo rečeno, nerazumljivo, če ne celo nesramno. Sicer pa, kdor le malo bolje pozna kulturniški amaterizem, mu kaj takega sploh ne pride na misel. Je pa nekaj drugega, na kar je treba opozoriti. Če bodo kulturna društva, v katerih prej omenjeni amaterji delajo zastoj, ob še tisti eksistenčni minimumu, ki jim ga je prejšnji samoupravni sistem priznal, ali če se bo ta minimum bistveno zmanjšal, potem se je bati, da čez leto ali dve, če ne že prej, tovrstne problematike sploh ne bo več. Ljudi bo minila že zdaj močno omajana volja do žrtvovanja za kulturo in društva z vsemi skupinami bodo razpadla. Kdo se bo poslej ukvarjal s kulturo in skrbel za kulturno življenje državljanov, o tem pa naj razmišljajo tisti, ki režejo rezine amaterizmu, in pa, seveda, stranke na oblasti. Morebiti bo slednjim šele zdaj prišlo v zavest, da so v strankarskem predvolilnem boju, obljublajoč ljudem vse sorte spremembe in pridobitve, pozabile na kulturo. Na duhovno hrano državljanov, h katerim so se tolikokrat obračale.

I. ZORAN

pisma in odmevi

Čudna dobrota

Misel o »hajduštvu«

Veliko krivic je v Beli krajini še odprtih. Zasluzni moze uivajati v miru penzije, pravica pa je sla poivat. Najbrz pa ni prav, da je tako. Krivic ne odobrava noben posten clovek, lahko pa ima ob njih vrsto pomislekov. Ce mi kdo podari ukradeno kolo ali avto, mi bodo to zanesljivo zaslegli in to je posteno. Podobno velja tudi za tako podarjeno zemljo. Vsak, ki so mu pri nas dali tujo zemljo, je moral vedeti, ce je pravi lastnik tega zemljiscja zemljo prodal, zapil ali zakartal ali je ostal brez nje kako drugaice. Podarjevanje zemlje je bilo podobno balkanskemu hajdustvu: vzame sosedu in podari revnejsemu prijatelju. Cudna vrsta dobrote! Prvotni gospodar in lastnik se je bil namrec trudil, za placilo, ker je bil skrben, pa je bil po vojni ob vse, zato pa je obdarovanec »muhte« prisel do tujega imetja. Je to isto, da smo v nasi drzavi bili v vseh za devah nekaj posebnega in smo bili na to celo ponosni? Pred kratkim sem poslusal na TV nekega uniformiranca, ki se je hvalil, da smo mi imeli vedno svojo pot, iz katere ne bomo krenili. Bog ve, ce je ze ugotovil, kam nas je pripeljala ta pot?!

F. DERGANČ

Prebujamo se!

Pri obnovah naj bi povedali svoje mnenje tudi Črnomaljši

V eni zadnjih števil Dolenjskega lista sem zasledila vest, da namerava Črnomaljska kmetijska zadruga obnovljati tržnico v Črnomlju. O prenovi in obnovi starega mestnega jedra smo si prav gotovo nabrali že precej slabih izkušenj, morda pa tudi kakšno dobro, zato menim, da bi morala kmetijska zadruga javno objaviti predvideni obnovitveni načrt, da bi se Črnomaljši o njem lahko izrekli. Zlasti še, ker nekateri menijo, da sodi sedanja tržnica v krog neustreznih posegov v starem mestnem jedru. O klavnici pa naj rečejo kaj tudi ekologi in turistični delavci.

Prav tako bi veljalo javno razgrniti načrte obnove in del pri kulturnem domu v Črnomlju. Vemo, da je dom potreben raznih obnov in izboljšav, sredstev pa je malo, zato nam ni vseeno, za kakšna dela gre. Predvidena obnovitvena dela je moč predstaviti na različne načine. Ni bojazni, da ne bi bilo odziva, kajti Črnomaljši se prebujajo.

KSENJA KHALIL
Črnomelj

IŠČE »ATOMSKEGA« ZALOŽNIKA

Prejel sem spet »ameriško pismo« Emila M. Černeta iz Clevelanda. V njem med drugim pravi:

»Mogoče te bo tudi zanimalo, da se osebo poznam s Paulom W. Tibbetsonom. To je polkovnik ameriške aviacije in tisti slavn človek v zgodovini, ki je vrgel atomsko bombo nad Hiroshimo. Dal mi je svojo knjigo FLIGHT OF THE ENOLA GAY — Polet z Enolo Gay. Tako je bilo ime njegovi materi. On stanuje v Columbusu, to je glavno mesto države OHIO. Je izredno preprost človek in dober za pogovor. Mogoče se bom dogovoril s kakšno založbo za prevod v slovenščino.«

Torej, založniki, razmislite o ponudbi!

J. P.

Nujno — v bife?

Eno ali dvojce vozil?

2. aprila ob 11.20 uri sem se sprehajala ob Cesti komandanta Staneta. Pripeljal je rešilni avto, ki je z vključeno sireno prehiteval ostala vozila. Voznik rešilnega avtomobila je zaval na desno proti postaji milice in pozneje sem videla, da je bil rešilni avtomobil parkiran pred to stavbo. Skozi vrata postaje sta stopila miličnik in voznik rešilca. Postala sem in opazovala, kdaj bo prišel kak človek, ki potrebuje pomoč. Vendar ga ni bilo. Voznik rešilnega avtomobila si je slekel belo haljo, jo odložil v ta avtomobil in potem odšel z miličnikom v bližnji bife. Morda pa kdo v bifeju potrebuje pomoč, sem pomislila in odšla za njima. Pomoči tudi tukaj ni potreboval nihče, kajti odšla sta za točilno mizo.

Upam, da tisti trenutek ni nihče kje drugje potreboval prevoza v bolnišnico, saj je bil voznik rešilnega avtomobila nujno zadržan. Številka tega vozila je bila NM 148-202. Morda gre za naključje: mogoče je bil omenjeni rešilni avtomobil že prej pred postajo milice in je po ulici peljal mimo drugo reševalno vozilo?

N. G.

Izjava članom in slovenski javnosti

Ob enourni protestni
stavki 5. aprila

V četrtek, 5. aprila, je sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije od 9. do 10. ure izpeljal splošno enourno protestno stavko, katero je 28. marca razglasil republiški odbor. Za stavko v zdravstvu in socialnem skrbstvu Slovenije smo se odločili zaradi skrbi za zdravje in varnost prebivalstva, potem ko smo pridobili pisna soglasja naših članov iz vse Slovenije za organiziranje splošne stavke za doslej jasno opredeljenih zahtev. Splošna protestna stavka je bila razglašena šele potem, ko smo interese svojih članov skušali zaščititi in uveljaviti v devetih mesecih pogajanj.

Vlada, s katero smo se pogajali, je pokazala nizko raven politične kulture in svojo lastno nesposobnost za izvedbo korenite reforme in odpravo vzrokov trajne krize v zdravstvu in socialnem skrbstvu. To so zakrivali z ukrepi, ki so le za mesec ali dva pokrili najbolj akutne probleme, in potem vedno znova prelomili dane obljube.

Prav zato naš sindikat vztraja, naj se ugotovi odgovornost tistih funkcionarjev, ki v preteklih letih za zdravstveno reformo niso storili nič kljub našim opozorilom. V bodoče je treba preprečiti, da ti in takšni funkcionarji s svojo nepravilnostjo in nesposobnostjo onemogočajo odpravo pravih vzrokov krize v naših dejavnostih in s tem tudi izpolnitev naših zahtev.

Sindikat danes s svojo stavko zahteva nov, sodobnejši sistem zdravstvenega in socialnega skrbstva in pogoje za stabilno delovanje, ki mora zagotavljati uporabnikom zgledno organizirano varstvo. V bodoče pa bo sindikat predvsem zahteval takšno kolektivno pogodbo, ki bo našim članom zagotovila osebne dohodke in druge pravice iz dela in bo naše delavce izenačila z zaposlenimi v gospodarstvu.

Prva povojna splošna stavka zaposlenih v zdravstvu in socialnem skrbstvu Slovenije je uspeła. To nam dokazujejo sporočila pomurske, podravske, koroske, celjske, posavske, zasavske, gorenjske, ljubljanske, dolenske, notranjske, severnoprimske in obalno-krške regije. Med stavko smo hkrati doživljali tudi podporo in razumevanje uporabnikov. Stavka je potekala v skladu s stavkovnimi pravili našega sindikata in so bila tako upoštevana etična in moralna načela naše stroke. Člani sindikata zdravstva in socialnega skrbstva so tako znova potrdili, da zaupajo svoji sindikalni organizaciji, in na tem zaupanju bomo gradili tudi v bodoče. Prav ta podpora naših članov naj bo opomin vsem tistim, ki mislijo, da bodo zdravstveno politiko lahko oblikovali brez tistih, ki jo izvajajo, in da smo odslej še močnejša in učinkovitejša organizacija za zaščito interesov svojih članov.

Dr. JOŽE ARZENSEK,
predsednik stavkovnega odbora

Kostanjevičani, še sami kaj ukrenite!

Predvsem se vprašajte: kaj je kraju ponujenega, ker naj bi odstopil to, kar ima še edino vrednega?

Pozorno sem sledil člankom, ki so bili objavljeni v Dolenjskem listu o morebitnem igrišču za golf v Kostanjevici na Krki. Tudi sam bi rad povedal nekaj besed o tej stvari.

Polje, kjer naj bi naredili igrišče za golf, nekoliko poznam. Strinjam se, da je to edinstven naravni biotop in da je, tak kot je zdaj, namenjen vsem. Lepota je za vse in ne stane nič. Res je, da je Kostanjevica turistično manj razvita, kljub temu da je nekoč imela vse možnosti za razvoj turizma. Sprašujem pa se, če bo golf potegnil kraj iz turistične zaostaloosti ali pa bo to še kamenček v mozaiku

naših zavoženih in nepremišljenih dejanj in investicij.

Res je, da je golf športna panoga, ki je v razvitih deželah sveta doživela v zadnjih treh letih največji razcvet. Pred golfom je bil to tenis. Gotovo igra prinaša denar, vprašanje je le, komu?

Ko je ameriška naftna industrija prišla na nedotaknjena škotska otočja z namenom, da bi tam črpala nafto, je otoškemu svetu uspelo zase iztržiti velike ugodnosti. Po pogajanjih jim je uspelo dobiti ceste, šole, trgovine, telovadnice, letališče in denar za ekološko sanacijo stanja, ki bo nastal s prihodom umazane industrije. Med drugim so kot argument uporabili tudi dejstvo, da se bodo v njihovih krajih naselili novi ljudje, delavci naftne družbe, ki bodo potrebovali novo infrastrukturo, če naj ne bi povsem izrabili že obstoječe. Ne nazadnje so vedeli, da prodajajo košček domovine, ki nima cene. Niso namreč nasledili frazom o napredku, ki da ga bo tuji investitor prinesel njihovim krajem. Postavili so pogoje in zahtevali njihovo celotno izpolnitev.

Kdo pa se pogaja v imenu Kostanjevičanov, ki so prvi lastniki tega, kar jim nekoč skuša odprodati?

Očitno nimajo človeka, ki bi s tujim investitorjem in z ljudmi iz Krškega lahko vodil pogajanja in zastopal krajane. Pa ga tudi imeti ne morejo, kajti šele zdaj se umikajo zdrave sile, ki so štrideset let razpolagale z narodovo last-

NUJNA JE RAZDELILNA POSTAJA

KOČEVJE — Pri analizi porabljene električne energije v TOZD Elektro Kočevje ugotavljajo, da porabniki te energije v kočevski občini ne povečujejo v zadnjih letih toliko kot v ribniškem napajalnem območju. V zadnjih letih se poraba na tem območju povečuje v industriji za okoli 10 odst. in pri ostalih porabnikih za okoli 6 odst. Planska načrtovanja za prihodnjih pet let pa nakazujejo, da se bo poraba energije v Ribnici in okolici povečevala, zato se je treba čimprej lotiti gradnje razdelilne trafo postaje.

V. D.

KONČANE GASILSKE KONFERENCE

KOČEVJE — V kočevski občini so se končale letne konference gasilskih društev, na katerih so gasilci ocenili svoje delo in sprejeli programe za letošnje leto. Posebej so obravnavali, kako zagotoviti denar za potrebe gasilstva. V vseh društvih so bili enotni, da je potrebno denar, ki se zbira za požarno varnost v občinskem proračunu, nameniti za potrebe gasilstva. Pohvalno so se izrazili o delu društev Mladi gasilec, ki delujejo na posameznih šolah. Pri obravnavi preventivne dejavnosti so se zavzeli, da se temu delu posveti še večja skrb. Podrobneje se bodo o delu gasilstva v občini pogovorili še na letni konferenci občinske gasilske zveze.

V. D.

Za izboljšanje položaja invalidov

Pobuda in predlogi
socialdemokratske mladine

Invalidi so v družbi v izrazito neenakopravnem položaju. Država in družba jih bodisi zavedno, bodisi nezavedno diskriminirata ter postavljata v ekonomsko deprivilegiran položaj: izobraževanje jim je oteženo, možnosti za ustrezno zaposlitev pa drastično omejene. V najslabšem položaju so prav mladi invalidi, ki so dvakratno deprivilegirani in odrinjeni na rob: kot mladi in kot invalidi.

Izhajajoč iz načel socialne pravičnosti in svojega političnega programa, ki postavlja na prvo mesto pravice in interese mlade generacije in deprivilegiranih skupin nasploš, se Socialdemokratska mladina zavzema za socialno izboljšanje položaja invalidov, kar med drugim pomeni:

— odstranitev arhitektonskih ovir, ki onemogočajo gibanje invalidnim osebam;

— vse obstoječe in novo grajene javne zgradbe naj se v ta namen čimprej prilagodijo

— preureditev večjega števila vozil javnega prometa, da bodo ustrezala invalidom;

— splošno uvedbo zvočne signalizacije v prometu kot dopolnila svetlobni;

— vsaj ena televizijska poročila dnevno morajo biti podnaslovljena;

— ustrezno prilagojene telefonske govornice;

— vsako podjetje mora na določeno število zaposlenih zaposliti določeno število invalidov oziroma plačati dodaten davek, ki se namenja skrbi za invalide.

— uskladitev norm za invalidnost z mednarodnimi;

Skrb za pravice in interese invalidov ni niti stvar volilnega boja niti stvar usmiljenja države ter strank, ampak njihova in naša dolžnost.

MATEJ MAKAROVIC
Socialdemokratska mladina

Protest borcev — železničarjev

Izdaja Črnih bukev opozarja, da smo še daleč od demokratičnega soglasja

Zastopniki aktivov ZZB NOV na slovenskih železnica, ki že od leta 1952 delujejo na območju ŽG Ljubljana, smo na sestanku v Ljubljani govorili tudi o družbenih dogajanjih in predvolilni dejavnosti strank. Priprave na volitve in volitve same imamo za odločen korak k demokratizaciji naše družbe. Kot doslej tudi tokrat izražamo podporo vsem, ki z besedo in dejanjem uresničujejo demokratično družbo. Temelje demokratične svobode kot sestavni del pluralističnega sistema morajo vsi spoštovati ne glede na politično ali kakršnokoli drugo prepričanje. Tako tudi, prepričani, da izražamo mnenje vseh borcev in železničarjev, podpiramo in pozdravljamo poziv predsedstva Slovenije k pomiritev. S tem se pridružujemo tistim, ki so to že storili in s tem izpričali svojo narodno in politično zrelost.

Nekateri dogodki, zlasti pa izdaja takoj imenovanih »Črnih bukev«, pa nas opozarjajo, da smo še daleč od demokratičnega soglasja. Poteza s črnimi bukvami ni bilo demokratično dejanje in odkrivanja namene tistih krogov, ki stojijo za njo. Niti volilni interesi, če bi slo samo za to, ne morejo biti izgovor, da v svobodoljubni Ljubljani ponovno izide fašistični propagandni pamflet, prizide izdan pod nacistično okupacijo od Hitlerju zapriseženih domobranskih poročnikov.

IZŠLA 3. ŠTEVILKA ROMSKEGA VESTNIKA

ČRNOMELJ — Belokranjsko društvo Rom je ob svetovnem dnevu Romov izdalo 3. številko Romskega vestnika, v kateri so največ prostora posvetili položaju Romov, povedali, s čim niso zadovoljni, pohvalili pa izobraževanje Romov. Razpisali so se tudi o društvu Rom, ki bo imelo v letošnjem letu več akcij, potožili pa, da se zaradi pomanjkanja denarja niso mogli udeležiti praznovanja svetovnega dneva Romov v Murski Soboti, katerega gostitelji so bili preteklo leto prav belokranjski Romi.

NORČEVANJE IZ SLOVENŠČINE

»Pozivamo te, na obvezno predavanje — uosposabljanje RVS po letnem programu OK ZRVS Brežice in programa Republiške konference ZRVS, ki bo dne 10. 03. 1990 ob 09.00 uri v Domu JLA v Brežicah, na temo: Splošna ljudska obramba in družbena samozashita — družbena vsabina in osnova stališča zasnove in doktrina SLO in DS; sistem in subjekt SLO in DS; varnost in družbena samozashita v funkciji SLO in DS; Predavatelj bo službenik Sekretarijata za ljudsko obrambo SO.e Brežice.«

To je iz besedila poziva, ki ga je podpisal predsednik OK ZRVS Brežice Ciril Rupert. Sram me je, da ne najdemo škarj za rezanje kril takšnemu norčevanju iz slovenskega jezika.

I. POČKAR

nino, kot se jim je zdelo, in bi, kot je videti, pred svojim odhodom še zadnjič rade potegnile dobiček zase s prodajo tuje lastnine. Tuji investitor je očitno predstavljen kot božiček s polnim košem daril. Ampak če bi to bil, bi ne bil investitor. S tujim vlagateljem se mali kraj srečuje prvič, Kostanjevica pa je le stopnička na njegovi poti. Zvitejši bo imel dobiček, nevednejši pa zgubo. Zdi se, kot da bi jagnje stalo pred volkom.

Kaj je kraju ponujenega, ker bo odstopil to, kar ima še edino vrednega? Krka je uničena, a se za to, kot je videti, prav nihče ne zmeni. Namesto načrtov o ozdravitvi in ekonomskem izkoriščanju zdravega okolja mu ponujajo sanje o hitrem zaslužku na trhljih nogah.

Tam, kjer naj bi bilo igrišče za golf, je zdaj krajinski park. Tu je približno 60 ha kmetijske zemlje različne kakovosti. Za igrišče bi ga morali izsušiti, kar ne dvomno pomeni hud poseg v naravno okolje, celo rušilen. V starem samostanu, ki je spomeniško zaščiten, naj bi se naselil hotel najvišje kategorije. Samostan je kulturna in duhovna last vseh Slovencev in še posebej tistih, ki so ga, po požigu partizanov med vojno, obnavljali in mu dajali novo kulturno vlogo.

Vprašajte ljudi, kako se jim bo zdelo, ko ne bodo več mogli na polje med oba potoka, v samostan, ki mu ljubeče pravijo »grad«? Če hočete zaslužek od turizma, zakaj ne začnete hiše zidati pri temeljih? Zahtevajte sanacijo reke Krke, turisti se bodo tako prej vrnili. Vpra-

šajte Blejce, koliko zaslužijo samo s pletnami in kočijami! Zvrtilo se vam bo v glavi! Petindvajset minut vožnje s kočijo stane 150 din. Kostanjevičani se spoznate na čolne in konje, imate prelep okolič in še marsikatero drugo možnost za turistični denar. Tisti, ki namerava vložiti svoj razvor, ve o golfu, tržišču, kovanju dobička vse. Kako mu boste kos?

Tuji in domači investitor sta naročila marketinške študije o golfu v Kostanjevici. Očitno so te pokazale, da bi lahko prinesel dobiček, drugače bi tja ne šli. Kaj ste storili domačini? Ali res kar verjame, da bo golf prinesel blagostanje kljub jedrski centrali, umazani reki, prašičji farmi? Tuji postajajo vse preveč ekološko osveščeni, in da bi jih take stvari ne motile, je težko pričakovati. Pa naročite še vi, dragi Kostanjevičani kakšno študijo, in ne verjemite, da je zlato vse, kar se svetli! In tudi ko boste tuje enkrat spustili v Kostanjevico, se jih ne boste tako zlahka znebili, če bi jih imeli enkrat dovolj. Posel je posel in se navadno zavaruje z velikimi denarji, zavarovalne pogodbe pa je težko prekiniti. In tujim zavarovalnicam, ali pa našim, ni ravno za to, da bi plačevale klientom odškodnine.

Kaj pa, če se investitorji obrnejo drugam? Tisti lepi košček pod Gorjanci bo še vedno imel svojo vrednost in iz leta v leto bo v tem dirajočem svetu njegova cena večja.

RIHARD DOLENC
Ljubljana

Praga, otekline in Kompas

Z eno naših največjih turističnih agencij na Češko — Štiri ure za vse — Dober dan, zaprt grad!

Ker je ena naših največjih agencij Kompas ponujala strokovno ekskurzijo, smo se odločili za to potovanje na Češko. Naš namen ni bil mrzlično nakupovanje cenene robe na Češkem, ampak v nekaj dneh čimveč videti, zvedeti, spoznati, pa tudi kaj vrednega kupiti. Očitno pa smo bili kot »pridna«, disciplinirana skupina godni za nadaljnje vodičeve mahinacije, ki jih je spretno zavijal v ugaljenost. Pri voščil si nas je že ob samem prehodu češke meje, kjer nas je spretno informiral, da je najbolje, da na Češkem nič ne kupujemo, in je ves čas ponavljal in grozil, kaj vse se zgodi, če ... Zanimiva je bila tudi »črna menjava«. Ponudil nam je informacijo, da je trenutna uradna menjava 700 kron za 100 DEM, in se nam ponudil kot menjalec za 2.100 kron. Pri delitvi kron pa se je zagovoril, da je menjal po 2.300. Zavrelo

nam je v hotelu, kjer smo spoznali, da je uradna menjava 1.900 kron za 100 DEM.

Istega dne po večerji smo »obitčali« v baru, saj vodič ni kazal pripravljenosti za nočni ogled Prage. Po nasvetih vodiča pa individualni ogled ni bil zaželen, ker so baje praške ulice leglo kriminala. Sobota je bila za vodiča dan počitka. Zjutraj nas je odpeljal v veleblagovnico in izginil. Pogrešali smo informacije, usmeritve.

Biser potovanja je bilo prav gotovo to popoldne. Fantastična, duhovita in neutrudna vodiča nas je vodila po Pragi in nam (baje po ostrem dogovoru z našim vodičem) morala v 4 urah pokazati vse lepote in bogastva Prage. Tako se je ogled sprevrgel v tekanje od spomenika do spomenika, s trga na trg in naposled končal z oteklimi nogami in polnimi mehurji na večerji pri Fleku. Prijetno utrjeni, polni navdušenja nad zanimivostmi Prage in vodičke, ki je vso stvar prijetno aktualizirala z družbeno situacijo na Češkem in pri nas, smo bili ob črnem pivu veselo razpoloženi. Navdušenja pa je bilo hitro konec, ker nas je vodič zopet prepričal, da nam je potreben počitek. Pripeljal nas je v hotel, kjer smo se ponovno potikali po notranjosti.

Odhod iz Prage je bil uspešen. Čakala nas je še dolga pot proti gradu Konopište. Tam pa smo ugotovili da je grad zaprt! Vodiču se torej prej ni zdelo vredno preveriti. Pa do Hluboke! — Toda, glej, tudi tega odpro šele 31. marca!

Besni zaradi izgubljenega popoldneva použijemo kosilo v zaniknem hotelu in oddrmo proti meji, kjer brez težav stopimo. Denar nam je ostal, torej k Skrljancu pod Ljubelj. Kava, čokolada itd. Vodiču se nikamor ne mudi. Smeje se, ko mi zapravljamo. Zunaj pa sneg! Jasno je, da bo Ljubelj zaprt. Postajamo nestrpni. Nihče ne dvigne računa zato pa MWSH verjetno povzame vodič.

Zdaj pa gremo lahko domov, vendar nazaj, še malo po Italiji in čez Trbo. V končni fazi smo zadovoljni. Vredno je doživeti Prago!

V bodoče pa bomo izbirali agencijo, ki bo dajala večjo garancijo za strokovno izpeljavo ekskurzije. Želimo vam sredi pri izbiri vodičev, tudi takrat, ko boste po svetu vozili samo »ene dolenjske učiteljce«.

Hvala za razumevanje! Za ime vodiča se, posameznika, pozanimajte sami, ker mi poznamo samo njegovo ime — Janez!

Udeleženci izletu
OŠ Milka Šobar-Nataša in gostje
Novo mesto

ZA DRAGO MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORR so prispevali: stanovalci Paderšičeve ul. Novo mesto — namesto cvetja na grob pokojnega Lada Stibriča 1.035 din; občina Novo mesto — namesto cvetja na grob Franca Škofa in Lada Stibriča 1.000 din; srednja šola tehnično-zdravstvene usmeritve, Novo mesto — namesto venca na grob mame tov. Anje Pavlin 500 din; osnovna organizacija sindikata Splošne bolnice Novo mesto — namesto venca na grob Ivana Zorca 200 din; kmetijska zadruga Krka, DSSS Novo mesto — namesto venca na grob očima Radmile Rastodre 500 din; Angela Petric, CBE 46, Metlika — namesto cvetja na grob Francija Škofa iz Novega mesta 300 din; sodelavci Konfekcije I Novotek, Novo mesto — namesto cvetja na grob Marije Radež 700 din; osnovna organizacija sindikata DO Krka, Novo mesto — namesto venca pokojni mami Ivana Radeža 800 din; Ciril Lešnjak, Kristanova 55, Novo mesto — namesto cvetja na grob Eme Kovič 100 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Vito Savič

Le za sožitje

Nič kulture v (pred)volilnem boju

KOČEVJE — Predvolilnim dogajanjem in kandidatom smo dali kar precejšen poudarek. Tokrat pa objavljamo nekaj mnenj prosvetnega delavca Vita Saviča, ki ni kandidat, za nameček pa je še doma iz južnih krajev. O sedanjih dogajanjih pravi:

»Nisem pričakoval, da bo potekal predvolilni boj na tako nizki ravni, zato sem presenečen. Sem za demokracijo, kritiko in sočnanja na kulturni ravni. Upoštevati je treba tudi nasprotna mnenja, predvsem pa spoštovati človekovo dostojanstvo. Demokracija je pogojena s kulturo. Brez kulture ni demokracije.

Govorimo o nepolitični vzgoji in izobraževanju. Kljub temu pa je celo v Cicibanu objavljen predvolilni nagovor za Kučana in Pučnika, čeprav cibanjci niti brati ne znajo. Strokovno-vzgojni časopis »Otrok in družina« pa je imel priloženo listo kandidatov. V sredstvih obveščanja je porabljenega 80 odstotkov prostora ali časa za politiko in politične razprtije. Proti temu bi moral protestirati Svet za človekove pravice in zahtevati, da poročajo več o kulturi in objavljajo prispevke, ki bodo pripomogli k sožitju, in ne sovražstvu med ljudmi.

Sem za sožitje med narodi v Jugoslaviji in svetu. Iz svojih izkušenj vem, da Marovič in Dedijer pretiravata in k takemu sožitju ne prispevata.«

J. PRIMC

NA MADŽARSKEM

Trener mi je povedal, da bova s Sergejo odpotovali na plavalni trening na Madžarsko. V mestu Balatonfűzfő nam je bil bazen na razpolago vsak dan od 7. do 9. ure od 18. do 20. ure. Bazen je bil zelo lep, saj je v enem največjih madžarskih športnih središč. Treninji so bili dokaj naporni, vendar smo se imeli lepo, saj smo se med počitkom zabavali s kartami in drugimi družabnimi igrami. Le hrana mi ni bila preveč všeč, ker je bilo vse preveč papirirano. Na Madžarskem mi je bilo všeč, čeprav je bilo mesto bolj pusto. Domov nisem mogla pisati, ker ni bilo pošte in tudi razglednic ni bilo dobili. Takšnih priprav v plavanju si še želim.

NATALIJA REPEC, 7. c
OŠ Jurij Dalmatin Krško

ZDRAVNIŠKI IZKLESD

Učenci 7. razreda smo imeli zdravniški pregled. Nestrpnost smo odšli do breziškega zdravstvenega doma. V laboratoriju smo dali kri in vodo. Nato so nas medicinske sestre stehale, izmerile, preverile krvni pritisk in pregledale vid. Skoraj vsa dekleta smo imela povečan pritisk zaradi strahu. Nato nas je zdravnica pretopala in natočno pregledala. Poslušala nam je bitje srca, kar je bilo videti grozno smešno. Nekateri so dobili zdravila. Po pregledu smo si ogledali zdravstveno ustanovo. Ta dan je bil zelo zanimiv in pester. Najbolj zanimivo pa je bilo to, da nas je med čakanjem obiskal ravnatelj, ki ni mogel preživeti dneva brez nagajanja 7. razreda.

NATALIJA VAHČIČ, 7. r
OŠ Artiče

Zapostavljen predšolski otrok

Kakšne možnosti bodo imeli otroci v Sloveniji in kakšne pri nas

27. marca je bil v Cankarjevem domu strokovni kolokvij o predšolski vzgoji. V želji, da bi čim bolj razsvetleli strokovna vprašanja in dileme v zvezi z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, so sodelovali številni strokovnjaki ter praktiki raznih strok iz vse Slovenije.

Ugotavljali so, da so bile v začetni fazi razvoja te dejavnosti v ospredju varstvene potrebe zaradi produkcijskih možnosti staršev. Zaradi tega je bil zastavljen sistem manj ustrezen za tako različne potrebe otrok in kvalitetno delo. Sedanje družbene razmere pa zahtevajo vedno bolj kvaliteten vzgojno delo.

Zaradi velike specifičnosti in možnosti predšolskih otrok je potrebno združiti vsa prizadevanja v korist otroka. Upoštevati naj bi specifičnost predšolskih otrok, zagotoviti svojstven razvoj s specifičnimi metodami in organizacijo. Potrebno pa je tudi izboljšati pogoje delovanja. Oblikovali so predlog, naj se na nivoju republike Slovenije formira poseben resor za otroke in družino, ki bi zagotavljal enovitost in kvalitativni razvoj. Napovedali so postopen prehod na povečanje števila usposobljenih delavcev na 1 oddelke.

Sedaj so v večjem delu Slovenije že manj pereče potrebe po varstvu, saj so v povprečju bolj širili kapacitete vrtcev kot v Novem mestu, delno pa tudi zaradi drugih vplivov. Tako v večji meri prehajajo na manj številne skupine, ki so zaradi zdravstveno-higienskih razmer in pedagoških kriterijev dosti bolj ustrezne.

Kakšno prihodnost nam obetajo?

Zeleni Posavje zastavljajo javna vprašanja predsednikom posavskih občin

V programu ene od strank v Sloveniji sem pred kratkim prebral: »Časi prevlade in monopola ene politične stranke, ki svoj interes uveljavlja mimo volje naroda in skupščine, so minili...«

Popoldne istega dne je radio Ljubljana sporočil, kaj vse so delegati skupščine republike Slovenije govorili o problematiki varstva okolja. Iz objavljenih razprav krškega delegata Zorana Solna (sedanjega predsednika SO Krško in direktorja Zavarovalne skupnosti Krško) je bilo slišati:

»Skupno z nuklearnim elektrarno Krško, ki pravzaprav ni sama nič kriva za nastalo situacijo, poskušamo poiskati prehodno rešitev v smislu preučišne obstoječega skladišča v ograji nuklearke (gre za skladišče radioaktivnih odpadkov, op. pisca). Seveda upoštevajoč pri tem vse opredeljene varnostne ukrepe za njeno obratovanje v tem prostoru, vendar pa pod naslednjimi pogoji oz. zagotovili: popolna varnost obratovanja nuklearne elektrarne z nespremenjeno dozo sevanja, strogo začasen značaj skladišča, omejitve časovnega skladiščenja samo za potrebe nuklearne elektrarne in pa primerno družbeno ovrednotena odškodnina v zameno za sprejem nuklearnega objekta v naše okolje.

V spominu imam to, kar bi rad javno vprašal predsednika SO Krško (delegata na seji skupščine republike Slovenije). Skupščina SO Krško je 7. 11. 1989 sklenila, da se o razširitvi skladišča RAO v Krškem organizira široka javna razprava, ki bi se morala končati do konca januarja. V razpravo smo se hoteli vključiti tudi Brežičani, ki že »poži-

ramo« negativne vplive JE Krško. Toda danes o tej razpravi ni bilo ne duha ne sluha (ne v Krškem in ne drugod v Posavju). Torej, v imenu katerih prebivalcev je govoril v skupščini Slovenije delegat Zoran Soln? V imenu volilcev Krškega ali pa morda v imenu vladajoče garniture Krškega? Morda tudi v imenu prebivalcev Posavja?

Verjamem, da sta na isti seji skupščine Slovenije sedela tudi delegata iz Brežic (predsednik SO Stane Zlobko) in Sevnice (predsednica SO Breda Mijović). Kako sta reagirala na razpravo svojega kolega Zorana Solna? V čigavem imenu sta reagirala? V imenu volilcev ali v imenu monopolne vladajoče politične stranke, ki si dovoljuje »kup-

Pingpong o OD

Učitelji se nočejo primerjati s šiviljami

Na zasedanju vseh zborov sevnške občinske skupščine je delegatka Fanika Zemljak, učiteljica na osnovni šoli Ana Gale v Sevnici, po posredovani informaciji o zagotavljanju sredstev za delovanje družbenih dejavnosti vprašala, ali te stopnje lahko izpolnijo pogoje, ki so bili dogovorjeni v Sloveniji, da učitelji ne bomo štrajkali. »Odgovor odgovornega za gospodarstvo Jožka Kovača je bil dovolj jasn: »Mi tega ne zagotavljamo, pričakujemo pa večjo solidarnost za uresničitev teh obljub republiškega izvršnega sveta.«

Potem se je razvnela razprava, ki zasluzi pozornost. Predstavniki sevnškega gospodarstva so zaman tarnali, da hudi obremenitve ne zmorejo več in da plače tekstilcev zaostajajo za ostalim gospodarstvom za 30 odstotkov, za negospodarstvom pa že za 46 odstotkov. Da je delo konfekcionark podcenjeno, je skušala na svojem primeru na seji dokazati delavka, ki je pretresljivo pripovedovala, kako mora v tej draginji preživeti družino s poltretjo staro milijardo, tisti s sedmimi, osmimi milijardami pa grozijo s štrajki. Ko je to izgovorila, ni bilo treba dolgo čakati na »vrnjeno žogico«. Prišla je seveda iz ust delegatke iz učiteljskih vrst, ki je ostro zavrnila primerjavo učiteljev s šiviljami, saj gre za povsem drugačno izobrazbeno sestavo. Pingpong bi se lahko zavlekel kajti iz Jutranjke se je oglasil Jože Dernač, rekoč, da ima tudi on višješolsko izobrazbo, in se po tej lahko primerja z marsikaterim učiteljem, nikakor pa ne po plači. Tudi županja Breda Mijović, ki dela v Jutranjki, ima sicer po višini 3. plačo, vendar se zmeraj ni višja od 700 DEM, kolikor naj bi dobili učitelji pripravnik po zagroženem štrajku.

P. PERC

DANES PODELITEV JAKOPIČEVE NAGRADE

LJUBLJANA — Danes, v četrtek, 12. aprila, bodo v Moderni galeriji ob 20. uri slovesno podelili nagrado Richarda Jakopiča, najvišje priznanje na področju likovne umetnosti v Sloveniji. Uvodno besedo bo imela Judita Krivec Dragan, nagrado pa bo dobitniku izročil dr. Jure Mikuž. Na slovesnosti bo nastopil kvartet flaut pod vodstvom mentorja prof. Fedje Rupla.

LESJAKOVI GLASBENIKI — V belgijskem mestu Charleroi bo 28. aprila letos velika tradicionalna slovenska veselica 90. Na tej priložnosti, ki bo polnila z dobrim razpoloženjem dvorano Salle Familia tega dne od 18. ure do enih ponoči naslednjega dne, bo nastopil tudi Kvintet Oto Lesjak iz Hildena (na fotografiji). Ta ansambel in Slovenska katoliška misija iz Charleroija vabita na veselo vse slovenske rojake iz Belgije, Nizozemske, Luksemburga in Francije, a tudi od drugod, seveda.

čevanje« na zaprtih sestankih s predstavniki IS Slovenije in JE Krško o ti-sočletni usodi prebivalcev Posavja?

V imenu Zelenih Posavja zanesljivo niso imeli pravice glasovati imenovani trije delegati — predsedniki skupščin občin. Niso imeli pravice glasovati, ker nočejo z Zelenimi voditi dialoga (delna izjema je predsednik SO Brežice) in ker ne dovolijo v svojih občinah razprave o pobudi za referendum prebivalcev Posavja, ki so edini pristojni odločiti, če se želijo živeti z jedrsko nevarnostjo in si zagotavljati kruh v energetski branži namesto v kmetijstvu, obrtništvu in turizmu.

Kdo bo sedanjim predsednikom posavskih občin dal garancijo, ki jo je zahteval Zoran Soln na seji skupščine republike Slovenije »delegatskega sestava«? Morda IS Slovenije, ki je odgovoren, da je republiški komite za industrijo in gradbeništvo izdal 17. 7. 1989 uporabno dovoljenje »političnim tovarni« JE Krško, ki še vedno nima osnovnega pogoja za obratovanje — trajnega odlagališča za svoje tisočletja človeštvu nevarne radioaktivne odpadke? Morda politiki iz Slovenije in Hrvaške, ki se igrarajo z JE Krško, kot je na zadnji seji SO Brežice izjavil predstavnik JE Krško?

Za konec pa misel, ki je bila izrečena na skupščini občine Krško 7. 11. 1989, ko so »odgovorni« prvič javno spregovorili, da dobiva JE Krško letno 6,1 milijona DEM rente od JE Krško (ta denar pa »vlagajo« v obnovo mestnega jedra, zgradbe UJV, kabelsko televizijo, avtobusno postajo, telefonsko centralo, ceste, stanovanjsko sosesko itd.). »Vse to, kar je zgrajeno s tem denarjem, imajo tudi prebivalci drugih mest v Sloveniji, toda nimajo jedrske elektrarne!«

Pričakujemo, da boste tovaršiki predstavniki posavskih občin jasno odgovorili, kako si zamišljate nadaljnji razvoj Posavja! S pomočjo jedrske tehnologije ali na osnovi naravnih danosti Posavja?

IVAN TOMŠE

predsednik ZELENIH Brežic

Zeleni nad atomski strah

Kaj bo zahtevala krška stranka za varovanje okolja — Voda, ne policijska postaja! — Sporočite

Glede na to, da za razliko od mnogih tudi manjših krajev v Sloveniji v krški občini doslej nismo zaznali kaj več od rahle saporice slovite slovenske politične in demokratske pomladi, smo se Zeleni Krškega odločili, da poleg gibanja, ki bo delovalo na področju ekologije, postanemo tudi stranka.

Zahtevali bomo, da se javna razprava o nameravanih širjenju skladišča za radioaktivne odpadke in parogeneratore v NE Krško ne začne, dokler odgovorni republiški organi ne objavijo imen občin, ki so izbrane za možne lokacije končnega odlagališča RAO. Zahtevali bomo, da se iz sredstev za odškodnino oziroma plačila za strah, ki sta ga trajno povzročila postavitev in obratovanje JE Krško, namesto graditve policijske postaje, marmornatih pločnikov in drugih megalomanskih projektov v prvi vrsti zagotovi zdrava pitna voda vsem občanom krške občine. Če se iz omenjenih sredstev gradijo infrastrukturni in komunalni objekti, naj bo to na obrobni, podeželskih območjih občine, kjer je težje zagotoviti sredstva iz drugih virov. Podprli bomo prizadevanja krajanov KS Dolenja vas in drugih krajev, ki živijo neposredno v senci jedrskih objektov in praktično na univerzalnem smetišču komunalnih, jedrskih in odpadkov neznane izvora, da jim priznajo prednost pri razdeljevanju zloglasne rente. Zahtevali bomo ustanovitev komisije, ki bo preverila porabo sredstev, ki sta jih NEK in tovarna Vi-

Praznik na ustanovni dan Novega mesta

Pobuda, da bi občinski praznik premaknili z 20. okt. na 7. april

Močna pluralizacija našega vsakdanjega življenja je sprožila procese izražanja do sedaj tlačenih interesov, pogledov in želja. »Spoznali« smo, da se zgodovina Slovencev in tudi Dolenjcev ni pričela z letom 1941. Ugotavljamo, da so različna poimenovanja, obelježevanja in praznovanja v veliki meri odraz zgolj enega, točno določenega obdobja naše zgodovine (od leta 1941—1945). So odraz totalitarnosti sistema, ki je zgodovinsko, teoretično in praktično gledano na koncu svoje poti.

Zato predlagamo, da se takoj lotimo procesa demistifikacije preteklih zgodovine. Prvi korak v tej smeri bi lahko bila prestavitev obelježevanja občinskega praznika z 29. oktobra, ki obelčuje zgodovino iz zadnje vojne, na 7. april. Tega dne leta 1365, kot verjetno večina prebivalcev novomeške občine ve, je vojvoda Rudolf IV. Habsburški na Dunaju podpisal listino, s katero je svoji novonastajajoči mestni naselbini ob srednji krki v Slovenski marki podelil posebne pravice in postave. Ta dan zato tudi štejemo za ustanovni dan Novega mesta.

Menimo, da je ta datum primeren za praznovanje, saj je Novo mesto kulturno, gospodarsko in upravno središče občine. Poleg tega bi se s tem datumom tudi izognili »enoznostni in ideološki praznik«, ki ga vsaj nekateri ne štejemo za svojega!

MARJAN RISTIČ,
predsednik OK ZSMS
Novo mesto

MLADI DOPIŠNIK

PRI LONČARJU

Obiskali smo lončarja Jakoba Nosana. Lončar nas je lepo sprejel v delavnici. Najprej nam je pokazal, kako se izdelujejo glinasti kipi in z zanimanjem smo opazovali njegove spretnosti. Nazadnje smo se po pogovoru z lončarjem tudi sami preizkusili v izdelovanju glinastih kipev. Spoznal sem, da je lončarsko delo težko, a zelo zanimivo. Tudi meni je ta poklic zelo zanimiv.

BORUT BAJDE, 3. r.
OŠ Dolenja vas pri Ribnici

POROČILO

Štirje prostovoljci smo se zgodaj zjutraj odpravili na delo. Sli smo namreč podirali smreke za novo šolsko ograjo. Začetno delovno veselje nam je kmalu splahnelo, saj smo skoraj zmrznili na traktorju. Končno smo prispeli v širne gozdove Močnika. V dobrih treh urah smo pripravili 45 štirimetrskih smrek in se, ponosni na svojo delovno zmago, napotili v Artiče.

GORAŽD BALAŠ, 8. b
OŠ Artiče

NARAVOSLOVNI DAN

Naravoslovni dan smo namenili čiščenju šole. Razdeljeni smo bili v več skupin, ki so imele različno delo. Učenci 6. razredov so imeli skupinske naloge iz gospodinjstva. Po končanem delu je bil šolski okoliš bolj urejen.

ANDREJA PLUT, 8. a
OŠ Semič

KOMORNI KONCERT

OŠ Šentrupert sta obiskala violinist Igor Kurent in harfistka Francesca Frigotto. Prišla sta iz Italije. Za uvod nam je o njima nekaj povedal predstavnik ZKO Trebnje Stane Peček. Igor nam je povedal o harfi, da stane približno toliko kot dva mercedesa in da jo je dobila Francesca za darilo. Učenci smo pozneje postavljali vprašanja. Ko je nekdo vprašal, zakaj je na tistem delu violine, ki ga ima violinist priloženega k vratu, pritrdjen kos usnja, nam je Igor povedal, da zato, da mu ne drsi po obleki. Umetnika sta nam seveda tudi igrala. Mislim, da nam bo ta mali koncert ostal v lepem spominu.

HEDVIKA AHLIN, 6. r.
OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

BILO ME JE STRAH

Nekega dne sem pojedla čokolado, čeprav ni bila moja. Kmalu je bila čokolado vzeti sestra, vendar je ni bilo več. Zelo me je okregala in dejala, da me povedala mamici. Zbala sem se, da me bo okregala tudi mamica. Poleg tega sem se svojega dejanja zelo sramovala. S svojimi prihranki sem kupila drugo čokolado in jo vrnila sestri.

MARJANA MIŠIČ, 3. r.
OŠ dr. Anton Debeljak Loški Potok

Zakaj pa ravno jaz?

Kraj je bil zelo lep, ne le zaradi gozdov in vinogradov, ki so ga obdajali, ampak tudi zaradi svoje urejenosti. Vse ceste in uličice so bile asfaltirane, imeli so javno razsvetljavo in v središču naselja je bilo atobusno postajališče. Manjkala ni niti mrliska večica niti kulturni dom s kinom. Med iskanjem znanca, ki je stanoval v eni od teh številnih novih hiš, sem se dodobra razgledal naokoli. Nihče med lastniki hiš ni pri gradnji varčeval z lesom, kar je dajalo njihovim domovom še poseben pečat veljave, da o potratih marmornatih stopniščih in tlakovanih pločnikih niti ne govorim.

Vso to lepoto je kazila ena sama nedograjena stavba z obilico gradbenega materiala, razmetanega naokoli, čeprav se je videlo, da v priličju že nekdo prebiva. Ko sem gledal ta nered, sem imel občutek, da je zidarjem v trenutku padlo orodje iz rok in so odšli. Hiša je bila v visoki travi, zanikrno sadno drevje pa je dobrodu zdelal škrlup.

Znančev dom je bil prav blizu te vaše sramote. Še pod globokim višsom zaradi tega nasproja sem ga kmalu vprašal:

»Ti, od katerega reveža oziroma nesposobneža pa je nastale žalost tam?«

Zamahnil je z roko, rekoč: »Ne boš verjel. To je hiša našega predsednika sveta krajevnega skupnosti. Sicer pa tudi ni čudno, ko ga ni nikoli doma.«

Presenečen sem bil le za trenutek, kajti takoj se mi je začelo jasnit. Spomnil sem se, kako so pred vojno kandidati za župana dajali za volilni golaž in zakaj bi ga današnji takoj dali zato, da ne bi bili izvoljeni.

»Najbrž čez dan teka po vaseh in organizira akcije, katere se mu naložijo. Zvečer pa sedi na sestankih. Po izgledu vašega kraja bi rekel, da

je zelo prizadeven in uspešen. Najbrž ga zelo cenite.«

»O, to pa, to! Vsi ga kritizirajo in mu mečejo polena pod noge. Zelo težak človek je. Prav skrivati se moram pred njim. Najbolj pri srcu nam je bil pravzaprav takrat, ko smo ga že tretjič zaporedoma volili. Sicer se je predsedništva precej otepal, toda volji naroda ni mogel uiti!«

»O, dobro vem, kako take volitve izgledajo. Za neplačane funkcije in delo se nihče ne pili. Lahko bi ga ti zamenjal, vsaj za eno mandatno dobo.« sem začel izzivati.

V hipu se je popolnoma spremenil in dobil jezen videz:

»Zakaj pa ravno jaz? Nimam prav nobenega veselja za to. Tudi trdnega zdravja nisem več.«

»Kaj pa kateri drugi od sosedov? Zakaj niste siromaka razbremenili, da bi tudi on lahko kaj storil samo zase?« sem nadaljeval z igro.

»Ne pride v poštev! Vsi imajo popludansko obiri in velike vinograde.«

»Kdo pa naj bi potem bil?«

»Zaradi mene ga lahko tudi uvožijo!« je približno razlagal.

Kaže pa, da sem znanca podcenjeval. Nenadoma je uperil prst vame in uničujoče rekel:

»Kaj pa ti, si bil kdaj glavni v vašem kraju?«

Kri mi je udarila v glavo:

»Veš kaj, si pa pdrzen! Dobro veš, da sem v svojem življenju v krajevni skupnosti in v podjetju opravil številne naloge. Ni ga odbora ali skupščine, kjer ne bi bil član ali delegat. Tudi predsednikoval sem raznim društvom in organizacijam. Vaški župan pa res nisem bil in nikoli tudi ne bom. Zdad je dovolj mlajših brihmežev. Že brez tega imam visok pritisk in vinograd v travi.«

SLAVKO KLANČIČAR

Bodo morali delavci krasti po trgovinah?

Delavci SGP Posavje, kakor se od novega leta dalje imenuje novo gradbeno podjetje v Sevnici, zraslo na majavih temeljih prostulega SGD Beton Zagorje, uspešno nadaljujejo tradicijo bivšega tozda Gradbeništvo, ki si je v preteklih dveh letih priboril neslavno prvenstvo po številu stavk, prekinitve dela, izsiljenih zborov ali kakorkoli že bolj ali manj sprenevedavo poimenujejo izražanje nezadovoljstva delavcev.

Zavrelo je spet v začetku marca, ko delavci nikakor niso bili zadovoljni s plačami niti po- znejšimi pojasnili, ko je že začel delovati stavkovni odbor, da bi do konca junija lahko pove- čali plače le za okrog 20 odstotkov, terenski dodekate pa z 200 na 500 din. Prekipelo je zlasti 22 delavcem, ki so zaradi napake pri obraču- navanju osebnega dohodka dobili celo manjši OD od zajamčenega (1.600 din!). 51 (od skup- no 118) delavcev, pretežno iz drugih republik, je sredi meseca zagrozilo s stavko, delavci, ki so bili nezadovoljni z izidom glasovanja na delav- skem svetu (odločil se je za 1000 din mesečne- ga terenskega dodatka in za 25-odstotno pove- čanje OD v februarju), so zapustili omenjeno sejo in opozorili na nadaljnje možne zaostritve. Delavski svet je bil torej večinsko proti stavki, tako se je, ko so med delavci zbirali podpise, od- ločilo 56 članov kolektiva, paradoksa pa je, da se za stavko ni nihče opredelil tudi s svojim podpisom! Skratka: pravila igre (tudi stavkov- na) so bila na strani večine delavcev in vodstva podjetja, ki je tako dobilo v roke tehtne in za- konite argumente za ostre disciplinske ukrepe zoper delavce, ki bi vztrajali pri stavki.

Razumeti je treba obe strani; delavce, ki, ogorčeni zaradi nizkih mezd, tarnajo, da s tem

denarjem ne morejo živeti in grozijo, da bodo začeli krasti hrano po trgovinah, ako ne bodo dobili v mesečnih kuvertah več kot za golo pre- živetje, pa tudi večino in vodstvo podjetja, ki ne pristajata na metode in logiko mitingarskih »antibirokratskih revolucij«, ki so bile docela prepoznavne celo v teh zahtevah po socialno pravični družbi (državi). Ne drži zmeraj dokaj uveljavljena analogija slabe plače — slabo vodstvo! Pri gradbincih je dobro vedeti, da so zvečine v hudih škripcih, da jim zelo primanj- kuje dela in se zavoljo tega nikjer ne morejo pohvaliti, da so zadovoljni s plačami itd. Pri SGP Posavje pa so si delavci zdaj izborili (izsili- li?) z omenjenim dodatkom in povišanjem OD dobrih 3200 din za polkvalificiranega in 3800 din za kvalificiranega delavca mesečnih pre- jemkov. Ko so na sevnški vladi razpravljali o informaciji o problemih v SGP Posavju, o čem- er je poročal sekretar občinskega sindikal- nega sveta Janez Košar, so poudarili, da, kdor hoče stavkati, kar naj! Pravila igre pa je treba spoštovati, sicer ... Kaj pa kvaliteta dela sevnš- kih gradbincev, se lahko primerja z delom kon- fекcionark, ki morajo (pre)živeti v Sloveniji ce- lo z nižjimi plačami od teh denarcev sevnških gradbincev?

P. PERC

• V bivšem Betonovem tozdu Gradbeništ- tvo v Sevnici je bilo še pred 4 leti zaposlenih 185 delavcev, trenutno jih je še 118. Mar- sikdo je pričakoval, da bo glede na pogoste stavke v zadnjem času, ko so delavci več- krat zahtevali tudi zamenjavo direktorja oz. njegovih najbližjih sodelavcev, prišlo do »kadrovskih zamenjav« na krmilu ali pa do korenite redukcije zaposlenih nekvalfi- ciranih oz. polkvalificiranih delavcev. Zgo- dililo se ni ne eno niti drugo. Še več: v Sevnici- ko dobijo kot (po mnenju nezadovoljnih delavcev!) nekakšno doto še 12 delavcev iz bivše delovne skupnosti skupnih služb biv- šega matičnega podjetja SGD Beton Za- gorje. V vodstvu podjetja pa razumejo to kot priliv potrebnih strokovnjakov.

(EKONOMSKA POLITIKA)

Dolžniki zaradi dolžnikov

Semiška Iskra je z letošnjim novim letom po- stala podjetje, na zahtevo delavcev pa je dobila tudi novega direktorja in novo vodstvo nasploh. Direktor Janez Kure je prepričan, da sedanja organizacijska shema Iskre ustreza sodobne- mu marketingu. Njihova strategija je predvsem usmerjanje v izvoz, ki ga nameravajo v letoš- njem letu povečati še za dodatnih 35 odst. Po teh sicer skromnih podatkih bi človek vsaj na prvi pogled lahko sodil, da so Iskra v Semiču

nekoliko obšle težave, ki pestijo naše gospo- darstvo. In jo najbrž tudi bi, če ne bi imela toli- ko dolžnikov. In prav zaradi njih je tudi Iskra dolžnik, od 15. februarja pa je nepretrgano blokirana.

Je torej tudi Iskra postala žrtev srbske blo- kade? Nekoliko že, toda vedeti moramo, da je od 40 milijonov terjatev polovica iz Slovenije, največji dolžniki pa so podjetja iz sistema Iskre in Gorenje. Zaradi srbske blokade se je le do- datno upočasnilo plačevanje računov, vendar pa v Iskri vedo, da Srbi ne bi bili kaj pridni plačniki, če bi bila blokada ali ne, saj nimajo denarja. Je pa tudi Iskra postala previdnejša in blago pošilja tistim srbskim kupcem, ki ji ga tudi plačajo. Vendar pa, kljub neplačevanju, zelo neradi prekinjajo poslovne odnose, saj morajo tudi sami delati.

Sicer pa je, kar se tiče blokade, Srbija za Is- kro »majhna riba«, njihov poglavitni sovražnik je država, ki bi morala opustiti svojo blokado. V Semiču delajo, kot se sami radi izražajo, v zanje zelo sovražnem, neugodnem okolju, saj jih dr- žava ter njeni prispevki in davki preveč obre- menjujejo. Ne nazadnje tudi Markovičev pro- gram ne bo uspel, če se ne bosta zmanjšali splošna in skupna poraba.

• V nasprotnem primeru bo morala iti Is- kra v stečaj — 15. aprila bo namreč 60. dan, odkar je neprekinjeno v blokadi za vse prispevke — a ne zato, ker ne bi izvažala, ker bi slabo delala, imela nekurantne zaloge, ampak preprosto zato, ker jo drža- va neusmiljeno pleni. V zadnjem času je si- cer slišati govorice o zmanjševanju pri- spevnih stopenj in s tem o razbremenjeva- nju gospodarstva, toda v Iskri se boje, da ne bi ukrepi zanje prišli prepozno.

Očitno pa bo potrebno še malo potrpežljivo- sti. Te pa so v tem največjem kolektivu v črno- maljski občini pokazali dovolj. Zadosti velik dokaz je že to, da od okrog 1.600 delavcev tret- jina zaposlenih dobi v kuverti le borih 2.000 din. Toda ljudje so presenetljivo mirni, a do kdaj bo trajal mir, si ne upa napovedati niti di- rektor, saj neobzirnost države traja že predol- go. Problem nizkih plač bi v Iskri sicer lahko rešili: na ceno bi postavili nekaj deset ali nekaj sto delavcev, toda to po njihovem mnenju ne bi bila nikakršna rešitev. Njihova filozofija teme- lji na tem, da je bolje, da dobijo vsi nekoliko manj, kot pa eni nič, drugi pa nekoliko več. Prepričani so namreč, da je lažje najti dodatno delo za ves kolektiv kot pa določiti tehnološke viške. Da bi imeli s slednjim precej velike teža- ve, se je pokazalo že ob poskusu, ko so hoteli 20 delavk z viniškega konca zaposliti v tamkaj- šnjem Novoteksu in jim s tem tudi precej skraj- šati pot na delovno mesto, a sta se za ta korak odločili le dve delavki, druge so ostale raje zve- ste Iskri.

M. BEZEK-JAKŠE

Kakšne sprave je žejna Suha krajina?

V eliko besed je bilo v zadnjem času izrečenih o narodni spravi, s te ali one strani, s takšnim ali drugačnim namenom, tako ali drugače obarvanih, zašiljenih, priostrenih ali strupenih, pa tudi pomirajočih, blažičih, to- lažičih, zaupanje zbujajočih. Predvolilni čas pravzaprav ni pravi za razprave take vrste, saj so čustva takrat vzburjena, živci do skrajnosti napeti, razum pa na preži, pripravljen vsako najmanjšo neprijetno resnico sprejeti kot na- pad in jo hitro spreobrniti v protinapad. To ve- lja seveda za tiste, ki so neposredno vpleteni v boj za oblast. Nas, navadnih državljanov, se to toliko ne tiče, zato se nam zdi prav, da resnica pride na dan. Tudi tista, ki je bila toliko časa prikrivana in zamolčana, vse resnice, seveda pod pogojem, da to so, saj je časovna odmak- njenost, pa tudi naša zrelost presojanja, v kate- ro pa nekateri nikakor niso pripravljeni verjeti, taka, da se ni bati dramatičnih preokretov. Ze sama zgroženost nad slepoto in nebrzdano po- divjanostjo človeške naravi, ki jo je druga sve- tovinna vojna, revolucija, protirevolucija, osvobodilna ali državljanska vojna, kakorkoli že kdo imenuje to tragično izkušnjo slovenskega naroda, sprostila na dan, nas mora napeljevati k treznosti, razsodnosti in zmrnosti. Dovolj hudega je že bilo. Tudi za tiste, ki smo ostali in se šele polagoma začnemo zavedati vseh po- sledic, ki nas zadevajo še dandanes. Nespmet- no bi se bilo zatorej sedaj še enkrat ločevati na enakih osnovah, kot so se ločevali tedanji so- dobniki, nespmetno pa bi bilo tudi zatiskanje oči pred večplastnostjo in zapletenostjo razmer, katerim so bili izpostavljeni, in pred stvarmi, ki so jih počeli. Ločevanje in poglobljanje ran bi nam oteževalo skupno pot v prihodnost, pravo poznavanje stvari, in naj bodo še tako neprijet- ne, pa nam bo pomagalo obvarovati se podob- nih zablod. Tudi narod mora, tako kot ranjena žival, pač zalizati svoje rane.

Ljudi je treba spraviti med seboj, vsaj sim- bolno, saj so leta ogenj jeze in maščevanja že zdavnaj pogasila, označiti bo treba do sedaj skrite in prezirane grobove in poravnati krivi- ce, ki so bile storjene, seveda tako, da ne bodo nastajale nove. Vse to je moč z dobro voljo in pripravljenostjo kaj hitro napraviti, saj gre, kot že rečeno, za simbolno in ne tolikanj perečo za- devo. Porebna pa nam je, tako kot Albancem na Kosovu odprava krvne osvete med posa- meznimi rodovi. Če je to uspelo njim, zakaj ne bi nam.

ROD — KAM IŠČEŠ POT?

Namen tega pisanja pa ni razglabljanje o spravi med ljudmi, čeprav bomo za ilustracijo razmer v to reportažo vpleli tudi dve življenjski zgodbi. Postavljamo namreč, vsaj kolikor nam je znano, precej novo vprašanje: kaj je s spravo v različnih delih Slovenije. Znano je namreč, da je Slovenija doživela med okupacijo dokaj različno usodo, čeprav nočemo podcenjevati trpljenja nikogar. Objektivno gledano, pa je treba vendarle priznati, da so vojaške sile, pa naj bodo to okupatorske ali pa domače, v službi narodnoosvobodilnega boja ali pa tiste, udinja- jajoče se tujim okupatorjem, na različnih pod- ročjih prizadevale ljudem in premoženju različ- no škodo. Dolenjska igra pri tem v očeh

sodobne zgodovine kaj različno vlogo. Po eni strani je znana kot pokrajina, ki je dajala v svo- jih širnih gozdovih gostoljubje partizanskim enotam, celo najvišjim organom nove sloven- ske oblasti, po drugi strani pa je dala največ pripadnikov slovenske kvizlinške vojske, bele garde in domobrancev. Ena od njenih krajin, Bela krajina, je znana kot zibelka partizanstva, druga, Suha krajina, kot zibelka kvizlinštva. Kdaj in kakaj je slednja postala to, bo še morala dokazati znanost, v pravo luč pa postaviti tudi krivdo preprostih ljudi, ki so bili v ta nemili vr- tinec potegnjeni po sili razmer. Nekaj pa je go- tovo: ne Bela krajina ne Suha krajina nista imeli od tega nobenih koristi. Belo krajino so zmagovalci kaj hitro pozabili kot neko roman- tično epizodo na vijugasti poti do oblasti, Suho krajino pa so dolga leta odirali iz zavesti kot leglo izdajstva, nevredno kakršnekoli pomoči. Verjetno ne čisto zavestno, vsaj nobenih doka- zov ni za to, vendar pa ves povojni razvoj, ki bi se ga dalo verjetno še preukreniti, kaže na to.

Dolenjska je med vojno izgubila veliko ljudi, precej domov je bilo požganih, uničenih ogromno kulturnozgodovinskih spomenikov. Veliko ljudi je padlo med vojno, precej pa takoj po vojni, v čistkah, katerih smisel bo zgodovina težko dokazala. Medtem ko v Suhi krajini pro- padajo opusteli kmečki domovi in cele vasi, pa v kočevskih jamah trohne kosti mož, ki bi bili na teh domovih lahko skrbni gospodarji. Kako je brezbrzičnost do povojnega razvoja te pokra- jine krojila prebivalstveno politiko Suhe kraji- ne, še najbolj povedo podatki o številu prebiva- lstva v krajevni skupnosti Hinje. V njej je živel leta 1955 še 1515 ljudi, leta 1975 jih je bilo 1095, danes pa jih je tam okoli 850.

Ti podatki so vsekakor zastrašujoči, še bolj pa se je treba zamisliti nad tem, kakšno je pre- bivalstvo, ki ostaja v teh vaseh. Ali je sposobno obdržati pokrajino živo? Naslednji stavki pove- do vse. V krajevni skupnosti Hinje je skupno 274 gospodinjstev. Kar 56 gospodinjstev je ta- kih, v katerih živi samo še en član. To je več kot

petina. Samo dva člana ima 46 gospodinjstev, nekaj manj kot petina. Ker gospodinjstva z enim ali dvema članoma tvorijo v glavnem ostareli prebivalci, je jasno, da v 102 domovih v krajevni skupnosti skorajda ne moremo priča- kovati naraščaja.

IN KAMEN NI OSTAL NA KAMNU

Kako je ugašala sla po življenju v tako veli- kem delu Slovenije, pred zadnjo vojno cveto- čem in gosto naseljenem? Poglejmo si dva pri- mera, dve čisto naključno izbrani življenjski usodi iz vasi Žvirče.

Pri Licajevih, tako se pravi hiši, kjer živi De- beljakova Mila, osemdesetletnica, sama na bli- zu štirideset hektarov veliki kmetiji. Rodila je šest otrok. Eden je umrl kmalu po rojstvu, pet pa jih je odraslo, vendar si nobeden ni usodil ostati doma na kmetiji. Mila jim ne zameri. Tu- di sama na teh kamnitih tleh ni užila dosti lepe- ga. Med prvo svetovno vojno je izgubila očeta. Pravzaprav se ga niti dobro ne spominja, tako majhni sta takrat še bili s sestro. Oče je padel kot avstrijski vojak na srbski fronti. Mati se ni hotela še enkrat poročiti. Dekleti sta ob težkem kmečkem delu odrasli, postali na materino veselje godni za možitev in se poročili z brato- ma Debeljakovima iz Višenj. Mila je z možem kmetovala doma, sestra Jožefa na sosednji kmetiji.

»Bilo je v tistih časih pred vojno precej dru- gače, kot je sedaj. Grmovje ni zaraščalo pašni- kov, divjad ni vdrala do hiš. Vse je bilo lepo obdelano. Če nismo mogli sami pokositi, pa smo dali košnjo drugim, s tem da so kosili tudi za nas. Mrva mrvo kosi, smo temu rekli takrat. Za divjad pa so znali vaščani sami poskrbeti, da se ni preveč razširila. Tudi divjega love je bilo precej, če ni šlo drugače,« se spominja Mila.

Vojna je prinesla strah in nezaupanje med ljudi. Moški so se skrivali po skednjih, v gozd- nih grapah, da jih niso dosegli tisti, ki so jih ho- teli z obljubami in grožnjami spraviti v svoje vr- ste. Zdaj je šel noter ta, zdaj oni. Do konca se ni obdržal skoraj nihče. Moški iz Žvirč so se odlo- čali v glavnem za napačno stran. Ena in druga vojska je pobirala hrano, domače živali, ena in

druga zažigala gospodarska poslopja, domove. Italijani so požgali lope za seno, ki so ga skriva- li na jasad globoko v gozdu. Nemci so marca leta 1944 zbombardirali pol vasi, leto pozneje pa so ponoči vas obkolili partizani in zgnali iz preostalih hiš vse prebivalstvo. Odganjali so ži- vino, klali prašiče in jih metali na vozove, ena- ko perutnino. Bilo je kot na sodni dan in mnogi so mislili, da je prišla zadnja ura. Tako tudi Mi- lin mož, ki se je skrivil v hlev pod jaslji. Partizani so kolono starcev, žena in otrok usmerili v so- sednjo vas. Zvedelo se je, da bodo vse požgali. Mila je poslala štiriletno hčerko, da se je skr- vaj splazila do očeta in mu to povedala. Z njo v naročju se je potem pridružil koloni in ostal živ. Stari Tekavec, ki bolan ni hotel zapustiti kruš- ne peči, ni imel te sreče. Ko je plamen zajel vso vas, je od njega ostal le še pepel. Iz Strug, ka- mor so jih nagnali partizani, so vaščani, koli- kor jih je še ostalo, žalostno gledali v ognjeni soj domače vasi. Do konca vojne je manjkalo manj kot dva meseca. Verjetno bo težko poja- sniti, kakšen strateški vidik je vplival na odloči- tev, da se upepeli toliko slovenskih domov. Zla- sti zato, ker je bil izid vojne, v takrat skoraj povsem osvobodjeni Evropi, že na dlani.

USOJEN IN OBSOJEN NA SIROTO

Franc Turk je že krepko prekoračil petdeseta. Ima lepo urejeno in opremljeno kmetijo, vendar pri teh letih in v teh krajih težko priča- kuje, da bo zanj dobi naslednika. Pri hiši, kot pri mnogih drugih, ni mlade ženske, ki bi lahko rodila otroke in pomagala pri gospodinjstvu. Kot da se je v moško generacijo, ki je takrat še z deškimi očmi spremljala strahote vojne, globo- ko v srce zažrl občutek krivde in manjvredno- sti. Le redki so si lahko ustvarili družino. Precej pa je verjetno temu krivo tudi to, da so dekleta izkoristila vsako priložnost, da so pobegnile iz teh kamnitih lazov in porušenihih domačij v mesto.

France še ni imel deset let, ko se je naselila groza v njegovo mlado srce. Marca štirinšir- desetega, ko so nemški bombniki zatuli nad vaškimi hišami in so jim bombe s silnim pokom raznašale strehe, je njegova mati pograbila

mlajšo sestro Micko in vsi skupaj, stara ma- ma, mati s sestro in on, so se zatekli k živini, ki je bila v priličju. Komaj so dobro prestopili prag hleva, že jih je vse skupaj zagrnila noč. Franceta so menda šele drugi dan potegnili iz ruševin. Kot po čudežu je ostal, če odstejemo nekaj prask in odrgnin, skoraj nepoškodovan. Vse ostalo, kar je bilo v hlevu, živina in ljudje, je bilo mrtvo. Tako je France ostal sam. Oče je nekaj prej odšel k domobrancem. Ko se je po- nudila prilika, je vzel k sebi še sina, saj drugo izbire ni bilo. Pol vasi so porušili Nemci, leto kasneje so drugo polovico požgali partizani. Tudi stricevo hišo, v kateri je France medtem dobil zatočišče. Tako je bil France nekaj mese- cev, vse do konca vojne, v domobranski postoj- janki v Stični, kjer je oče skrbel za konje. Koli- kor se France spominja, oče nikoli ni sodeloval v oboroženih spopadih. Ko se je vojna blizala h koncu, se je z vprežnim vozom priključil koloni, ki se je čez Gorensko in Karavanke vila na Koroško. France se medlo spominja tiste zme- dle, prerivanja, kričanja, streljanja, negotovosti. Potem se spominja tudi vrnitve. Kako so jih Angleži naložili na vagonne in jih poslali nazaj. Medlo se spominja strojnico ob progi, partiza- nov, ki so prihajali v vagon, pobirali stvari, za- stiševali, pretepali. Vsega je bilo dovolj. Le var- nosti za zbegnena, prestrašena dečka ni bilo nikjer drugje kot v očetovem naročju. V zavetju očetovega naročja, ki mu je bilo edino, kar je še imel v življenju, je iskal sredi tega krutega tuje- ga sveta nadomestilo za družino, za dom. Ven- dar ne za dolgo. Nekega dne je z okna škofov- skih zavodov v Sentiidu videl očeta skupaj z množico drugih odkorakati na zadnjo pot. Ofi- cir je sicer rekel Francetu, ki je hlipajoč zrl za kolono, da se bo oče že drugi dan vrnil, toda tistega dne ni bilo nikoli. France je spet ostal tako neizmerno sam na tem svetu. Tokrat ga na samoto ni obsodila nemška bomba. V svobodi, brez sodbe, brez premisleka ga je obsodila na večno siroštvo roka, ki je s svinčnikom napravi- la kljukico ob imenu njegovega očeta.

Prav taka birokratska roka je vselej zavest- no ali nezavestno preskočila Suho krajino, ko je pisala načrte za vsestranski razvoj sloven- skega podeželja, za ohranitev slovenskega ro- du na zemlji, ki jo je stoletja skrbno obdeloval in negoval. Če je sploh kdaj kakšna roka do sedaj delala take načrte.

TONE JAKŠE

Franc Turk

Blizu križišča sredi vasi Žvirče še dandanes, natanko po petinštiridesetih letih, štrlijo v nebo razvaline kmečke hiše. Mogočen kamniti portal priča, da je bila to včasih trdna domačija. Danes kaže pravo podobo Suhe krajine: samo portali so še, za njimi pa ni več življenja. (Foto: T. Jakše, 15. marca 1990)

Ljudmila Debeljak

Prenovljeni sindikat: metulj ali vešča?

V volilnem zatišju po srđitem predvolilnem boju konec prejšnjega tedna, ko je precej Slovencev premlevalo, koga naj v nedeljo voli, da bo slovenski jutrišnji dan nekoliko svetlejši, kot je bil včerajšnji, se je v Cankarjevem domu v Ljubljani končal 12. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil hkrati tudi 1. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Preko 230 delegatov je po dveh dneh burnega polemike in odprtega kongresnega razpravljanja in odločanja, ki ga je spremljalo blizu 100 novinarjev, zapustilo oblažnjene seže v veliki dvorani Cankarjevega doma in v svitem, deževnem vremenu, ki je kar vsiljiva pripodoba današnjih razmer, krenilo v svoja delovna okolja, kjer bodo poskušali uresničiti to, kar so na kongresu sprejeli kot svoje smernice in naloge. In tega ni ne malo in nikakor ne bo lahko.

BRANE BAMBIČ, delegat sindikata dejavnosti kemične, gumarske in nekovinske industrije, zaposlen v novomeški Krki: »Na kongresu je prišla do izraza še večja prenovitvena volja, kot je izražena v programskih dokumentih. Ostro se je zastavila dilema, ali se organizirati po panožnem ali teritorialnem načelu. Mislim, da dilema ni mogoče enostransko rešiti. Najbolje bi bilo doseči pravo mero obeh načel. Pomembna se mi zdi tudi trdna odločnost sindikata, da se pri sklepanju kolektivnih pogodb z gospodarsko zbornico in vlado ne sme popuščati pod minimum pravic, za katerega smo se izrekli na kongresu.«

Minuli sindikalni kongres se ne bo vpisal v zgodovino slovenskega sindikalnega gibanja le po tem, da so delegati preimenovali staro sindikalno organizacijo. Z novim imenom so označili globlje in bolj bistvene spremembe, kot je samo ime.

Stari sindikat je na kongresu pravzaprav doživel pravni in formalni konec. Počila je opna, v katero je bil nekaj desetletij varno zavrt z blagoslovom oblasti in na nek način odtujen svojemu članstvu. Za temeljit preobrat od politične transmissijske organizacije k delavski organizaciji s pogajalsko in zaščitno vlogo se je precej moči nabralo znotraj samega sindikata, pospeševali pa so jo sunki, ki so leteli iz spremenjenih splošnih razmer in krize, manjši sunk pa je priletel tudi s strani alternativnih sindikalnih organizacij, ki so se ustanovljale na

različnih koncih Slovenije in postavile pod vprašaj samozavest starega ali »režimskega« sindikata, kot njegovi kritiki radi pravijo. Iz zapredka preoblikovanja in spreminjanja se je izvila nova sindikalna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Ali se je rodil metulj pisanih in pestrih, predvsem pa močnih kril ali pa se je rodila vešča, ki se bo osmodila v plamenu lastnih obljub, bo pokazal čas. In to prav kmalu!

VČERAŠNJI SINDIKAT NI DANAŠNJI

Pogoj za prenovo sindikata, ki je na kongresu doživela potrditev, je bil najprej kritičen obračun s samim seboj in lastno preteklostjo. Delegati so prišli na kongres odločeni, da dokončno prekinajo s starim, obračunajo z dosedanjim delom, da se rešijo zlega duha preteklosti, ko je bil sindikat očima transmissijska oblast, ne pa samostojna delavska organizacija.

»Če smo do sedaj bili sestavni del oblasti, se sedaj osamosvajamo in postajamo neodvisni,« je v uvodni besedi ugotavljal stari in na kongresu ponovno izvoljeni predsednik RS ZSSS Miha Ravnik. »Včerajšnji sindikat ni današnji sindikat. Z delom in dokumenti dokazujemo, da opuščamo preteklost in napovedujemo prihodnost.«

Ravnik je pravilno ugotovil, da so delavca v glavnem vsi zapustili, tudi tisti, ki so se še včeraj sklicevali na oblast delavskega razreda, čeprav je delavec v resnici nikoli ni imel! Današnje gospodarske razmere so krute, prihodnost za marsikoga negotova. Odveč je naivnosti, da so v takih razmerah delavci zadovoljni s svojim sindikatom, odveč pa je tudi prevzemanje krivde za sedanje razmere na pleča sindikata.

MARIJA BEZJAK, članica prejšnjega republiškega sindikalnega sveta, predsednica sevnjskega občinskega sindikata, zaposlena v Lisci: »V kongresnih dokumentih imamo dobro zastavljene osnove za pravi, res delavski sindikat. Vendar pa delavce predvsem zanima, kaj bomo naredili. V Lisci smo šli v podpisovanje pristopnih izjav. Včlenilo se je 90 ostoikov delavcev, kar pomeni, da v tem sindikatu vidijo varstvo in zaščito svojih interesov. Zavzemamo se za močan in enoten sindikat.«

Zveza sindikatov je v obdobju pred kongresom dosegla pomembne premike, čeprav so tekli nekoliko prepočas, kot pa je bila volja članstva in zahteva časa. Med dosežke si sindikat šteje premaganje ideološke zavore, češ da je naša družba brezkonfliktna in da delavec ne more stavkati proti samemu sebi. Z ustavnimi spremembami in stavkovnimi pravili je bila tudi po zaslugi prizadevanj sindikata delavcem zagotovljena pravica do stavke. Zveza sindikatov se je prva lotila reševanja problematike presežnih delavcev, čeprav je socialna zaščita v bistvu stvar države. Sindikat je zavrnil ideološko za blodo, da delavec kot upravljaavec nosi odgovornost za rezultate svoje organizacije in je tako kriv tudi za stečaj, saj odločitve za razvoj, tehnologijo, organizacijo in poslovanje niso bile zares v njegovih rokah! Drugje prestrukturiranje teče tako, da iščejo nove razvojne poti, vlagajo svež kapital, da zamenjujejo nestro-

kovna in nesposobna vodstva, pri nas pa tako, da delavce brezpravno izrivajo iz podjetij.

S sindikalno listo je sindikat uveljavil in z jamčil najnižjo plačo, s svojim tvornim prispevkom k ustavnim spremembam pa je uveljavil pravico do svobodnega organiziranja sindikatov ter si zagotovil pravico nastopanja v parlamentu kot predlagatelj zakonov, aktov in ukrepov, kadar gre za socialni, ekonomski in materialni položaj delavcev. V republiški skupščini je sindikat z lastno zakonsko iniciativo uspel, da je bil sprejet zakon o skladu republike za razvoj, ki bo omogočil odpiranje novih delovnih mest in ohranitev zdravih podjetij. Z odločnimi zahtevami se je v skupščini boril za razbremenitev gospodarstva.

ODLOČNI NE ZA IZHODIŠČNO PLAČO 300 DEM

Najbolj oprijemljiva in ta čas zelo pomembna zadeva, ko je sindikat že izkazal, še bolj pa se bo moral izkazati, kot zahtevajo tudi

JOŽE MIKLIČ, predsednik MS ZSS za Dolenjsko: »Delegati so na kongresu odgovorno podprli kongresne dokumente, ki smo jih snovali skoraj leto dni. Po lastnih dolgoletnih izkušnjah v sindikatu dejavnosti in iz poznavanja sosednjih evropskih sindikatov menim, da imamo danes zares drugačen sindikat. Kongres je bil v marsičem prelomen, sindikat se po njem bolj povezuje s članstvom in se obrača k vsakemu članu. Mislim, da bo sindikat dosegel zastavljene cilje.«

opredelive in posebna resolucija kongresa, so nedvomno kolektivne pogodbe. To je orodje sindikalnega boja za pravice zaposlenih in zakon, nad katerim bdi sindikat. V njih so določene delavčeve pravice, in sicer tako, da kolektivne pogodbe nižje ravni določijo le višjo raven pravic, nikakor je ne morejo zmanjševati.

Zveza sindikatov je odprla proces kolektivnega pogajanja, vendar do podpisa splošne kolektivne pogodbe za zaposlene v gospodarstvu še ni prišlo, ker vodstvo sindikata ne pristaja na »ponižujočo vrednost izhodiščnega osebnega dohodka, ki jo ponuja Gospodarska zbornica, to je 300 DEM, kar je manj od zjamčenega osebnega dohodka,« kot je dejal Ravnik ob soglasnem pritrjevanju in ploskanju vseh delegatov. Delegati so na kongresu v sklepih med drugim poudarili, da bodo v primeru, da Gospodarska zbornica ne bo sprejela minimalnih zahtev iz deklaracije o kolektivnih pogodbah (npr. najnižja plača za najenostavnejša dela najmanj 600 DEM) organizirali splošno stavko v vsej Sloveniji.

Razvoja podjetništva, drugačnega odnosa do dela, zadovoljstva ljudi in gospodarskega napredka ni mogoče graditi na mizernih plačah. Graditi je mogoče le na poštenih plačah! Kraji delovni čas, omejitev samostojnega odločanja delodajalca pri sklepanju ali prenehanju delovnega razmerja, ugotavljanju presežnih ciljev. Po tej odločbi, ki jo je izdal sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti Trebnje, je veljalo omenjeno območje pri Benečiji za kulturni spomenik, in sicer je imelo tak status do letošnjega 23. februarja, ko se je izteklo 12-mesečni rok veljavnosti tega dokumenta. Na ZVNKD Novo mesto so po besedah Danila

kolektivne pogodbe ne bodo sklenjene, pa naj velja prepoved prenehanja delovnih razmerij zaradi stečaja!

NA VRSTI JE DELOVANJE

O kongresnih dokumentih — predloženih jih je bilo kar precej — od statuta, temeljnih nalog sindikatov za obdobje 1990—1994, resolucij, poročila o delu RS ZSS do programskega dokumenta in več resolucij, je tekla živahna, kritična in polemična razprava v treh delovnih skupinah. Ostra bitka se je bila predvsem o statutu oziroma o tem, kako naj bo Zveza sindikatov organizirana, da bo kar najbolj učinkovita in da je ne bo zagrabila stara bolezen vseh velikih organizacij, birokratizacija in oddaljevanje od članstva. Delegati iz baze so bili zelo kritično razpoloženi do stare kadrovske zasedbe in profesionalnih sindikalnih funkcionarjev, zahtevali so, da članstvo in sindikati neposredno razpolagajo z denarjem, ki se nabere s članarino. Članarina naj bi bila last članov in sindikatov, ne pa skupna last sindikalne zveze.

Splošna ugotovitev je bila, da obstaja vsebinsko nasprotje med dobrim programom in pomanjkljivim statutom, ki ohranja staro togo organiziranost in staro kadrovske zasedbo. V novem statutu naj bi opredelili odločen vpliv sindikatov dejavnosti in drugih oblik organiziranosti. Sam sprejem statuta so zato preložili za pol leta, ko naj bi ga preoblikovali in sprejeli na konferenci.

Vetrovi pluralizma, za katerega se je sindikat opredelil, omogočajo polna jadra in plovbo tudi sindikalnim organizacijam, ki nastajajo zunaj dosedanjega sindikata. Več delegatov je zato izrazilo bojazen, da se sindikat preveč drobi in izgublja svojo moč. Prevladala je težnja po močnem in povezanem sindikatu, ki pa mora biti zares drugačen od dosedanjega.

Kongres se je končal, kot bi lahko splošno ocenili, z dobrimi sklepi in dobro usmeritvijo. Toda papir je papir in napisane besede ostanejo zgolj besede, če jih ne uresničujemo v vsakdanjem življenju. Prav to čaka prenovljeni svobodni slovenski sindikat, sindikalne aktiviste in

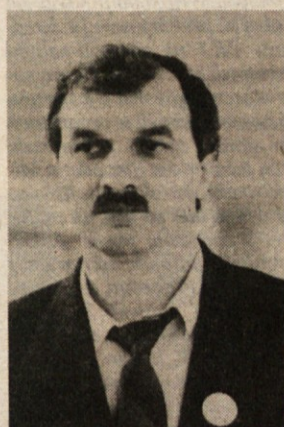
TEMELJNI SINDIKALNI CILJI

- Bogatejše življenje
- Za enako delo enaka izhodiščna cena
- Najnižja cena dela — zjamčena pravica
- Poštena plača
- Polna zaposlenost
- Znanje in usposobljenost — jamstvo zaposlitve
- Socialna politika — del razvoja
- Vsak zaposleni do stanovanja
- Spodobna pokojnina
- Celovito varstvo invalidov
- Skrb za usodo delavca v primeru stečaja
- Humano, zdravo in varno življenje
- Skrajšan delovni teden

vodstva, ki naj bi v prihodnje po usmeritvah programskih dokumentov vleki konkretne poteze za njihovo uresničevanje in ponujali jasne odgovore na vsakodnevne življenjske potrebe delavcev.

»Cenili nas ne bodo po programskih obljubah, temveč po njihovem uresničevanju. Potemtakem usodo tega sindikata držimo v lastnih rokah,« je bilo na kongresu slišati predsednika RS ZSSS Miha Ravnika.

M. MARKELJ

Brane Bambič

Marija Bezjak

Jože Miklič

Rimljani, plugi in nekaj malega turizma

Ravno v tem času pred dvema letoma je na območju Benečije pri Trebnjem ugotavljala angleško-slovenska arheološka ekipa, kaj prazgodovinskega skrivajo tukajšnje preorane njive. Da nekaj tega je v zemlji tod okoli, so zaslužili strokovnjaki že pred raziskavami. Pri topografskem preverjanju trase nove avtomobilske ceste so namreč odkrili na preoranih zadržnih njivah med Motelom in zaselkom Benečija južno od magistralne ceste Ljubljana—Zagreb temnejše in svetlejšje lise, površina polj pa je bila precej na gosto posejana z odlomki prazgodovinske in antične keramike. Poznavalčevu oko je zlahka prepoznalo delce antičnih tegul in imbrekskov in drugega tedanjega gradbenega in podobnega materiala. Za začetni vtis je bil dovolj za hipotezo, da predvidena trasa nove hitre ceste poteka prav po arheološki »m najdišču, in poznejše elektrorizestne črte in sondažne raziskave so jo potrdile.

Po besedah Danila Breščaka, konservatorja arheolog iz Novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, gre pri Benečiji za prazgodovinsko ravninsko naselbino z več objekti. Arhitekti so pri sondažnem raziskovanju našli naleti na njihove ostanke, med drugim so odkrili čez meter globoko jamo, ki je morda služila kot vodni rezervoar v kovačnici ali podobnem gospodarskem objektu. Odkopali so še več zidov in številne ostanke strešne opeke in keramične posode. Tako dobljene nove podatke so arheologi združili z dotadanjim znanjem o prazgodovini na širokem območju današnjega Trebnjega in davna ravninska naselbina je dobila v strokovnem poročilu dosti trdna podoba. Jugozahodno od postaje Praetorium Latobiorum je bila verjetno ob koncu prvega ali začetku 2. stoletja zgrajena večja suburlana tvorba, so zapisali arheologi. Način gradnje je rimski, objekti pa so sicer stanovanjski in gospodarski. Strokovnjaki so v najdbi prepoznali vrednost, ki jo je nujno potrebno zavarovati po sicer že veljavni zakonodaji za take primere. Arheologi, in tako torej tudi strokovnjaki novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, so videli posebej močno nevarnost za prazgodovinski spomenik v napovedih, da bo bodoča avtomobilska cesta ravno na tem območju in da bo nekako na tem področju gradil objekte trebanjski Motel.

Veliko več od potrditve hipoteze pa doslej dejansko ni naredil nihče in niti izdana administrativna odločba več ali manj ni dosegla svojih ciljev. Po tej odločbi, ki jo je izdal sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti Trebnje, je veljalo omenjeno območje pri Benečiji za kulturni spomenik, in sicer je imelo tak status do letošnjega 23. februarja, ko se je izteklo 12-mesečni rok veljavnosti tega dokumenta. Na ZVNKD Novo mesto so po besedah Danila

Breščaka pričakovali, da bo trebanjska občina še v času veljavnosti odločbe sprejela trajnejši odlok o zavarovanju prazgodovinskega območja Benečije, in to njihovo pričakovanje je bilo nekako utemeljeno, saj je Zavod predložil trebanjski občini delovno besedilo odloka že leta 1988. Doslej takega odloka z uradnim trebanjskim žigom še ni, ker pa se je iztekla veljavnost odločbe, je arheološko najdišče pri Benečiji zdaj pravno nezavarovano. Tak odlok bo sprejela trebanjska občinska skupščina na prvem prihodnjem zasedanju, zagotavlja sekretarka za občo upravo in družbene dejavnosti občine Trebnje Majda Ivanov.

A tudi dokler je območje začasno veljalo za kulturni spomenik, je bila odločba le bolj mrtva črka na papirju, kot meni Danilo Breščak. Njive na tem območju so po njegovem še orali, čeprav naj bi jih po določilu odločbe zatravili, da bi na ta način zavarovali ostaline v zemlji pred razritjem. Zdi se, kot da se je kje kaj zataknilo na upravno-administrativni poti. V Kmetijski zadrugi Trebnje, ki kot lastnik omenjenih njiv daje zemljišče v obdelavo kooperantom, namreč opozarjajo na časovno neskladje. Odločbo smo dobili potem, ko je že bila na teh njivah posejana pšenica in ko je že bila gotova praha, pojasnjuje sporno obdelavo pri Benečiji Alojz Metelko, vodja pospeševalne službe v KZ Trebnje, in dodaja, da so v zadrugi kmetom priporočili, naj orjejo plitvo.

Očimo pa bodo šele nastopile najtežje preizkušnje, v katerih se bo pokazalo, če je družba zrela in bogata, da si nekako ohrani pravadno znamenje. Potem ko ljubljanski Čestni inženiring vztraja na prvotno zamišljeni gradnji na območju najdb, je že očitno, da bodo del izkopanin žrtvovali, pravi Danilo Breščak. Podobno usodo vidijo tudi za morebitne arheološke ostanke na lokaciji, kamor bo Kolinska razširila motel. Zato se zdi Breščaku več kot samoumevno, da bi bil v času gradnje enega in drugega objekta na kraju samem tudi strokovnjak arheolog.

Da je družba v omenjenem smislu vse prej kot bogata, je več kot jasno postalo od odkritja naselbine do danes, saj bi drugače Trebanjci nemara že sprejeli odlok in bi kmetje ne hodili več s plugi nad prazgodovinski spomenik. Če lahko sklepamo o zrelosti po razpoloženju v Motelu Trebnje, je nekaj. Iz tega bi se morda dalo kaj iztržiti. Te izkopanine dajo tej točki dodatno vrednost, pravi Motelov direktor Nace Hribar, ki navaja za čimprejšnjo temeljito raziskavo, da bi Motel še pred jesensko adaptacijo vedel, kako in kaj. Vendar pa o razpoloženju v trebanjskih gostinskih-turističnih krogih še tole vprašanje: kaj ko bi z malodane sporne njive motel in vse, kar zna ob njem nastati v prihodnje, pomaknili lučja proti jugu, denimo v bližnji grad? Če ni odgovor skrit že v pomisleku o zrelosti in predvsem bogastvu?!

M. LUZAR

Je Jugoslavija svoboda s strahom?

»Smo v tej državi res zaslužili, da svobodo pričakujemo s strahom?« se je minuli teden vprašal ugledni hrvaški komentator Hido Bišević, misleč pri tem na stvarne posledice velike različnosti programov strank, ki se ali se še bodo v Jugoslaviji borile za oblast. Vprašanje je še kako na mestu tudi brez analitičnega drezanja v strankarske razprtije, kajti zaskrbljeno si ga lahko zastavimo že ali natančneje predvsem zaradi delovanja tako imenovane jugoslovanske nadstranke oziroma njenih ostankov. Gre seveda za zvezo komunistov Jugoslavije oziroma njen Centralni komite. V tej zvezi in tem telesu so z redkimi izjemami samo še komunisti Srbije, njenih kolonij in JLA. Da, Jugoslovanske ljudske armade!

Vztrajna navzočnost generalov in admiralov v CK ZKJ, najvišjem organu organizacije, ki je ni več, je res nenavadna, še bolj osupljiv pa je tudi vojaški podpis pod vsebino pisma, ki ga je to samozvano in nelegitimno telo naslovlilo jugoslovanskim komunistom. Zanimivo je, da so zadnji sestanek ogorčeno zapustili tudi sicer res za vsako ceno in vedno jugoslovanski Bošnjaki, Makedonci pa so unitaristično partijo spregledali že prej, saj je Milan Pančevski, vodja ostankov ZKJ, njihovih gora list. Pisanje, narekovano v Beogradu, se zavzema za nadaljevanje prekinjenega 14. izrednega kongresa ZKJ, da bi tako na nek način umili obraz in politični ugled tako imenovanih zdravih sil v ZKJ, glavni cilj te skupine ali skupinice, ki se pokriva s plaščem »skrbri za usodo Jugoslavije«, pa je razbitje samostojnih in prenovljenih organizacij Zveze komunistov v Bosni in Hercegovini, Hrvatski, Makedoniji in Sloveniji.

Zakaj sta se admirala Peter Šimić in Stane Brovet podpisala pod nekaj, s čimer se ne strinja večina komunistov-prenoviteljev vsaj štirih jugoslovanskih republik? To namreč ni samo radikalno vmešavanje JLA v politiko, ampak tudi odkrit prestop vojske v tabor jugoslovanskih hegemonistov in unitaristov, v katerem lahko med mnogimi znanimi in neznanimi obrazi tu in tam za trenutek zagledamo tudi do neznosnosti samozavestni nasmeh premiera Anteja Markovića.

To pa še ni vse, kar lahko v zadnjem času vrežemo na rovaš JLA. V kakšni funkciji je bil bojda rutinski obisk armadnega generala in jugoslovanskega obrambnega ministra Veljaka Kadijevića pri enotah petega armadnega območja, to je v Sloveniji in na Hrvaškem? Je bila ta inšpekcija po znamenitem pismu in v času volitev (Slovenija) ali tik pred njimi (Hrvaška) grožnja za grobo politično in vojaško silo, da o nultem

občutku za takt niti ne govorimo? Tako smo namreč to razumeli v Sloveniji — celo naše vodstvo, ki je Kadijevića zaradi takšnih insinuacij sprejelo le na vljudnostni obisk, na kavo.

Naš vojaški minister je to gostoljubnost očito dobro razumel in nanjo odgovoril 6. aprila v Zagrebu. Izjava je ocena tridnevnega vojaškega obiska pri nas in na Hrvaškem. V njej je (po Tanjugu) med drugim rečeno: »Družba bo lahko odpravila krizo in vztrajala pri uresničevanju programa ZIS, če bodo pristojni organi z odločnimi ukrepi preprečili kršenje ustave in zakonov in zagotovili večjo odgovornost, red in organiziranost. Opozorili so, da se morajo tisti, ki zdaj v predvolilni tekmi za oblast zanikajo vse vrednote in dosežke našega dosežnega razvoja, ponujajo bratomorno vojno, prekrojitev meja in razcepitev države, zavedati, da jim bomo to preprečili. Svoboda smo drago plačali in treba jo je varovati in ohraniti s sodelovanjem vseh rodoljubnih sil.«

Že na prvi pogled je očitno, da si bolj grobega vmešavanja JLA v predvolilno kampanjo v severozahodnem delu države sploh ne da zamisliti. Gre za grožnje, izsiljevanje in samovoljno razsojanje o dobrem in slabem. Takoj po prekinjenem 14. izrednem kongresu ZKJ so generali-politiki med prvimi ugovorili in jasno ter glasno povedali, da ne moremo govoriti o kongresu ZKJ, če niso navzoči vsi deli te organizacije. Kaj se je moralo zgoditi v Beogradu (pred vojaškim pozdravom Slobodanu Miloševiću ali po njem), da takšno stališče ne velja več, kar se vidi tudi po tem, da sta Šimić in Brovet s podpisom pisma skrčila ZKJ na beograjski pašaluk, okrepljen s komunisti iz JLA? Ali to pomeni, da JLA ni več vsejugoslovanska vojska? Zakaj ni Kadijević, ki se tako suvereno sestaja z bani posameznih republik, tistega o kršenju ustave, zakonov, bratomorni vojni, prekranju meja in razcepitvi države izrekel po sestanku s predsednikom SR Srbije Miloševićem? Tam se vse omenjeno in še več dogaja vsak dan, kar po zaslugi brčkone nepristranskih mednarodnih komisij ve ves svet. Je po vsem tem (kljub pogojno pritrudni izjavi generala Stjevana Mirkovića za Dugo) depolitizacija JLA možna, mogoča opcija? Kaj meni o zadnjih političnih dejanjih najvišjih predstavnikov armade Predsedstva Jugoslavije, njihovih vrhovni poveljnik? Sicer pa je zadnje vprašanje bolj za okras, tako kot Jugoslaviji njeno predsedstvo.

MARJAN BAUER

Pomembno se mi zdi, da budno spremljamo razvoj in skušamo spoznati znamenja časa, nenehno iščemo in spoznavamo klice s strani ljudi in Boga. Geslo, ki ga navajate, pa sem medtem že pred časom spremenil tako, da se glasi: Molimo in pomagajmo si med seboj! Molitev in pomoč sta tudi moja naloga, ki jo vidim predvsem v služenju in pomoči drugim ljudem.«

• **Neposreden povod prošnje za ta pogovor je bil poleg Vašega delovnega jubileja, ki smo ga vsi veselili, tudi začetek pogovorov med posvetnimi oblastmi in Cerkvjo o spravi oziroma narodni in državljanski umiritvi na Slovenskem. Kot je znano, Vas je glede tega 9. marca povabil na pogovor predsednik Predsedstva Socialistične republike Slovenije tovariš Janez Stanovnik. Če sem pravilno obveščen, je šlo za prvi uradni dialog med slovensko oblastjo in Cerkvjo po vojni, če seveda odštejem vsakoletne uradne sprejeme za predstavnik verskih skupnosti, ki so sicer koristni, vendar tudi nekako kremlejoški, saj morajo analitiki šteti vsako besedo in poudarek v izgovorjenem ter vse skupaj primerjati s tistim od lani ali predlani. Kako bi lahko ocenili pogovore s predsednikom Predsedstva zdaj že Republike Slovenije?**

MANJ OBSOJANJA DRUG DRUGEGA

»Ni bil to prvi uradni dialog med slovensko oblastjo in Cerkvjo po vojni. Redne pogovore sem imel predvsem s predsednikom komisije za odnose z verskimi skupnostmi, posebno s prejšnjim predsednikom dr. Borisom Frlecom. Ponovno sem se pogovarjal tudi z nekdanjim predsednikom Socialistične zveze delovnega ljudstva Jožetom Smoletom pa tudi s predsednikom Slovenije Janezom Stanovnikom in predsednikom vlade Dušanom Sinigojem. Uradni sprejemi ob novem letu so seveda nekaj drugega. V pogovorih z omenjenimi osebam je bilo navadno za čisto določena vprašanja. Nismo dajali v javnost posebnih sporočil, vsaj zadnja leta ne. Devetega marca me je povabil predsednik Stanovnik in mi hotel pojasniti nekatere stvari glede izjave Predsedstva in izvedeti tudi moje mnenje. Hvaležen sem bil za to priliko. Nekateri so sicer želeli širše poročilo o vsebini, ker so tu in tam menili, da sva že sklenila neke vrste spravo, posebno ker je bila nekaj časa prej dana podobna pobuda v Nedeljskem dnevniku, ki je bila naslovljena na predsednika Stanovnika in name. Predsedniku sem pojasnil, da tudi Slovenska pokrajinska škofjska konferenca že dalj časa pripravlja izjavo o spravi. Razložil sem mu nekatere stvari, ki so bistveno povzete v naši izjavi 13. marca letos, čeprav takrat besedilo še ni bilo dokončno pripravljeno. Opozoril sem tudi na nekatere nejasne stvari v izjavi Predsedstva, ne da bi se bil spuščal v podrobnejšo analizo vsebine. Pričakovati je, da bo vedno več javnega razpravljanja in res že lahko beremo to in ono. Ne smemo biti presenečeni, da so mnenja različna. Sam pa sem presenečen, da se še vedno ponavljajo nekatere čudni načini razpravljanja in izrazi ter neko nezmožljivo ocenjevanje drugih in samega sebe, kakor da bi bilo že vse popolnoma jasno. Zato smo v izjavi poudarili štiri pogoje za spravo, ki se mi zdi jo odločilnega pomena. V razpravi o spravi bi želel predvsem svet stvarnosti, strpnosti, priznanja različnosti, spoštovanja drug do drugega in manj obsojanja drug drugega.«

• **Po srečanju Stanovnik-Šuštar sta bili izdani dve samostojni poročili, dokumenta, ki skušata vsak na svoj način — ta je včasih tudi soroden — zbližati Slovence čez prepad, ki ga opazujemo in predvsem čutimo že skoraj 50 let. Morda na tem mestu ni odveč poudariti, da je prvi poskus sprave med Slovenci pravzaprav zastavljen leta 1977 takratni ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik, ki je v imenu vseh verujočih Slovencev prosil odpuščanja za vse krivice, ki so jih slovenski kristjani povzročili, kot je dejal, »na življenju, imetju ali dobrem imenu«. Takrat razen nasprotovanja na te besede ni bilo odmeva. Ali menite, da smo z ignoriranjem Pogačnikove pobude Slovenci izgubili kar precej časa, v katerem bi se lahko trdnjeje kot kdajkoli oblikovali kot složno in enotno ljudstvo, ali pa morda menite, da vsaka stvar pač zahteva svoj čas?**

NADŠKOF POGAČNIK JE ODPUSTIL IN PROSIL ODPUŠČANJA

»Če vzameva časovno zaporedje, Vaše vprašanje ni čisto točno. Izjava Predsedstva je bila pred pogovorom s predsednikom Stanovnikom, naša izjava pa po pogovoru. Izjave nadškofa Pogačnika iz leta 1977 nisem imel več v spominu, drugi so me opozorili nanjo, posebno ko je nastalo vprašanje, kdo se je prvi zavzel in dal pobudo za spravo. Zato sem vesel, da sem dobil besedilo iz leta 1977 in je bilo spet v celoti objavljeno v Družini št. 12, 25. marca 1990, ob desetletnici nadškofove smrti. Nadškof Pogačnik ni samo prosil odpuščanja, ampak je tudi izrecno poudaril, da kristjani vsem odpuščamo in da ne sme biti v njih nobene maščevalnosti. To je izredno plemenita izjava, na katero smo lahko ponosni, in je pomemben zgodovinski dokument. Zato smo tudi slovenski škofje v svoji izjavi izrazili svoje temeljno soglasje. Takrat je izjava nadškofa Pogačnika ostala brez odmeva. Nasprotno: beseda sprava je bila takrat naravnost prepovedana, saj se še spominjamo, kakšna je bila gonja proti Spomenki Hribar, ko se je javno zavzela za spravo. Vesel sem, da se je sedaj toliko spremenilo. Žal smo medtem veliko zamudili. Marsikaj bi bilo drugače, če bi se pravica za

čeli pogovarjati med seboj. Če kdo ni vsega tega sam doživel, mu je to naravnost nerazumljivo. Res pa je, da vsaka stvar zahteva svoj čas. Vendar zgodovina ne pozna nekega mehaničnega razvoja, ampak jo v veliki meri svobodno oblikujejo ljudje. Upajmo, da bomo v prihodnosti bolj oblikovali svojo zgodovino kakor v preteklosti.

• **Najvažnejši del najinega pogovora je gotovo primerjava izjave, ki so jo po pogovorih Stanovnik-Šuštar izdale slovenske uradne oblasti, z izjavo Slovenske pokrajinske škofjske konference. Gre za isto temo, vendar tudi za drobne in tudi manj drobne razlike v stališčih. V izjavi, ki ste jo podpisali Vi kot nadškof, metropolit in predsednik konference, je sicer v začetku poudarjeno, da nečete zavzemati stališč do posameznih trditev v izjavi Predsedstva, kar pa najbrž ni ovira za Vašo globalno komparacijo, še zlasti, ker gre na eni strani, če sem pravilno razumel, za prizadevanja za umiritev, na drugi strani pa za spravo. Umiritev je lahko seveda le posledica sprave. Razen tega pa prihodnost, kot je lepo zapisal novinarski kolega dr. Drago Klemenčič, ne bo iskala sprave med ideologijami, temveč med ljudmi. Za komparacijo oziroma naznačitev skupne in različne v obeh izjavah Vas prosim tudi zato, ker sta izjavi v živahnem političnem in siceršnjem obtoke. Milan Kučan, eden od potencialnih Stanovnikovih naslednikov in torej Vaš sogovornik glede umiritve oziroma sprave, je na primer (navajam po Dnevniku) pokazal prepričljivo razumevanje izjave slovenske škofjske konference in iz nje potegnil: zavzemanje za resnico; ocenjevanje dejstev v luči časa in razmer; videnje posledic za tisto, kar je bilo, kar se dogaja in kaj bo; previdnost pri obsojanju ljudi.**

KAJ OSTAJA NAMESTO SPRAVE?

»Kot rečeno, je bila izjava Predsedstva pred pogovorom Stanovnik-Šuštar. Vesel sem, da različni ljudje iščejo in vidijo najprej, kar je skupnega v obeh izjavah. Skupnih prvin je res veliko. Predvsem je skupen cilj, ki je mirno sožitje, svoboda, enakopravnost in preseganje preteklosti ter skrb, da bi se hude stvari iz preteklosti nikdar več ne ponovile. Skupne so tudi nekatere bistvene vrline, zahteve in pogoji, a so tudi razlike. Na to opozarja že naslov. Mi zavestno govorimo o spravi, ker je to edina pot k cilju. Jasneje poudarjamo tudi obe stopnji, namreč spravo z mrtvimi in spravo med živimi. Določeneje je tudi povedano, kako je treba uresničiti eno in drugo obliko sprave. Z mrtvimi je to bolj simbolično. To bi bilo lahko enkratno javno kulturno dejanje, za vse verne tudi maša za dušnico. Težja bo sprava med živimi. To bo dolgotrajen proces in nekateri na to niso pripravljeni in ne bodo pripravljeni. A ne vem, kaj tem ljudem namesto sprave ostaja: ali sovraštvo, nasprotovanje in medsebojno pobijanje ali kaj drugega. V naši izjavi smo jasno poudarili štiri pogoje: ugotoviti je treba dejstva, presojaati jih v takratnem okviru in v njihovi vzročni povezanosti, ocenjevati sadove z današnjega stališča in končno biti zelo zadržan in previden pri presojanju ali celo obsojanju oseb. Zelo jasno smo omenili štiri razsežnosti: človeško, narodno, etično in krščansko. Med kristjani ne sme biti nobene maščevalnosti, čeprav je za nekatere to zelo težko in se jim zdi naravnost

nesprejemljivo. Ljudje smo pač taki, lažje je zahtevati pravično kazen, maščevanje in povračilo kot pa odpuščanje. A nasilje vedno rodi le nasilje. Zato moramo odločno zavračati tako miselnost in se zavzemati za odpuščanje, kar pa pomeni obojestransko priznanje krivde, odpuščanje in prošnjo za odpuščanje. Kristjani pa imamo dolžnost, da naredimo prvi korak.«

• **Ali se Vam, gospod nadškof in metropolit, ne zdi, da smo vendarle na začetku nečesa, kar se sicer ne imenuje »vmešavanje cerkva in vernikov v življenje družbe in javne zadeve«, česar so se nekateri bali bolj kot hudic križa, gotovo pa lahko govorimo o enakopravnem sodelovanju vernikov in tudi drugih ljudi, ki niso prisegali na eno samo in ve se, katero ideologijo, v sodelovanju življenja v družbi, v Republiki Sloveniji?**

NE SAMO PRAVICA, AMPAK TUDI DOLŽNOST CERKVE IN VERNIH

»Za božjo voljo, nehamo z govorjenjem o vmešavanju Cerkve v politiko! Cerkev in verni so sestavni del družbe in zato imajo ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da povedo svoje mnenje. Res smo v tem pogovoru šele na začetku. Preveč globoki so še predsodki proti Cerkvji in proti vernim. Razumem, da se je težko otresti takega mišljenja in popraviti napačno predstavo o Cerkvji, če so nekemu to vcepili 40 let. Toliko bolj je potrebno, da popravimo napačne predstave v učbenikih in v javnem mnenu. Verni smo še daleč od popolne enakopravnosti, doslej obstaja vse bolj v besedah in obljubah, morda tudi zaradi volitev. Prave preizkušnje bodo prišle šele po volitvah, katerih del je že za nami. Takrat se bo pokazalo, koliko je pripravljenosti za resnično spremembo, da popravimo, kar je bilo hudega, da začnemo znova in drugače. Glavna je sprememba mišljenja in sprejemanje različnosti, pristna demokratizacija in spoštovanje drugače mislečih. Pravih demokratičnih oblik skupnega sožitja se moramo šele učiti.«

• **Volitve, vsaj en del, so za nami, vendar med Slovenci še vedno odmeva izjava slovenskih škofov o volitvah. Cerkev je dala mnenje o nečem, kar tudi ona ocenjuje kot najpomembnejši politični trenutek naše povojne zgodovine. Največ prahu je dvignila 4. točka izjave, v kateri je med drugim rečeno: »Če bomo volili dosedanja oblast, bodo to mnogi razlagali, kakor da se strinjamo z ureditvijo, kakršno smo imeli do sedaj. Če pa s preteklostjo ne moremo biti zadovoljni, če hočemo temeljite spremembe in drugačno razvojnino pot naše domovine, bomo volili stranke in ljudi, ki so si za te spremembe že sedaj najbolj prizadevali.« Ali se Vam kot podpisniku te izjave ne zdi, da je Cerkev z njo neposredno stopila na volilni oder in postala svojevrsen jeziknik na tehničari, saj na neki način jemlje točko, kot je bilo zapisano, »sedanji oblasti«?**

»Ob Vašem vprašanju, ali je Cerkev s svojo izjavo o volitvah stopila neposredno na volilni oder, bi rad najprej opozoril na to, da je Cerkev kot skupnost vernih in kot del naše družbe od vsega začetka stopila na volilni oder. To je njena pravica in dolžnost, če so tudi verni enakopravni državljani in smejo pri volitvah odločati po svojem prepričanju in po svoji ve-

Sprava je preizkusni kamen odgovornosti za prihodnost

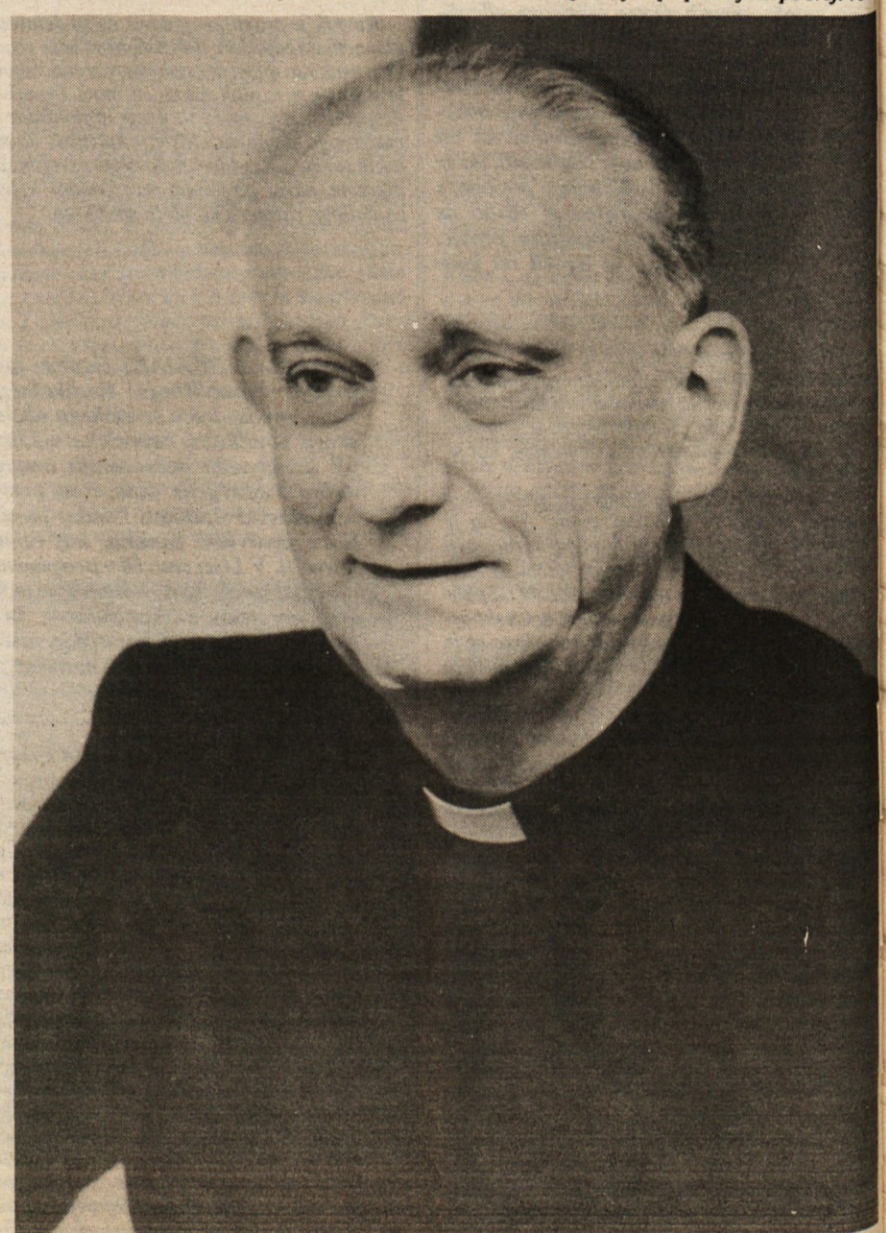
Pred desetim leti, natančneje 13. marca 1980, je dr. Alojzij Šuštar prevzel nadškofovsko službo v Ljubljani. Ob jubileju, ki je več kot samo to, smo ljubljanskemu nadškofu in metopolitu, predsedniku Slovenske pokrajinske škofjske konference ter ne nazadnje dolenskem rojaku, postavili nekaj vprašanj, primernih za ta trenutek slovenske Cerkve in družbe. Z dr. Alojzijem Šuštarjem se je pogovarjal Marjan Bauer. Naslov in mednaslovi intervjuja so redakcijski.

• **Gospod nadškof, ko so Vas postavili na čelo slovenske Cerkve, niste, vsaj navzven, torej najširši javnosti, razgrinjali nobenega programa. Za napreje ste imeli le prošnjo: »Molite in pomagajte!« ter svoje škofjsko geslo »Božjo voljo spoštovati!«. Nekoliko kasneje (leta 1982) ste, še vedno zvesti temu načelu, med drugim zapisali: »Nevarno je ob začetku škofjske službe razvijati načrte in napovedovati program svojega delovanja. Kolikokrat načrti in napovedi ostanejo besede na papirju, čeprav so bili resno mišljeni. Ne samo zunanje razmere in nepredvideni dogodki, tudi lastna nemoč in ozke meje lahko prekrizajo načrte in zavirajo ali celo preprečijo izvrševanje programa.«**

Kako po desetih oziroma osmih letih merite te svoje besede ter pot, ki sta jo v tem času prehodili Vi in slovenska Cerkev? Še posebej — to ni samo moje mnenje — ker se je pri zasledbi mesta ljubljanske nadškofa in metropolita zgodila redka sosledica, bili ste in ste še »pravi človek na pravem mestu o pravem času«.

MOJA NALOGA JE SLUŽENJE BOGU IN LJUDEM

»Dovolite, da se ustavim najprej ob zadnjem stavku. Prekratek je še čas za sodbu o mojem delu

Obzorja

TEMINA ČRNIH BUKEV

Že zlepa se ni na slovenskih knjigotrkah pojavila knjiga, ki bi tako vznemirila ljudi, kot jih je izdaja Črnih bukev. Ker gre za ponatis knjige iz leta 1944, ne pa za kakšno novost, je seveda treba vzroke za takšen odziv poiskati najbrž tudi zunaj nje same in njene vsebine. V normalnih razmerah bi pač zgolj ponatis neke knjige ne mogel doživeti takih odzivov.

Zunanji razlog je nedvomno ta, da je za večino ljudi knjiga pravzaprav presenetljiva in vznemirljiva novost. Na trg je namreč prišla iz popolnega molka, z dna cenzurnih bunkerjev, saj se pred leti Črnih bukev še imenovati ni smelo, kaj šele, da bi jih kdo prebiral ali ponujal drugim v branje. V temo neobstoječega in na breg poveljevanega so jo potisnili takoj po zadnji vojni. Po svoji vsebini je bila preveč obremenjujoča za podobo minulih dogajanj, kot so jih videli in zapisali zmagovalci. Pisanje zgodovine je pač eden od privilegijev zmagovalčih strani.

Vsebinska knjiga pa je tisti drugi in pravi razlog za osuplot, razburjenost in jezo, ki spremlja njeno pot v javnost.

V bistvu so Črne bukev antikomunistična propagandna publikacija, ki se ji na vseh ravneh vidi, kako na hitro in z mujo je bila narejena. Z njo so njeni avtorji skušali ljudem pokazati, kakšen črn hudob je za slovenski narod Osvobodilna fronta, črn predvsem zato, ker jo vodi in usmerja komunistična partija, ki je zgolj orodje sovjetskega imperializma. Njen poglavitni cilj ni osvoboditev slovenskega na-

roda, marveč boljše živizacija in raznarodenje Slovencev ter končna priključitev slovenske zemlje k Sovjetski zvezi. V podkrepitev teh tez in protislovenskega značaja Osvobodilne fronte so v knjigi zbrali pričevanja o terorju, ubijanju slovenskega življa in uničevanju narodnega imetja, kar vse naj bi imeli na vesti partizani in vosovci.

Vsebinska je zlasti v tistem delu, kjer je govor o ubijanju, grozljiva in ni za bralca rahlih živcev. Vendar pa zgolj po tem ne bi izstopala, saj smo končno lahko prebrali še precej knjig, ki so enako nazorno popisovale in dokumentirale teror, na našem območju predvsem seveda teror bele garde in domobrancev. Čustvene reakcije ob branju najbrž zbuja predvsem to, da se večini sedanjih bralcev (povojnih generacij) kot hiša iz kart podira podoba dogajanja med zadnjo vojno, da se jim zgodovinska resnica, ki so jo sprejeli in vsrkali, kaže kot lažna. Človek se počuti opeharjenega, prevarenega v tistem, kar sodi med nosilce njegove identitete, se pravi ogoljufanega za resnico izročila. Pri tem niti ni pomembno, da je tudi v Črnih bukvah po vsej verjetnosti marsikaj naslikanega po svoje in zunaj resnice. Navaden premislek pravi, da povsem zlagane le ne morejo biti, saj so v njih našeta imena, objavljene so fotografije, skratka, vsako laž je mogoče razkriti in ovreči.

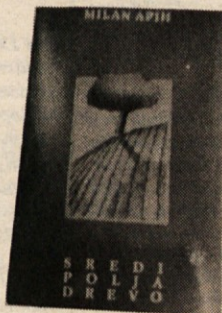
In to bodo zgodovinarji in strokovnjaki najbrž tudi prej ali slej naredili. Ta hip pa se zdi pomembno predvsem to, da je bila knjiga ponovno natisnjena in da je problematizirala dogmatsko enostranskost pogledov na preteklost. S tem pa je — kar se bo gotovo tudi izkazalo — navsezadnje problematizirala samo sebe.

M. MARKELJ

APIH KOT LIRIK

Kdo ne pozna njegovih pesmi Bilečanke iz leta 1940 in še starejše Nabrusimo kose iz leta 1937, ki ju je tudi sam uglasbil in sta morebiti prav zato, ker sta se peli, tako hitro ponarodeli. Prepevali so ju partizani in po osvoboditvi skorodana ni bilo proslave, da se ne bi oglasili z odra. Njuna vsebina pove, da sta se avtorju Milanu Apihu porodili v nekem hudem času kot klic po odrešitvi iz velike človeške stiske in kot izraz hrepenenja po svobodi.

Omenjeni pesmi pa sta bili do pred kratkim znani kot edini izpod Apihovega peresa. Da avtor, ki smo ga doslej poznali kot revolucionarja, političnega polemika in v zadnjih letih pisca spominske proze, piše tudi poezijo, je bila, kot rečeno, skrivnost. Zdaj pa imamo pred sabo knjigo, ki doka-

zuje, da je Apih pomalem vse-skozi, posebno še v zadnjem obdobju, marljivo in pretehtano prelival svoje misli, spoznanja in občutja v pesniško besedo. Gre za Apihovo pesniško zbirko Sredi polja drevo, ki je pred kratkim in v avtorjevem 84. letu izšla pri Državni založbi Slovenije.

V tej knjigi, ki obsega z uvo-domo omenjenima pesmima skupaj trideset pesmi, razdeljenih v štiri tematsko zaokrožene nenaslovljene cikle, se Apih predstavlja kot lirik. V ganljivo preprostem in tu in tam šaljivem in samoironičnem tonu govori o ljubezni,

strasti, strahu, zaskrbljenosti pa tudi o temeljnih eksisten-cialnih občutjih (bivanje — minevanje — smrt). Čustvo iz-terja besedo, saj želi pesnik izrgati minevanju vsaj nekaj neponovljivega in nedoumljivega čara svojega življenja, zapisati se hoče v spomin in se s tem nekako izpovedati.

Pred nami je torej knjiga, ki skozi pesem spregovori o Apihovi človeški strani in hkrati zaokroža podobo o njem samem. Je izraz nekakšne sprave s samim seboj, ko je treba svetu pokazati tudi svojo človeško »revo«, »postaviti stvari na svoje mesto in nekaj dokončati,« kot je v spremni besedi zapisala Spomenka Hribar.

I. ZORAN

PARTIZANSKO GOSPODARSTVO

Slovenska narodnoosvobodilna borba ni bila pomembna le po politični in vojaški plati, tisti usodni čas je od Slovencev zahteval veliko in izkazali so se kot sposobni, domiselni in ustvarjalni ljudje tudi na drugih področjih. O vojaških vidikih narodnoosvobodilnega gibanja je bilo že veliko napisanega, česar za ostala področja ne bi mogli trditi. Zato je treba pozdraviti izid dela Miroslava Stipančiča Partizansko gospodarstvo in oskrba partizanske vojske na Dolenjskem in Notranjskem 1944 — 1945, ki je pred kratkim izšlo kot 52. knjiga v Knjižnici NOV in POS.

Gre za temeljit in obsežen zgodovinski prikaz oskrbovanja narodnoosvobodilne vojske in prebivalstva na ozem-

lju pod italijansko okupacijo v tedanji Ljubljanski pokrajini, po kapitulaciji Italije pa še na celotnem operativnem območju 7. korpusa NOV. Avtor ugotavlja, da so iznajdljivi in požrtvovalni gospodarstveniki dosegli, da je partizansko gospodarstvo kljub izrednim razmeram zagotavljalo hrano ogroženemu prebivalstvu, slovensko partizansko vojsko pa oskrbelo ne le s hrano, marveč z vsem potrebnim, od orožja do obutve. Organizirali so odkup hrane, setev in žetev, obnovo uničenih domov, denarne zadeve, zavarovanje gozdov, gradili so partizanske delavnice, skladišča itd.

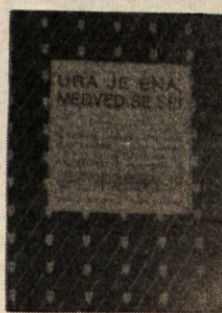
O vsem tem obširno govori knjiga. A poleg tega, da beleži zgodovino, je njen pomen tudi v tem, da svojevrstno zastavlja izziv povojnemu gospodarstvu, ki se nikakor ne more pohvaliti z uspešnostjo. Morda bi se kaj koristnega sedanjim gospodarstvenikom naučili iz pretekle zgodovine? »Visoka etika in delovna morala vodilnih in drugih delavcev so morebiti lahko tudi v današnjem času vodilo za premagovanje gospodarskih in družbenih težav,« piše v Stipančičevi knjigi.

M. MARKELJ

SVET OTROŠKIH IGER

Ko se otroci zavrtje v krogu in zapojejo: »Ringa ringa raja«, je to vsem dobro znana otroška igrice, kot jih je še mnogo takih. Le malokdo pa pomisli, da je morda ringaraja ostanek starih svatovskih obrednih plesov. In podobno je mogoče v številnih otroških igricah, od gnilega jajca, najrazličnejših izštevank, naštevank in poštevank do nagajivk in posmehljivk najti komaj še slutene sledove starih obredov, magičnih obrazcev, praverovanj in spoznanj.

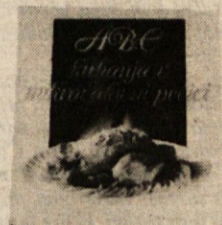
Takšna zanimiva razmišljanja lahko najdemo v knjigi Marije Vogelnikove Ura je ena, medved še spi. Knjiga je izšla pri Mladinski knjigi, prinaša pa izbor otroških iger in igrice, kot jih je avtorica obnovila iz svojega spomina. Posamezne

igrice so podane tudi z notnim zapisom in inaicami besedil. Knjižica za branje, igro in razmišljanje.

MIKROVALOVI V KUHINJI

Med novostmi, ki so prišle v sodobno kuhinjo in temeljito spremenile način priprave hrane, so verjetno najbolj revolucionarne mikrovalovne pečice. In če je za prenekatere kuhinjsko novost doveljalo, da je pomenila korak nazaj v kulinariki, pa za mikrovalovne pečice tega ni mogoče reči, saj so jedi, pripravljene v njih, okusne, ostanejo sestavinsko bogate, hkrati pa ohranjajo svoj naravni videz. Pomemben je tudi prihranek energije. Seveda če se kuharica ne ustraši mikrovalov in obvlada pripravljanje hrane z njimi.

Ker mikrovalovne pečice nezadržno prodirajo tudi v slovenske domove, bo mnogim prišla prav knjiga Elke Blome ABC kuhanja v mikrovalovni pečici, ki je izšla pri Mladinski knjigi. Knjiga govori o vsem, kar je treba vedeti pri kuhanju z mikrovalovi, od izbire ustrezne pečice in posod do časov priprave in receptov.

sti. Kolikor pa Cerkev pomeni le škofo in duhovnike, imajo v demokratični družbi tudi ti svojo pravico in večkrat tudi dolžnost, da v določenih razmerah jasno povedo svoje mnenje, le da ga morajo povedati na pravi način in na pravi način. Prižnica ali bogosluzje nista pravi kraj, nalaganje obveznosti v vesti ali morda celo grožnje s kakšnimi posledicami pa ne pravi način. Izjava o pomenu volitev, o merilih, ki jih kaže upoštevati pri odločitvah in o odgovornosti, ki je povezana z volitvami, pa v ničemer ne presega pristojnosti duhovnikov in škofov. Take izjave so toliko bolj potrebne, če zaradi zgodovinskega razvoja vlada veliko nejasnosti in zmedenosti. Ponovno so prihajale zahteve, da tudi slovenski škofo jasno povemo svoje mnenje. To smo zadnje čase storili kot Slovenska pokrajinska škofjska konferenca ali preko komisije Pravičnost in mir. Take izjave dajejo škofo povsod po svetu, od Amerike, zahodnih držav pa do Vzhodne Evrope, kjer so se škofjske konference zadnje čase ob političnem dogajanju oglašale k besedi. Da to ni vsem všeč, ni nič novega in nobena slovenska posebnost. Od začetka novega veka in posebno po francoski revoluciji so Cerkev hoteli čim bolj izrinuti iz javnega in posebno političnega življenja. A kjer je imela Cerkev kolikor toliko svobode in ji nasilje ni vzel vsake možnosti, so škofo kot prvi odgovorni v krajinski Cerkev vedno zavzeli stališče do vprašanj, ki so pomembna s človeškega, etičnega in verskega vidika. Tako je in bo tudi pri nas. Kakšen uspeh in učinek pa so imele zadnje izjave slovenskih škofov, je zelo težko reči. Dvomim, da bi bile 'svojevrsen jeziček na tehnici'. Raziskava javnega mnjenja bi morda o tem lahko kaj povedala, a še to je samo en pokazatelj.

• Pogovori o spravi so seveda samo en vidik javnega delovanja Cerkve na Slovenskem. Nam lahko postrežete še s čim? Kako je s prizadevanji za beatifikacijo škofa Slomška, škof Kramberger se je baje glede tega nedavno mudil v Rimu. Ko govorimo o Evropi regij, je bila gotovo zanimiva tudi Vaša udeležba na srečanju v Tinja na Koroškem, beseda je tekla o manjšinah, nazvoč je bil tudi avstrijski zvezni minister Busek. Kaj je z ljubljanskim katoliškim središčem za Slovence po svetu? Bo mogoče slovensko karitas vključiti v delovanje civilnih ozioroma državnih človekoljubnih ustanov? Je to Cerkvin odnosno državni interes?

LJUBLJANA: KATOLIŠKO SREDIŠČE ZA SLOVENCE PO SVETU

»Res je sprava samo en vidik našega življenja, čeprav je življenjskega pomena. Je tudi hkrati prikusni kamen naše človečnosti, naše kulture srca, čuta za poštenje, pravičnost, dobroto in ljubezen ter odgovornost za prihodnost. Gotovo je še veliko drugih stvari, ki so naša skupna skrb: vse,

kar zadeva človeka, njegove pravice, svobodo in prihodnost, družino, telesno in duhovno zdravje, izobrazbo, poklicno delo — vse to je pravzaprav naša skupna skrb. Prav tako je skupna skrb naš narod, njegova kultura, povezanost s svetom, vstop v Evropo, varstvo okolja in še več drugih stvari.

Škof Kramberger je bil res v Rismu in se zanimal, kako je s Slomškovo beatifikacijo. Kolikor je mogel zvedeti, še ni tako blizu. Zato se bo sam še bolj zavzemal za to. Dolenjci imamo še dva druga kandidata: škofa Baraga, mojega ožjega rojaka iz Dobrniške oziroma trebanjske župnije, in pa škofa Gnidovca z Ajdovca, kjer bo letos v juniju posvečena nova cerkev, ker je bila prejšnja med vojno požgana.

Srečanje v Tinja na Koroškem je bilo gotovo pomembno, ker sem imel skupaj z zveznim ministrom Busekom predavanje o narodnih manjšinah v Evropi. Naše narodne manjšine v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in sploh Slovenci po svetu so naša vedno večja skrb. To se pokaže tudi ob Srečanju v moji deželi, ki ga prireja Slovenska izseljenska matica in bo letos v Dolenjskih Toplicah v začetku julija. 29. julija pa bomo po vsej Sloveniji praznovali izseljensko nedeljo v vsaki župniji. Na treh krajih v ljubljanski nadškofiji, pri Treh farah v Beli krajini, pri Novi Štifti pri Ribnici in na Brezjah, pa bodo še posebne slovesnosti. Cerkev je za Slovence po svetu izredno veliko storila, posebno po slovenskih dušnih pastirjih. Tudi škofo smo domala povsod po svetu obiskali naše rojake. Pred vojno je obstajala Rafaelova družba, ki se je zavzemala za naše izseljence. Rafaelovo družbo želimo poživiti, čeprav v drugačni obliki in pod drugim imenom. Zato smo v Ljubljani ustanovili katoliško središče za Slovence po svetu. Tako bodo imeli Slovenci po svetu, ki prihajajo na obisk domov, tudi s Cerkvijo več stika. Na voljo bo več informacij, razne knjige in posredovanja za prireditve in srečanja. S tem smo šele na začetku in upajmo, da se bo stvar dobro razvijala.

Slovenska karitas je prav tako čisto v začetku, saj je bila doslej vsaka organizirana karitativna dejavnost pri nas prepovedana, čeprav je bilo že na Hrvaškem drugače, kjer je bila dovoljena. Brez karitativne dejavnosti in dobrotelnosti pa sploh ni Cerkve, ker spada dobrotelnost bistveno k poslanstvu Cerkve. Pred vojno je bilo pri nas cerkvene dobrotelnosti zelo veliko, posebno v različnih ustanovah, ki so jih vodile redovnice in redovniki. Po vojni je bilo vse to zatrto in šele počasi se to ali ono obnavlja. Nekoliko se je to dogajalo okrog lista Ognjišče, ki je organiziral poseben Predal dobrote. Ko bomo mogli bolj razviti cerkveno karitas, je ne mislimo vključevati v državne strukture. Naj vsaka zase, država in Cerkev, delata dobro, saj je za obe dela dovolj. Nikakor ne smemo omejevati dobrotelnosti zaradi različnih prepričanj, ampak moramo spodbujati za tako delovanje doma, v mistijah in za pomoč drugim, ki so še v življenjskih stiskah, bodisi po drugih delih naše države in v

drugih delih sveta, kot na primer v Afriki, Aziji in Južni Ameriki. Upam, da bo dobrotelnost pri nas na Slovenskem vedno več.

• Nekoč ste rekli: »Skupno, kar je le mogoče, vsak zase, kar je pametno in potrebno.« Dejali ste tudi, da lastna nemoč in ozke meje kar lahko prekrizajo načrte. Ne glede na zadnje skušajte skicirati, kaj je v Sloveniji, ki ni bila še nikoli takšna, kot je danes, »skupno mogočega«.

ZA ČLOVEKA, DRUŽINO, NAROD IN JEZIK

»Najprej bi bilo treba zares poglobljeno prepričanje: Skupno, kar je le mogoče, vsak zase, kar je pametno in potrebno. Preveč je med nami še razbito, stiti, neenotnosti, sebičnosti, tudi med različni sku-

pinami in strankami, gibanji ali celo različnimi slovenskimi pokrajinami. Preveč je neenotnosti v gospodarstvu, v kulturi in različnih političnih razlik in osebnega prepričanja. Skupna nam mora biti skrb za človeka v vseh njegovih življenjskih dobah, od nerojenih otrok pa do umirajočih, skrb za otroke, za mlade, za brezposelne, za bolne in za invalide ter tiste, ki živijo na robu družbe. Skupna nam mora biti skrb za družino, saj brez njih ni prihodnosti. In ravno družina je danes v veliki nevarnosti. Skupna nam mora biti skrb za narod, za naše slovensko izročilo, za naš slovenski jezik, za kulturo, za samostojnost, svobodo in enakopravnost slovenskega naroda. Velika naloga je tudi skupna skrb za poštenje v medsebojnih odnosih, v poklicu in pri delu, saj je naše moralno življenje na vseh področjih močno načeto. Vedno bolj se zavemo skupne skrbi za varstvo okolja, da ne bi uničevali narave, zastrupljali zraka in vode in s tem onemogočili življenjski prostor prihodnjim rodovom. Zlasti pa ne smemo zastrupiti človeka. Pri-

zadevanje za uveljavljanje in spoštovanje temeljnih človekovih pravic je prav tako skupna naloga.

Vsi bi se morali zavzemati tudi za to, da bi se Slovenci in slovenski narod vedno bolj uveljavil v svetu, da bi imeli več stikov z Evropo in svetom.

V Cerkvi je naša skupna skrb ekumenizem, da bi bili čim boljše odnosi s pravoslavno Cerkvijo in drugimi Cerkvami, pa tudi z muslimani in nevernimi v priznavanju več odprtosti drug do drugega, boljše obveščanje o vsem, tudi o Cerkvi, v časopisih, po radiu in na televiziji, več pogovorov, več dogovarjanja brez vsakega nasilja in vsiljevanja. Potrebno nam je več človeške, etične, politične in narodne pa tudi verske zrelosti.

Naj zaključim ta pogovor z najboljšimi željami za veliko noč, ki je za nas, kristjane, praznik zmage nad trpljenjem in smrtjo in zato praznik življenja in novega upanja. Tega želim od srca vsem bralcem Dolenjskega lista.

KAMNOSEŠTVO

BIZELJSKO

Tel. 0608 68-127

VEDNO NA ZALOGI VSE VRSTE NAGROBNIH SPOMENIKOV

Panj je kot tabernakelj

V eliko stvari nam zaznamuje dom, domovino. Ponavadi niti ne razmišljamo o njih. So pač okoli nas, vsaka zase v svoji vlogi, in šele ko se moramo ločiti od njih, ugotovimo, koliko nam pravzaprav pomenijo. Ko se je Milan Hočevar poslavljajal od svojega doma v Dolenji Radulji, ni imel časa razmišljati o tem. Na hitro so jih zgnali skupaj, z najnujnejšimi osebnimi potrebščinami, zgneti v avtobuse in zaprli za ograjo v Brestanici. Pripravljeni so bili za izgon v Nemčijo. Bilo je to leta 1941, nemški Reich je bil na višku svoje osvajaške moči, pred njegovim bojnim strojem je bil strah in trepet, za njim žalost in prazna ognjišča.

Ko je Milan, takrat mu je bilo devetnajst let, začel dojemati, kaj se pravzaprav dogaja, je najprej pomislil na svoje prijatelje, zajce, ki bodo poginili, ker jim ne bo nihče dal hrane, in na čebele, ki bodo na pomlad zaman iskale izhod iz panja, ko bo poklicala zgodnja paša. To je bila takrat zanj domovina, in bolečina ob tem ni bila nič manjša, kot če bi pomislil na velike, usodnejše stvari.

Se danes, skoraj petdeset let pozneje, ko se z Milanom Hočevarjem v Ločni pri Novem mestu, kjer ima sedaj dom, pogovarja o tistih časih, ne more biti ravnodušen. Čeprav je v času vojne in izgnanstva doživel marsikaj, pa Nemcev ne sovraži. Nasprotno, prav dobro zna razločevati med tistimi, ki jim je mrak legel na dušo, da so pozabili na človečnost, in tistimi, ki so ostali predvsem ljudje in poskušali na ta ali na oni način olajšati bol ljudem, ki jim je kruta oblast ukradla domovino.

Milan pripoveduje o življenju v izgnanstvu. Vsa družina je bila izseljena. Mati in šest otrok. Očeta so izgubili že prej, saj je kmalu potem, ko je kot težak invalid prišel iz prve svetovne vojne, umrl. Sestre, ki so bile starejše, so imele s sabo v izgnanstvu še lastne družine. Tisti Slovenci, ki so bili dodeljeni kmetom, so se kar nekako shajali, saj je bilo na kmetijah dovolj hrane. No, vse je bilo konec koncev le odvisno od dobre volje gospodarja. Ivan je z materjo prišel k nekemu veleposestniku, ki je bil znan po svoji oholosti in skoposti. Tako ni bilo priboljška, še hrane bolj malo.

Se slabše pa se je godilo ruskim izgancem, ki so morali trdo delati na polju ob še slabši hrani. Milan se spominja, da so bili to dobrodušni in širokosrčni ljudje. Veliko se je pogovarjal z njimi. Ker je delal v delavnici, jim je

priskrbel kopijo ključa, s katerim so lahko kdaj pa kdaj odprli klet in si nabrali toliko krompirja, da so preživel. Spominja se, kako so z zanimanjem zasledovali skopa poročila s front, se veselili propadanja Hitlerjevega imperija. Na to jih je čedalje pogostje spominjalo tudi brnenje bombnikov, ki so ponoči preletavali nad njihovimi glavami.

Kmalu se je bobnenje bombnih detonacij oglašalo se bliže in zemlja je ponoči čedalje bolj drhtela. Ko je v ognjenem infernu bližnjega Frankfurta izgubilo življenje na tisoče ljudi, bi bil kmalu med njimi tudi Milan, saj so ga poslali med ruševine, žareče od ognja, v katerih so kar naprej še odmevale eksplozije letalskih bomb.

Dandanes Milan posluša čisto drugačno brnenje, tako različno tistemu, ki ga povzroča človeška uničevalska sila. To je brnenje čebeljih panjev, naravno, pristno in pomirjajoče. Že od rane mladosti mu je prijetno. Že kot kratkohladen fantič je stikal po mejah za čmrliji gnezdi, jih selil in radovedno spremljal njihovo delo. Kmalu se je pričel ukvarjati tudi s čebelami. Naučil se je delati tudi panje. To počne še danes. Doma izdelata tudi vse drugo, okvire in podloge za satnice. Ima kar dvesto panjev čebel v najboljši formi, pa še kakih trideset za rezervno. In doma vse delo z njimi opravlja sam. Njegov odnos do čebel je skoraj mističen. »Panj je kot tabernakelj v oltarju,« pravi, »odpreti ga smeš le ob posebnih priložnostih, pa čimbolj poredko. Sladkor nikakor ni prava hrana za čebele. Jaz jim prihranim toliko medu, kolikor ga za zimsko prehrano potrebujejo. Spomladi mi to mnogokratno povrnejo, saj so zdrave in močne delavke.«

Milan ima svoje prijateljice raztresene kar na sedmih krajih pri kmetih, ki jih sprejmejo v goste v svoje stare čebelnjake, ter na dveh starih tovarnjakih, s katerima jih lahko vozi na oddaljenejše paše. Tako mu letina skoraj nikoli ne zataji. Ne skriva, da mu čebele nosijo tudi zasluge, dodatke k skromni penziji, vendar svojih prijateljic nima samo zato. »Vsakdo bi moral pojesti vsaj žličko medu vsak dan. To je zdravilo za telo,« meni Milan, ki ima zdravilo tudi za naše gospodarstvo: »Poslovneži bi morali imeti po nekaj panjev čebel. Sprostili bi se ob njih, od čebel, njihovega reda in marljivosti pa bi se tudi marsikaj lahko naučili.«

TONE JAKŠE

Nemci bi kupili 10.000 košar za krompir

N a lansk razstavi izdelkov domače obrti v Trebnjem je bilo na ogled okrog 600 izdelkov, letos pa že dvakrat toliko! Bilo pa je tudi za polovico več posamičnih in skupinskih izdelovalcev. Ni pa se povečala le količina izdelkov, marveč tudi kakovost oz. njihov izbor.

Tako je ugotovil tudi dr. Janez Bogataj ob otvoritvi razstave in zatem na okrogli mizi o domači obrti. Menil je, da je treba zgodovinske rešitve prilagoditi sedanjemu času, toda pri tem v Sloveniji ne bi smeli podlegati modnim muham, oz. da bi vedno hoteli izumljati nekaj novega. Nasprotno, po Bogatajevih besedah je treba v domači obrti delati stvari, ki so tipične za določen kraj in pokrajino. Dr. Bogataj je opozoril, da so bili tudi Ribničani že pred stoletji specializirani, se pravi, da niso vsi delali sit, kuhalič, rešet itd., zato je potrebna specializacija tudi v Trebnjem.

Skoraj nemogoče je, vsekakor pa je nespametno, da bi vsak izdeloval celoten izdelek. Izdelovalcem je dr. Bogataj položil na srce, da jim ni treba razmišljati o namembnosti izdelkov. Koželjevih košar za krompir bi ljubljanski Dom lahko prodal samo v Nemčiji 10.000, pretežno meščanom, ki bi imeli te izdelke bodisi za okras stanovanj ali pa, denimo, za lestenece. Bogataj je spomnil na ugled slovenske domače obrti v svetu, saj so naše (vrbove) šibe za pletenje dobile že leta 1910 in 1925 prvo mesto na svetovnih razstavah.

Direktor Doma iz Ljubljane Drago Železnik je dejal, da je v Sloveniji še več kot sto obrti in da ne bi bilo nobenih težav z izvozom v 40 držav na vseh petih kontinentih, ako ne bi prihajalo že kar kronično do neupoštovanja rokov. Povedal je, da je peto leto, odkar ga je angažirala Mara Rupena, in da lani ni bilo izdelka, ki ga ne bi odkupili, prav tako pa so se odločili, da odkupijo vse izdelke z letošnje razstave svojega domače obrti v Trebnjem ne glede na ceno. Železnik je odkrito opozoril, da so pač trgovinska organizacija, zato ne potrebujejo le nekaj košar za vzorec, ampak vsaj sto in več. Trebnjanci bi po njegovem lahko uvedli tržno proizvodnjo, Dom pa bo tržil in zagotavljal najboljše trg. Z razstavo so Trebnjanci znova dokazali, da znajo delati, toda čas je že, da prično delati izdelke domače obrti zaradi zasluge, izboljšanja svojega standarda. Na medklic, češ da bo treba z bogom oz. vremenom skleniti pogodbo, da bo zima, ker je tedaj več časa za taka opravila, je direktor Doma Železnik omenil zanimivo klasifikacijo svojih kooperantov. Najboljši kooperant je kmet, slabša inačica je polkmet, najslabša pa študent, invalid. In ob tem, da trije avtobusi iz trebanjskega konca vozijo delavce samo v ljubljanski Litostroj, bi že kazalo razmisлити, kaj bi bilo za ljudi bolj donosno, kako bi lahko zaslužili več z manj napora.

Izkoristiti bi pač morali prednosti, pri čemer imajo Trebnjanci les, naprave in znanje v domačih logih. Dlje ko bodo odlašali, večja je nevarnost, da domača obrt izumre, ker bodo pomrli tudi domači mojstri, ki bi lahko družinsko tradicijo prenesli na mlajše rodo-ve. Mimogrede naj omenimo, da je zdaj že kar nekaj krožkov domače obrti na šolah v trebanjski občini, a

povsod pogrešajo primernih mentorjev, kajti učiteljev takega znanja pač šolanje na akademiji ne ponuja.

Spodbudno za trebanjsko domačo obrt je, kot je povedal predsednik trebanjskega izvršnega sveta Maks Kurent, da resno razmišljajo o profesionalni organizaciji, ki bi skrbela za uresničitev nekaterih nalog iz razvojnega projekta FAO Trebnje (v občino je prišel po zaslugi neutrudne Mare Rupene-Osolnik), zlasti še za razvoj zametkov blagovne proizvodnje v domači obrti, ki bi lahko pomenila dopolnilni vir drobnega gospodarstva in ne le zaslужka kmetij. Kurent je obljubil, da bo maja to podjetje, za začetek le s tremi visoko izobraženimi strokovnjaki, že začelo uresničevati te načrte. Pri tem imajo seveda v mislih tudi odpiranje novih delovnih mest za vse večje število nezaposlenih, tudi v trebanjski občini. Lani jih je bilo le 80, letos že 146, prihodnje leto se bojuje, da bo brez dela že okrog 250 delavcev, kar za bolj revno kot bogato trebanjsko občino sploh ni zanemarljivo!

P. PERC

Kramberger proti bolnišnici

Č eprav se je zgodba začela že v letu 1983, se je svojemu vrhuncu približala šele nedavno. Ivan Kramberger, sedaj kandidat za predsednika Republike Slovenije, je s svojimi nastopi v Brežicah med prebivalstvo zasejal nemir. Ne samo z izjavami, »naj gredo tisti z juga dol govoriti in kričati« (Brežice so nacionalno zelo pisane), temveč tudi z obtožbami na račun domače bolnišnice in njenega direktorja. Nič čudnega torej, če med prebivalci sedaj krožijo razne govorice. Med njimi je najbolj pogosta ta, da je Kramberger bolnišnici želel podariti inkubator. Ob slovesni predaji naj bi sodeloval tudi televizijske ekipe, zaradi česar naj bi direktor bolnišnice dr. Peter Zorčič darilo zavrnil.

Zaradi takih in drugačnih resnic se je dr. Zorčič odločil za naslednjo izjavo: »S Krambergerjem smo imeli stike dvakrat: 1. 1983. leta — po njegovi javni ponudbi, da bi poklonil umeto ledvico eni od slovenskih bolnišnic. Po telefonskem razgovoru z njim in pisni obrazložitvi ter naštevanju tudi drugih aparatov, ki bi jih želeli (tudi z njegovo pomočjo) kupiti, se ni javil. Komu in po kakšnih kriterijih je potem poklanjal aparature, nam ni znano.

2. Avgusta 1989 smo ga seznanili z našo javno akcijo zbiranja sredstev za nabavo nujne medicinske opreme — to je endoskopski in rtg aparatov. Za te aparate ni hotel dati denarja, pač pa je ponujal manjši delež sredstev za nakup inkubatorja (malo znane firme). Ker smo želeli začeti akcijo nakupa endoskopov uspešno končati, smo jo nadaljevali in končali v začetku decembra.

Njegova izjava, da smo odklonili pomoč, je iz trte izvila in zagotovo del njegove volilne propagande.«

Kot je zatrdil dr. Zorčič, po septembru z dobrotnikom iz Negove niso imeli več nobenih stikov. V avgustu je Kramberger preko Radia Brežice želel začeti dobrodelno akcijo za nakup inkubatorja za brežiško bolnišnico. V akcijo naj bi se aktivno vključila tudi ta ustanova, ki je

Sestra Maja Mirt, ki ima največ opravka z novimi aparaturnami, in dr. Herman Teppey pri »krstu« novega gastroskopa.

akcijo sicer toplo pozdravila, hkrati pa predlagala uskladičev. Sama je namreč že vodila akcijo za nakup opreme, ki se ji je zdelo najnujnejša, zato ni želela nenadoma begati ljudi in spreminjati mnenja o tem, kaj je bolnišnici bolj potrebno.

Morda je imel Ivan Kramberger prav, ko je trdil, da je akcija za inkubator bolj učinkovita, da bolj vpliva na ljudi. Res je tudi to, da se ponavadi od revnejših slojev dobi več pomoči kot od bogatih, vendar pa vsa besedna nasprotja postavljajo dobrotništvo pod vprašaj. Brežiški inkubator je res že starejši, vendar se zdi tudi nabava novega s sumljivim izvorom in z oznako manj znane firme precej ivergana. In to kljub tistim 5 tisoč nemškimi markam, ki bi jih priložil Kramberger.

Zdravstveni center Brežice vodi javne akcije zbiranja sredstev za nakup nujne medicinske opreme že štiri leta. V začetku večjih uspehov niso imeli, toda lani, ko so akciji dodali tudi konkreten seznam opreme, ki jo nameravajo z izkupičkom kupiti, je bil odziv precejšen. V enem letu so s prostovoljnimi prispevki zbrali 22.000 DEM. K tej vsoti so prispevale delovne organizacije (Videm Krško, Metalgrad Jesenice, Labod Krško), Občinski odbor Rdečega križa z dvema humanitarnima akcijama v Brežicah in eno v Krškem, Pihalni orkester Kapele in brežiška Glasbena šola z dvema uspešnima dobrodelnima koncertoma ter posamezniki, ki so darovali namesto vencev.

V teh dneh so v brežiški bolnišnici že uporabili nov gastroskop, napravo za pregled požiralnika, želodca in dvanajsternika, ter kolo- noskop, ki omogoča pregled debelega črevesa. Obe aparaturni japonske firme »Fujinon« sta stali 47.000 DEM. Manjkajoča sredstva je prispevala bolnišnica, ki ima v načrtu novo dobrodelno akcijo. Nujno namreč potrebuje nov glavni rentgenski aparat s TV verigo, saj je sedanjí zastarel in podvržen okvaram. To pot bo morala biti akcija obsežnejša in bo morala za-jeti celo Posavje. Rentgenske aparature s tem-nico za razvijanje filmov stanejo namreč okrog milijon nemških mark.

B. DUŠIČ

Podjetništvo raste na pravnih prazninih

L ani je bil sprejet zakon o podjetjih, ki naj bi omogočil razmah podjetništva, kakor ga poznamo na Zahodu. Medtem ko so te zadeve tam urejene, kajti pojem podjetništva pozna Zahod že od 18. stoletja dalje, je pri nas tudi na tem področju marsikaj opravila petinšidesetletna bajka o socializmu. Zdaj znova odkrivamo že odkrito Ameriko, le da si pri nas vsak po svoje predstavlja to obljubljeno deželo. Napaka je bila narejena že v osnovi, kajti zakon o podjetjih nima tako imenovane konkurenčne klavzule, ki drugod določa, da se poslovodni delavec vsaj še dve leti po odhodu iz določene firme ne sme ukvarjati z iste vrste podjetništvom, kakor se je v bivši firmi, če se je že odločil, da gre na svoje. Ker v zakonu o podjetjih te klavzule ni (zdaj so jo vtiaknili v zakon o delovnih razmerjih), so najprej povelili ustanovljati svoje firme direktorji tozdev. Ponavadi je tako, da je predmet poslovanja v privatni firmi isti kot prej na delovnem mestu. Direktorji so s sabo odnašali (to pa ni nujno, saj mnogi delajo še naprej kot direktorji tozda in hkrati v svoji firmi) poslovne skrivnosti, vedenje o poslovnih partnerjih in seveda tudi o slabostih.

evropske birokracije lumpenbirokracije. V sumljive podjetniške vode namreč ne plujejo samo gospodarstveniki, marveč tudi vodilni v državnih in javnih službah. Javna skrivnost je, da na Dolenjskem in v Posavju skoraj ni predsednika izvršnega sveta, ki ne bi že imel registriranega svojega podjetja. Na nižjih ravneh pa se dogaja celo to, da predstojniki posameznih upravnih organov za denar svetujejo pri ustanavljanju zasebnih firm.

Za primer, kam lahko pripelje nenadzorovano podjetništvo, naj služi krški Etos. To zasebno podjetje za svetovanje in informatiko, ki so ga lani konec oktobra ustanovili štirje občani v Krškem, skirca največ dvomov in govorici, ni pa edino. Z epidemijo podjetništva imajo opraviti v TCP Videm, kjer so delavci toliko zviti, da so se registrirali v Ljubljani, pa celo v zdravstvenem domu, kjer so ustanovili podjetje za nego na domu.

KDO BO PRIŽGAL VRVICO?

Etos so ustanovili Milan Venek, ki je v podjetju direktor, sicer pa je bil do razpustitve sisov vodja skupne strokovne službe, potem pa je ostal vodja krške izpostave Republiške skupnosti za zdravstveno varstvo. Anton Podgoršek je sekretar sekretariata za notranje zadeve in občo upravo na krški občini ter predsednik kolegija predstojnikov in tudi član krškega izvršnega sveta. Tretji družabnik je Andrej Kolar, ravnatelj osnovne šole v Kopivnici, četrti pa Jozo Udovičič, strokovni sodelavec za avtomatsko obdelavo podatkov pri krški občini. Etos je bil med prvimi zasebnimi podjetji v Posavju, in ker je prvi prebrodil vse birokratske ovire na tej poti, je našel odlično prilogo v svetovanju pri registraciji ostalih privatnih podjetij. Zanimanje za to je bilo veliko, in to kljub krepko zasoljeni ceni, ki so jo krški podjetniki zaračunavali za svoje storitve. Medtem ko so novomeški in ljubljanski advokati zaračunavali po 400 DEM za vsako registracijo, so v Etosu vzeli po 1200 DEM, za prijatelje pa 1000 DEM. Kasneje so svoje podjetniške storitve razširili še na računalniško opismenjevanje in organizirali tovrstne tečaje. Resda so imeli za to svoje prostore, vendar je ves telefonski promet potekal preko službene telefonske številke v krških stih, ki je bila objavljena tudi v Dolenjskem listu. Seveda se je mno-

gim zdelo, da ob tako odgovornih delovnih mestih na občini, v stih in šoli ni mogoče opravljati še zasebne podjetniške dejavnosti. In tako preizkušanje veljavne zakonodaje je pomenilo, da so se krški podjetniki usedli na sod smodnika, nekdo je moral prižgati samo še zažigalno vrvico.

TRMASTI PRAVOBRANILEC

To se je zgodilo v sekretariatu za notranje zadeve US pri krški občini. Namestnik sekretarja Podgorška Drago Bučar je omenil uslužbenki v sekretariatu, da podjetništvo ni združljivo s tako pomembno funkcijo v državni službi. Lani 6. oktobra mu je Podgoršek zaradi tega odvzel pravico opravljanja del in nalog vodenja oddelka notranjih zadev, ga preselil v drugo pisarno, mu odvzel zunanjo telefonsko linijo in mu zaprli vire informacij. Temu ustnemu suspenzu je sledila sprememba organizacije in sistematizacije po hitrem postopku, vse skupaj pa naj bi bilo v nasprotju z določili statuta delovne skupnosti in tudi zakona o delovnih razmerjih. Bučar je zahteval varstvo svojih pravic, obrnil se je na družbenega pravobranilca samoupravljanja Slovenije in republiški komite za delo. Republiški pravobranilec samoupravljanja je zadevo odstopil krškemu pravobranilcu samoupravljanja Dušanu Dorniku. Ta je na komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve pri skupščini občine Krško naslovil pobudo, da se opredeli do združljivosti funkcije sekretarja za notranje zadeve in občo upravo z opravljanjem dejavnosti v zasebnem podjetju Etos. Krški pravobranilec se je pri tem skliceval na 101. člen zveznega zakona o temeljnih sistemih državne uprave in zveznem izvršnem svetu ter zveznih upravnih organih, ki določa, da funkcionarji v upravnih organih ne smejo opravljati nobene dejavnosti v drugem organu, organizaciji zruženega dela ali drugi samoupravni organizaciji ali skupnosti. Ko naj bi komisija sprejela mnenje, naj bi ga posredovala občinski skupščini. Toda skupščinska komisija je na pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja odgovorila, da je delovno področje sekretariata za notranje zadeve povsem drugačno od dejavnosti podjetja Etos, da je ocenjevanje morebitnih negativnih vplivov na delo sekretariata stvar izvršnega sveta občine Krško. Svoje stališče so utemeljili s tem, da se je družbeni pravobranilec samoupravljanja skliceval na zvezni zakon, ki ni nadrejen republiškemu. Toda krški pravobranilec se ni sprijaznil s pravno razlago krške komisije, zato je za mnenje o uporabljenosti 101. člena zakona zaprosil republiški komite za zakonodajo. Predsednik republiškega komiteja za zakonodajo dr. Miha Ribarič pa je pravobranilcu odgovoril, da je zakon o temeljnih sistemih državne uprave razdeljen na dva dela. Določbe prvega dela, ki urejajo temelje sistema državne uprave, se

NASVETI DAVKARIJE?

Verjetno pa bi imeli pravniki še nekaj dela v zvezi z dejavnostjo podjetja Etos. To podjetje je namreč objavilo tudi oglas z opozorilom in nasvetom za obrtnike glede obračunavanja amortizacije in revalorizacije osnovnih sredstev za leto 1989. Da bi se obrtniki izognili vni največjih administrativno-poslovnih napak, ki bi lahko imela za posledico velik in dolgoročni izpad sredstev, so jim v Etosu ponujali poseben računalniški program z najugodnejšo varianto in kompletnim obračunom amortizacije. Poznavalci pa pravijo, da s takimi znani zagotovo ne razpolagajo v Etosu, in to povezujejo z dejstvom, da je Venekova žena direktorica občinske uprave za družbene prihodke ali po domače davkarje.

Seveda tudi v Republiški upravi za zdravstveno varstvo v Ljubljani niso skrivali nezadovoljstva zaradi Venekove podjetniške dejavnosti. Direktorica uprave Francka Četkovič je povedala, da so za Venekovo dejavnost izvedeli šele iz Dolenjskega lista, medtem ko o tem ni bilo govora, ko so se lani ob razpustitvi sisov pogovarjali s krškim izvršnim svetom, kateri delavci bodo ostali zaposleni v krški izpostavi republiške uprave v Krškem. »Če bi nam tedaj povedali, da ima Venek zasebno podjetje, potem bi moral pri nas prekiniti delovno razmerje že 1. januarja letos,« je povedala Četkovičeva. Za naprej je stališče republiške uprave za zdravstveno varstvo več ali manj jasno, spoštovali bodo veljavno zakonodajo, tako da njihovi delavci ne bodo mogli več opravljati še zasebne podjetniške dejavnosti.

Nič manj niso kritični do zasebnega podjetništva v krški SDK. Pomočnica direktorja Alenka Slapner je povedala, da se je v Posavju za še enkrat povečalo število gospodarskih subjektov in ima SDK zaradi tega seveda še enkrat več dela. Delovanje SDK otežuje tudi to, da večina podjetij nestrokovno vodi knjigovodstva. Hkrati pa se po besedah Slapnerjeve dogaja tudi to, da nekatere firme že delujejo, pa ni doslej še nikjer zasledila, da bi bile sploh registrirane, na primer brežiška Gama. Dela pa ni več zaradi podjetij samih, marveč tudi zaradi tega, ker se tako posamezniki kot svetovalne firme obračajo za pomoč

SDK NE MORE PREISKOVATI

Mi se moramo zanesti samo na papirje, ki nam jih predložijo, medtem ko ostale službe lahko tudi zaslišujejo in preiskujejo,« je povedala Slapnerjeva. Tudi ona je opozorila na nesprejemljivo povezavo med podjetjem Etos in davkarjo, ki jo vodi Venekova žena. Ob vsem tem je dokaj čudno vlogo odigral tudi krški občinski izvršni svet. Z dokajšnjo malobrižnostjo je obravnaval spore med Podgorškom in Bučarjem, potegnal je spremembe sistematizacije v sekretariatu za notranje zadeve, dal soglasje za opravljanje popoldanske obrti Podgoršku in Udovičiču itd. Vprašanje je tudi, zakaj je republiški upravi za zdravstveno varstvo prikril, da je Venek zasebni podjetnik. Na 66. redni seji izvršnega sveta pa so v zapisnik celo zapisali, da Bučar »s priložbami na vse organe naše delovne skupnosti moti delovni proces v občinski upravi«.

ZASEBNISTVO BO DRUŽBEN PROBLEM

Olajševalna okoliščina, če se sme tako reči, je pri Veneku dejstvo, da se je lotil ustanavljanja lastne firme v času, ko so ukinjali sise. Nasploh pa je ustanavljanje firm posledica negotovega položaja državne uprave, gospodarskih organizacij, pa tudi bodoče politične klime in ne nazadnje politične ureditve. Dosedanji vodilni lahko ob zmagi opozicije izgubijo svoja dosedanja vodilna mesta, zato je do neke mere razumljivo, ker si hoče vsakdo med njimi izboriti prostor pod soncem. Hkrati pa pravniki opozarjajo na pravno praznino, ki je nastala z izdajo zakona o podjetjih, kajti že sedaj je očitno, da ta zakon ni dodelal. Če ga bodo spremenili v liberalnejšo smer, potem bo vsaka zasebna družba pravni subjekt, ki ne bo nujno v povezavi z gospodarskim subjektom, kjer bo zaposlen družabnik. Taka zasebna firma bo živila čisto svoje življenje. Skratka, tudi zasebno podjetništvo bo družben problem, s katerim se bodo pri nas še ukvarjali pravniki, gospodarstveniki in seveda tudi politika.

J. SIMČIČ

dežurni poročajo

IZGINILO 900 METROV ELEKTRIČNEGA KABLA — V času med 7. in 24. marcem je nekdo iz proizvodne dvorane Iskrinega obrata v Bršljuni odnesel kar 900 metrov električnega kabla, vrednega 7.200,00 dinarjev. Nekdo je očito s pridom izkoristil selitev obrata Iskre iz Bršljuna na Cikavo. Neznana predzreža možne postavbe še iščejo.

TATVINA POD KOZOLCEM — V času med 26. in 31. marcem je nekdo pod kozolcem 32-letnega Jožeta Košaka v Družinski vasi šaril po samonakladalki. Odvil je dve kompletni kolesi in ju skupaj s pripadajočimi vijaki odnesel neznano kam. Kosak je oškodovan vsaj za štiri tisočake.

OR KOLO Z MOTORJEM — 36-letni Marjan Vrančar iz Semiča je 4. aprila prišel tamkajšnje milicnike, da mu je vrnilo noč izginilo kolo z motorjem znamke Tomos APN 6. Vozilce je bilo poškodovano ter zaklenjeno z verigo in obešeno na hodniku stanovanjskega bloka. Vozilca očito ni motilo, da bi se s kolesom plenu odrekel.

HUDO RANJEN

ČICE — 20-letni Bojan Kunej iz Ljubljane pri Podsedri se je 6. aprila ob vožnji na kolesu z motorjem po cesti v Glogovim Brodu. Med vožnjo je dohitel osebnih avtomobil 24-letnega Tomasa iz Brežic in se zaletel v njegov predel. Kunej je padel po celem telesu hudo poškodovan. Odpeljali so ga na zdravljenje v breziško bolnišnico.

RANJENA MATI IN OTROKA

PRILIPJE — V ponedeljek, 9. aprila, ob 11. uri je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do hude prometne nesreče, ki jo je zakrivila neoprevidnost 30-letne zahodnonemške državljanke Petre Neatrica. Z osebnim avtom znamke Toyota se je peljala proti Zagrebu, pri Prilipah pa prehitela tovornjak s polpriklonom, ko ji je nasproti s tovornim vozilom pripeljal 30-letni Ivo Pavlovič iz Zagreba. Prišlo je do močnega čelnega trčenja, v katerem so se hudo ranili voznika in njena otroka, 7-letna Laila in 8-letni Aaron. Vse tri so odpeljali v breziško bolnišnico, od tam pa v ljubljanski Klinični center. Materialne škode je bilo za 100.000 dinarjev.

Zmajarji so sekali kar na črno

Sodišče o početju v zaščitenem gozdu Kobil na Gorjancih — Klub Krila Krško in predsednik Borut Mlakar na zatožni klopi — Simbolične kazni

KRŠKO, NOVO MESTO — Skromno je zadoščenje, ki so ga minule dni dobili gorjanski gozdovi. Pred gospodarsko enoto novomeškega temeljnega sodišča sta bili namreč končani sojenji zoper novomeške Pionirja in šentjernejske smučarje, ki so za prestavitve teptalne stroje od Gospodične do Javorovice na črno posekali ogromno dreva (o tem smo v našem časopisu že in bomo še pisali) ter zoper krški klub Krila, ki si je privoščil podobno samovoljo.

Lanskega maja so namreč člani kluba Krila na Gorjancih v predelu Kobil in na območju oddelka 29-b novomeškega Gozdnega gospodarstva v gozdu s posebnim namenom meni nič, tebi nič posekali kar 71 dreves, to je 70,36 kubnih metrov lesne mase. Z drugimi besedami: na golo so posekali 30 arov zaščitenega gozda. Zakaj?

Člani kluba Krila iz Krškega so zmajarji in za svoje polte potrebujejo so-

razmerno visoko hribovje. Gorjanci so bili kot nalašč za takšno dejavnost. Precej časa so vzletali z rampe na Špilerjevi špiči na Gorjancih, pri tem pa jih je oviralo drevje. Toda zanj se niso zmenili do takrat, ko so bile drevesne krošnje skoroda usodne za zmajarja Jožeta Simončiča. Vse se je sicer srečno izteklo, toda zmajarji so sklenili, da drevje posekajo in tako pripravijo varen prostor za letenje z zmaji. Baje so se o svoji nameri pogovarjali tudi z revirnim gozdarjem, na sojenju pa se je izkazalo, da ta s tistim predelom gozda nima prav nič opraviti. Najsi bo kakorkoli, zmajarji so brez vsakega dovoljenja vzeli v roke žage in sekire ter drevje posekali. 38-letni Borut Mlakar, predsednik kluba, se je pred sodniškim senatom sicer zagovarjal, češ da ni vedel, da je tisti del gozda zaščiten, toda njegovega in ravnanja ostalih čla-

nov kluba to ne opravičuje. Tudi izgovor, da so posekali vsega 56 dreves na prostoru šestnajstih arov, se je izkazal kot nesprejemljiv.

Nezakonit posek lesa v zaščitenem gozdu je bil dokazan črno na belem, brez dvoma je šlo za grob in samovoljen poseg v naravo, čeprav izrečene kazni tega ne kažejo. Gospodarska zakonodaja revalorizacije kazni očito ne pozna, sodniki pa so temu primerno opravili svoje delo: klub Krila iz Krškega so

● Na srečo ali na žalost, v početju krških zmajarjev ni šlo zgolj za gospodarski prestop. 157. člen kazenskega zakonika SRS govori tudi o uničenju gozdov in tako so morali pred nekaj dnevi na zatožni klopi sedeti tudi tisti, ki so drevje podirali.

obsodili na plačilo 500 dinarjev kazni, predsednika kluba Boruta Mlakarja pa na 15 (petnajst) dinarjev. Zaradi poseka enadesetdesetih dreves se je moral odreči enemu pivu...

B. B.

NEPREVIDNO PREHITEVALA — Takšne so bile posledice hudega trčenja, do katerega je prišlo 5. aprila ob 18.20 na magistralni cesti pri Jezeru. Grška državljanka je neprevidno prehitevala tovornjak pred seboj, takrat pa je z osebnim avtom pripeljal nasproti Velimir Cvetič iz Jastrebarskega. In posledice: štirje hudo in dva lažje ranjena ter kar za 70.000,00 dinarjev materialne škode. Več v »Kroniki nesreč«. (Foto: MiM)

Odpadne vode zastрупile potok

Novomeška Komunala kriva lanskega pogina rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku — Malomarnosti med deli na deponiji v Leskovcu — Sodba

NOVO MESTO — Nekako tiho in očem skrito se je očem javnosti v lanskem avgustu izmuznil pomor rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku, čeprav je po kasnejših uradnih ocenah poginilo preko sto kilogramov ribjega življa. Ribiči iz Novega mesta celo pravijo, da je Bukov potok po tej zastrupitvi zanje mrtev vsaj tri leta, kajti poginil je prav ves vodni živelj. Krivca za pomor ni bilo potrebno dolgo iskati. Ob dejstvu, da je v bližini potoka osrednja novomeška deponija Leskovec, in opravljene analize vode novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno, je bilo kmalu znano, kdo bo sedel na zatožni klopi.

Odgovorni uslužbenci Komunale Novo mesto, ki je upravljavka deponije, so se pred sodniki znašli minule dni. Obtožni predlog jih je bremenil, da so med 18. in 21. avgustom lani preko pretočnih bazenov izcednih vod spustili v vodotok Bukovega in Žerjaviškega potoka vsaj 60 do 70 kubikov onesnaženih izcednih voda, polnih mulja in v katerih so bile ugotovljene koncentracije nedovoljenih snovi daleč nad dopustno mejo. Krivci za zastрупitev so

sodnikom tolmačili, kako se odpadne vode izcejaajo v štiri zaporedne pretočne bazene, v vsakem od njih je okoli 100 kubikov vode. Ta se pretaka iz bazena v bazen, v zadnjem naj bi bila po njihovem že domala povsem čista, in takšna se potem izteka v prvi potok. Kot razlog izliti pa so navedli, da so lanskega avgusta opravljali sanacijo tretjega bazena. Hoteli so ga osušiti, zato so izcedne vode iz drugega speljali kar v četrti bazen, iz tega pa je voda nato otekala v

potok. Komunalci so trdili, da je bila voda brez mulja in ne tako onesnažena, da bi lahko zakrivila množičen pogin rib.

Kako iz trte izvirajo takšne trditve, kaže več stvari. Med drugim to, da so imele poginule ribe ustne odprtine nabite s sivim muljem in da so škrljni poklopci zaradi mulja v njih zijali kar štiri centimetre narazen. Prav tako je analiza vode, odvzeta šele 21. avgusta, pri pralnici peska v Mokrem Polju, pokazala veliko koncentracijo strupov, očitno torej, da je bilo strupa tri dni prej, preden je prišlo do zastрупitve, v vodi še več. In ne nazadnje: že pred 18. avgustom lani se je iz četrtega bazena otekalo več vode, kot bi se lahko — pretok je bil kar 4,5 litra na minuto — prav tako so te vode presegale maksimalne dovoljene koncentracije škodljivih snovi. Prav za tega delj je že 21. aprila lani Uprava inspeksijskih služb Novo mesto izdala odločbo, s katero je Komunalcem naročila, naj preprečijo izliv onesnažene vode, naj izdelajo sanacijski program in naj hkrati prosijo za vodnogospodarsko dovoljenje, katerega niso imeli za takšno početje. Za nobeno od teh zahtev se v Komunali niso zmenili. Le vprašanje časa je bilo, kdaj bo prišlo do ekološke katastrofe.

Sodniki so novomeške komunalce seveda spoznali za krive množičnega pogina rib, izrekli so tudi kazni. Toda ni je vredno omenjati; po še danes veljavni zakonodaji je bila novomeška Komunala obsojena za gospodarske prekrške in prestopke na plačilo 100 din. Stroški postopka so bili nekaj desetkrat večji.

Zgodba o lanskem pomoru rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku pa s tem še ni končana, stekel je namreč tudi kazenski postopek. Obtožnica je vložen na zoper 27-letnega Slavka Strasbergerja iz Novega mesta. Kot gradbeni tehnik je namreč v Komunali poverjen za organizacijo in vodenje del na vseh gradbiščih Komunale, torej tudi za početje lanskega 18. avgusta na deponiji v Leskovcu. Ko je podrejenemu Željku Frkatu naročil dela, bi se moral zavedati, da morebitne nepravilnosti lahko povzročijo povečan iztok vode, prav tako bi moral vedeti, da po zakonu potrebno količinsko spremembo odpadnih voda nadzorovati. Za vse to se očitno ni zmenil in tožilec je v takšnem malomarnem ravnanju videl tudi kazensko odgovornost. Strasbergerja čakajo ne najbolj prijetne minute sedenja na zatožni klopi.

B. BUDJA

BREZ KUPONA

KRŠKO — Znano je, da te dni poteka na slovenskih cestah akcija »Isčemo tisoč vzornih vozil in voznikov«, ki jo je organizirala Zavarovalna skupnost Triglav v sodelovanju z RSNZ in republiškim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Vzorni vozniki bodo nagrajeni s kuponom za 10-odstotni popust pri avtomobilskem zavarovanju, vendar so nam iz krške UNZ v ponedeljek sporočili, da jim doslej še ni uspelo najti enega samega takšnega voznika. Med pogoji za dobitev kupona je tudi voznika podnevi s prigrizanimi lučmi, to pa je za naše voznike navzlic mamljivimi nagradami očitno preveč.

Pojasnjena še dva požara

Belokranjski milicniki razkrili povzročitelje dveh požarov iz zadnih marčevskih dni

SLAMNA VAS, RADOVICA — Nekomu se bo pisanje o spomladanskih požarih ob sedanjem dolgotrajnem muhastem vremenu zdelo neslana šala, toda dejstvo je, da so belokranjski milicniki prejšnji teden pojasnili dva takšna dogodka. Resnici na ljubo, oba segata v zadnje marčevske dni, oba požara pa je zanetila malomarnost.

Tako je 38-letni Jože Dragovan iz Slame vasi 22. marca med 12. in 14. uro na svoji njivi požgal ostanke suhe koruznice. Močan veter pa je ogenj kmalu zanesel v bližnji gozd in zajel kar 2,8 hektarja velike površine. Požar je popolnoma uničil gozdno podrast, ožgana pa so tudi starejša debela. Janko Pečerič iz Čurine in še enajst drugih lastni-

Afera ni bila montirana

Komisija pravi, da ni dokazov za očitke o montiranem političnem procesu v Novem mestu

NOVO MESTO — Po enajstih sejah — prva je bila lanskega 14. decembra, zadnja pa letošnjega 16. marca — je novomeška občinska komisija za celovito preučitev okoliščin skupščinskih razrešitev dveh funkcionarjev v letu 1987 (takšen je pač njen uradni naziv, op. p.) končala svoje delo. Nobenega dvoma ni, da so njeni člani Jože Bogovič, Janez Bratkovič, Daniel Brezovar, Gregor Golobič, Zvone Špelko in Martin Tomšič opravili težaško in naporno nalogo, pregledali na kilograme raznega gradiva, zapisnikov, arhivov, člankov, opravili številne razgovore s tako ali drugače prizadeti, toda če je kdo od njih pričakoval kakšen spektakularen zaključek, se hudo moti. Na kratko: poglobljena naloga komisije je bila potrditi ali ovreči sume o montiranem političnem procesu v Novem mestu, imenovanem gradbena afera, v katerem so zbori občinske skupščine razrešili takratnega predsednika občinske skupščine in predsednika zbora združenega dela.

Komisija pravi v svojem sklepnem poročilu takole: »Nismo našli dovolj trdnih argumentov ter imen in priimkov posameznikov, ki naj bi montirali politični proces za odstavitev tedanjega predsednika Sob in drugih. Komisija tudi nima dokazov ne za ugotovitev ne proti ugotovitvi, da so začetek postopka od UNZ zahtevali občinski ali medobčinski funkcionarji ali Služba državne varnosti ali republiški funkcionarji.«

Sklepno poročilo komisije, ki so ga te dni dobili v roke delegati novomeške občinske skupščine, govori tako o postopkih organov za no-

tranje zadeve kot o ravnanju javnih tožilcev, vloži družbenopolitičnih organizacij ter postopkih v skupščini. Za postopke UNZ do osumljenih komisija, kot sama pravi, laično ocenjuje, da so bili nesorazmerno ostri, upoštevaje seveda mnenje članov komisije, da dokumentacije ali spornih hiš kot dokazov ni bilo mogoče ne skriti ne odnesti. Prav tako komisija laično meni, da je novomeški temeljni javni tožilec ravnal v skladu z zakonskimi pooblastili in je glede na predloženo ovadbo moral začeti postopek. Ovadba je bila namreč podkrepjena in argumentirana s takimi izračuni, da tožilec o utemeljenosti suma storitve očitnih kaznivih dejanj ni mogel dvomiti in za zavrženje ovadbe ni imel podlage. Pri obravnavi in ocenjevanju vloge občinske politike v aferi komisija ni našla, kot sama pravi, na materialno oprijemljiv dokaz, ki bi kazal na neposredno vpletenost politike: okoliščine nastanka in sprožitve ovadbe. In slednjič: komisija tudi ocenjuje, da večjih nepravilnosti pri vodenju postopka razrešitve obeh funkcionarjev v skupščini ni bilo.

Kaj torej reči ob takšnem sklepnem poročilu občinske komisije? Ustanovljena je bila, da potrdi ali ovreči sume o montiranem političnem procesu v Novem mestu, svoje delo je torej opravila. Bodo njeni sklepi in ugotovitve dokončno poglasi ožnji strasti, polemiki, očitkov, podtikanih, ki izmenoma gori in tli že od pomladi leta 1987? Tudi to je bila ena njenih nalog in nemara poglavitni vzrok za njeno ustanovitve.

B. BUDJA

Obračun v zaporniški jedilnici

33-letni Djuro Orak je poškodbi podlegel

DOB PRI MIRNI — Krvavi dogodki za zidovi kazensko-poboljševalnega doma Dob pri Mirni se zadnje tedne vrstijo eden za drugim. Do zadnjega med njimi je prišlo prejšnji teden, 4. aprila, ki se je za 33-letnega obsojenca Djura Oraka tragično končal.

Djuro Orak in leto dni mlajši Ivan Prah še nekaj časa nista bila najboljša prijatelja na Dobu. Sprla sta se pred meseci ob igranju kart. Takrat je Orak s peplnikom kresnil Prah po glavi. Slednji tega očito ni pozabil; dolgo se je pripravil na maščevanje, priložnost se mu je ponudila minulo sredo. Obo-rožen z manjšim nožem je okoli 14.20 stopil v zaporniško jedilnico, si na pladenj naložil hrano, nato pa odšel do konca pulta, kjer je stal Djuro Orak. Iz žepa je potegnil nož in z njim Oraka zabodel v srce. Ranjenicu so sicer takoj nudili pomoč v ambulanti KPD, nakar so ga odpeljali v novomeško bolnišnico, vendar je tam še istega dne ob 20.45 hudim ranam podlegel.

ZARADI KOKOŠI NA TRAVNIK

PREČNA — 5. aprila ob 14.30 je prišlo na lokalni cesti v Prečni do nevsakdanje prometne nezgode, v kateri se je poškodovala 28-letna Zdenka Korče iz Novega mesta. Slednja se je z osebnim avtom peljala iz Straže proti domu, v Prečni pa je na cesti nenadoma skočila kokoš. Korčeva je naglo zavrla, pri tem pa je vozilo zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, dokler ni pristalo na travniku. Kot rečeno, se je voznica v nezgodi ranila in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 20.000 din.

PO DOLENJSKI DEZELI

● Štirinožni prebivalci Gorjancev se bodo ob tej novici zagotovo oddahnili. Priznanemu ostrostrelcu Milanu S. iz Dolenjske Suhadola je namreč minuli petek iz osebnega avtomobila, parkiranega na Ulici talcev v Novem mestu, izginila lovška kombinirana puška češke izdelave. Popolnoma nova, še neuporabljena dvocevka, je med brati vredna 16 tisočakov.

● 21-letni Jože R. iz Občic je bil minulo nedeljo hudo bojevitvo razpoložen. Okoli 22.30 je stopil v gostilno Štraus v Podturnu in pričel izživati člove, svoje vedenje pa začini z dobro odmerjenim udarcem v obraz enega od njih. Prisotnim je bilo predrznosti dovolj, zato so mladenčica prišli in postavili pred gostilno, vrata pa zaklenili. V nemoči je 21-letni Jože poparbil polosovno tovornjaka, ki je ležala na cesti, ter z njo pričel udrihati po osebnem avtu 49-letnega Viljema N. iz Dolenjskih Toplic. Dodaobra je obdelal streho in vrata ter razbil stekla, tako da je škode za 70.000 din. Znesel se je tudi nad bogom in z bližnje kapelice snel vhodna vrata ter jih razbil. S tem so mu tudi vrata v nebesa dokončna zaklenjena.

● V noči na 2. april je nekdo vlomil v prostore straškega Novoleša. Da podjetje slabo stoji, je očitno vedel, zato se je odpravil v pisarno ekonoma in se tam zadovoljil z dvema kilograma kave, dvoročno kopalniško pipo in izvijačem.

KRONIKA NESREČ

ZAPELJAL NA LEVO — 4. aprila ob 17.50 se je 49-letni Martin Šikič iz Zagreba peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Pri Drnovem je zapeljal na levi vozni pas, ko je po njem nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom 33-letni Miroslav Vukušić iz Poreča, časovno na delu v Avstriji. Med vožnjo je prišlo do trčenja, po katerem je Šikičev avtomobil odbilo na njivo. 49-letni Šikič se je v nezgodi hujše ranil in se zdravi v breziški bolnišnici. Materialne škode je za 285 tisočakov.

ŠTIRJE RANJENI V TRČENJU — 47-letna grška državljanka Heidrun Zimmermann Kakavas se je 5. aprila ob 18.20 peljala z osebnim avtomobilom po magistralni cesti proti Ljubljani. V Jezeru je v blagem levem in preglednem ovinku, kjer

se začena bela nepretrgana črta, pričela prehitovati tovorno vozilo pred seboj. Ko je bila vzporedno z njim, je nasproti z osebnim avtom pripeljal 25-letni Velimir Cvetič iz Jastrebarskega. Vozili sta silovito čelno trčili. Cvetičev avtomobil je odbilo v skalnati vsek, Kakavasova pa je nato trčila še v avtomobil 48-letnega Friderika Štromarja iz Kopra, ki je vozil za Cvetičem. Zaradi nezgode je bil promet v obe smeri zaprt kar eno uro, zatem pa je še eno uro potekal enosmerni. Hudo ranjeni so bili v trčenju voznica Kakavasova in voznik Cvetič ter sopotnici Jasminka Cvetič in Branka Mahečič, laže pa Friderik Štromar in Jurge Kakavas. Na vozilih je bilo za 70.000,00 dinarjev materialne škode, vsi poškodovani pa se zdravijo v novomeški bolnišnici.

OSTRO IN NEGOTOVO DO ZADNJE SEKUNDE — Sobotna prvenstvena tekma ženske SRL med ekipama IMV Novo mesto in Alpessom je prinesla izredno razburljiv zaključek. Pri rezultatu 25:24 za Novomeščanke so imele gostje zadnji napad in priložnost, da izid izenačijo, toda gostiteljice (v svetlih dresih) po prednost le ubranile, včasih tudi z grobo igro in prekršk, kot kaže tudi naš posnetek, narejen v zadnji minuti tekme. (Foto: B. Budja)

Kočevke še korak bliže naslovu

Rokometašice Itasa dobile derbi v Izoli — Če ne bo spodrsrljavev, jim naslov ne more uiti — Nov poraz Inlesa Rika — Krčani znova v nevarnih vodah

Zdi se, da so rokometiške kočevske Itase s sobotno zmago v Izoli preskočile najtežjo oviro na poti do naslova prvakinja prve republiške lige. Srečanje je bilo razburljivo, polno preobratov, podobno kot tisto v Novem mestu, ko je gostiteljica v razburljivem finišu le uspelo obdržati prednost in dragoceni točki. Dragoceni zato, ker jih še zmeraj držita v boju za vrh. Predvidena reorganizacija tekmovalnega sistema po letošnjem prvenstvu namreč znova uvaja medrepubliško ligo. V njej bo prostora za dve ali nemara celo tri ekipe republiške lige, odvisno pač od razpleta v II. zvezni ligi.

Stanka Jerič je bila tista, ki je odločila tudi sobotni derbi prvenstva v Izoli med Burjo in Itaso. Ne le da je dosegla 9 zadetkov, pač pa je tudi vse niti igre držala v svojih rokah, njena izkušnost pa je bila tista, ki je odločila finiš. Gostiteljice so namreč imele rezultat 19:18 in napad, a so ga predvsem po zaslugi Jeričeve zaprile, enako kot zatem zapore še tri žoge. Tekma je bila s tem odločena, zelo verjetno pa tudi prvenstvo. Če si Kočevke seveda ne bodo privoščile kakšnega spodrsrljave, nemara v drugem odločilnem srečanju

z mariborskimi Branikom; res pa je, da to tekmo igrajo pred svojimi gledalci. Izredno napeto je bilo, kot že rečeno, tudi v novomeški športni dvorani. Vse do začetka drugega polčasa je bil izid v tekmi med Alpessom in IMV izenačen, nato pa so gostiteljice povedle kar s petimi zadetki prednosti. Maloštevilni gledalci so seveda pričakovali zanesljivo zmago, toda borbene gostje niso mislile tako. V razburljivem finišu so imele celo možnost za izenačenje, vendar so zadnji napad nespretno zaprile.

V moški ligi stara pesem. Krčani nadaljujejo s spremenljivimi igrami. Tokrat so v Sežani močno izgubili z Jadranom in znova zaplavali v nevarne vode, še posebej, ker jim v soboto prihaja v goste vodilna ekipa Slovenj Gradca; čudež bi se moral zgoditi, da bi Krčani prišli do obeh točk. Očitno je torej, da bo zanje rokometna pomlad še kako vroča in negotova. Z neuspešno spomladansko serijo pa nadaljujejo tudi Ribničani. Če so se že odrekli boju za naslov, bi jim moral biti cilj vsaj tretje mesto na lestvici, ki ob predvideni reorganizaciji tekmovalnega sistema prihodnjo sezono še pelje v novoustavljeno medrepubliško ligo. Toda tudi od tega cilja so Ribničani vse dlje: trenutno jih po porazu v Slovenj Gradcu od tret-

jeuvršene Ajdovščine delijo že tri točke. Priložnost, da zamujeno vsaj delno popravijo, imajo v soboto doma v tekmi z Rudarjem STT. B. B.

Šport

Veterani znova na delu

V soboto ob 15. uri nogometna tekma veteranov iz Langenhagna in Novega mesta — »Okrepitve«

NOVO MESTO — Jutri, 13. aprila, bo na štiridnevni obisk v Novo mesto pripotovala skupina športnih pedagogov iz zahodnonemškega partnerskega mesta Langenhagna. Gostje se bodo med svojim bivanjem na Dolenjskem — nastanjeni bodo pri svojih novomeških prijateljih — seznanili s športnim, političnim in kulturnim utripom tega dela Slovenije, osrednji dogodek njihovega obiska pa bo zagotovo tekma v velikem nogometu z novomeškimi veterani.

Srečanje med športnimi pedagogi iz Langenhagna in novomeško vrsto bo v soboto ob 15. uri na Stadionu bratstva in enotnosti, v primeru dežja bosta ekipi odigrali malonogometno tekmo v športni dvorani pod Marofom. Ta športni dogodek si bo vsekakor vrednot ogledati; po dolgih letih se bodo novomeški nogometni veterani, okrepitvi z nekaj bolj ali manj znanimi rekreativnimi imeni, znova predstavili gledalcem. Barve Novomeščanov bodo branili Jerman, Macetele, Bradač, Retelj, Murn, brata Avbar, Turk, Maksimović, Djudović, ob njih pa še Goleš, Budja, Florjancič, Dular, Zaman, Sadek, kot dodatna okrepitve pa bo v dresu Novomeščanov nastopil tudi župan Franc Šali.

Dodajmo temu na rob še, da si bodo gostje v nedeljo popoldne ogledali Kostanjevico in kartuzijo Pleterje, v ponedeljek pa še nekaj novomeških znamenitosti, omenimo predvsem muzej, galerijo, Kapitelj in tudi IMV. Obisk bodo Novomeščani gostom iz Langenhagna vrnilo predvidoma v septembru.

Tudi dobra igra premalo

Nov poraz odbojkaric LK Kočevja v II. zvezni ligi — Serija prekinjena v soboto? — Uspeh pionirjev

Odbojkarice LK Kočevje še naprej ostajajo pri izkupičku šestnajstih točk. V sobotnem 16. kolu zahodne skupine II. zvezne lige so bolj ali manj pričakovano zabeležile nov zaporedni poraz, ekipa Pule jih je premagala s 3:1.

Obliž na poraz kočevskih odbojkaric je, da so po daljšem času prikazale dobro in borbena igro ter se uspešno upirale ekipi, ki potihem še zmeraj upa na čudež in skok na prvo mesto, katero pa vsaj za zdaj trdno zaseda osješki Željeznikar, bivši prvolašč. Gostje so bile celo pred presenečenjem: z malo več športne sreče bi namreč lahko dobile drugi niz, pa tudi v četrtem je bil boj za točke izenačen vse do konca. Upati je, da bodo po sobotni dobri igri Kočevke v naslednjem, predzadnjem kolu le prekinile črno spomladansko serijo: v goste jim prihaja ekipa predzadnje uvrščene Progres, ki za igralke Lika ne bi smel biti prevelik zalogaj.

Prekiniti serijo nekaj zaporednih porazov pa je uspelo pionirjevkom v prvi republiški ligi. Po maratonski borbi so po petih setih ugnale Mislinjo, ki je vodila že z 2:1 v nizih. Novomeščanke so pokazale

spremenljivo igro, to najbolj kaže razplet prvega seta. Gostje so namreč vodile že z 8:1; dočinke so se jim nato približale na vsega nekaj točk razlike, vendar so imele igralke Mislinje zatem kar nekaj zaključnih žog in vodile s 14:11, vendar so set izgubile. V predzadnjem kolu prvenstva se v Novem mestu obeta nov zanimivo srečanje: v derbiju kola se bodo pionirjevke pomerile z vodilnimi Celjankami, ki bijejo s Kopčankami negotov boj za naslov prvakinja.

Slovenka hrvaška prvakinja

Skoraj ves Stari trg živi s šahom — Denarne težave

STARI TRG — Letos poteka 30 let, kar so začeli v starotški krajevni skupnosti, točneje v Radenci, z organiziranim šahiranjem. V teh desetletjih je bilo več padcev in vzponov, prav sedaj pa so, to lahko z gotovostjo rečemo, na vrhuncu uspehov.

Ceprav je v Starem trgu okrog 80 šahistov, pa nimajo kluba, ker za njegovo ustanovitev ni denarja, temveč le dom pri Partizanu. Tako le trenirajo tekmovalce, ki pa tekmujejo v različnih klubih. Tudi za sekcijo, ki deluje v osnovni šoli in ki ji dajejo šolniki vso podporo, ni denarja. V šolski stavbi imajo le svoj prostor, sicer pa ni niti toliko denarja, da bi šola lahko plačala mentorja, da denarja za tekmovalce, ki ga morajo iskati vseh, niti ne omenjamo. Kljub vsem tem težavam je v vsej Beli krajini šah najbolj razvit v Starem trgu, ne nazadnje tudi po zaslugi entuziasta Vinke Kobeta.

Iz njegove šole izhaja tudi izredno nadarjena in perspektivna šahistka Ingrid Mihelič, ki se je prvič srečala s črno-belimi polji kot prvošolka leta 1985, lani pa je že postala občinska, regijska in hrvaška republiška prvakinja pri mlajših pionirjih, zmagovalka turnirjev na Reki in v Pulju ter zmagovalka odprtega prvenstva Hrvaške. Starotržani namreč prav zato, ker jim manjka tekmovalni, veliko tekmujejo tudi na Hrvaškem, Ingrid pa je predvsem z uspehi na hrvaških tekmovanjih dosegla 2. žensko šahovsko kategorijo, kar je za njeno starost — danes je petošolka — izredno velik uspeh.

Sicer redkobesedna Ingrid priznava, da je njen uspeh na tekmovanjih tudi v tem, da na treningih igra tudi s tekmovalci iz višjih kategorij, s tem pa si pridobiva novo znanje in izkušnje. Literature vsaj za sedaj še ne študira, odkrito pa prizna, da v šahovski sekciji ne vztraja zaradi družbe ali, kot bi lahko rekli, združila je koristno s prijetnim.

M. B.-J.

Ingrid Mihelič

KRATKE IZ RIBNICE IZ KOČEVJA

• Nogometaši Kočevja so uspešno startali v spomladanski del prvenstva ljubljanske medobčinske lige. V prvem kolu so namreč gostovali na Dobu in zmagali z 2:1. Uspeh je tolikanj večji, ker gre za eno vodilnih ekip prvenstva.

• Po nekaj sušnih letih so za šahovsko mizo znova sedli igralci Ribnice in Kočevja, tretji udeleženec turnirja, odigranega pred dnevi v počastitev občinskega praznika, pa je bila vrsta Ravne Gore. Nekoliko nepričakovano, toda povsem zaslužno, so slavili šahisti Ribnice, medtem ko je bil v posamični razvrstitvi najboljši Jurković iz Ravne Gore. Rezultati: Ribnica-Kočevje 5,5:2,5, Kočevje-Ravna Gora 4:4 in Ribnica-Ravna Gora 4,5:3,5. Za zmagovalno ekipo so šahirali Ivič, Golja, Radič, Juga in Pajč.

• Stojan Gelze je minulo jesen zaupstil mesto trenerja v Inlesu Riku in prevzel vadbo rokometišev kočevskega Itasa, člana II. republiške lige. Ob tem velja dodati, da Kočevci kakih večjih možnosti za visoko uvrstitev nimajo, odhod Gelze pa je najbolj škodil Inlesu. Gelze je bil namreč hkrati trener in vratar; tako danes Inles nastopa le z enim vratarjem-Lapajnetom.

• Zmagovalci košarkarskega turnirja v počastitev občinskega praznika so veterani Kočevja, ki so v finalu z 32:29 ugnali mlajše tekmece. V tekmi za tretje mesto je Rola Bar premagal Lipo z 28:26, za peto mesto pa Ribnica Loški potok s 37:36.

• Zaradi okvare na kegljišču doma JLA v Ribnici je bil tradicionalni kegljaški turnir za občinski praznik odigran v Kočevju. Zmagal je cerkniški Brest z 2.525 podrtimi keglji, sledijo pa Kočevje 2.480, Riko 2.420 in Dom JLA 2.380. Najboljši posameznik je bil Kočevec Pajnič s 435 podrtimi keglji.

M. GLAVONJČ

ZMAGA KOBETA

BUTORAJ — Na tradicionalnem šahovskem hitropoteznem turnirju, ki so ga pripravili pred dnevi v Butoraju, je svoje moči pomerilo štirinast belokranjskih šahistov. Zmagal je Starotržan V. Kobe, sledijo pa Črnomaljši Stariha, Korelc.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod, ženske, 16. KOLO: PULA — LK KOČEVJE 3:1 (10, 14, -10, 11)

LK Kočevje: Uran, Vogrinc, Vidmar, Turk, Škufca, Ibrahimović, Klun, Briški, Hočvar, Drobnč.

LESTVICA: 1. Željeznikar 28, 2. Pula 26 ... 5. LK Kočevje 16. V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma z vrsto Progres.

I. SOL, ženske, 20. KOLO: PIONIR — MISLINJA 3:2 (14, -5, -12, 3, 11).

Pionir: Ostroveršnik, Končija, Vering, Podolski, Šteblaj, Barun, Brulec, Kučera, Hočvar, Plut.

LESTVICA: 1. Celje 32, 2. Koper Cimos 32 ... 7. Pionir 20 itd. V sobotnem predzadnjem kolu igrajo Novomeščanke doma s Celjem.

rokomet

I. SRL, moški, 16. KOLO: JADRAN — KRŠKO 30:20 (12:9)

Krško: Kuhar, Kozinc, Bogovič 3, Keše 1, Kekič 3, Voglar 2, Bernardič 3, Gorenc, Glazar 8, Božič.

SLOVENJ GRADDEC — INLES RIKO 28:24 (15:12)

Inles Riko: Lapajne, Šilc 2, Marolt, S. Mihelič 2, Lesar, Tomšič 5, Mate 4, Fajdiga 5, A. Mihelič, Djokič, Mohar, Goleš.

LESTVICA: 1. Slovenj Gradec 25, 2. IUV Usnjaj 23 ... 6. Inles Riko 16, 10. Krško 11, 11. Prule 10, 12. Ormož 9.

Še tretjič neodločeno

Po dveh remijih doma so nogometaši Elana igrali neodločeno tudi v Trbovljah — V nedeljo z Rudarjem

Nogometaši novomeškega Elana postajajo svojevrstna posebnost letošnjega prvenstva v prvi republiški ligi. S kar devetimi neodločenimi izidi v dosedanjih šestnajstih kolenih zasedajo vsaj navidez varno mesto sredini lestvice, v uvodnih treh spomladanskih kolenih so iztržili kar tri remije. In če je prva dva, ki so ju dosegli na domačem igrišču, moč oceniti za neuspeh, potem so v nedeljo v Trbovljah prijetno presenetili.

Neodločen izid v srečanju z ekipo, ki sodi v gornji del lestvice, je vsekakor lep dosežek, še posebej, ker so bili elanovci celo pred popolnim uspehom. S Primčevim zadetkom so namreč vodili vse do pet minut pred koncem, ko se je nenehno obleganje Elanovih vrat končalo z izenačenjem. Kakih 800 gledalcev je moralo biti zadovoljnih s takšnim razpletom, Novomeščani so se namreč predstavili kot čvrsta in borbena enajsterica. Seveda pa boj za obstanek še daleč ni dobljen. Za kaj takega bo vsega trem dosedanjim zmagam

potrebno dodati še kakšno. Težko je verjeti, da bo to elanovcem uspelo že v nedeljo, ko pride v Novo mesto ekipa Rudarja iz Titovega Velenja, kajti dosedanja srečanja so pokazala, da najtežje igrajo prav na domačem igrišču. Še posebej v tekmah s Steklajem in Partizanom Hmežadom je bilo očitno, da novomeška enajsterica ta čas nima igralca, ki bi znal odločiti tekmo. Veseli bomo, če bo v nedeljo kdo takšno ugotovitev postavil na laž.

JUBILEJNI MARATON TREH SRC

RADENCI — Letošnji tradicionalni »Maraton treh src«, ki bo na sporedu 21. aprila, slavi majhen jubilej: deset let obstoja. Prav zaradi tega bo letošnja prireditev slovesnejša od prejšnjih; že v petek zvečer bo krajša kulturno-zabavna prireditev, v soboto nato dopoldne tekma cicibanov in pionirjev, popoldne pa ostalih kategorij od mladincev do veterank. Za zaključek letošnjega maratona bo še rock koncert.

Premoč šentjernejskih atletov

Učence in učenci OŠ Martin Kotar so bili v letošnji zimski atletski ligi razred zase — Zmagali v vseh kategorijah — Nekaj dobrih rezultatov

NOVO MESTO — Z veliko premočjo in popolnim zmagovaljem mladih atletov in atletinj iz šentjernejske osnovne šole se je pred dnevi končala letošnja zimska atletska liga, v kateri je bilo doseženih nekaj presenetljivo dobrih rezultatov. Za uvod povejmo, da je v vsekipelem seštevku zmagala OŠ Šentjernej s 191,5 točke pred Mirno Pečjo 67, Grmom 60, Katjo Rupena 33,5, Šmihelem 27, Vavto vasio, Otočcem in Briljinom s po 7 točkami.

Poglejmo sedaj posamične izide. Med najmlajšimi pionirkami je na 40 m zmagala Slakova (Katja Rupena), pri pionirjih pa Retelj (Šmihele). Prva med mlajšimi pionirkami je bila Naratova (Šentjernej), pri fantih pa z odličnim izidom 5,9 sek. Mešič (Šmihele); v konkurenci starejših pionirk je v tej disciplini zmagala Forškova (Grm), pri fantih pa Djajp (Katja Rupena). V tekni na 40 m z ovirami je med mlajšimi pionirkami slavila Tratarjeva (Šentjernej), med pionirji njen šolski tovariš Hosta, pri starejših pionirkah Goštetova in pri starejših pionirjih Kos (oba Šentjernej). Med najmlajšimi pionirkami je v tekni na 300 m zmagala Kovačičeva (Šentjernej), pri fantih pa Vrtačič, prav tako iz

Šentjerneja. V tekni mlajših pionirk na 600 metrov je bila prva Brulčeva (Mirna Peč); na isti progi je med pionirji slavil Tomič (Šentjernej), medtem ko je pri starejših pionirkah na 600 m slavila Zupančičeva (Vavta vas). Starejši pionirji so tekli na 1.000 m; zmagal je Kastelic (Katje Rupena). V tekni štafet je med mlajšimi pionirkami slavil Šentjernej, med mlajšimi pionirji Mirna Peč, pri starejših pionirkah in pionirjih pa znova Šentjernej.

Med najmlajšimi pionirkami je v skoku v višino zmagala Vinderjeva (Šentjernej), med najmlajšimi pionirji Šentjernejan Juršič, pri mlajših pionirkah Vučkovičeva (Grm) z odličnim izidom 145 cm; imeniten dosežek pa je dosegel med mlajšimi pionirji Šentjernejan Kuhar, ki je preskočil kar 155 cm. V konkurenci starejših mladink je zmagala Šinkovičeva, starejših pionirjev pa Furarjeva (oba Šentjernej). V skoku v daljino je bila med najmlajšimi pionirkami prva Bratkovičeva (Šentjernej), pri najmlajših pionirjih Murgelj (Mirna Peč), medtem ko je med mlajšimi pionirkami zmagala Kuharjeva (Šentjernej) z odličnim izidom 487 cm. Med mlajšimi pionirji je bil prvi Kerin, med starej-

šimi pionirkami Vrtačičeva (oba Šentjernej) in med starejšimi pionirji z zelo dobrim rezultatom 567 cm Ferlič (Grm). V metu težke žoge je med mlajšimi pionirkami zmagala Baričeva (Šentjernej), pri mlajših pionirjih Avščeva (Grm), med starejšimi pionirkami Baričeva (Šentjernej) in med starejšimi pionirji Rus (Grm) z zelo dobrim rezultatom 12,62 m.

Za konec še ekipe razvrstimo. Med najmlajšimi pionirkami je zmagal Šentjernej pred Katjo Rupeno in Mirno Pečjo, med najmlajšimi pionirji Šentjernej pred Mirno Pečjo in Šmihelem, pri mlajših pionirkah Šentjernej pred Mirno Pečjo in Grmom, pri mlajših pionirjih Šentjernej pred Mirno Pečjo in Grmom; med starejšimi pionirkami je znova zmagal Šentjernej, drugi je bil Grm in tretja Mirna Peč, medtem ko je bil med starejšimi pionirji za Šentjernejem Grm, tretja pa Katja Rupena.

NAPOSLED ZMAGA — Odbojkarice novomeškega Pionirja so prekinile spomladansko serijo porazov. Po razburljivi in izenačeni igri so s 3:2 v nizih ugnale vrsto Mislinje (svetlo dres) in tako napuljili razveselile maloštevilne gledalce v športni dvorani pod Marofom. Na posnetku ena uspešnih akcij gostiteljic, ki so tekmo odigrale v sila spremenljivi formi. To najbolj kaže tudi rezultat. (Foto: B. Budja)

ŠOLSKI ŠPORT IN REKREACIJA

• V minulih dneh je bilo več pionirskih prvenstev. Na košarkarskem tekmovanju v Trebnjem sta nastopili le dve vrsti: učenci OŠ Grm so z veliko razliko 55:33 ugnali gostiteljice, najmlajši strelci in igralci pa je bil Novomeščan Ostir.

• Večja je bila zato udeležba na odbojškem turnirju. Med pionirkami so bili doseženi naslednji rezultati: Prevole — Mokronog 2:0, Loka Črnomelj — Prevole 0:2 in Mokronog — Loka Črnomelj 1:2. V fantovski konkurenci so igrali takole: Dragatuš — Šmihele 0:2, Mokronog — Šmihele 0:2 in Dragatuš — Mokronog 2:1.

• Izredno slabi pa so bili rezultati mladih strelcev, saj nihče od nastopajočih ni izpolnil norme za nastop na republiškem prvenstvu. Kvaliteti primera je bila tudi udeležba, poleg Novomeščanov so nastopili le še Trebanjci. Rezultati — pionirke: 1. Bukovec 132, 2. Gliha 108, 3. Kelšin (vse Žužemberk) 95; ekipno: 1. Žužemberk; pionirji: 1. do 2. Gabrijel (Trebnje) in Žura (Šmarjeta) po 150, 3. Ojsteršek (Trebnje) 142; ekipno: 1. Trebnje.

• V rekreativni košarkarski ligi novomeške občine je bilo odigrano zadnje kolo. V skupini za uvrstitev od 1. do 4. mesta je ekipa veteranov Straže premagala Stražo z 91:76 (39:35), Old boysi pa IMV z 88:74 (42:33). V skupini med 5. in 8. mestom pa je vrsta N. M. Lakersov ugnala Frč z 98:86 (52:33), Cestno podjetje pa pionirja z 98:87 (47:49). Končni vrstni red: 1. Old boys, 2. Straža-veterani, 3. IMV, 4. Straža, 5. Cestno podjetje, 6. Pionir, 7. N. M. Lakers, 8. Frč. Najboljši strelci prvenstva je bil Kek z 201 točko, drugi pa Munih (171).

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 13. IV.

8.35 — 11.20 in 16.20 — 1.00
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
11.10 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 TV MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
17.45 PLESNI NOKTURNO
18.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 TAJNE SLUŽBE, zadnji del dok.
serije
21.20 SMILEYJEVI LJUDJE, 2. del
angl. nadalj.
22.15 DNEVNIK 3
22.35 OČI KRITIKE
23.15 CIKLUS FILMOV S. PECKIN-
PAHA
ŠAMPION RODEA, ameriški film
0.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 17.50 Studio
Maribor — 19.00 Ansambel Vesna, An-
sambelj Nagelj in Ansambel Ivana Puglja
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče —
20.30 Oddaja pred SP v nogometu —
21.00 Vprašajte Zvezni izvršni svet —
22.00 Človek in glasba — 22.55 Satelitski
programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Povejte mi, kaj
naj delam — 9.00 Šolski program —
12.40 Prezli ste, pogledajte — 13.25 Kviz-
koteka (ponovitev) — 14.55 Noč z vami
(ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
Pogovori o znanosti — 17.50 Povejte mi,
kaj naj delam — 18.20 Številke in črke —
18.45 Muppet show — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 Zakon v Los Angelesu — 20.55
Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnev-
nik 3 — 22.00 Oddaja o kulturi — 23.00
Sport danes — 23.05 Noč z vami — 1.10
Poročila

SOBOTA, 14. IV.

8.05 — 13.10 in 14.15 — 1.05
TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR IZ TEDENSKE PRO-
GRAMSKE TVORNOSTI
14.40 KAOMA, ponovitev zabavnoglas-
bene oddaje
15.25 I '90, ponovitev oddaje pred SP v
nogometu
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 CIKLUS FILMOV W. DISNEYA:
RAZTRESENI PROFESOR, ameriški
film
18.30 VAŠ ZELENJAVNI VRT, 1. del
izobraž. serije
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 KOLO SREČE
22.05 DNEVNIK 3
22.25 LEPI UPI, zadnji del franc. nadalj.
23.20 DOBRA ŽENA, avstralski film
0.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

15.00 Video noč — 19.00 Danes skupaj
— 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske
uspešnice: Rop (angl. film) — 22.15 Sate-
litski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor iz izobra-
ževalnega programa — 10.30 Čebelica
Maja — 11.00 SA 1: Saga o Forsythih —
13.00 Družinski magazin — 14.55 Cesar-
jeva nova oblačila — 15.50 Kritična toč-
ka — 16.35 Dnevnik 1 - 16.50 Sedmi čut
— 17.00 Ansambel Nika Zajca — 17.30
Maček pod čelado (TV nadalj., 3/6) —
18.30 Živeti z naravo — 19.30 Dnevnik 2
— 20.15 Alf (amer. nanizanka) — 20.50
Spopad v Las Vegasu (amer. film)
— 22.30 Dnevnik 3 — 22.45 Sportna so-
bota — 23.10 Noč z vami — 1.15 Poročila

NEDELJA, 15. IV.

7.50 — 23.40 TELETEKST
8.05 VIDEO STRANI
8.15 OTROŠKA MATINEJA
9.35 LEPI UPI, 11. del franc. nadalj.
10.25 VELIKONOČNA MAŠA, prenos
iz bazilike sv. Petra v Rimu
11.55 URBI ET ORBI, prenos iz Rima
12.30 VIDEO MEH, narodnozabavna
glasba
13.00 KMETIJSKA ODDAJA
14.10 FORMULA 1, franc. nadalj., 1/3
14.55 KRIZKRAJ
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 IZGUBLJENE IN NAJDENE
SANJE, angl. film
18.20 ALO, ALO, ponovitev humor.
oddaje
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
20.05 BALKAN EKSPRES, 4. del nadalj.
20.55 ZDRAVO
22.25 DNEVNIK 3
22.45 SOVA
HUNTER, amer. nadalj., 6/10
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaje za JLA in dok. oddaje Ko
se korenin zavemo — 13.00 Nedeljsko
športno popoldne — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Biblija: Tvoje je kraljestvo (angl.
dok. serija, 5/7) — 20.50 Iz črnega dosje-
ja: Zapor (dok. oddaja) — 21.35 Glasbe-
na parada Radenci — 21.50 Športni pre-
gled — 22.35 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Asterix (risana seri-
ja) — 10.00 Nedeljsko popoldne za otro-
ke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00
Resna glasba — 13.00 Mama Lucia (serij-
ski film) — 14.05 Nedeljsko popoldne —
16.05 Po letu 2000 (avstralska poljud-
noznanstvena serija) — 17.00 Igrani film
— 18.45 Asterix — 19.10 TV sreča —
19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Specialna re-
dakcija (drama) — 21.00 Zabavna glasba
— 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Športni pre-
gled — 22.40 Noč z vami — 0.45
Poročila

PONEDELJEK, 16. IV.

8.35 — 10.35 in 15.15 — 0.35
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
15.30 VIDEO STRANI
15.40 HUNTER, amer. nadalj., 6/10
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.20 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 N. SAVIČ: BEG, TV drama
21.00 PREDVOLILNA TRIBUNA
21.30 OSMI DAN
22.20 DNEVNIK 3
22.40 OPERNE ZGODBE, angl. serija,
3/10
23.40 SOVA
HUNTER, amer. nadalj., 7/10
0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 Pusto-
lovščina slikarstvo (12. del) — 19.30 Le-
po je biti muzikant (prireditev ob 60-
letnici Slavka Avsenika) — 21.00 Sedma
steza (športna oddaja) — 21.15 Po sledih
napredka — 21.45 Rock video 89 —
22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Red mora biti — 9.00 Šolski pro-
gram — 12.40 Prezli ste, pogledajte —
14.55 Ponovitev nočnega programa —
17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni
program — 17.50 Red mora biti — 18.20
Številke in črke — 18.45 Teledish —
19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zrcalo (TV
drama) — 20.55 Svet danes (zunanjepoli-
tična oddaja) — 21.30 Dnevnik 3 —
22.00 Noč z vami — 0.00 Poročila

TOREK, 17. IV.

8.35 — 12.10 in 14.45 — 23.20
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
12.00 VIDEO STRANI
15.10 NEMŠČINA ALLES GUTE, po-
novitev 7. lekcije
15.40 HUNTER, 8. del nadalj.
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK — ŠOLSKA TV
17.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ZAPELJIVEC, 6. del angl. nadalj.
21.00 NEW YORK SKOZI OKNO, od-
daja TV ZG
22.05 DNEVNIK 3
22.25 SOVA
HUNTER, 8. del nadalj.
23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: košarka 18.25 Barcelona: Aris,
20.25 Jugoplastika: Limoges, nogomet S.
Irska: Urugvaj
16.30 Satelitski programi — 18.10 Svet
športa — 19.00 Naša pesem — 19.30
Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Žre-
banje lota — 20.35 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroška oddaja
— 9.00 Šolski program — 12.40 Prezli
ste, pogledajte — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
Izobraževalni program — 17.50 Oddaja
za otroke — 18.20 Številke in črke —
18.45 Znanost — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Loto — 20.05 Vojne usode (serijski
film) — 21.10 Kontaktni magazin — 22.40
Dnevnik 3 — 23.00 Sport danes — 23.05
Noč z vami — 1.10 Poročila

SREDA, 18. IV.

8.35 — 10.55 in 15.05 — 0.05
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
10.45 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 ŽARIŠČE, ponovitev
15.40 SOVA
HUNTER, 8. del nadalj.
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA
SESTRE BRONTE, franc. film
22.05 DNEVNIK 3
22.25 VIDEOGODBA
23.10 HUNTER, 9. del nadalj.
23.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Mo-
stovi — 19.00 Vaš zelenjavni vrt — 19.30
Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.25 No-
gomet Bayern: Milan — 22.20 Svet poroča

TV ZAGREB

8.25 TV koledar — 8.35 Otroška oddaja
— 9.00 Šolski program — 10.30 Poročila
— 12.40 Prezli ste, pogledajte — 14.55 po-
novitev nočnega programa — 17.00
Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni pro-
gram — 17.50 Najlepša leta — 18.15 Šte-
vilke in črke — 18.45 Potopis — 19.30
Dnevnik — 20.00 Filmski večer — 22.45
Dnevnik 3 — 23.10 Noč z vami — 1.15
Poročila

ČETRTEK, 19. IV.

8.35 — 11.05 in 15.10 — 23.55
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.55 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 HUNTER, 9. del nadalj.
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 BLUEBELL, 7. del angl. nadalj.
20.55 TEDNIK
22.00 DNEVNIK 3
22.20 RETROSPEKTIVA SODOBNE-
GA SLOVENSKEGA FILMA
LETA ODLOČITVE
23.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: košarka, 18.25 — samo, če Ju-
goplastika igra za 3. mesto, 22.45 hokej
SZ: Švedska
16.30 Satelitski programi — 17.00 Studio
Ljubljana — 19.00 Alo, alo — 19.30
Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 PEP v
košarki, finale — 22.00 Svet na zaslonu
— 22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

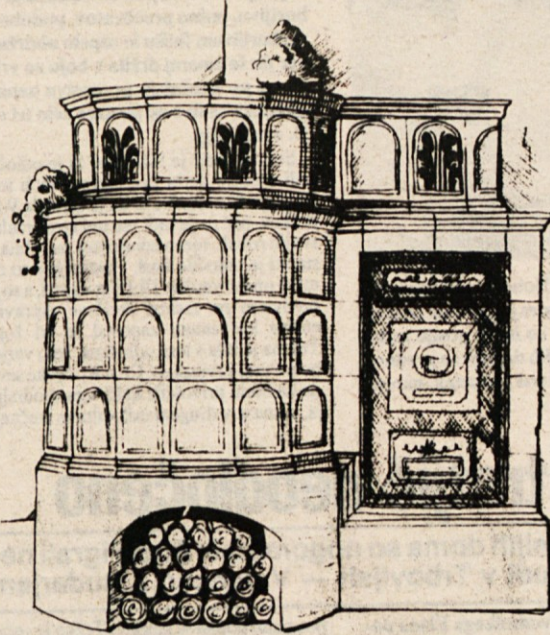
8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski pro-
gram — 12.40 Prezli ste, pogledajte —
15.00 Ponovitev nočnega programa —
17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni
program — 17.50 Otroški program —
18.20 Številke in črke — 18.45 Doku-
mentarni program — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 Politični magazin — 21.05
Kvizkoteka — 22.20 Dnevnik 3 — 22.45
Noč z vami — 0.50 Poročila

Slovenija Moja dežela.

PREMALO STROKOVNJAKOV

ČRNOMELJ — Ko je na zadnji seji
tukajšnje občinske skupščine tekla be-
seda o smernicah za spremembe in do-
polnitve dolgoročnega plana občine do
leta 2.000, je predstavnik občinskega
sveta Zveze sindikatov vprašal, ali so se-
stavljenci gradiva imeli v mislih tudi ka-
dre. V občini je namreč akutno po-
manjkanje strokovnjakov, in če velja,
da ima vsaka dežela svoj »jug«, potem
je v Sloveniji v tem primeru to Bela kra-
jina. Zastonj so vsa načrtovanja, če ni
strokovnjakov, ki bi lahko načrte ures-
ničili! Problem je tudi v tem, da pri-
pravniški po opravljenem stažu dobijo
odpoved, medtem ko nekvalificiranih de-
lavcev ne odpuščajo, vsaj v tolikšni me-
ri ne, da bi se to poznalo v kvalifikacij-
ski strukturi. Sicer pa je predsednik
občinske skupščine zagotovil, da bo
spremembe dolgoročnega plana spre-
jemala nova skuščina, kar je bila tudi že-
lja predstavnika Demosa.

Z NAMI
JE CENEJE

PIONIR

NOVO MESTO

keramika

VARČUJE Z ENERGIJO

velikonočni popust
+ za gotovinsko plačilo
10 % cassas conto

od 5. IV. do 5. V. 1990

brezplačna izdelava načrta za
oblikovanje in dimenzioniranje peči,
pizza peči, kaminov, kmečkih peči
in toplozračne peči

VSE NA ENEM MESTU

dobava vsega materiala
in montaža peči

PRODAJA IN INFORMACIJE:

GIPPIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
Slakova 5, Novo mesto
tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016
telefax: 068/23-213
Vošnjakova 7, Ljubljana, tel. 061/317-984

IKI

p. o. GLOBOKO

PROIZVODNJA, TRGOVINA NA VELIKO IN MALO

PROIZVODNJA

Program kmetijske mehanizacije
— siloreznik GRIČ 4000
— puhalnik TKI-KV-6P
— dodajalna miza
— oskrba z rezervnimi deli
— napajalne posode in ostale storitve

TRGOVINA NA VELIKO IN MALO — PRODAJALNA V GLOBOKEM

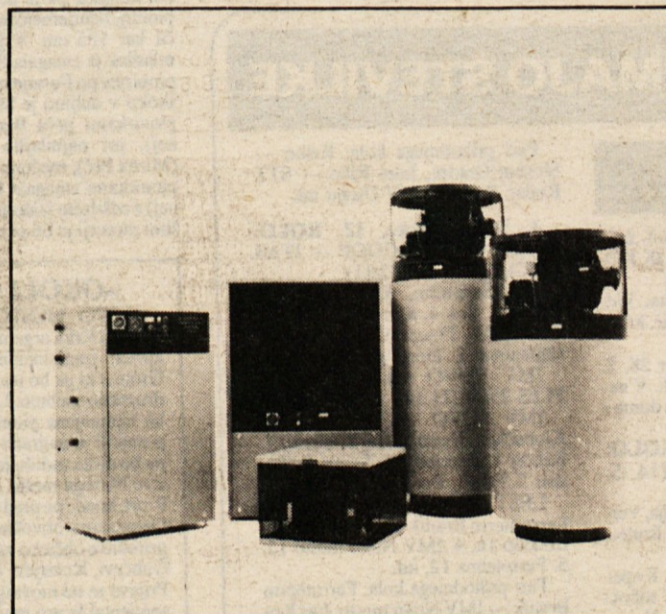
— gradbeni materiali
(cement, apno, opeka, izolacijski materiali, betonsko železo, armaturne mreže, kritine, barve...)
— kmetijska mehanizacija
(traktorji, nakladalci, trosilci, kombajni, silorezniki, puhalniki...)
— umetna gnojila

VARČUJTE, OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!

TKI — GLOBOKO
68254 Globoko 50 A
Tel.: 0608-69-374
Fax.: 0608-69-437

TOPLITNE ČRPALKE GORENJE

ZA OGREVANJE SANITARNE VODE IN PROSTOROV.

ODVZEMA TOPLOTO IZ ZRAKA,

JO ODDAJA VODI IN VAM TAKO PODARJA

2/3 ELEKTRIČNE ENERGIJE.

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA.

INFORMACIJE: GORENJE SERVIS, PARTIZANSKA 12, TITOVO VELENJE

TEL.: (063) 856-796

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš
kanal

v novomeškem Kabelskem
razdelilnem omrežju
na kanalu 3

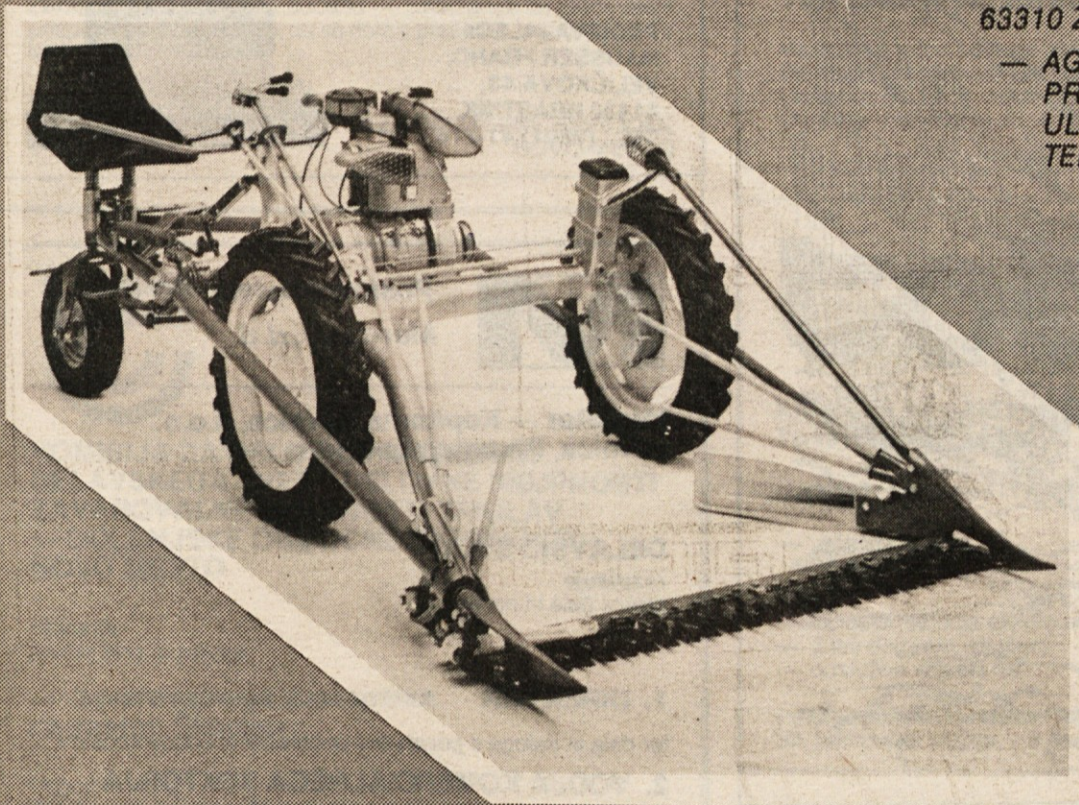
DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN:

18.31 obvestila
18.55 oglasi & mali oglasi
19.00 NOVICE
19.05 oglasi & mali oglasi
19.10 rezerviran čas
19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/1
TELEFON: 068/23-611
TELEFAX: 068/21-696

KOSILNICE, MOTOKULTIVATORJI
IN OKOPALNIKI

INFORMACIJE IN PRODAJA

— TRGOVINA MEJNI PREHOD VRTOJBA
(NOVA GORICA), TEL.: (065) 32 901,
32 837

— HMEZAD — AGRINA, TOZD
MALOPRODAJA, CELJSKA CESTA 7,
63310 ŽALEC, TEL.: (063) 711 319

— AGROKOMBINAT PRIMEX —
PREDSTAVNIŠTVO MARIBOR,
ULICA 10. OKTOBRA 9, MARIBOR
TEL.: (062) 24 146

— KRŠKO — TOK KMETIJSTVO,
TRGOVINA, STORITVE, KRŠKO,
CESTA KRŠKIH ŽRTEV 54,
TEL.: (068) 72 690,

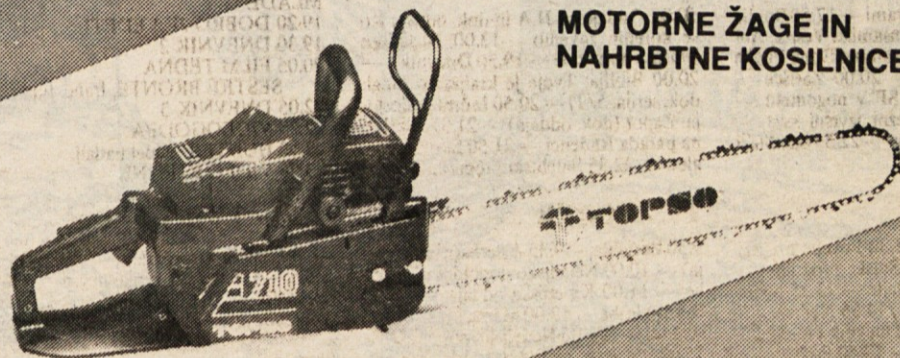
teko

NAHRBTNE
ŠKROPILNICE

NOVO

TOPSO

MOTORNE ŽAGE IN
NAHRBTNE KOSILNICE

gorjanci

Avtopromet, gostinstvo in turizem
GORJANCI, p.o.

Vavta vas — Straža

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja
prosto delovno mesto

PROMETNIKA v tovarnem programu

Kandidat mora poleg splošnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima V. stopnjo strokovne izobrazbe prometne ali druge ustrezne smeri
- da ima tri leta delovnih izkušenj s področja prometa
- da aktivno obvlada en tuj jezik

Delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas, s trimesečno poskusno dobo.

Kandidati naj pismene prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov: Avtopromet, gostinstvo in turizem »GORJANCI« Vavta vas 36, Straža, v 8 dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.

trimo

TRIMO, industrija montažnih objektov, p.o.,
68210 Trebnje, Prijateljeva 12, Jugoslavija
telefon: (068) 44-321

Na podlagi sklepa poslovnega odbora podjetja TRIMO objavljamo prosta delovna mesta

za proizvodni sektor DOBOVA:

1. DIPL. STROJNI INŽENIR — ENERGETIK
2. DIPL. ELEKTRO INŽENIR — ELEKTRONIK

za proizvodni sektor TREBNJE:

1. VEČ KVALIFICIRANIH KLJUČAVNIČARJEV
2. VEČ KVALIFICIRANIH KLEPARJEV

Prednost bodo imeli kandidati z opravljenim pripravništvom. Poseben pogoj za opravljanje del in nalog je 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati bodo delovno razmerje sklenili za določen oz. nedoločen čas.

Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: TRIMO Trebnje, p.o., Prijateljeva 12, 68210 TREBNJE.

Pletenina

proizvodnja trikotajnih izdelkov,
p.o.
Ljubljana, Zaloška 14

objavlja
po sklepu komisije za delovna razmerja
prosta dela in naloge in vabi k sodelovanju

VEČ ŠIVILJ V DE KONFEKCIJA SODRAŽICA

Pogoji:

- 3-letna šola tekstilne smeri — tekstilni konf. II in I 1 leto delovnih izkušenj ali
- 2-letna šola tekstilne smeri — tekstilni konf. I in 2 leti delovnih izkušenj
- delo v dveh izmenah
- 2-mesečno poskusno delo

Za objavljena dela se sklenu delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili sprejema: PLETENINA, proizvodnja trikotajnih izdelkov, p.o., Ljubljana, Zaloška 14, kadrovska služba, 8 dni po objavi.

Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po končanem sprejemanju ponudb.

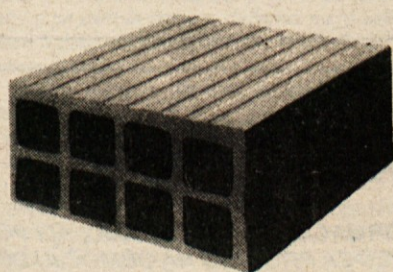
OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21

OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21 68000 Novo mesto
Tel. r. c. (068) 21-403, 22-291 • Komerc. vodja 85-644 • Telefax: 068/21-490

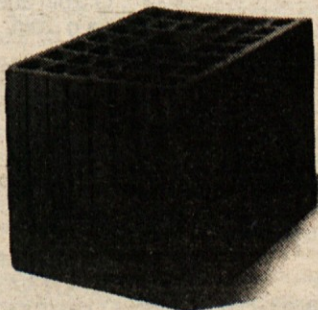
**Ugodna
ponudba**

TU SMO IN VAS PRIČAKUJEMO.
SVETUJEMO VAM PRI IZBIRI MATERIALOV IN PO PROJEKTU IZRAČUNAMO POTREBNE KOLIČINE. ORGANIZIRAMO DOSTAVO IN RAZKLADNJE PALETIRANIH IZDELKOV.

- 30% popusta za BH 7 in BH 8
- 20% popusta za modularni blok in ostalo opeko lastne proizvodnje
- 10% popusta za vse vrste trgovskega blaga (nad zneskom 3.000 DIN)
- popust velja tudi za člane stanovanjskih zadrug

POROLIT 12

MODULARNI BLOK 6/1

**Republika Slovenija
OBČINA TREBNJE
Sekretariat za občno upravo in
družbene dejavnosti**

Sekretariat za občno upravo in družbene dejavnosti

objavlja

JAVNO PRODAJO

najdenih predmetov in pisarniškega inventarja, ki bo v nedeljo, 15. 4. 1990, ob 9. uri za stavbo občinske skupščine.

zap. št.	vrsta in naziv predmetov	količina
1.	razmnoževalni stroj Gestetner	2
2.	fotokopirni stroj Olympia	1
3.	guma z obročem za R-18	1
4.	obešalna stena	1
5.	žensko kolo	2
6.	moško kolo	4
7.	kolo z motorjem	1
8.	kompletno kolo s prirobnico	1
9.	ogrodje ženskega kolesa	1
10.	guma za tovorni avto	1
11.	električni kabel (podaljšek)	1
12.	električni vrtni stroj	1
13.	ročni vrtni stroj	1
14.	vibracijski vrtni stroj	1
15.	povratna žaga	1
16.	električni skobelnik	1
17.	krožna žaga	1
18.	poslovni kovček z orodjem	1
19.	platnena torba	1
20.	vezane plošče	1
21.	razna oblačila	1
22.	ženska očala z dioptrijo	1
23.	črna skajasta denarnica z denarjem	1

Na licitaciji lahko sodelujejo občani in druge pravne osebe. Kupec plača kupljeno takoj, poznejših reklamacij ne upoštevamo.

TRGOAVTO

Koper, JLA 25/a

**PRODAJA POSLOVNI
PROSTOR**

v Novem mestu, Ljubljanska cesta 8, prvo nadstropje, v izmeri okoli 111 m². Prostore je potrebno adaptirati. Interesenti naj se javijo na gornji naslov oziroma na telefon 066 25-271.

**ZVEZA PRIJATELJEV
MLADINE
NOVO MESTO,
Strma pot 2, p.p. 63,**

razpisuje
delovno mesto

**VODJE DOMA
PIONIRJEV V
DOLENJSKIH
TOPLICAH**

Pogoji:
višja ali srednja izobrazba pedagoške smeri, 5 let delovnih izkušenj, sposobnost vodenja in organiziranja.

Velja 3-mesečno poskusno delo. Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Ponudbe z dokazili o izobrazbi naj kandidati v 15 dneh po objavi tega razpisa pošljejo na gornji naslov, v 30 dneh pa jih bomo obvestili o naši odločitvi.

barva dneva in noči, letnih časov in nedotaknjene narave

Okolje, v katerem živimo,
je vse bolj onesnaženo in nezdravo.
Če želimo onesnaževanje ustaviti,
moramo biti bolj skrbni pri vseh svojih dejavnostih.
Zato smo v Belinki pripravili ekološko barvo za les.

VIRGA je zdravju neškodljiva barvna zaščita lesa.

VIRGA se uporablja za zaščito vseh vrst lesa
v bivalnih prostorih in na prostem.

VIRGA nima neprijetnega vonja,
se hitro suši in je odporna na vremenske vplive.

Z VIRGO enostavno obnavljamo in prebarvamo tudi les,
ki je bil že zaščiten z drugimi transparentnimi premazi.

VIRGA poudari strukturo lesa,
se ne lušči in je prijetna ob dotiku.

Z VIRGO bomo koristili lesu,
sebi in bodočim generacijam.

zeleno je modro

belinka

Da bi kupci lahko spoznali Virgo, Belinkino ekološko barvo za les, smo v sodelovanju s trgovskimi organizacijami pripravili številne predstavitve.

V ponedeljek, 16. aprila, bo predstavitev Virge v Novem mestu, v Mercatorjevi blagovnici na Sokolski 4.

Pri predstavitvi bodo Belinkini strokovnjaki odgovarjali na vprašanja o Virgi in svetovali o sistemski zaščiti lesa.

ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA ČRNOMELJ

OBVEŠČA

vse svoje varčevalce, kmete in druge občane, da je s 1. 4. 1990 povišala obresti, in sicer za:

— vpogledne vloge	na 22%
— en mesec vezane vloge	na 23%
— tri mesece vezane vloge	na 25%

Vplačila in izplačila hranilnih vlog se lahko opravijo na sedežu HKS, blagajnah Ljubljanske banke in v naslednjih trgovinah M — KZ: Agrooskrba, Stari trg, Semič, Vinica, Adlešiči, Dragatuš in Griblje.

Po ugodnih pogojih (20 — 30% letna obrestna mera) dajemo kredite za gradnjo hlevov, nabavo mehanizacije ter repromaterialov, pitanje živine, belo tehniko in drugo kar za 30 — 70% predračunske vrednosti.

Vse informacije dobite v trgovinah M — KZ in na telefon 51-020. Po posebnem dogovoru dovoljujemo tudi negativni saldo na naših hranilnih knjižicah.

gorjanci

**Avtopromet, gostinstvo in turizem GORJANCI, p.o.,
Vavta vas 36, Straža,**

objavlja

JAVNO LICITACIJO

razne rabljene gostinske opreme: točilnih pultov, retro pultov, pomivalnih korit, štedilnikov in raznih panojev, v vrednosti od 800 din do 30.000 din.

Licitacija bo v soboto, 21. aprila, ob 10. uri na sedežu podjetja. Ogled opreme je mogoč eno uro pred licitacijo. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Varščino v višini 800 din je treba plačati na dan licitacije. Prometni davek plača kupec. Prodajali bomo po sistemu »videno-kupljeno«. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

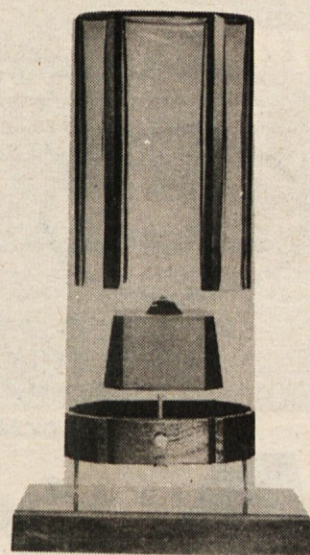
ELEKTRONSKA NAGROBNA SVETILKA

DELUJE Z DVEMA BATERIJSKIMA VLOŽKOMA NEPREKINJENO 6 MESECEV, V VSEH VREMENSKIH RAZMERAH.

NA IZBIRO:

1. GORILEC, KI SE VSTAVI V ŽE OBSTOJEČO NAGROBNO SVETILKO
2. KOMPLET NAGROBNA SVETILKA S KLJUČAV-NICO

PROIZVAJALEC:
MAUSSER FRANC,
VELIČKOVA 43,
61430 HRASTNIK,
TEL.: (0601) 41-718

Poslovni sistem
Mercator, d.d.

Mercator — Kopitarna Sevnica, d.o.o.
Sevnica, Prvomajska 8

DELAJSKI SVET
razpisuje
prosta dela in naloge

1. DIREKTOR

ter dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

2. VODJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA
3. VODJA RAZVOJNO TEHNIČNEGA SEKTORJA
4. VODJA PROIZVODNEGA SEKTORJA
5. VODJA FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
6. VODJA SPLOŠNO KADROVSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev po zakonu, statutu in drugih internih aktih podjetja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: POD 1:

— visoka oziroma višja izobrazba lesno industrijske, strojne, ekonomske, pravne, organizacijske ali kemijske smeri in tri leta prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu;

POD 2:

— visoka izobrazba ekonomske, komercialne ali lesno industrijske smeri in tri leta ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji ali srednja izobrazba ekonomske, komercialne ali lesno-industrijske smeri in osem let enake prakse v lesni industriji;

POD 3:

— visoka izobrazba lesno-industrijske, strojne, kemične ali organizacijske smeri in tri leta prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu ali višja izobrazba organizacijske smeri ali srednja izobrazba lesno-industrijske, strojne ali kemične smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu;

POD 4:

— visoka izobrazba lesnoindustrijske ali strojne smeri in tri leta prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji ali srednja izobrazba lesnoindustrijske ali strojne smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji;

POD 5:

— visoka izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in tri leta prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarskih organizacijah ali srednja izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarskih organizacijah;

POD 6:

— visoka izobrazba pravne, kadrovske ali ekonomske smeri in tri leta ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali srednja izobrazba enake smeri in osem let ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Kandidati bodo izbrani za štiri leta. Rok za sprejemanje prijav je 8 dni od dneva objave razpisa.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo na naslov: MERCATOR KOPITARNA SEVNICA, Prvomajska 8, 68290 SEVNICA.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

tehnunion
Ljubljana

ŽELITE MORDA INFORMACIJO O POSODI AMC, ALI POSTATI NAŠ SODELAVEC ZA PRODAJO NA OBMOČJU DOLENJSKE? ZAVRTITE TEL. ŠT. 27-410 ALI 45-093 PO 16. uri. ZAŽELEN JE LASTEN AVTOMOBIL, TELEFON, STAROST 25 DO 45 LET IN VESELJE DO DELA Z LJUDMI!

OBVESTILO

V začetku marca letošnjega leta je Uprava za družbene prihodke občine Novo mesto poslala občanom dve položnici za plačilo 1. in 2. akontacije davka od premoženja na posest stavb in prispevka za zaklonišča za leto 1990.

Skupščina Republike Slovenije je v tem času sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti, ki je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 9/90 z dne 22. 3. 1990 in je začel veljati 30. marca 1990. S tem zakonom je črtana določba o plačevanju letnega prispevka za zaklonišča. Zato je izvršni svet skupščini občine Novo mesto predlagal, da se s 1. 4. 1990 ukine plačevanje prispevka za zaklonišča, ki je bil v naši občini uveden z odlokom o zakloniščih v občini Novo mesto v letu 1983 (Skupščinski Dolenjski list št. 23/83 in 1/85). Skupščina bo o predlogu izvršnega sveta razpravljala in odločala na seji dne 19. 4. 1990. Zaradi tega obveščamo občane — zavezance za plačevanje prispevka za zaklonišča, da so dolžni plačati le 1. akontacijo za leto 1990.

Novo mesto, 6. aprila 1990

UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE
NOVO MESTO
197/15

OPEKARNA NOVO MESTO

Zalog 21, 68000 Novo mesto

objavlja licitacijo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1 kos nakladač RD 130, leto izdelave 1982, št. 769
- 1 kos buldožer TG 90, letnik 1975
- 1 kos fotokopirni stroj Olimpia Omega

Elektromotorji:

- 1 kos Rade Končar 20 kW, 1460 o/min
- 1 kos Šever 18 kW, 1460 o/min
- 2 kos Škoda 45 kW, 965 o/min
- 1 kos Sever 27 kW, 960 o/min
- 1 kos Sever 70 kW, 920 o/min.

Varščina v višini 10% od izklicne cene se plača pred licitacijo. Morebitni prometni davek plača kupec. Licitacija bo 19. 4. 1990 ob 10. uri v Opekarni Novo mesto. Ogled je možen dne 18. 4. 1990 od 10. do 13. ure.

Komisija za delovna razmerja Tovarne obutve Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

— elektrikarja

Pogoji:

- VI. ali III. stopnja elektro smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok

Prošnje pošljite na naslov: Tovarna obutve, Novo mesto, Bršljin 32, kadrovska služba, v 8 dneh po objavi razpisa.

POHORJE MIRNA

RAZPISUJE javno prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. revolverska stružnica BRT 36-P
2. revolverska stružnica BRT 36-M
3. revolverska stružnica BRT 36-M
4. stružnica TKZ-20
5. stebni vrtni stroj
6. stebni vrtni stroj
7. namizni vrtni stroj
8. namenski stružni avtomat
9. ventilator za podpih
10. aparat za točkasto varjenje
11. osciloskop 459
12. dekapirana kabina z ventilatorjem
13. diesel agregat 38 KVA
14. okretni primež, strojni
15. računski stroj OLYMPIA
16. računski stroj CP 1210
17. računski stroj Olivetti
18. elektromotor 11 KW s črpalko
19. škropilnica TF 400
20. dvobrazdni plug 3/2
21. vrtavkasti zgrabljajnik 2800 l. 1987
22. tračni obračalnik SIP FAVORIT 350
23. rotacijska kosilnica BRK 1650 l. 1988
24. vrtavkasti obračalnik VO-4
25. enoosna prikolica MENGELE
26. žitna sejalnica OLT Osijek
27. enoosna prikolica — kiper KP-2/K

Licitacija bo v soboto, 14. 4. 1990, ob 10. uri v upravni zgradbi doma. Ogled razpisane je možen eno uro pred pričetkom licitacije. Polog za varščino je 10-odstoten.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila najina draga mama, sestra, teta, babica in prababica

MARIJA ZALETEL- GRABLOVČEVA

rojena Lavrič
iz Rumanje vasi

Od nje smo se poslovili 3. aprila v Vavti vasi. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za vsestransko pomoč, še posebej za poslovilne besede Marici Drobnič in Stefanu Jakliču, ZB NOV Straža, pevcem iz Žužemberka, darovalcem cvetja in vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti. Še enkrat hvala za pisno in ustno izraženo sočustvovanje.

S hvaležnostjo hčerki Darinka in Silva
Rumanja vas, Novo mesto

ZAHVALA

Ob smrti naše drage tete

AMALIJE VODNIK

rojene Šulc

iz Prečne

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, predvsem Dularjevi Mariji in Jožici Šulc, Bobnarjevim, domačim pevcem in ostalim vaščanom. Zahvala tudi gospodu župniku za ganljive besede in opravljen obred.

Vsi njeni

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA,
IN TREBNJE

V 3. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 1. marec 1990, so objavljeni dokumenti:

OBČINA NOVO MESTO

- Sklep o spremembi sklepa o imenovanju občinske volilne komisije za mandatno obdobje 1990—1994
- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Sklep o prenehanju javne poti
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o organizaciji upravnih organov občine Novo mesto
- Odlok o zaključnem računu proračuna občine Novo mesto za leto 1989
- Sklep o spremembi sklepa o javni razgrnitvi grafičnih prikazov prostorskih sestavin osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000

OBČINA TREBNJE

- Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispjevka za območje krajevne skupnosti Trebelno

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Odredba o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1990 na območju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE SKUPNOSTI ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV — DOLENJSKE OBMOČNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

objavlja
prosta dela in naloge

— zavarovalnega zastopnika
za zastop Škocjan

Pogoji:

Za objavljena prosta dela in naloge se zahteva uspešno končana IV. stopnja zahtevnosti in 1 leto delovnih izkušenj. Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za objavljena dela in naloge, je določeno 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe s kratkim lastnoročnim življenjepisom in dokazili o uspešno končani šoli pošljejo v roku 8 dni na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav — Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Cesta herojev 1, 68000 Novo mesto.

Ponudbe kandidatov, ki ne bodo priložili zahtevanih dokumentov, komisija ne bo obravnavala. Sklep o izbiri bo kandidatom vročen v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

KRKA, tovarna zdravil, p.o., Novo mesto KOMISIJA ZA CENITEV IN ODPRODAJO

razpisuje
javni licitaciji

a) za odprodajo:

kombija IMV 1900 BR, letnik 1983, izklicna cena: 18.000 din;
osebne avta R 4 GTL, letnik 1984, izklicna cena: 10.000 din;
osebne avta R 4, letnik 1981, izklicna cena: 5.000 din.
Interesenti morajo plačati varščino v višini 10% od izklicne cene. Davek plača kupec, prodaja po sistemu videno — kupljeno. Licitacija bo v Krki v Ločni v torek, dne 17. aprila, ob 12. uri.

b) za odprodajo rabljene hotelske opreme

Licitacija bo na Strugi v torek, dne 17. aprila, ob 14.30.
Informacije: Boris Rožič — tel. 22-441, int. 416.

200/15

Invalid, neodvisen od vseh

Kar nekaj časa je že minilo, odkar mi je črnomaljski socialni delavec Marija Strucelj namignil, naj se oglašim pri Francu Prebilih, človeku, ki je že od rojstva težak invalid, a živi popolnoma sam v hišici v Daljnih Njivah. Čeprav me je dolina Kolpe že od nekdaj privlačila in vedno znova presenečala s svojimi lepotami, pa me je misel na makadamsko cesto, ki se med stelniki in gozdovi vije od Vinice proti Sinjemu Vrhju in še naprej proti Daljnim Njivam, odvrčala in odlašala sem z obiskom. Pa sem imela kar prav, kajti dan, ki sem si ga izbrala povsem slučajno, mi je odkril nove lepote obkoljske doline, ki jih doslej še nisem poznala.

Daljne Njive — ne vem, od kod so dobile ime, saj njiv skoraj ni — čeprav mi Marija Vranec pozneje pove, da so bile včasih vse hiše v vasi polne otrok — kruha niso nikoli stradale. Torej so njive nekje morale biti. Najbrž na tistih kot stropa strnih pobočjih, ki se spuščajo proti Kolpi, ki pa me sprva niso kaj prida zanimala. Šele pozneje, ko sem na koncu vasi eno od vaščank povprašala, kje bi našla Franca; in mi je pojasnila, da z obiskom najbrž ne bo nič, sem zaslutila, da se bom morala spopasti s ti-

stim strminami. Z avtom namreč ni moč priti do Prebilih, svet vaških žensk, ki se je hitro zbral okrog mene, pa je odločil, da mi tudi peš ne smejo same pustiti. Lahko bi se zgubila! Za vodičko so določile Marijo Vrbanc, ki jo noge še najbolje nesejo, čeprav sem kmalu spoznala, da ne bi mogla zgrešiti steze, saj je skoraj ves čas na obeh straneh ograjena z meter visoko kamnito ograjo. Toda Marija me je šele potem, ko mi je že lahko pokazala streho Prebilihove hiše, pustila sama.

Močan veter se je zaganjal v drevesa na eni strani steze ter nizke brinje na drugi strani. Še pred leti so po teh pobočjih najbrž rasli vinogradi, sedaj pa se ljudem ne splača kositi niti trave. Enega od vinogradov so zapustili lani, prav Vrbancevi pa imajo nedaleč od Francove hiše še zadnjega, ki sem ga videla ob tej poti. Zato pa so Vrbancevi tudi eni redkih ljudi, ki se spustijo v Prebilihovo dolino, polno miru, ki ga zmoti le enakomerno šumenje Kolpe. Reke ni moč videti, ampak jo le slutiš, kako si utira pot med slovenskim in hrvaškim bregom.

V tej — vsaj za prišleka — idiliki živi Franc sam že več kot 20 let, odkar so mu umrli starši. Poštar ne prihaja k njemu, pošto pusti kar zgoraj v vasi. Delovni in pošteni ljudje ga nimajo časa obiskovati — kot sam pravi — barab pa

ne potrebuje. Zato pa, zlasti jeseni, ne manjka živali. »Vsako jesen si delimo sadje. Kar meni ne uspe pobrati podnevi, medvedi odnesejo ponoči. Tudi srne in divji prašiči so moji stalni gostje. Če me je kaj strah divjadi? Kje pa, saj me varujejo številni lovci!« se zasmeji Franc, ki

ga samota ni naredila otopelega, ampak se pošali, kjer se le more. Nasmeh mu zamre le, ko se spomni, da je gotovo zadnji prebivalec z lesom in kamnom grajene hiše, ki jo je naredil njegov stari oče. »Naslednikov nimam pa tudi, kdo bi danes sploh hotel živeti tako samotno, brez elektrike in vseh drugih 'privilegijev', ki jih je prinesla civilizacija!« omeni Franc, ki si je skoraj vse civilizacijske dobrine, ki jih ima, ustvaril sam. Človek bi pomislil, da mu invalidne roke slabo služijo, dokler mu ne pokaže tranzistor-skega sprejemnika, ki ga je zložil sam. V svoji zbirki ima tudi nekaj daljnogledov iz lastne »delavnice«, vaščanke pa ga pohvalijo, da spretno popravlja tudi ure.

»Ko sem končal osnovno šolo v Zavodu za invalidno mladino v Kamniku, sem se pač moral sprijazniti, da bom živel tukaj, ob Kolpi, in temu sem prilagodil tudi svoj način življenja. Kam pa naj grem s svojo invalidsko pokojnino, ko pa si še v trgovino z oblačili ne upam stopiti? Če bi se dalo kje dobiti stroj za tiskanje denarja, bi si najbrž kupil hišo v mestu,« se pošali Prebilih, zavedajoč se, da bo njegova najpogostejša pot še naprej le v vasi, kjer bo poklepetal o politiki, vzlet pri Vrbancevih iz hladilne skrinje, v kateri je »podnajemnik«, kos mesa, in se vrnil v svoje prijetno domovanje. Vezi s svetom pa kljub temu ne bo pretrgal. Za to bo še naprej skrbel njegov tranzistor-ski sprejemnik. In ko beseda nanese na sedanje dogodke v domovini, Franca ne zapustita vedrina in optimizem. »Morda je pa ne bi prav jaz najslabše odnesel, če bi Milošević prišel v Slovenijo,« se namuzne, vedoč, da bi ga v njegovem rajju prav težko našli.

M. BEZEK-JAKŠE

NE
ZAMUDITE!
29. SEJEM
GOZDARSTVA
IN KMETIJSTVA
KRANJ
13. — 19. 4. '90

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. marca do 4. aprila so v naši porodnišnici rodile: Elizabeta Trempus iz Ogulina — Martina, Bernarda Pappež z Rateža — Pio, Luca Aščič iz Kočevskih Poljan — Denisa, Vanda Švajcar iz Semiča — Jožeta, Marjeta Ivičič iz Črnomlja — Vito, Marija Starešinič s Preloke — Ano, Metoda Bukovec s Potoka — Jasmino, Alojzija Kaplenik z Vrha pri Pahi — Mihaela, Frančiška Strle iz Ostrca — Miriam, Ana Jenič iz Rakovnika pri Birčni vasi — Mateja, Anica Bogolin iz Spodnjih Dol — Simona, Anica Mirtič iz Vrbovca — Janjo, Marija Strah iz Senruperta — Nejo, Tatjana Zupančič s Sel pri Šumberku — Roka, Ivanka Oberstar iz Kašče — dečka, Marica Hočevar iz Mačkova — deklico, Irena Avsec z Male Cikave — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Tatjana Vrščaj — Žunič iz Šegove 28 — Martina, Mojca Grandljič iz Koštalove ulice 18 — Marka, Nada Medle, Slavka Gruma 25 — Maja, Mirjana Stopar iz Šegove ulice 26 — dečka, Anica Ribič z Mestnih njiv, 1 — Jurija in Sonja Katheran, Slavka Gruma 6 — deklico. Čestitamo!

tedenski koledar

Četrtek, 12. aprila — Lazar
 Petek, 13. aprila — Ida
 Sobota, 14. aprila — Valerij
 Nedelja, 15. aprila — velika noč
 Ponedeljek, 16. aprila — Bernarda
 Torek, 17. aprila — Rudi
 Sreda, 18. aprila — Konrad

LUNINE MENE
 18. aprila ob 9.03 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 13. in 14. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Saigon. 15. (ob 18. in 20. uri) in 16. 4. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Batman. 17. in 18. 4. (ob 20. uri) ameriški srhljivi film D.O.A.

ČRNOMELJ: 12. 4. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Policaj v nam. 13. 4. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Noči v Harlemu. 15. 4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Rambo III. 15. 4. (ob 20. uri) ameriški ljubezni film Deset noči in pol. 17. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Dovoljenje za ubijanje.

službo dobi

NAJBOLJŠA SKUPINA akviziterjev sprejme medse še nekaj potnikov. Tel. 26-330. (1132-SD-15)

PRIDNO in resno dekle dobi delo za šankom. Naslov v upravi lista. (P15-38MO)

TAKOJ ZAPOSIM KV ali priučenega zidarja s šoferškim izpitom. Telefon 65-438, od 19. do 21. ure. (1214-SD-15)

KUHARJA ali KUHARICO zaposlim za delo v tujini. Tel. 22-841. (P15-57MO)

SLUŽBO DOBIJO: dve KV kuharici in tri natakarice. OD 5.000,00 din, hrana in stanovanje v hiši. Tel. (061) 862-006, hotel v Ribnici. (P15-48MO)

stanovanja

MLAD ZAKONŠKI PAR brez otrok išče stanovanje ali vzame v najem tudi prazno hišo (okolica Krško-Brežice). Milan Rezelj, Nuklearna, Krško, tel. (0608) 32-621 in 415. (P15-41MO)

DVOBOJNO komfortno stanovanje, 55 m², družbeno, v Ljubljani-Siška, za menjaj za trisobno v Novem mestu ali po dogovoru. Tel. (0608) 23-737. (1205-T-15)

DVOBOJNO STANOVANJE v naselju Irča vas — Brod, 56 m², novo, ugodno prodam. Tel. 22-892. (ček-ST-15)

PRAZNO SOBO ali garsonjero v Novem mestu iščem. Naslov v upravi lista. (1230-ST-15)

MANJŠE STANOVANJE nujno potrebuje mlad par. Tel. 23-534. (P15-79MO)

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (061) 803-630, vsak dan od 8. do 12. ure, od 17. pa do 19. ure. (P15-66MO)

TOVORNI AVTO IMV 2200 D, v odličnem stanju, letnik 1978, prodam. Tel. 27-142. (P15-71MO)

WARTBURG karavan, star 4 leta, ugodno prodam. Tel. (0608) 32-969. (P15-77MO)

GOLF diesel, letnik 1985, prodam ali menjaj za drugo vozilo. Damjan Tomc, Ravgovska 12, Novo mesto. (P15-76MO)

LADO 1300 karavan, letnik 1983, registrirano za eno leto, prodam. Tel. (068) 47-749. (P15-75MO)

R 5, star eno leto, prodam. Tel. (0608) 69-601. (P15-78MO)

JUGO KORAL 55, letnik marec 1989, registriran do marca 1991, prevoženih 10.000 km, prodam za 8.500 DEM. Tel. 25-365. (P15-80MO)

Z 126 P, letnik 1977, prodam. Marjan Zorc, Naselje heroja Maroka 16, Sevnica. (P15-81MO)

SPOŠTOVANI NAROČNIKI DL!

Hvalijo se, da so že dotolkli inflacijo. Četudi to ni povsem res (pri poslovanju s časopisom občutimo podražitve papirja, grafičnih storitev in še česa), sta prodajna cena in naročnina za Dolenjski list tudi v 2. trimesečju ostali nespremenjeni. V trafikah in drugod je treba za Dolenjski list odšteti 7 din, naročnina od aprila do vključno junija pa znaša 80 din. V teh dneh ste, spoštovani naročniki, prejeli polnočnico za plačilo omenjene vsote (za tiste, ki še niso poravnali naročnine za 1. trimesečje, je vsota kajpak ustrezno večja). Prosimo vas, da s plačilom po nepotrebnem ne zavlačujete, s pravočasno poravnavo naročnine boste omogočili nemoteno izhajanje Dolenjskega lista. Hvala za razumevanje!

Uredništvo DL

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.

UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezak-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 7 din, naročnina za 2. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 160 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din; za razpise, licitacije ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiške komisije za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filini: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KRŠKO: 12. 4. (ob 20. uri) ameriška srhljivka Princ teme. 13. 4. (ob 22. uri) ameriški erotični film Super desетка. 15. 4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Pod streli. 17. 4. (ob 20. uri) ameriški film Coctail. 18. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Moja mačeha z drugega planeta.

KRMELJ: 14. 4. hongkonški akcijski film Akcija terorizem.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 13. do 15. 4. (ob 17. in 19. uri) italijanski film Okas strahu. 16. 4. (ob 17. in 19. uri) 17. in 18. 4. (ob 17. uri) ameriški film Lak za lase. 17. in 18. 4. (ob 19. uri) ameriški film Dekleta iz taksija.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 12. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Kickboxer. Od 13. do 15. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Joj, draga, otroke sem pomanjšal. Od 13. do 15. 4. (ob 22. uri) ameriški film Erotična igra. 16. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijsko-kriminalni film Nedotakljivi.

SEVNICA: 12. in 13. 4. hongkonški film Akcija terorizma. 14. in 15. 4. ameriška komedija Policijska akademija 5. 16 in 17. 4. ameriški erotični film Popolnanske strasti.

R 4 GTL, star eno leto, registriran do aprila 1991, prodam. Tel. 22-511 int. 519, dopoldne. (P15-84MO)

126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 49-598. (1234-MV-15)

GOLF JX (bencin), oktober 1987, 23.000 km, ter VW, junij 1971, obnovljen, prodam. Abazović, Drska 20, Novo mesto. (1233-MV-15)

R 4 GTL, november 1986, pralni stroj Gorenje, nov, prodam 30% ceneje. Prod. tudi nova hrastova vhodna vrata (200 x 100), motorno kolo Tomos, 5 brzic, pomivalno korito z omarico in 40 m² stropora (2 cm) in nove prednje notranje blatniške koše za R 4. Tel. 60-274, popoldne. (1232-MV-15)

Z 101, letnik 1986, in R 18, letnik 1984, prva registracija februar 1985, prodam. Tel. (068) 25-833. (P15-65MO)

R 5, letnik 1975, odlično ohranjen, ugodno prodam. Tel. 44-313. (P15-36MO)

TOMOS AVTOMATIK 3 ML, bele barve, star 3 leta, in čelado prodam za 5.000,00 din. Tel. 24-070. (P15-90MO)

Prod. TOMOS AVTOMATIK nov (20% ceneje). Pokličite na tel. 43-718. (P15-91)

LADO 1200 S, staro 3 leta, prodam za 7500 DEM ali menjaj. Tel. 86-261. (1183-MV-15)

BMW 316 i, star 5 mesecev, rdeč, 4 vrata, prodam. Tel. (0608) 33-038 Matjaž, od 8. do 12. ure. (P15-11MO)

APN 6, star dve leti, malo vožen, prodam. Tel. (0608) 70-098. (P15-13MO)

Z 126 P, letnik 1981, registriran do 27. 9. 1990, prodam. Marjan Udovč, Mihovo 3, Sentejerej. (1154-MV-15)

VW 1600 variant, december 1971, vozen, neregistriran, prodam za 7.000,00 din. Šopek, Kettejeva 6, Brežice. (1171-MV-15)

126 P, julij 1986, prodam za 26.000,00 din. Tel. 85-484. (1167-MV-15)

MOTOKROS za rekreacijo prodam za 3.000,00 din. Tel. 49-111. (1174-MV-15)

ZASTAVO 750, letnik 1979, dobro ohranjen, prodam. Petruna, Pod Srobotnikom 48, Straža, tel. 84-762. (1193-MV-15)

VISO 11 RE, letnik 1987, prodam ali menjaj. Tel. 65-753. (ček-MV-15)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, motor pona ekspres in avtomat A3MS, letnik 1987, prodam. Muhič, Mali Podluben 2, Novo mesto. (1191-MV-15)

Z 750, letnik 1980, prevoženih 83.000 km, registrirano do 17. aprila 1991, prodam za 1700 DEM. Avguštin, Bušinja vas 2, Suhor pri Metliki. (1188-MV-15)

Z 750, letnik 1984, prodam. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5, Sentejerej. (1190-V-15)

125 P, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. Jožica Teppey, Brežice, Nad Vr-

prodam

PRODAM zaveso 2,70 cm x 15 m, športni voziček z dežnikom, z avtosedežem, zložljiv z dežnikom, stojalo, vse uvoz. Tel. 42-620, od 12. do 17. ure. (1110-PR-14)

BARVNI TV Siemens elektronik in črno-beli Iskra Panorama prodam. Tel. 49-224. (P15-2MO)

VINO, belo in črno, ter prikolico za manjši traktor prodam. Jože Romšek, Rodine 9, Črnomelj, tel. 51-018. (P15-8MO)

KOMPLETNO ozvočenje Solton 2 x 100 W prodam za 1000 DEM, ojačevalec Sound City 200 W za 450 DEM in linijo Telefunken, novo, za 450 DEM. Tel. 60-546. (P15-9MO)

PRODAM 4 t kvalitete sena, 1 m³ smrekovih desk (5 cm). Derganc, Loke 6, Straža, tel. 84-771. (1173-PR-15)

SPALNICO (možnost dveh obrokov) ugodno prodam. Tel. 26-661. (P14-18MO)

DOBER JABOLČNIK (500 l) prodam po 6,00 din liter ali zamenjam za semenski krompir Igor. Ivan Cizelj, Pavlova vas 27, Pišce. (2387-PR-13)

ŽREBICO prodam. Alojz Avguštinčič, Lokve 1, Dobrič. (1164-PR-15)

KUHINJSKE ELEMENTE v dolžini 3,10 m, skoraj nove, ugodno prodam za 16000 din. Telefon (061) 557-603. (1160-PR-15)

SENO in trosilec za umetni gnoj prodam. Slavko Gregorčič, Gor. Kronovo 5, Otočec. (1162-PR-15)

2000 kg dobrega sena ugodno prodam. Zabiha vas 6, Novo mesto. (1202-PR-15)

PEVSKO OZVOČENJE Montarbo 2 x 250 W, Roland 8000 CR ritem mašino, črno-beli in barvni TV, starejši letnik, in električni sušilnik za perilo, nov, prodam. Tel. 27-134. (P15-20MO)

PREŠO za grozdje (120 l) prodam. Tel. (0608) 32-315 po 20. uri. (P15-22MO)

ENOIGELNI industrijski in dvoigelnji gospodinjiski overlog prodam. Dragica Vrančar, Kržiševa 150, 4. Metlika, tel. (068) 58-170 int. 150, dopoldne. (P15-25MO)

VIDEOREKORDER VHS vrhunske kvalitete, nov, prodam za 5.500,00 din. Tel. (063) 858-907. (P15-27MO)

OPEKO Stresnik, novo, rdeče barve, 1700 komadov, s temenskim in zaključnimi opekami, prodam 10% ceneje. Ciril Pucelj, Mirana Jarca 27, Novo mesto, tel. 21-172. (1198-PR-15)

VINO ČVIČEK prodam. Tel. (0608) 69-126 popoldne ali zvečer. (P15-28MO)

NOVO električno italijansko škroplilnico za vinograd Hobby in 80 m cevi prodam. Tel. 56-209. (1185-PR-15)

LEPE LOVSKE TROFEJE: glavo dvoje svinj, glave srne, srnjaka, ptice in dve sliki, prodam. Senica, Džozanjska 11, Sevnica. (1184-PR-15)

VIDEO POKER ugodno prodam. Tel. (043) 45-030 ali (043) 23-515 po 15. uri. (1175-PR-15)

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK (4 ogrevalne plošče), malo rabljen, ugodno prodam. Informacije: Kragelj, tel. (0608) 31-381. (P15-83MO)

NOV KOMBINIRAN OTROŠKI VOZIČEK z dodatkom, avto sedež, stolček za hranjenje in športni voziček prodam za 2.600,00 din. Tel. (068) 26-331. (P15-87MO)

MLADO KRAVO, 200 l črne vina, 60 l bele vina prodam. Tel. 52-903. (P15-88MO)

CIRKULAR, nov, prodam. Rado Sinti, Globokoč, 68311 Kostonjceva. (1231-PR-15)

NOV VZIDLJIV ŠTEDILNIK na drva, elektro in plin prodam. Angela Kastelic, Zagradec 28, 61290 Grosuplje, tel. (061) 772-376. (P15-64MO)

DVE KRAVI prodam. Tel. 85-462. (1221-PR-15)

RACUNALNIK PC-XT, deklariran, prodam. Tel. (068) 22-665, dopoldne. (1216-PR-15)

MLADIČKE nemške ovčarke poceni prodam po 800 din. Marjan Seidl, Podgora 1, Straža. (1240-PR-15)

AVTOMOBILSKO PRIKOLICO prodam. Tel. 40-001. (P15-44MO)

ČEBELE na AŽ sajtu ter kombiniran skobelni stroj širine 420 mm in frezar prodam. Tel. 73-631. (1206-PR-15)

ORGLJE Yamaha PS 55, poly 800 in Elka solist, kitaro Martinez, pevsko ozvočenje in šivalni stroj prodam. Tel. 85-995. (P15-42MO)

KOZOLEC dvojni, 6 oken, prodam. Tel. (061) 866-087, 862-148. (P15-43MO)

ZARADI SELITVE prodam regal Eva (tovarna pohištva Brežice), mizico in 4 usnjene fotelje Delfin. Informacije od 9. do 14. ure ob delavnikih na tel. 28-009. (1230-PR-15)

RACUNALNIK spectrum 48 K prodam. Tel. (068) 24-521. (P15-51MO)

AVTORADIO audioline in zvočnike Pioneer ter rabljen pralni stroj Obodin prodam. Tel. 42-042. (P15-54MO)

PRODAM 4 tone sena in otave. Troha, Brezovica, 68220 Šmarješke Toplice. (1211-PR-15)

PRALNI STROJ Gorenje PS 1010, nerabljen, prodam 15% ceneje. Tel. (061) 771-262. (P15-58MO)

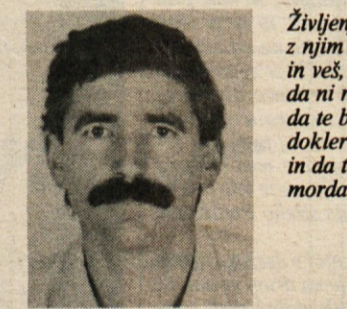
KRAVO SIMENTALKO ali sijko, breji, mladi, prodam. Ledeča vas 15, Sentejerej. (P15-60MO)

PLINSKI ŠTEDILNIK, tomos avtomatik in kosilnico Batuje prodam. Tel. 25-916. (P15-89MO)

PRALNI STROJ Gorenje, malo rabljen, ugodno prodam. Tel. 25-588. (P15-67MO)

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO, novo, brez ležišča, prodam za 11.000 din. Tel. 24-990. (P15-68MO)

TOVORNO PRIKOLICO za osebni

Življenje s seboj te žene, z njim se boriš, in veš, da mu ne ubežiš, da ni rešitve — nobene, da te bo gnalo s seboj, dokler se mu zdi, in da te odloži morda še nocoj.

(M. Bor)

ZAHVALA

Ob prerani in boleči smrti našega dragega

NIKOLA SOTIROVA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, ga spremili na zadnji poti in nam kakorkoli pomagali v naši veliki bolečini. Posebej se zahvaljujemo Družboslovnemu ekonomski srednji šoli Novo mesto in Garniziji Milana Majcna za tople besede slovesa in vso pomoč, enako sodelavcem iz Iskre Tenela, Dejanovim sošolcem in tovariščicam iz OŠ Grm, pevcem in godbi ter vsem dobrim sosedom, sorodnikom in prijateljem.

Hvaležni in v globoki žalosti: žena Meta s sinom Dejanom in hčerko Majo, mama Todorka, sestre Nada, Petrija, Malinka in brat Mirča z družinami ter Janežičevi: tašča Milka, deda Evstahij, brata Evstahij in Evgen z družino ter ostalo sorodstvo

avto, novo, prodam. Tel. 41-169. (P15-70MO)

OSTREŠJE za večji vikend ali hišo prodam. Tel. 24-271 int. 19, dopoldne. (P15-73MO)

HRASTOVE PLOHE, debeline 5 cm, prodam. Tel. 24-170, po 20. uri. (P15-74MO)

KLAVIRSKO HARMONIKO 60 basov, češke proizvodnje, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Informacije: Kragelj, telefon (0608) 31-381. (P15-83MO)

kupim

KUPIM mizo za namizni tenis, zemljo za vrt iz okolice Sentejereja. Tel. 42-620 od 12. do 17. ure. (1110-KU-14)

posest

NJIVO v Jedinščici oddam v najem. Tel. 22-467. (P15-69MO)

STAREJŠO HIŠO (8 x 8) s 700 m² zemljo na Senovem pri Brestanici prodam. Kličite na tel. (061) 371-984. (P15-86MO)

STARO STANOVANJSKO HIŠO z začetno novogradnjo na komunalno opremljeni parceli (7 a) v Gorenjem Vrhopolju ugodno prodam. Kotar, C. oktobrskih žrtev 61, Sentejerej, tel. 41-022. (1215-PO-15)

PRODAM star vinograd in zidanico v Telčah pri Škocjanu, vse v izmeri 33 arov, in staro hišo. Voda in elektrika v hiši, hiša je v Gorenjem Dolah pri Škocjanu. Vse skupaj prodam po zelo ugodni ceni. Informacije dobite na Dol. Kamencah 23, Novo mesto. (1201-PO-15)

VRSTNO HIŠO v Straži, zgrajeno do III. gradbene faze, prodam. Informacije na tel. (068) 84-660, popoldne. (ček-PO-15)

GRADBENO PARCELO v Sevnici (1600 m²), z lokacijsko dokumentacijo, prodam. Cena je 80,00 din m². Romana Krajnc Hlastan, Planinska c. 64, Sevnica. (P15-52MO)

HIŠO z gospodarskim poslopljem, velik vrt, v bližini Sevnice, prodam. Tel. (0608) 82-329. (P15-61MO)

HIŠO v Metliki z dvoriščno stavbo, vrtom, njivo (1500 m²) ugodno prodam. Tel. (047) 71-849 od 19. do 22. ure. (P14-42MO)

STARO HIŠO z gospodarskim poslopljem v Črešnjah pri Otočcu prodam. Telefon 85-937. (1196-PO-15)

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z 800 m² vrta ob reki Krki v centru Novega mesta prodam. Tel. (068) 24-862. (1195-PO-15)

HIŠO z vrtom in telefonom v Novem mestu ter ločeno parcelo v izmeri 350 m² prodam. Ponudbe na telefon (064) 80-727. (1190-PO-15)

DVOSTANOVANJSKO NOVEJŠO HIŠO v Prečni pri Novem mestu prodam. Hiša ima delavniške prostore, sadni in zelenjavni vrt ter telefon. Naslov v upravi lista. (1192-PO-15)

VINOGRAD z zidanico na Vinjem Vrhu ugodno prodam. Sever, Tomažja vas 18, Škocjan. (ček-PO-15)

PARCELO 23 arov 70 m², primerno za vinograd, nad Semičem, prodam. Tel. (068) 22-782. (P15-34MO)

HAZIDLJIVO PARCELO v Novem mestu — Brod (780 m²) prodam. Tel. (061) 349-682. (P15-35MO)

ZIDANICO, primerno za bivanje, ter vinograd v Gor. Karteljevem prodam. Tel. 21-789. (P15-40MO)

V SENTEJERNEJU prodam novo montažno hišo s sadovnjakom. Cena po dogovoru. Tel. (061) 313-286. (P15-21MO)

PRODAM dvostanovanjsko hišo z ohlilnico. Eno stanovanje nedokončano. Relacija Krško — Brežice. Anton Abram, Sp. Stari grad 9, Krško. (P15-24MO)

VEČJO SONČNO PARCELO pri Mokronogu prodam. Naslov v oglasnem oddelku. (P15-30MO)

MANJŠE POSESTVO pri Sevnici (Slovenija) prodam. Tel. (041) 155-205. (1182-PO-15)

ZDOMCI POZOR! Zelo ugodno prodam starejšo hišo z gospodarskim poslopljem z nekaj zemlje. Voda, elektrika je v hiši, lokacija je primerna za obrt. Resni interesi imajo možnost ogleda 14. in 15. aprila od 15. do 17. ure v Zburah 42, pošta Šmarješke Toplice. (1180-PO-15)

HIŠO v centru Metlike prodam. Ogled od 14. do 22. aprila 1990 v Ganglovi ulici 3. Informacije po telefonu (068) 60-076. (1177-PO-15)

VIKEND BRUNARICA — lesen vinski hram 6 x 17 m, lahko tudi kot nadomestna lokacija, sadovnjak, gozj, vinograd, skupaj cca 2 ha, v bližini Čateških Toplic, med vinogradi, ob asfaltirani vin-

ski cesti v Sromljah, prodam. Vukovič — Pečnikar, 61000 Ljubljana, Dolenjska cesta 74, tel. (061) 215-783, zvečer. (ček-PO-15)

STANOVANJSKO HIŠO v Krškem z lepim vrtom in možnostjo obrti prodam. Informacije po telefonu (0608) 31-552. (P15-7MO)

VINOGRAD s hišico v Velikem Trnu — Raka, lepa sončna lega, 0,5 ha, voda, elektrika, ugodno prodam zaradi bolezni. Cena 26800 DEM. Tel. (063) 821-075, zvečer. (1236-PO-15)

kmetijski stroji

TRAKTOR TV 521 s priključki prodam. Tone Kapš, Uršna sela 93. (1200-KS-15)

URSUS C-335 ugodno prodam. Franc Hočevar, Mačkovec 2, Škocjan. (1194-S-15)

ROVKOPAČ VOLVO 616 in traktor torpedo 75 (dvojni pogon) prodam. Franc Lončar, Horjul 17 b, 61354 Horjul, tel. (061) 749-055, popoldne. (P15-16MO)

MOTOKULTIVATOR Gorenje Murta s priključkom za frezanje prodam. Marjan Pureber, Vel. Bučna vas 47, Novo mesto, tel. 24-605, dopoldne. (P15-15MO)

TRAKTOR ferguson, starejši letnik, generalno obnovljen, kosilnico BCS diesel in telico, staro leto in pol, prodam. Tel. 23-311 int. 152, v četrtek in petek do 14. ure. (P15-72MO)

TRAKTOR TV 731, letnik 1983, s frezo prodam. Branka Kordić, Jerebova 9, Metlika, tel. (068) 58-201, od 7. do 14. ure. (P15-63MO)

TRAKTOR IMT 539, nov, prodam. Franc Pekolj, Račje selo 3, Trebnje. (1207-KS-15)

VRTNO KOSILNICO, 4-taktno, in vlečno ključko za jugo 45, 55 prodam. Tel. 42-572. (ček-KS-15)

FREZO LOMBARDINI 14 D, s prikolico na zadnji pogon, prodam. Ješe pri Otočcu 11. (1203-KS-15)

MOTOKULTIVATOR Goldoni — Labin, 8,5 KM, nov, s frezo, prodam 20% ceneje. Garancija! Tel. 20-406. (1221-KS-15)

KOSILNICO za traktor 135 in nakladalico 19 prodam. Telefon 42-620, od 12. do 17. ure. (1110-KS-14)

TRAKTOR Universal 445/DT 1979 (3000 ur) prodam. Franc Cesar, Goriška vas 3, Mirna peč. (ček-KS-15)

TRAKTOR TV 818 in FREZO s kardanom, novo, prodam za 62.000,00 din. Tel. (068) 49-202, od 17. ure dalje. (P15-40MO)

TRAKTOR Tomo Vinkovič 523 in obračalnik za kosilnico Bucher, vse v dobrem stanju, prodam. Roman Kunelj, Gorjane 36, 68282 Koprivnica. (P15-5MO)

KOSILNICO BCS 602, rabljeno 10 delovnih ur, prodam. Tel. (0608) 61-564, v četrtek in petek po 20. uri. (P15-10MO)

TRAKTOR ZETOR 5011, letnik 1983, 2000 delovnih ur, prodam. Tel. (068) 47-164. (P15-12MO)

TRAKTOR TV 523, star 5 let in pol, prodam ali menjaj za osebni avto. Tel. 26-747. (1159-KS-15)

MOTOKULTIVATOR Super Special 14 KM diesel s kardansko prikolico, frezo, plug, okopalnik in železno kolesa prodam. Vili Žibert, Škocjan 63, Škocjan, tel. 76-462. (1153-KS-15)

razno

PROSTOR oddam v najem. Tel. 25-155. (1226-RA-15)

INSTRUIRAM slovenski jezik za osnovne in srednje šole, poučujem in prevajam ruski jezik. Tel. (068) 21-646, popoldne. (1168-RA-15)

PRODAM opremo za vzrejo kuncev ter diatonično harmoniko »Melodija« Škocjan 70, tel. 76-186. (1199-RA-15)

preklICI

OPOZARJAM vse, ki bi sklepali kakršnekoli kupčije ali pogodbe ali sicer izkoriščali JOŽETA KLOBČARJA, Podgrad 7, Stopiče, da so taki dogovori

veljavni brez vednosti IVANA KLOBARJA, Belokranjska cesta 27, Novo mesto, (1144-PK-14)

OPOZARJAM vse, ki bi sklepali kakšne koli kupčije z IVANOM SLAKOM, najprej se posvetujte z ANI SLAK, Podlisc 6, Dobrič, (1219-PK-15)

PIŠČANCI, beli, stari tri tedne, bodo v prodaji 20. aprila, rjave jarkice, stare 6 tednov, pa bodo 30. aprila. Jože Jeršin, Rače selo, Trebnje, tel. 44-389. (P13-91MO)

LEON KUŠLIJAN
Trubarjeva 25
Šentjerneje, tel. (068) 42-063
IZDELOVANJE CEMENTNIH
ZIDAKOV

Na zalogi imam cementne zidake dimenzije:
15 x 20 x 40 po 6,00 din
20 x 20 x 40 po 8,00 din
25 x 20 x 40 po 9,00 din
30 x 20 x 40 po 11,00 din

V ceni je vračunan 10-odst. popust pri gotovinskem plačilu. Priporočam se za nakup. (1165-OB-15)

POZOR! S šestnajstletnimi izkušnjami pri servisu Gorenje sedaj samostojno popravljam zamrzovalnike vseh vrst, štedilnike in pralne stroje Gorenje. Skrinjam Gorenje menjam izolacijo (dno). Vsa dela opravljam na domu, pri stranki. Se priporočam! Jože GOLOB, Šegova 73, 68000 Novo mesto, tel. (068) 25-764. (1197-OB-15)

ZDENKO HUZZAN
LJUBLJANA — V Galeriji ZDSLJ je od 28. marca do 17. aprila na ogled razstava likovnih del akademskega slikarja Zdenka Huzjana. Huzjan je razmeroma dobro znan tudi na Dolenjskem, kjer se je med drugim udeležil nekaj likovnih kolonij.

- *Prisegamo na vsesplošno konkurenco, pozabljamo pa na partnerstvo med ljudmi. (Marenk)*
- *Preteklost ni en sam pekel in prihodnost ne bodo le nebesa. (Žakelj)*
- *Komunizem ne sme biti na oblasti, ker oblasti uničuje njegovo najgloblje bistvo. (Fras)*
- *Cvetnonedeljske volitve so logični rezultat dolgega, a dokončnega slovesa od iluzije, da je mogoče narediti hitro, kar gre samo počasi.*

V SPOMIN

Ta teden minevata dve žalostni leti, odkar nas je zapustil dragi

SLAVKO ZAGORC

Gor. Dole 18

Žalujoci: mama in vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

ANE PIRC

po domače Šubčeve mame, iz Gornjega Križa št. 6 pri Žužemberku

se pristrčno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znan-
cem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in številno spremstvo na njeni
zadnji poti. Pristrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti je po dolgotrajni bolezni
za vedno zaspal naš dragi mož, oče, stari
oče, praded, brat in stric

FRANC MAUSER

borec Gubčeve brigade z Laz 5

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, ki so nam v težkih trenutkih žalosti veliko
pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v
tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala kole-
ktivom ŽG — Sekciji za vleko vlakov, ZCD DSSS, obema govorni-
koma za besede slovesa in pevskega zboru z Rupert Vrha. Vsem še
enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Po kratkotrajni težki bolezni me je mnogo
prezgodaj v 43. letu starosti zapustil dragi,
nadvse ljubljeni mož

VID OBRČ

iz Ivan Dola 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim
vaščanom, prijateljem in znan-
cem za nesebično pomoč, izraženo soža-
lje, podarjeno cvetje ter tako številno spremstvo na njegovi prerani zad-
nji poti. Posebej se zahvaljujem osebju ZD Krško, bolniškemu osebju
internega oddelka bolnišnice v Novem mestu za nego in lajšanje bole-
čin, obema govornikoma za poslovilne besede, avtoprevoznikom za
zadnji pozdrav s sirenam, gospodu župniku za lepo opravljen obred in
pevcem za zapete žalostinke. Vsem, ki ste mi kakorkoli pomagali in z
mano sočustvovali, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Jožica in ostalo sorodstvo

*Kakor hitro spolzi solza mila,
tako naglo te smrt je od nas zvabila,
da ni bilo časa niti za slovo in zahvalo,
s katero bi se oddolžili za tvojo skrb.*

ZAHVALA

V 51. letu starosti nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustila naša draga
žena, mama in stara mama

ANA METELKO

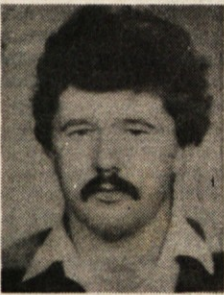
Groblje 12

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znan-
cem, prijateljem in vaščanom, ki so nam
pomagali, nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojni darovali toliko cvetja ter jo pospremili na njeni
zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Jurečičevim in Lekšetovim, Iskri Hipot Šentjerneje, zaseb-
nemu obrtniku Abramcu, obrtniku Jožetu Brudarju in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: mož Milan, sinovi Martin, Jernej, Štefan ter hčerke Danica in Marija z družinami

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 31. letu starosti za-
pustil naš dragi brat, stric in svak

BRANE BUKOVEC

z Uršnih sel 114

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, vaš-
čanom in znan-
cem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam
nesebično pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega v tako
velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala kolektivu Dek-
op Osolnik Milan in Sonja, GD Uršna sela in Dobindol, DO Inter-
ropa, OOS, govornikom za poslovilne besede, pevcem z Rupert Vrha
ter gospodu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Zapustila nas je naša draga

MARIJA DROBNE

iz Gabrja 97

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znan-
cem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Vsem,
ki ste našo Marijo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti,
pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred — še enkrat iskre-
na hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*Ljubil si naravo, dom in zemljo,
trta jokala bo, ko tebe v vinograd
več ne bo.*

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dragi
mož, oče, dedek in pradedek

ANTON SAJE

Gor. Karteljevo 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, ki
ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvet-
je ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.
Hvala govornikoma za tople poslovilne besede, pevskega zboru in
gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustila draga že-
na, sestra in teta

**MIMICA
PIRKOVIČ-
HENIGMANOVA**

iz Metlike

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znan-
cem za pomoč in izraženo sožalje ter darovano cvetje. Posebna hvala tovari-
šici Sonji Omrzel in tov. Ivanu Želetu za besede slovesa.

Žalujoci: mož Zvonko in ostalo sorodstvo

*Leto dni je že minilo,
kar med nami več te ni,
a te nismo pozabili,
v srcih še spomin živi.
V srcu žene, v srcu sina
ti prisoten si vsak dan,
v mislih si še vedno z nama,
- si v grobu sam.*

V SPOMIN

MARJAN CIRNSKI

Hvala vsem, ki ga ne boste nikoli pozabili.

Žalujoci: žena Andreja, sin Timotej ter ostali iz Stopič

*Ni življenje največ! Več je
lepo življenje in za lepim
življenjem lepa smrt.
Največ pa je: za lepo smrtjo
še lepše življenje.*

Ksaver Meško **ZAHVALA**

Ob smrti naše drage sestre

VERE ŠTEKAR

Nad mlini 42, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo za zdravljenje dr. Vodnikovi in zdravstvenemu osebju Onkološkega inštituta v Ljub-
ljani, dr. Kresetovi in dr. Humerjevi še posebno za lajšanje trpljenja v času bolezni in vsestransko nesebično
pomoč. Gospodu p. Felicijanu se zahvaljujemo za tople besede ob slovesu, za lep pogrebni obred in sprem-
stvo na zadnji poti pa tudi dekanu g. Mežanu. Naša posebna zahvala velja Mimici za vsakodnevne obiske in
prinašanje duhovne tolažbe. Prijateljicam, znan-
cem, sosedom in sostanovalcem bloka, vsem, ki ste pokojno
imeli radi, jo obiskovali, se od nje poslovili, ji darovali cvetje in lučke in jo v velikem številu spremili na njeni
zadnji poti, nam izrazili sožalje in nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, naša iskrena zahvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

VANDA KOSTEVC-ZORKO

terih je ustrezna znanja pridobila na podiplomskem študiju v Ljubljani.

Ceprav je po rojstvu Brežičanka, jo je vendarle vleklo v večjo bolnišnico. Na obrobju je namreč zelo malo možnosti za strokovno delo, s katerim bi zdravniki lahko prispevali k napredku znanosti. Dejstvo, da je domačinka in še ženska povrh, ji je po svoje tudi otežilo uveljavljanje v poklicu. Kljub vsemu pa je spoznala, da je tudi v manjših bolnišnicah veliko pomembnega dela. Svojemu skromnemu, tako pravi ona, prispevku k znanosti pa se ni hotela odpovedati. Sodelovala je pri pisanju knjige o diabetikih, nastopala s svojimi prispevki na seminarjih in se vključila v multicentrične analize v Sloveniji. Veseli jo, da v brežiški bolnišnici podpirajo tudi tako delo.

»Medicina danes ni več nobena skrivnost in zgodilo se je že, da me je bolnik opozoril na kakšen dosežek v tujini,« pravi Zorkova. Za svoje bolnike si vzame čas, kar verjame, da je uspeh zdravljenja odvisen od pristnih stikov in od tega, če zdravnik doseže, da mu bolnik zaupa. Tudi alternativne medicine ne odklanja, čeprav je ne pozna. Prepričana je, da bi ji morali dodeliti ustrezno mesto v medicini, kot so že storili drugod. Bolnikom pristupne in jim verjame, da jim alternativni načini zdravljenja, kot je na primer akupunktura, pomagajo. Tudi s tem si pridobi njihovo zaupanje.

»Vem, da mora naše delo ostati čim bolj v ozadju, kajti bolniki imajo radi svoje zdravnike samo zase. Toda interese zdravstva je potrebno uveljavljati in pri mnogih odločitvah mora tudi naša stroka reči svoje,« pravi dr. Zorkova, in ker to tudi verjame, se je odločila za javno delo v zdravstvu. Svoj poklic je počasi spoznavala, vendar prizna, da ni vedela, za kaj vse bo prikrašana v prostem času in kako bo prizadeta njena družina. Kljub vsemu pa se ji to ne zdi tako velika cena, da bi se zaradi nje odpovedala svojemu poklicu.

B. DUŠIČ

Jožica Župančič

Železničar je bil že njen dedek

15. april po spominu Jožice Župančič s postaje Mokronog — Z veseljem

PUŠČAVA — »Ta praznik ni več ti-sto, kar je bil včasih, ko sem še hodila v šolo. Takrat je bilo na ta dan nekako bolj slovesno. Tako bi bilo lahko tudi še danes, morda bi za praznik okrasili vlake, postaje bi bile lahko bolj urejene,« razmišlja o 15. aprilu, dnevu železničarjev Jožica Župančič. Dela kot vlakovski odpravnik na PTO Mokronog, kot se njeni službi reče v strokovnem in stanovskem železničarskem jeziku. Slučajni obiskovalec pa bi jo imenoval kar šef postaje, saj drugega uslužbenca na mokronoški železniški postaji v Puščavi ni videti; sama pravi, da je šef postaje v Trebnjem, ker je Trebnje Mokronogu v tem pogledu nadrejeno mesto.

Po transportno-komercialni in prometni šoli je Župančičeva delala kot pripravnica v Brestanici in po tistem v Pu-lju in Novem mestu. »Mislim, da bom kar ostala tu,« pravi o sedanjem delovnem mestu, čeprav dodaja, da bi ji bila vseh tudi malo večja in bolj prometna postaja. Sicer je že puščavska postaja kar živahna, res pa je, da največ zaradi razgranatega telefonskega zvonca, ki ves čas nekaj najavlja, odjavlja in sploh sporoča v simboličnem jeziku, kaj se dogaja na tirih, za kar mora skrbeti Župančičeva. Dela pa ne manjka niti na ta-ki postaji, kakor je mokronoška, saj imajo železničarske delovne knjige obilo koticov za vpis raznovrstnih podatkov o gibanju vlakov. Najbrž pa ga opravlja z veseljem in rada, kakor ima rada vlake in potovanje z njimi. Sicer pa ni nič čudnega, če ji je železnica vsč: oče in stari oče sta bila železničarja.

L. M.

Dvanajst plemenitih ljubljencev

V Lajkovičevem hlevu v Črešnjicah samo konji hladnokrvne pasme — Posvečeni se jim vsa družina, toda delo ni plačano — Slaba cena žrebet

ČREŠNJE — Užitek je stopiti v konjski hlev Lajkovičeve kmetije, saj je tako, kot bi prišel v Lipico. Vse je čisto, konji negovani in gospodar za prijazno besedo dobi poljubček od vsake kobile posebej, pa še predno desno nogo mu dviga v pozdrav. Franc Lajkovič pravi, da je za vzgojo žrebca najpomembnejši prvi teden, zato se že drugi dan po rojstvu začne igrati z njim. Potem pe sme pozabiti na stalno obnavljanje. Žal mu je, da se ne more posvetiti samo kon-jem, saj bi sicer delal čudeže, o tem je trdno prepričan.

Pri njih doma so vedno imeli po par konj in oče je s furami preživljal številno družino. Franc je eden od desetih otrok, ki doma nadaljuje tradicijo, vendar nima dovolj zemlje, zato se je moral za-poseliti. V Kovinarski je bil 15 let šofer. Zdaj pa dela kot ključavničar, odkar so ukiniteli vozni park.

TRIE VLOMI

KOČEVJE — Neznani storilec je 1. aprila ponoči vlomil v novo stavbo v Stari Cerkvi, kjer imajo prostore pošta, mesnica in trgovina. Vlomil je kar vse troje kovinskih vrat, ki vodijo v omenjene lokale. Na pošti je vlomil še v železno blagajno in od-nesel 58.000 din. V trgovini je odnesel iz blagajne 1.500 din, nato pa še več suho-mesnatih proizvodov in cigaret. Iz mesni-ce ni odnesel nič. Skupno je bilo ukrade-nega za 80.000 din, škoda na objektu in opre-mi pa še ni dokončno ocenjena.

STEKLI JAZBEC

KOČEVJE — V predvolilnem boju so nekateri že čisto pobesneli, kar je opaziti tudi pri živalih. Jazbeca, ki je kazal znake napadalnosti, je lovec na območju Pose-stva Snežnik Kočevske Reka pobil 3. marca s kolom. 5. marca ga je prevzela ve-terinarska služba in predala Institutu za mikrobiologijo in parazitologijo v Ljub-ljani, ki je nato ugotovil, da je bila žival stekla.

lja konj večkrat obide malodušje, da najraje vse skupaj razproda. Takrat po-seže vmes žena in ga pregovori, ker tu-tudi ona iz družine, kjer so imeli vedno konje pri hiši. Rada dela z njimi; včas-je z velikim veseljem jezдила na njih, u-ko da se z njo ni mogel kdorsibodi. D-klar Lajkovičevim breplačno odstopi-košnjo vodstvo cerkljanskega letališ- bo najbrž vztrajal kljub občasnim te- vam. Samo upanje, da se bodo tudi konjerejo začeli boljše časi, jih vse sku-paj drži pokonci. Njihova želja je, da žrebičke prodajali rejcem, ne v klav-

J. TEPPE

co, ker se jim veliko posvečajo in ji vzgajajo.

Ljudje so odprli svoja srca

Presenetljivo veliko obiskovalcev na petkovi črno-maljski dobrodelni prireditvi »Srce srcu«

ČRNOMELJ — Odkar stoji črno-maljska športna dvorana, so nanjo lete-le številne kritike, da je, vsaj kar se vzdr-ževanja tiče, prevelika. Pretekli petek, ko so se v njej v malem nogometu na dobrodelni prireditvi v korist črnomalj-skih delavnic pod posebnimi pogoji pomerile znane slovenke in direktorji, pa je bila premajhna. V njej se je nagne-tlo okrog 1.500 ljudi (čeprav je registri-rana za manj kot 1.000 obiskovalcev), ki so enako strastno navijali za obe ekipe.

Mateja Svet, ki bi jo lahko imenovali kar zvezdo večera, je dokazala, da ji po-leg smučišč ni neznan tudi nogomet, prav tako sta se izkazali Nataša Bokal in Mojca Dežman. Da si je na skupščinah v Beogradu nabrala izvrstno (tudi športno) kondicijo, pa je pokazala Vika Potočnik, ki ji je poleg Mateje uspelo preliščiti celo direktorja metliške kme-tijske zadruge Staneta Bajuka in mu za-biti gol. Tudi Sonja Lokar se je v pred-volilnem boju očitno kar dobro utrdila, saj je odbila celo srđiti napad direktorja Belta Janka Gladka, ki je bil od časa do časa tako zagret, da se je zdelo, kot da je pozabil, da je na športnem igrišču in ne v tovarni. Sicer pa se je poleg Mateje, ki je dala kar tri gole, v šopku slovenskih direktorjev najbolj izkazal Janez Koc-jančič, direktor Adri-Airwaysa. Toda četudi sta se tako selektor ženske repre-zentacije Jože Stegne kot selektorica moških Darja Damjanovič (oba s Stu-dia D) še tako trudila, je bil rezultat na koncu neodločen, 5 proti 5. Pokal je se-veda dobila boljša, torej ženska ekipa. S prireditvijo, ki sta jo pripravila

Studio D in črnomaljska Socialistična zveza — za slednjo je bil to hkrati tudi nadomestek za predvolilno konvencijo — so ljudje dokazali, da so še kako pri-pravljeni pomagati pomoči potrebnim, v tem primeru prizadetim iz delavnice, ki delujejo v okviru črnomaljske šole s pri-lagojenim programom. Boris, eden od varovancev delavnic, je na koncu dejal,

• Poleg omenjenih so se na dobro-delni tekmi pomerili še Mojca Blažej-Cirej, Jerca Mrzel, Renata Mikec ter Petra Držaj, Gusti Grof (ABC Po-murka), Pavle Brglez (Lesnina), Mi-ro Samardžija (Kartonažna), Tomaž Banovec (Zavod za statistiko), Fran-c Hočevar (UKC) in Mitja Rotovnik (Cankarjev dom). V zabavnem pro-gramu pa so nastopili pevci Stane Vidmar, Wolf in Nace Junkar, igral-ka Jerca Mrzel, plesna skupina Kaj-ter ansambel Tonija Verderberja. Prireditve je vodil in navijal za žen-sko ekipo Toni Gašperič.

da ne potrebujejo usmiljenja, saj zanje ni zdravil, pač pa le razumevanje, na ka-terega pa bodo, to so Belokranjci doka-zali tudi v petek, pri njih zagotovo ved-no naleteli.

M. B.-J.

NEZGODA OB ŽAGI

STRAŽA — 6. aprila ob 16.35 je prišlo v straškem Novolesu, točneje v obratu za pripravo surovin, do delovne nezgode, kateri se je hujše ranila 30-letna Ana Davi-dovič s Sel. Slednja je tisto popoldne na-krožila pri mentorici Klari Kos že pred- skoraj 20 leti. Z njeno pomočjo se je tud strokovno izobrazila in dobila diplomo iz Japonske. Udeležila se je številnih tekmo-vanj in pripravila veliko razstav. Pri Beb-živijo cvetlice skupaj s staro drevesno ko-remeno, v pletenem peharju, z vinsko trto-kajti ravna se po načelu, da se mora cvet-je v sozvočje s tipiko kraja. Na Japon-skem je ikobana umetnost, tečaj ikebana- pa je pogoj za poroko. To, kar bo Murno-va pokazala udeležencem tečaja, so barv-ne kompozicije, aranžmaji z malo cvetja-zharmonija cvetlice z vazo. Vsi, ki jih to-zanima, lahko dobijo vse dodatne infor-macije na Otočcu, kjer sprejemajo tudi pri-jave.

KAKO NAJ V STANOVANJU ZAŽIVIMO ROŽE

OTOČEC — V Garni hotelu bo 19. in 20. aprila ob 17. do 18.30 tečaj, ki ga bo vodila strokovnjakinja, Novomeščanka Beba Murn. Beba se je za urejanje cvetlic navdušila pri mentorici Klari Kos že pred-skoraj 20 leti. Z njeno pomočjo se je tud strokovno izobrazila in dobila diplomo iz Japonske. Udeležila se je številnih tekmo-vanj in pripravila veliko razstav. Pri Beb-živijo cvetlice skupaj s staro drevesno ko-remeno, v pletenem peharju, z vinsko trto-kajti ravna se po načelu, da se mora cvet-je v sozvočje s tipiko kraja. Na Japon-skem je ikobana umetnost, tečaj ikebana- pa je pogoj za poroko. To, kar bo Murno-va pokazala udeležencem tečaja, so barv-ne kompozicije, aranžmaji z malo cvetja-zharmonija cvetlice z vazo. Vsi, ki jih to-zanima, lahko dobijo vse dodatne infor-macije na Otočcu, kjer sprejemajo tudi pri-jave.

L. Š.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Detektivka z bralcem, ki se mu je ali pa morda ni zgodila krivica — V bistvu gre za več kot 470 din — Bela cerkev, smeti in Komunala

NOVO MESTO — Poslušanje pri-tožb, predlogov, pohval in graj bralcev Dolenjskega lista je včasih lahko kar razburljivo, še zlasti, ko se srečamo s primeri, ki bi zaslužili detektivsko obravnavo. Novinarji slednje seveda ni-smo, vendar se trudimo, da bi se resnici vsaj približali.

Minuli teden nas je klical možak (ljubeznivo nam je natrosil vse svoje podatke, imamo jih tudi zapisane). Njegova zgodba pa je naslednja: Od novomeškega sodišča za prekrške je dobil obvestilo, da je 11. januarja letos v Novem mestu nepravilno parkiral in da mora, ker je pač prekrški zakon, plačati 470 din kazni. Poanta zgodbe je v tem, da tisti, ki je klical, nima in ni nikoli imel avta, prav tako ne voznškega do-voljenja, povrh vsega pa je še invalid na berglah. Taka krivica razneži še tako trdo novinarsko srce. Vendar je v tak-šnem srcu tudi skrit koticček z napisom »Pred uporabo dobro pretresi!« Pokli-cali smo milico, kar inšpektorja, da bi bolj zalego.

Bil je vlijuden, vendar tudi stvaren: »Računalnik se ne more zmotiti, števil-ka avtomobila vedno pokaže na prave-ga oziroma zadnjega lastnika avtomobi-la. Miličniki si ne izmišljujejo številke

napačno parkiranih avtomobilov, saj imajo več kot dovolj resničnih. Pravite, da je možak invalid. Kaj pa, če je komu odstopil pravico do uvoza ali nakupa avta na temelju ugodnosti, ki jih imajo invalidi? Iz ljubeznivosti ali za denar? Ali če je kdo to njegovo pravico izkori-ščal brez njegove vednosti? Bodite pre-vidni, pokličite možaka nazaj in ga po-barjate o tem!«

Ali zdaj veste, zakaj ta zgodba nima junaka z imenom in priimkom? Zato, da ne bi nekoga spravil v zadrego. Ni-smo klicali nazaj, vendar je naš bralec vseeno dobil odgovor. Če je zadržno pre-pričan, da mu ne more nihče očitati ničesar od tistega, kar je povedal inš-pektor, naj stopi k sodniku za prekrške. Zadevo bodo gotovo razknjižili v nje-govo zadovoljstvo. Če ni tako, naj se pogovori s tistim, ki se vozi z avtom, ki je pravzaprav njegov. Ali pa naj stopi na upravo za notranje zadeve, ki bo zlahka ugotovila, kdo si je samovoljno prisvojil njegovo pravico.

Nato je bilo neznansko pozivov, vsi so hoteli naslov »tistega Željka, ki vse pozdravi«. Naslov bomo posredovali z dopisnico, tukaj pa pripominjamo, da lahko popotovanja k čudodelnikom prinesejo veliko žalosti in razočaranja.

Gospodično srednješolko, ki se ji zdi, da dobiva premajhno štipendijo za prav dober uspeh, obveščamo, da nam je da-la premalo podatkov za točen odgovor. Njen pravi naslov je Zavod za šolstvo v Novem mestu, kjer bodo gotovo vedeli, katera številka je prava ali pa vsaj to, kam naj se obrne, da jo bo zvedela. Molččnosti ji ne zamerimo: če podjet-je, ki jo štipendira, zve za njen pravi-čniške nakane, se lahko zgodi marsikaj. Pri nas so na cesti doktorji znanosti, kaj šele diplomirani srednješolci.

Še klic iz krajevne skupnosti Bela Cerkev. Lepo se je predstavil, vendar ga radi zaščitimo pred nevednostmi. Po-sameznikom iz Kronovega namreč naj-brž upravičeno očita, da bo moral bo-doči plinovod, ker pač ne dovolijo, da bi šel po njihovi zemlji, kar dvakrat po zraku prečkati bodočo avtomobilsko cesto. Poleg tega bo speljan blizu stano-vanjiskih hiš, namesto — če bi bila raz-umevanje in sloga — pod zemljo in po najkrajši poti. Druga njegova pripomba pa leti na novomeško Komunalo. V KS Bela Cerkev je veliko kmetov. Ker na

kmetijah menda ni neuporabnih od-padkov, jih večina ni podpisala pogod-be o odvozu smeti. Kljub temu so dobili položnice oziroma opomine pred tož-bo. Upamo, da Komunala ima stro-kovnjake, ki bodo znali odgovoriti na to ne preveč zapleteno vprašanje, poleg tega se najbrž ne tiče samo Bele Cerkve.

M. B.

ZAHVALA ZA SODELOVANJE — Varovanci delavnic pod posebnimi po-goji so se s pisanicami in peharčki zahvalili za sodelovanje na prireditvi »Srce srcu« znanim Slovenkam (na fotografiji) in direktorjem ter vsem nastopajočim. Denar od vstopnic bodo v delavnicah še kako koristno porabili. (Foto: M. B.-J.)

kozerija

ŠKODA, DA NISI BIL ZAPRT

— Ate, kajne, da je bil tovariš Tito večkrat v arestu?
— Bil je, da.
— Tovariš Edvard Kardelj tudi, kajne?
— Tako piše v knjigah.
— Kaj pa tovariš Moša Pijade?
— Menda je bil zaprt kar večkrat.
— So dali kdaj v keho tudi Kočo Popoviča?
— Ne vem, verjetno pa je bil kdaj zaprt.
— Tudi gospoda Pučnika so dali v keho, pravi naša tovarišica.

— Če učiteljica tako trdi, bo že res.
— Na hladnem pa je bil tudi Janša.
— Bil je, in to pred kratkim.
— Kaj pa tovarišica Pepca Kar-delj?
— Najverjetneje je tudi ona že vi-dela zapor od znotraj.
— Pa naš tovariš Županec?
— Zanj vem, da je sedel dve leti.
— Pa tovariš Rdečnik?
— Tudi njega so imeli nekaj časa na hladnem.

— Je bil za zapahi tudi tovariš Puškič.
— Po gostilnah se hvali, da več-krat. Trdi celo, da je predsedal več časa za zapahi kot v gozdu.
— Zanima me, če so dali kdaj pod ključ tovariša Sindikalca.
— V novi Jugoslaviji — ne. Je pa v stari Jugoslaviji predsedal pol mlado-sti v temnici.

— Teta Zofka trdi, da je tovariš Sezedeljčev tako blede v obraz samo zato, ker je bil dolga leta pod ključem.

— Teta Zofka je najboljšje obve-ščena ženska v Repičevi dragi, to veš. Torej ji lahko verjameš.
— Tovariš Foteljčič tudi ne slovi po rdečici na obrazu, ate.
— Tovariš Foteljčič je dobil v za-porih, po katerih so ga vlačili, čir na želodcu, zato je videti tako slab.
— Ima tovariš Komolčič tudi čir na želodcu?
— Ne, je pa prebolel jetiko, ki jo je staknil v enem od judo zaporov.
— Ate, si bil ti kdaj zaprt?
— Nisem.
— Škoda. Nikoli se ne bom mogel hvaliti pred drugimi otroki, da je moj oče visok politični funkcionar.

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sode-lovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje te-lefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz do-mačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgo-vor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas la-hko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežur-nih novinarjev vam bo rad prisluhnil.